Manuale ad vsum
percelebris ecclesie Sarisburiensis:
Rothomagi recenter impressum/
necnon multis mendis ter-
sum atqȝ emundatum ty-
pis Nicolai Rufi
M.D.xliij.

BRITISH

Omnibus dominicis diebus per annum et in festis simplicibus in dominicis contingētibus/ post primā & capi. vel missā in capi. si habeatur tres campane breuiter pulsentur singulatim ad aquā benedictam / incipiendo a maiore campana deinde in fine processio. cū dicitur ān. in introitu chori pulsatur ad tertiam dicto modo: nisi sermo diceretur ad populū: tunc in fine sermonis pulsatur ad tertiam/ nisi in duplicibus festis/ & in dominica in ramis palmarum: a sacerdote ebdomadario alba & cappa serica rubea induto cū diacono & subdiacono textus deferētib⁹ cum thuribularijs et duobus ceroferarijs / et acolito crucem deferente omnib⁹ albis cum amictib⁹ indutis/ in medio presbyterij ad altare conuersis: ac etiam cuz duob⁹ pueris quorum alter scilicet puer qui ad aquam scribitur in tabula in sale tenendo et aquam benedictā gestādo: alter scz puer ebdomadari⁹ lector ad matutinas/ & in libro tenēdo eidē sacerdoti i supplicijs ministrēt/ & ad gradū chori fiat bñdictio salis & aq̄ hoc mō.

Exorciso te creatura salis p deū ✠ viuū: p deū ✠ per deū qui te per heliseum prophetam in aquam mitti iussit vt sanaretur sterilitas aque · vt efficiaris verū: p ✠ deū sctum(sal Hic respiciat sacerdos salē exorcisatū in salutē credētiū. Et sis oībus te sumētibus sanitas aīe & corporis & effugiat atq₃ discedat ab eo loco quo aspsū fueris oīs fātasia & neqtia vel v̄sutia diabolice fraudis oīsq₃ spūs imūd⁹ adiurat⁹. Finiat' hoc mō

Per eũ q̃ vẽtur⁹ est iudicare viuos ⁊ mortuos ⁊ seculũ per ignẽ. ℟. Amẽ.

Et sic finiant oẽs exorcismi p totũ ãnũ sequa tur oro sine Dñs vobi. scum sed tantum cum

Oremus.

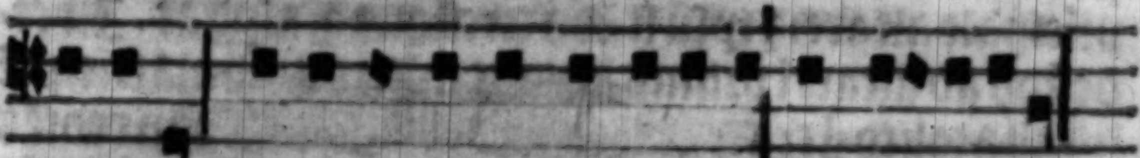
Immensam clementiam tuam omnipotens eter ne deus humiliter imploramus. Hic respiciat sacerdos sal. vt hanc creaturam salis / quã in vsum humani generis tribuisti bene ✠ dicere ⁊ sancti ✠ ficare tua pietate digneris: vt sit oĩb⁹ sumẽtib⁹ sal⁹ mẽtis ⁊ corporis: et q̃cq̃d ex eo tactũ vel respsũ fuerit: careat oĩ immũditia / oĩq₃ ĩpugnatiõe spiritalis ⁊ sic simro finit. nequitie. Per dñm nostrũ iesu xp̃m filiũ tuũ. Qui tecu viuit et regnat ĩ vnitate spirit⁹ sãcti de⁹. Per oĩa scl̃a seculorũ. ℟. Amẽ.

Sub eodem tono finiatur omnes orationes sequentes ⁊ etiam orationes post aspersionẽ aque benedicte sequatur exorcismus aque.

Exorciso te creatura aque in noĩe dei pa ✠ tris oĩpotẽtis: ⁊ ĩ noĩe iesu christi filij eius dñi nostri: ⁊ in virtute spirit⁹ ✠ sãcti: vt fias aqua exorcisata ad effugandã omnẽ potestatẽ inimici: ⁊ ipsũ inimicũ eradicare ⁊ explãtare valeas cũ angelis suis apostaticis: p vir

tutem eiusdē dn̄i nostri iesu christi: q̄ ventur⁹ est iudicare viuos ꝛ mortuos ꝛ sclm per ignē. ℟. Amē. sequatur oratio sine Dn̄s vobiscū. sed tn̄ cū Oremus. Oratio.

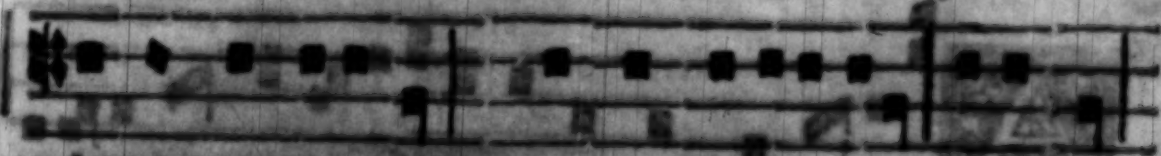
DEus q̄ ad salutē humani generis maxima q̄q3 sacramēta i aquarū substātia ↄdidisti: adesto propiti⁹ inuocationib⁹ nr̄is: et elemēto huic. Hic respiciat sacerdos aquā multimodis purificatiōib⁹ preparato: virtutē tue bene ✠ dictiōis infūde. vt creatura tua misterijs tuis seruiēs ad abijciēdos demones / morbosq3 pellēdos / diuine grē sumat effectū. vt q̄cq̄d i domib⁹ vel in locis fideliū hec vnda resperserit: careat oi imūditia / liberet a noxa. nō illic resideat spūs pestilēs: nō aura corrūpēs: discedāt oēs insidie latētis inimici. et si q̄d est q̄d aut incolumitati habitantiū inuidet aut q̄eti: aspersione hui⁹ aque effugiat vt salubritas per inuocationē tui nois expetita ab oib⁹ sit impugnationib⁹ et finiat sic.

defensa. Per dominū nostrū iesū christū filiū tuū. ꝛc.

¶ Hic mittat sacerdos sal in aquā in modum crucis priuatim ita dicēs. Commixtio salis ꝛ aque pariter fiat. In nomine patris et filij et spiritus sancti. ℟. Amen.

¶ Sequatur bn̄dictio salis et aque pariter hoc modo.

Dominus vobiscū. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

DEus inuicte virtutis auctor: ꝛ isuperabilis imperij rex ac sēp magnificus triūphator: q̄ aduerse dn̄ationis vires reprimis: qui inimici rugiētes seuitiā superas. q̄ hostilem nequitiam potens expugnas: te dne

tremẽtes ⁊ supplices deprecamur ac petim⁹ vt hanc hic respiciat aquã sale mixtã creaturã salis ⁊ aque dignãter accipias: benign⁹ illustres: pietatis tue more san✠cti fices: vt vbicũq; fuerit aspsa p inuocationẽ sãcti tui nominis: oĩs ĩfestatio inmũdi spũs abiiciat: terrorq; venenosi serpẽtis pcul pellat: et presẽtia sãcti spũs nobis miam tuã poscẽtib⁹ vbiq; adesse digne. Per dñm nrm iesũ christũ filiũ tuũ. Qui tecũ viuit et regnat i vnitate spũs sãcti de⁹. Per oĩa scła sclor. Amẽ. Si fuerit duplex festũ extra chorũ fiat bñdictio salis et aq̃ priuatim ante aliqd altare: et hora. vj. cãtata aspergat. In aliis vero dñicis simplicib⁹ in choro bñdicatur ⁊ ante tertiã aspergatur vt supra dictũ est nisi in dominica i ramis palmarũ: tũc enim extra chorũ bñdicatur et post sextã aspgat more duplicis festi licet duplex festũ non fuerit. Peracta bñdictione salis ⁊ aq̃ accedat ipse sacerdos ad pricipale altare: ⁊ ipsũ stãdo circũquaq; aspgat. In redeũdo ab altari i primis aspgat mĩstros ordinat̃ icipiẽdo ab acolito q̃ crucẽ defert. deide ad gradũ chori rediẽs ibidẽ singulos clericos ad se accedentes aspgat icipiẽs a maiorib⁹. tñ si eps p̃sens fuerit ad eũ ptinet aspersio clericor vt ĩfra dicet. Post aspsionẽ clericorũ laycos in presbytero hincinde stãtes aspergat. Dũ spargit aqua bñdicta cantetur hec aña a toto choro cãtore incipiẽte.

Asperges me domine ysopo et mundabor: lauabis me et super niuem dealbabor. ps. Miserere

Repetatur antiphona Asperges me.

¶ Repetatur Asperges me. Hec aña dicat in aspersione aque benedicte omnibus dominicis p annum preterq̄ ad pascha ad festum trinitatis. Dicetur etiam dominica in ramis palmarum et in dominica passione domini cū Gloria patri. Sicut erat. A pascha vero usq; ad festum trinitatis dicatur hec antiphona in aspersione aque benedicte cantore incipiente. Antiphona.

tere dex tro alle lu ya. Et om nes ad quos

peruenit aqua ista sal ui fa cti sũt

et di cent al leluya alle luya. ℣. Cõfitemini dño

Repetat añ Uidi aquã

quoniã bon⁹: qm̃ i seculũ misericordia ei⁹. ... tur ℣.

Gloria pr̃i et filio: & spiritui sctõ. Sicut erat in prĩci

pio & nunc & sẽper et in secula secu lorũ. Amen. Et.

Peracta asp siõe aq̃: sacer dos ad gradũ chori dicat. ℣. Ostẽde nobis domine misericordiã tuã.

℟. Et salutare tuum da nobis. Deinde p̃sbyter dicat istr. Oremus.

Exaudi nos dñe scte pr omps eterne de9: et mittere dignare sanctũ angelũ tuũ de celis: q custodiat: foueat: protegat: visitet/ et defendat omes habitates in

hoc habitaculo. Per christũ dominũ nostrũ. ℟. Amẽ.

¶ Si eps in aliqua simplici dñica exequat offm tũc ipse indut9 capa serica cũ mitra et baculo ac oib9 supradictis ministris ad bñdictionẽ salis et aq chorũ solet itrare. q dũ fit bñdictio salis et aq a sacerdote vt predicit ad hoc iduto: sese i sedẽ recipit episcopalẽ: ibiq3 post aspsionẽ altaris pricipalis a pdicto sacerdote facta/ tã canonicos q ceteros clericos ad sedẽ ipsam accedẽtes modo et ordine prenotato aspget et tã versum q orõ. post añ Asperges. dicet ibidẽ. Si vero episcop9 executor officij nõ fuerit: tũc i habitu chori cũ sirotecis tñ et baculo clericos vt supra aspgat sacerdote pdicto v. et or. post añ. Asperges. more cõsueto sẽp dicẽte. ¶ Bñdictio panis.

Benedictio panis in dieb9 dñicis. In prima sacerdos legat euangeliũ. In principio erat verbum. reqre ad cathecuminũ faciendũ in fine seruicij: et postea dicat. v. Sit nomen dñi bñdictũ. ℟. Ex hoc nunc et vsq3 in seculũ. Benedicam9 dño. ℟. Deo gratias. Deinde dicat sic Domin9 vobiscũ. Et cum. Orem9. Oratio.

Bene ✠ dic dñe creaturam istã panis: sicut bñdixisti quinq3 panes in deserto: vt oẽs ex eo gustãtes tam corporis q aie accipiãt sanitatem. In nomine pa ✠ tris et fi ✠ lij et spi ✠ ritus sancti. Amen.

Hic aspergat aqua bñdicta super panẽ et distribuat.

In nocte natiuitatis dñi dũ canit nonũ ℟. cũ suo versu et Gloria patri. prebiter diaconus cũ subdiacono

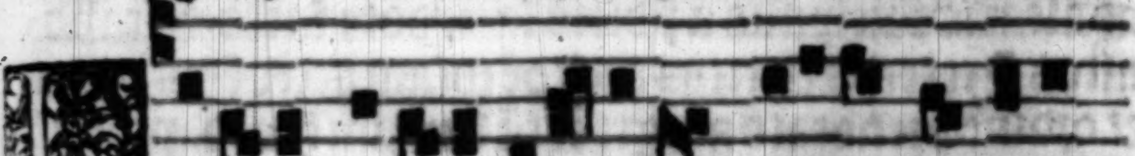
et thuribulario & ceroferario & accolito crucē deferente oibꝰ solēni apparatu indutis ad thurificādū altare: et accepta bñdictione ab executore officij ꝑ mediū chori in pulpitū accedat ad cantādū euāgeliū hoc mō icipiēdo.

Dñs vobiscū. Et cū spiritu tu o. Initium sancti

euā ge lij secundum Mattheum. Gloria tibi dñe.

Liber gene rati onis iesu christi fi-

lij da uid fi lij abra ham. Abra-

ham autem genuit ysa ac. ysaac au-

tem genuit ia cob. Iacob au tem genuit

iudam et fratres eius. Iudas autem ge-

nu it phares et zaram de tha mar. Phares

autẽ genuit es rom. Esrom autem

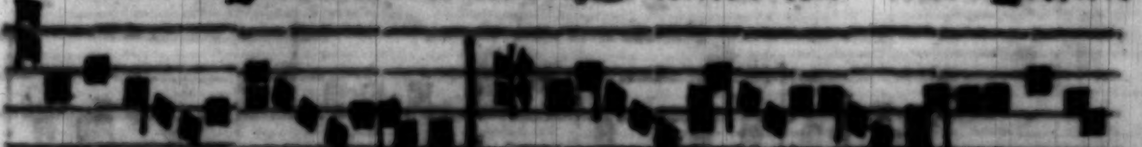
genuit a ram. Aram autem genu it ami

na dab. Aminadab autẽ genuit naasõ. Naasõ

autẽ genu it sal mon. Salmõ au tẽ genuit

boos de ra ab. Boos au tẽ genuit obeth

ex ruth. Obeth autẽ genuit ies se. Iesse autẽ ge

nuit da uid regẽ. Dauid autẽ rex genuit salomo

ne exe aq̃ fuit v ri e. Salomon au tẽ

genuit robo am. Roboas au tem genuit

abi am. Abias au tem genuit a siam.

Asias au tem genuit iosa phat. Iosa-

phat au tem genuit iorã. Ioras autem ge-

nuit ozi am. Ozias au tem genuit ioa thã.

Ioathas au tem genuit a chaz. Achaz au-

tem genuit ezechi am. Ezechias autem ge-

nuit manas sen. Manasses au tē genuit a-

mon. Amon autē genuit iosi am. Iosias autē

genuit iechoniam & fratres eius in transmigra-

tio ne babi lonis. Et post transmigra

ti onem babi lo nis iechonias genuit sala-

thi el. Salathiel au tem ge nuit

zoroba bel. zorobabel au tem ge-

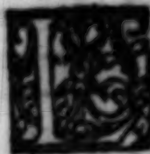
nuit abi ud. Abiud autem genuit

elia chim. Eliachim autem genuit a-
zor. Azor au tem genuit sa doch. Sadoch
au tem genuit a chim. Achim au tem
genuit e li ud. Eliud au tem genuit
elea zar. Eleazar au tem genuit ma-
than. Mathan au tem genu it ia cob.
Iacob au tem genuit io seph virum
mari e. De qua natus est iesus qui

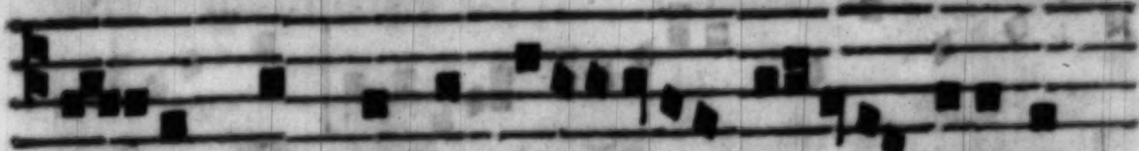

vo catur chri stus.

Finito euãgelio incipiat sacerdos in cappa serica Te deum laudamus. Quo dicto rectores chori incipiant missam ad quã missam duo clerici de secũda forma in cappis sericis in pulpito simul cantent istã lectionem

Laudes deo dicam per secula qui me plas-

mauit in manu dextera atqꝫ redemit

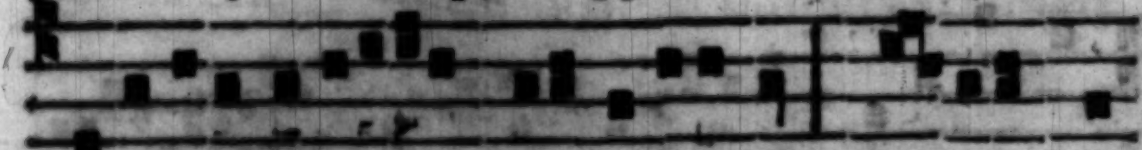

cruce purpu rea sanguine na ti.

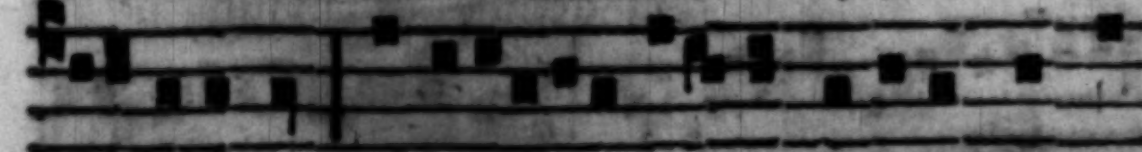
Hic cantetur alternatim

Lectio ysa i e pro phete. In qua chri-

sti lucida vaticina tur natiuitas. Hec di-

cit dominus. Pater filius sanctus spiritus in quo

sunt omnia condita superna atq; yma. Populus

gentiū qui ambulabat in tenebris. Quē creasti: quē

fraude sub dola hostis expulit paradi so: & că-

ptiuatum secum traxit ad tar tara. Vidit lu-

cē magnā. Fulserūt & tinnama nocte media pastori-

bus lu mina. Habitātib9 i regiōe umbre mortis lux

Sempiterna et redēptio vere noua. Or ta est eis

O stupē da na tiuitas. Paruul9 eni nat9 ēst nobis

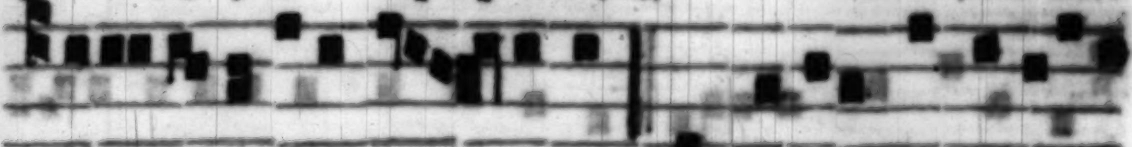
Magnus hic erit iesus filius de i. Et filius Pa-
tris summi Na tus est nobis. Ab arce sum-
ma predictum sic erat. Et factus est principat⁹ super
humerum eius Ut celos regat atq3 arua Et vo-
cabi tur nomen e ius. Messias sother emanuel
sabaoth adonay. Admi ra bilis Radix da uid.
Consilia rius. Dei pa tris. Deus Qui creauit
omnia Fortis Baratri claustra perimēs teterrima

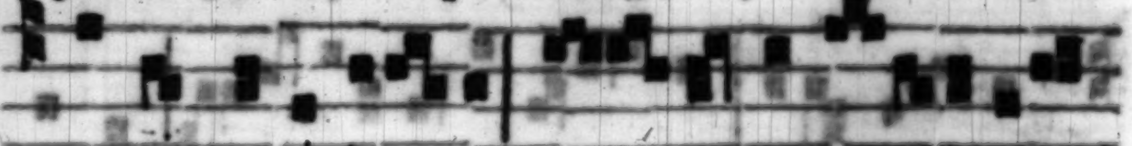
Pa ter futuri seculi. Rex omnipotens et cuncta re-

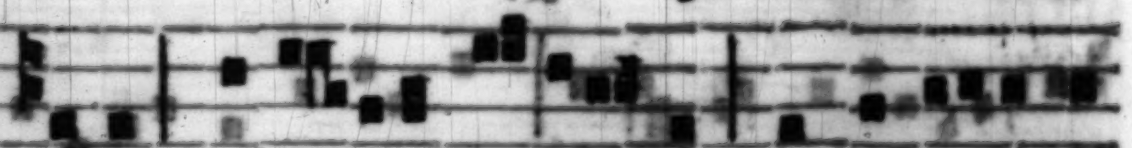
gens. Prin ceps pacis. Hic et in eum Multi-

plicabitur eius im pe rium. In hierusalem iudea

si ue samari a. Et pa cis non erit

finis. Per se cula sempiterna. Super solium da-

uid et super regnum eius se de bit. Et re gni

me ta sui non erit aliqua. Ut con-

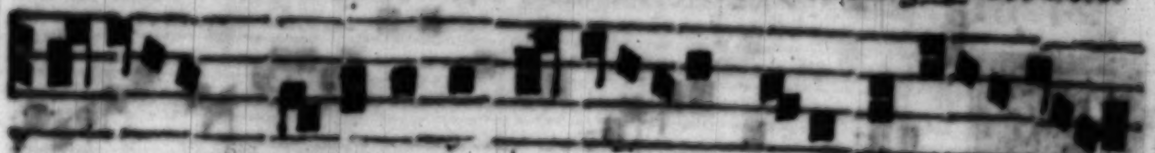
firmet il lud. In fi det pignore.

Et corro boret in iu di cio et iusticia.

Iudex cum venerit iudica re seculum. A modo

Li li debetur glo ria et laus

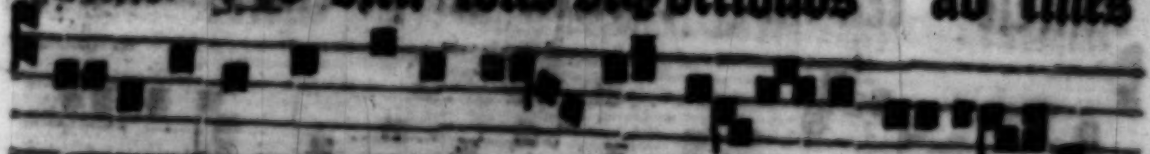

iubi latio. Et vsq; in sempiternum.

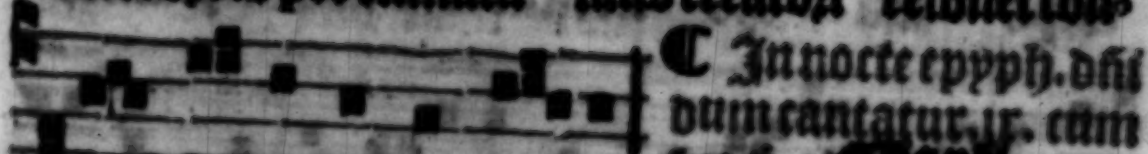
Hic cantent simul vsq; in finē.

Ab ortu solis vsq; occiduos ad fines

mundi orbis per climata laus creatori resonet con-

grua amen dicant omnia.

¶ In nocte epyph. dñi dum cantatur .ix. cum suo v. et Gloria patri. precedat diaconꝰ cū subdiacono & thuribulario & ceroferario et acolito crucē deferēte oibꝰ solēni apparatu indutis ad thurificādū altare: et accepta bñdictione ab executore officii p medium chori accedat ad cantandū hoc euangelium hoc modo.

Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo. Sequentia sancti euangelij secundum lucam. Gloria tibi domine.

Factum est autem cum baptisaretur omnis populus et iesu baptizato et orante apertum est celum. Et descendit spiritus sanctus corporali specie sicut columba in ipsum et vox de celo facta est. Tu es filius meus dilectus in te complacuit michi. Et ipse iesus erat in-

ci piens quasi annorum triginta ut putaba tur fi-

lius io seph. Qui fu it hely. Qui fu it ma-

that. Qui fu it le ui. Qui fuit melchi. Qui fu it

ianne. Qui fu it io seph. Qui fu it ma thathie. Qui

fuit a mos. Qui fu it nauum. Qui fuit

hely. Qui fu it nagge. Qui fu it ma that. Qui

fuit mathathie. Qui fu it semei. Qui fu it io-

seph. Qui fu it iuda. Qui fu it iohanna. Qui

fu it resa. Qui fu it zorobabel. Qui fuit sala-

thiel. Qui fu it ne ri. Qui fuit melchi. Qui

fu it addi. Qui fu it co san. Qui fu it hel-

madã. Qui fuit her. Qui fu it iesu. Qui

fu it heliezer. Qui fu it iorim. Qui fu it

ma that. Qui fuit leui. Qui fu it symeõ: Qui

fu it iu da. Qui fu it ioseph. Qui fu it

io na. Qui fu it eliachim. Qui fu it me-

lea. Qui fu it menna. Qui fu it matha ta. Qui

fuit nathã. Qui fu it dauid. Qui fu it ies se.

Qui fu it obeth. Qui fu it boos. Qui

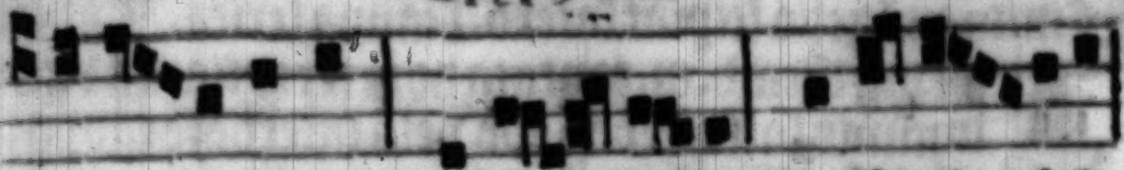
fu it salmõ. Qui fu it naason. Qui fu it amina

dab. Qui fu it a ram. Qui fu it esrõ. Qui fu it pha

res. Qui fu it iu de. Qui fu it iacob. Qui fu it

ysaac. Qui fu it abrahe. Qui fu it thare. Qui

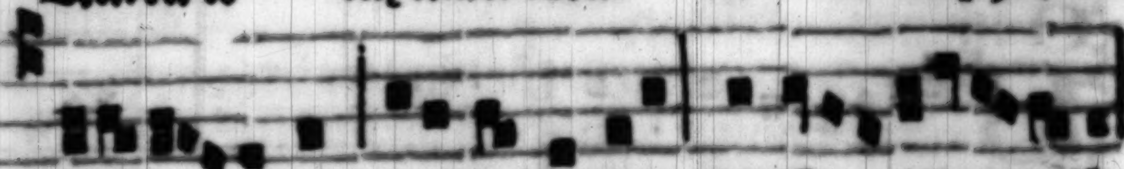
fu it nachor. Qui fu it se ruth. Qui fuit ragau.

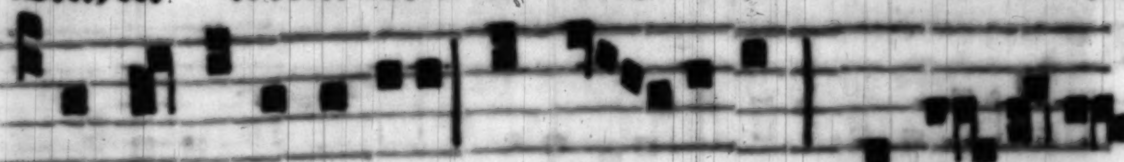
Qui fu it phalech. Qui fu it heber. Qui fu it sale.

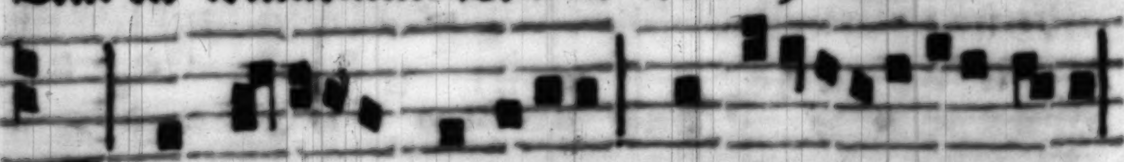
Qui fu it caynam. Qui fu it arpharat.

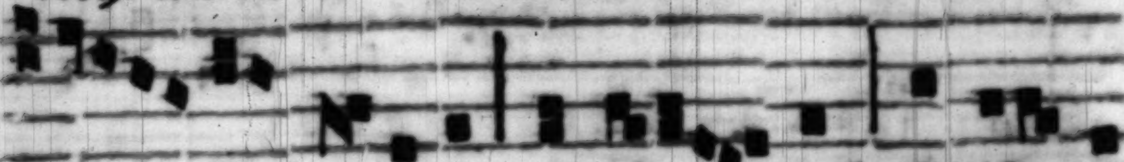
Qui fu it sem. Qui fu it noe. Qui fu it la meth.

Qui fu it matusale. Qui fu it enoch. Qui fu it ia-

reth. Qui fu it malaleel. Qui fu it caynam.

Qui fu it enos. Qui fu it seth. Qui fu it

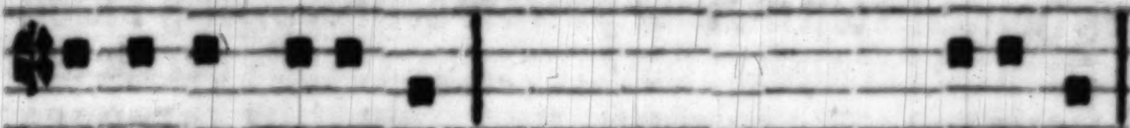
adã. Qui fu it de i. Iesus au tem plenꝰ spiritu

san cto regressus est a ior dane.

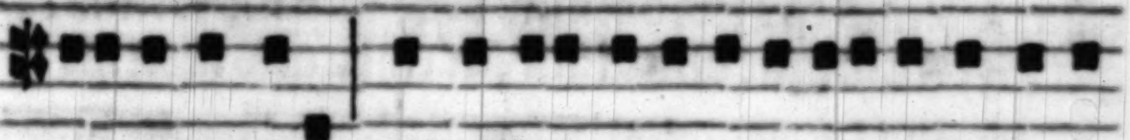
Finito euãgelio icipiat sacerd. i cappa serica. Te deũ.

IN purifica.b.m. cantata hora sexta fiat bñdictio luminis solẽniter ab epo vel a sacerdote cappa serica iduto cũ aliis indumẽtis sacerdotalib⁹ sup gradũ altaris supremũ ꝯuerso ad partẽ australẽ sic icipiẽdo.

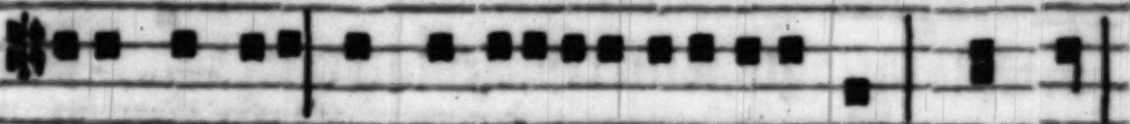

Dominus vobiscum. Oremus.

BEne✠dic dñe iesu xpe hãc creaturã cere supplicãtib⁹ nobis ꝫ infũde ei ꝑ virtutẽ sctẽ crucis benedictionẽ celestẽ vt q eã ad repellendas tenebras hũano vsui tribuisti: talẽ signaculo sancte crucis tue fortitudinẽ ꝫ bñ✠dictionẽ accipiat: vt quibuscũqꝫ locis accẽsa siue apposita fuerit: discedat diabolus ꝫ cõtremiscat et fugiat pallid⁹ cũ oib⁹ ministris suis de habitationib⁹ illis: nec ꝑsumat ampli⁹ eã inqetare. Et finiat hoc mõ.

seruiẽtem tibi. Qui cũ deo patre ꝫ spiritu sãcto viuis

et regnas de⁹: per omnia secula seculorum. ℟. Amen.

Oẽs orões cũ Ore⁹. sub eodẽ tono dicant. Nõ dicat Dñs vobiscũ: nisi añ primã orõnẽ tñ sed Orem⁹. Or.

DOmine sãcte pater oꝑs eterne de⁹: q oia ex nichilo creasti: ꝫ iussu tuo per opera apum hũc liquorem ad perfectionem cereorũ peruenire fecisti: ꝫ qui hodierna die petitionẽ iusti simeonis implesti: te humiliter depcamur: vt has cãdelas ad vsũ hoim et sanitatẽ

corporũ ꝫ aiarũ preparatas: siue in terris siue in aquis
ꝑ inuocationẽ sanctissimi nois tui: et per intercessionẽ
sãcte marie sẽper virginis cuius hodie festa deuote ce-
lebrant ꝫ per preces oim sãctorũ tuorũ bene ✠ dicere et
sancti ✠ ficare digneris: ꝫ huius plebis tue deuote q̃ il
las honorifice in manib⁹ portare desiderat: teqꝫ laudã
do exultare exaudias voces de celo sctõ tuo ꝫ de sede ma
iestatis tue. Et ꝓpitius sis oib⁹ clamãtib⁹ ad te quos
redemisti ꝓtioso sãguine filij tui. Qui tecũ ꝫ cũ spũ san
cto viuit et gloriat de⁹: ꝑ oia scl'a sclorũ. Amẽ. Orem⁹.

Omnipotẽs sẽpiterne deus: q̃ hodierna die vnige
nitũ tuũ vlnis sãcti simeonis in tẽplo sancto tuo
suscipiendũ presẽtari voluisti: tuam supplices depreca
mur clementiã vt hos cereos siue has candelas: quos
nos famuli tui in tui nois magnificẽtia suscipiẽtes ge-
stare cupimus luce accensos bene ✠ dicere ꝫ sãcti ✠ fi
care atqꝫ lumine superne benedictionis accẽdere digne
ris: quatenus eos tibi domino deo nostro offerendo di-
gni: et sancto igne dulcissime tue claritatis succensi

in tẽplo sãcto glorie tue representari mereamur. Per

eundẽ dominũ nostrũ iesum christũ filium tuũ. Qui

tecum viuit et regnat in vnitate spiritus sancti deus.

Hic mutet vocem more prefationis.

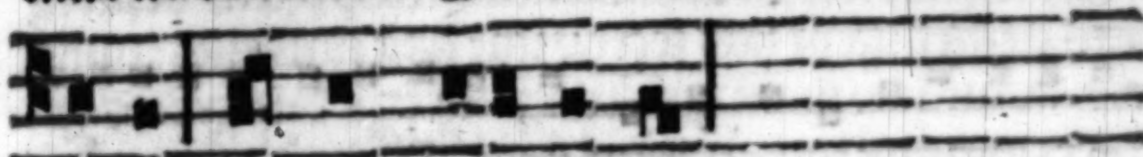
Per omnia secula seculorum. Amen. Dominus vo-

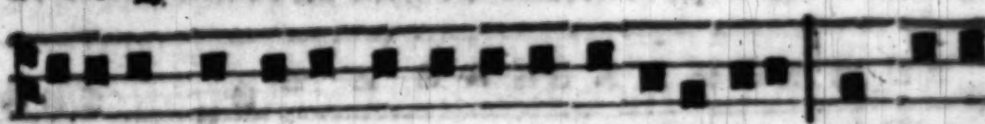
biscum. Et cum spiritu tuo. Sursum corda. Habe-

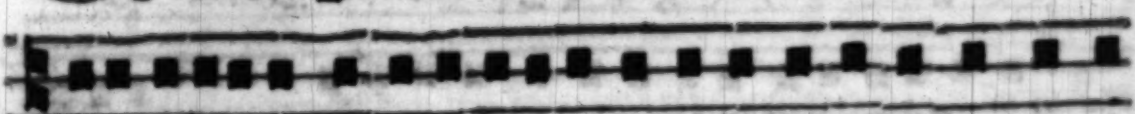
mus ad dominum. Gratias agamus domino deo

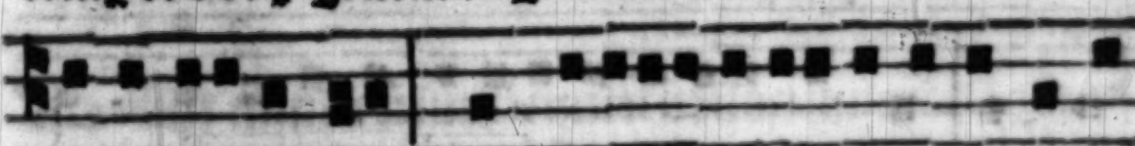
nostro. Dignum et iustum est.

Vere dignũ et iustũ est equũ et salutare: nos tibi

semp et vbiq; gratias agere domine sãcte pater omni-

potens eterne deus. Fõs et origo totius luminis q̃ mũ-

dũ illustrasti lumine tue claritatis mittẽdo nobis vni-

genitũ tuũ per uterum intemerate virginis. Et quẽ

lõge ante pmisisti pphetarũ oraculis: tẽporib⁹ nouis-

simis misisti lucẽ populis sedẽtib⁹ in tenebris. Te er

go domine deprecamur ut has cãdelas nomini tuo p-

paratas tua benedictione digneris bñ ✠ dicere q̃ nos

transtulisti a potestate tenebrarũ in lucẽ dilecti filij tui

et regnũ. Per quẽ exortũ est in tenebris lumẽ rectis cor-

de et gaudiũ salutis eterne. Et q̃ iusti simeonis iplesti

expectationem ut non prius videret mortẽ q̃ eiusdem

christi filij tui visibilem incarnationem totius mundi

lumen & salutem nos lumine tue claritatis sic repleas

et omnes infidelitatis tenebras a nobis repellas. Et si

cut seruũ tuũ hodie dimisisti in pace sic nos in pace ec-

clesie tue sãcte digneris gubernare: ut portum quietis

eterne valeamus intrare. Quatinus radijs vere lucis

perfusi: ibi in dis examinis leti cum hymnidicis ange-

lorum choris valeamus videre faciem indefessi solis.
¶ Hic mutet vocem quasi legendo. Qui tecum vivit et regnat in unitate spiritus sancti deus. Per omnia secula seculorum. Amen.
¶ Cantata prefatione tunc aspergantur candele aqua benedicta: et thurificentur. Deinde sequantur due orationes cum Dominus vobiscum. et Oremus. Oratio.

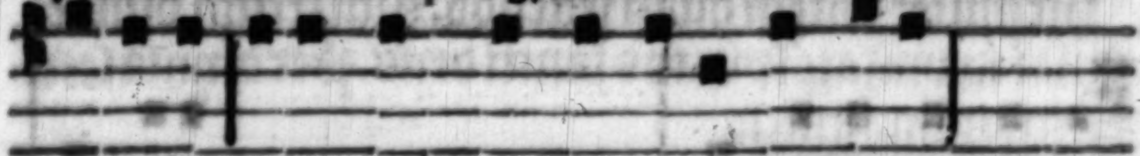
Domine sancte pater omnipotens lumen indeficiens: qui es cōditor omniū luminū: bene ✠ dic hoc lumen tuis fidelibus in honorem nominis tui portādum: quatenus a te sanctificati atq benedicti/ lumine tue claritatis accēdamur et illuminemur: et ꝓpitius cōcedere digneris: vt veluti eodē igne quōdā illuminasti moysen famulū tuum: ita illumines corda nostra et sensus nostros quatenus ad visionē eterne ꝑvenire mereamur. Per christū dn̄m nostrū. Oremꝰ. Alia oratio.

Omnipotens sempiterne deus: qui vnigenitum tuū ante tempora de te genitum/ sed tēporaliter de maria virgine incarnatum lumen verum et indeficiens ad repellendas humani generis tenebras: et ad incendendū lumen fidei et veritatis misisti in mundū: cōcede propitius: vt sicut exterius corporali: ita etiam interius luce spirituali irradiari mereamur. Per eundem dominum nostrum iesum. ¶ Postea accendantur candele et distribuantur cantore incipiēte antiphonā.

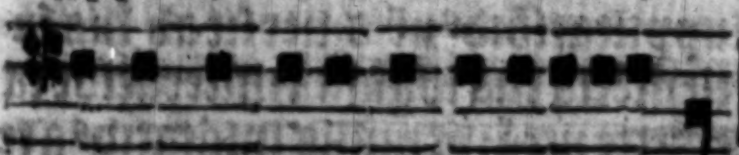
umen ad revelationem gentium et gloriam

Repetatur antiphona. Lumen ad reuelationem. totus psalmus dicatur cum Gloria patri. vt in processionalibus continetur.

Feria.iiij. in capite ieiunij post vi. in primis fiat sermo ad populum si placuerit: deinde prosternãt se clerici in choro et dicãt vij. psalmos penitẽtiales cũ Gloria patri. cum ãn. Ne reminiscaris. Excellentior vero sacerdos indutus cappa serica rubea cũ alijs vestib⁹ sacerdotalib⁹: cũ diacono a dextris et subdia. a sinistris et ceteris ministris altaris q oẽs sint albis cũ amictib⁹ induti a vestibulo ad gradũ altaris pcedãt: et ibi dicãt p se ante altare septẽ psalmos penitẽtiales in prostratiõe vt s. dictũ est. Finitis psalmis dicat. ã. Ne reminiscaris dñe delicta nr̃a vel parẽtũ nr̃oꝝ neq3 vindictã sumas de pctis nr̃is Kyrie eleisõ Xp̃e el. kyrie el. Et hec dicant oĩa sine nota: tã a sacerdote q̃ a toto choro. deide erigat se sacerdos cũ diacono ⁊ subdia. ⁊ dicat sup ppl̃m ↄuers⁹ ad australẽ corã dextro cornu altaris.

Et ne nos inducas in tẽtationem. Saluos fac seruos tuos et ancillas tuas. Deus meus sperãtes in te. Mitte eis dñe auxilium de sc̃o. Et de syõ tuere eos. Conuertere dñe vsq3 quo. Et depre

cabilis esto sup servos tuos. Adiuua nos deus salutaris nr. Et ppter gloriā nois tui dñe libera nos et propitius esto pctis nostris propter nomen tuū. Dñe exaudi orationem meam. Et clamor meus ad te veniat.

Dominus vobiscum. Oremus.

Exaudi dñe pces nras: et afitētiū tibi parce pctis: et quos ɔsciētie reat⁹ accusat: idulgētia miseratiōis

absoluat. Per xpm dñm nostrū. Et finiatur sic Et dicantur oēs orationes sequentes cum Orem⁹. nō dicat Dñs vobiscū. nisi ante primā orōnē tm. Or.

Adsit qs dñe de⁹ famulis tuis ispiratio grē salutaris: q corda eorū fletū vbertate resoluat: sicq macerādo conficiat vt iracundie tue motus ydonea satisfactione cōpescat. Per xpm dñm nostrum. Orem⁹.

Da qs dñe de⁹ nr his famulis tuis cōtinuā purgationis sue obseruantiā penitēdo gerere: et vt hoc efficaciter iplere valeāt: grā eos tue visitatiōis / et preueniat et sequatur. Per xpm dñm nostrū. Oratio.

Preueniat hos famulos tuos qs dñe mīa tua: vt omnes iniquitates eorū celeri indulgētia deleātur. Per christum dominum nostrum. Amen. Oratio.

Adesto dñe supplicatiōib⁹ nris: nec sit ab his famulis tuis clemētia tua lōgiqua: miseratiōe sana vulnera: eorū remitte pctā: vt nullis iniqtatib⁹ a te separati / tibi dño sēp valeāt adherere. Per xpm. Orō.

Domine de⁹ nr / q offensione nrā nō vinceris sed satisfactione placaris: respice qs sup hos famu-

los tuos: qui se tibi grauiter peccasse cõfitentur: tuũ est eni absolutionẽ criminũ dare ⁊ veniã prestare peccãtibus: qui dixisti penitentiã te malle pctõꝝ q̃ mortẽ. Cõcede ergo dñe his penitẽtie vt tibi excubias celebrẽt: et correctis actibus suis conferri sibi a te sempiterna gaudia gratulentur. Per christum dñm nostrum. Oratio.

DEus cuius indulgẽtia oĩs hõ indiget: memento famuloꝝ famularũq; tuarũ: et q2 lubrica terrenaq; corporis fragilitate nudati virtutem multis deliquerũt: q̃s: vt des veniã cõfitẽtib9/ parcas supplicib9: vt q̃ suis meritis accusant/ tua miseratione saluentur. Per xp̃m. ¶ Hic nõ dicat Dñs vobiscũ. neq; Oremus. sed vertat se sacerdos ad populum: et extendens manũ dicat super eos absolutionem hoc modo. Absolutio.

ABsoluim9 vos vice beati petri apl'oꝝ principis cui collata est potestas a dño ligandi atq; soluẽdi: ⁊ quãtũ ad vos ptinet accusatio: ⁊ ad nos remissio: sit vobis oĩpotens de9 vita et salus: ⁊ oĩm pctõrum vestroꝝ pius indultor. Qui viuit et regnat cũ deo patre in vnitate spũs sctĩ de9. ¶ Tunc surgant oẽs a prostratione osculãtes formulas vel terrã sacerdote dicẽte sic Qui viuit. vt sr̃. Deinde fiat bñdictio cinerũ a sacerdote sine Dñs vobiscũ. et sine Oremus. hoc modo incipiẽs.

OMnĩps sẽpiterne de9 q̃ misereris oĩm et nichil odisti eoꝝ q̃ fecisti: dissimulãs pctã hoĩz ꝓpter penitẽtiã: q̃ etiã subuenis in necessitate laborãtib9 bn✠dicere ⁊ scti✠ficare digneris hos cineres: quos causa humilitatis ⁊ sctẽ religionis ad emũdãda nr̃a delicta/ sup capita nr̃a more niniuitarum ferre constituisti: da per inuocationẽ scti tui nois: vt oẽs q̃ eos ad deprecandam miam tuã sup capita sua tulerint: a te mereant oĩm delictoꝝ suoꝝ veniã accipere: ⁊ hodie sic cõpũctã ichoa-

re ieiunia: vt in die resurrectionis purificatis mētibus ad sctm̄ mereant̄ accedere pascha: ⁊ in futuro ꝑpetuam accipere gloriā. Per xp̄m. ¶ Hic aspgant̄ cineres aqua bn̄dicta deinde dicatur Dn̄s vobiscū. ⁊ Oremꝰ. Orō.

D Eus q̄ nō mortē sed penitētiā desideras pctōꝝ: fragilitatē cōditiōis hūane benignissime respice / ⁊ hos cineres quos causa ꝓferende humilitatis atqꝫ ꝓmerēde venie capitibꝰ nr̄is iponi decreuimꝰ: bn̄✠dicere ꝓ tua pietate digneris vt q̄ nos cineres ēe monuisti: ⁊ ob prauitatis nr̄e meritū i puluerē reuersuros cognouimꝰ: pctōꝝ oim veniā ⁊ premia penitētibꝰ repromissa misericorditer ↄseq̄ mereamur. Per dn̄m. Postea distribuantur cineres hoc modo. Executor officij in sede episcopali: et due excellentiores persone stolis amicti ex vtraqꝫ ꝑte chori in stallis suis capita quorūcunqꝫ ad se venientiū signo crucis cineribus signent dicēdo.

M Emēto hō q2 cinis es ⁊ in cinerē reuerteris. In noie prīs ⁊c. Interim cātantur antiphone vt in ꝓcessionali continet̄. Percantatis aн̄is dicat sacerdos ad gradū chori. Dominꝰ vobiscū. ⁊ Oremus. Oratio.

D Eus q̄ iuste irasceris ⁊ clementer ignoscis afflicti ꝑpl'i tui lachrymas respice: et irā tue idignatiōis quā iuste meremur ꝓpitiatꝰ auerte. ꝑ xp̄z. Oreꝰ.

C Oncede nobis q̄s dn̄e presidia militie christiane sctis inchoare ieiunijs: vt cōtra spiritales nequitias pugnaturi / cōtinētie muniamur auxilijs. Per do.

¶ Tunc eat processio vt in processionalibus continet̄.

D Ominica i ramispalmarū post aspersionē aque bn̄dicte legat̄ hec lectio ante gradum altaris ab aco ito alba induto: ⁊ hoc ex parte australi super flores ⁊ frondes cū suo titulo hoc mō. Lctō libri Exodi.

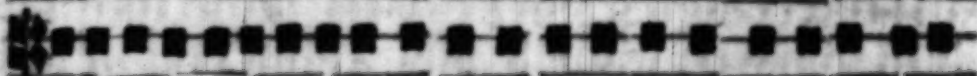
I N diebꝰ illis. Venerūt filij isrł in helim: Vbi erāt

duodecim fõtes aquarũ: ⁊ septuaginta palme ⁊ castra metati sũt iuxta aquas. Profectiq; sunt de helim: ⁊ venit oĩs multitudo filioꝝ isrl'i desertũ syn / qḋ est iter helim ⁊ sinay: quintodecimo die mẽsis scḋi: postq̃ egressi sũt de terra egypti. Et murmurauit oĩs cõgregatio filioꝝ isrl' ꝯtra moysẽ ⁊ aaron i solitudine. Dixerũtq; ad eos filij isrl'. Utinã mortui essem⁹ p man⁹ dñi in terra egypti qñ sedebam⁹ sup ollas carniũ / ⁊ comedebamus panes i saturitate. Cur induxistis nos in desertũ istud vt occideretis oẽm multitudinẽ hanc fame. Dixit autẽ dñs ad moysẽ ⁊ aarõ. Ecce ego pluã vobis panes de celo: egrediat' pp'ls ⁊ colligat q̃ sufficiũt p singulos dies: vt tẽtẽ eũ vtrũ ambulet in lege mea an nõ. Die aũt sexta parãt qḋ inferant: ⁊ sit duplũ q̃ colligere solebant p singulos dies. Dixerũtq; moyses ⁊ aaron ad oẽs filios isrl'. Vespe scietis q dñs eduxerit vos de terra egypti: ⁊ mane videbitis gloriam dñi. Audiuit eni murmur vestrũ cõtra dñm. Nos vero qḋ sum⁹ q: mussitatis cõtra nos. Et ait moyses. Dabit vobis dñs vespere carnes edere: ⁊ mane panes in saturitate: eo q audierit murmurationes vestras: quib⁹ murmurati estis cõtra eum. Nos eni qḋ sum⁹? Nec cõtra nos est murmur vestrum sed ꝯtra dñz. Dixitq; moyses ad aarõ. Dic vniuerse cõgregatiõi filioꝝ isrl'. Accedite corã dño / audiuit ei murmur vestrũ. Cũq; loq̃ret' aarõ ad vniuersũ cetũ filiorũ isrl': respexerunt ad solitudinẽ. Et ecce gloria dñi apparuit in nube. ¶ Statim sequat' euãgeliũ: ⁊ legat' in eodẽ loco a diacono ad orientẽ cõuerso more simplicis festi. post acceptã bñdictionẽ cum Dominus vobiscũ. et Gloria tibi dñe. more solito. ¶ Secundum Johannem

In illo tpe. Turba multa q̃ cõuenerat ad diem festũ: cũ audisset q: ies⁹ venit hierosolymã: accepe-

rũt ramos palmarũ ⁊ pcesserũt obuiã ei: ⁊ clamabãt. Osãna bñdict⁹ q̇ venit in noie dñi: rex isrl. Et inuenit ies⁹ asellũ ⁊ sedit sup eũ: sicut scriptũ est. Noli timere filia syon ecce rex tuus venit tibi mãsuetus: sedẽs super pullũ asine. Hec nõ cognouerũt discipuli ei⁹ primũ: sed qñ glorificatus est iesus: tunc recordati sunt qꝛ hec scripta erãt de eo: ⁊ hec fecerũt ei. Testimoniũ ergo perhibebat turba que erat cum eo: quando lazaruz vocauit de monumẽto: ⁊ suscitauit eum ã mortuis. Propterea et obuiam venit ei turba: qꝛ audierunt eum fecisse hoc signũ. Pharisei ergo dixerunt ad semetipsos. Videtis qꝛ nichil proficimus: ecce mundus totus post eũ abijt.

¶ Finito euãgelio sequat̃ bñdictio florũ ⁊ frõdiũ a sacerdote cappa serica rubea induto sup gradũ altaris ad australẽ cõuerso: corã dextro cornu altaris hoc modo.

Exorciso te creatura florũ ⁊ frõdiũ in nomine dei pa✠tris oĩpotẽtis: ⁊ in noie iesu✠christi filij ei⁹ dñi nri: ⁊ in virtute spũs ✠ scti. Proinde oĩs virt⁹ aduersarij: oĩs exerci t⁹ diaboli: oĩs potestas inimici: oĩs incursio demonũ eradicare ⁊ explãtare ab hac creatura flor⁊ et frondium: vt ad dei gratiam festinantium vestigia insidiando non assequaris Per eum qui venturus est iudicare viuos et

mortuos et seculum per ignem. ℟. Amen.

¶ Deide sequāt̃ hec seq̄ntes oꝛones sine Dñs vobiscū. sed cū Oꝛem⁹. ⁊ finiāt̃ sub tono lectionis dicē. Oꝛo.

OMnipotēs sempiterne de⁹: q̄ i diluuij effusiōe noe famulo tuo ꝑ os colūbe gestantis ramū oliue pacē terris redditā nūciasti: te supplices exoꝛam⁹: vt hāc creaturā floꝛū et frōdiū: spatulasq̄ palmarū seu frōdes arboꝛū quas ante cōspectū glie tue offerim⁹: veritas tua sctifi✠cet: vt deuot⁹ populus in manib⁹ eas suscipiēs bñdictionis tue gratiā cōsequi mereat̃. Per xp̄m. Or.

DEus cui⁹ filius ꝑ salute generis humani de celo descēdit ad terras: ⁊ appꝛopiquāte hoꝛa passionis sue hierosolymā i asino sedēs venire: et a turbis rex appellari et laudari voluit: auge fidē i te sperātiū/ ⁊ supplicū pꝛeces clementer exaudi. Ueniat q̄s dñe sup nos mīa tua: et hos palmarū ceterarūq̄ arboꝛ ramos bñ✠dicere dignare: vt oēs q̄ eos laturi sunt: bñdictionis tue dono repleant̃. Concede ergo vt sicut hebꝛeoꝛū pueri osāna in excelsis clamātes eidē filio tuo dño nr̄o cū ramis palmarū occurrerunt: nos ita arboꝛū ramos gestātes/ cū bonis operib⁹ occurram⁹ obuiā chꝛisto: et ꝑueniamus ad gaudiū sempiternū. Per xp̄m. Oꝛatio.

DEus qui dispersa cōgregas/ ⁊ cōgregata conseruas: q̄ populis obuiā chꝛisto iesu ramos palmarū poꝛtātib⁹ ceterarūq̄ arboꝛū bñdixisti: bñ✠dic etiā ⁊ hos ramos palmarū ceterarūq̄ arboꝛū: quos famuli ad tui nōis bñdictionem fideliter suscipiūt: vt in quēcūq̄ locū itroducti fuerint: tuā bñdictionem habitatores illius loci oēs cōsequāt̃/ ita vt oī aduersa valitudīe effugata dextera tua ꝓtegat quos redemit. Per eūdē.

¶ Hic aspgant̃ floꝛes ⁊ frondes aqua bñdicta ⁊ thurificētur deinde dicat Dñs vobiscū. Oꝛem⁹. Or.

DOmine iesu xp̄e mūdi cōditoꝛ ⁊ redēptoꝛ q̄ de celi

berationis et saluationis gratia: ex summa celi arce descendere & carnem sumere/ & passionem subire dignatus es: quoque sponte propria/ loco eiusdem propinquans passionis/ a turbis cum ramis palmarum obuiantibus/ benedici/ laudari/ et rex benedictus qui venit in nomine domini veniens clara voce appellari voluisti: tu nunc nostre confessionis laudationem acceptare: & hos palmarum ceterarumque arborum ac florum ramos bene ✠ dicere et sancti ✠ ficare digneris: vt quicunque in tue virtutis obsequio exinde aliquid tulerit: benedictione celesti sanctificatus/ peccatorum remissionem & vite eterne premia percipere mereatur. Per te iesu saluator mundi rex glorie: qui cum patre. &c.

¶ His itaque peractis statim distribuantur palme & interim cantentur he due antiphone.

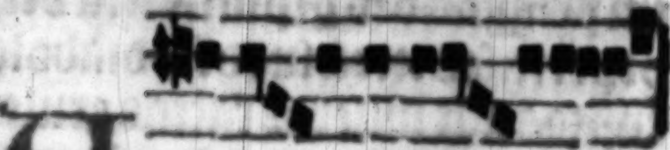
Pueri hebreorum tollentes ramos oliuarum obuiauerunt domino clamantes et dicentes osanna in excelsis. Alia antiphona. Pueri hebreorum vestimenta prosternebant in via et clamabant dicentes osanna filio dauid benedictus qui venit in nomine domini.

¶ Feria. v. i cena dñi. In primis fiat recõciliatio penitētiũ hoc modo nona cãtata erat ꝓcessio sicut i capite ieiunij. Pergat excellētioꝛ sacerdos ad ostiũ eccl'ie occidētis idut⁹ vestib⁹ sacerdotalib⁹: i cappa serica rubea cũ duob⁹ diaconis albis cũ amictib⁹ idutis: absq꜄ subdiacono ꝛ sine cruce ꝑ mediũ chori ꝑcedente vexillo cilicino: sintq꜄ pñtes in atrio ecclesie q̄ reconciliandi sunt. Et si eps̄ adest principalis archidiaconus ex parte penitētiũ. s. extra ostiũ ecclesie in cappa serica legat hanc lectionem sequentem que nõ legatur episcopo absente.

Adest ēps o venerãde põtifex: tēpus acceptũ: dies ppitiatiõis diuine et salutis humane: qua mors interitũ: et vita accepit eterna principiũ: quãdo in vinea dñi sabaoth sic nouorũ plantatio facienda est vt purgetur et execratio vetustorũ. Quãuis em a diuitijs bonitatis et pietatis dei nichil tēporis vacet: nũc tñ largioꝛ est ꝑ indulgentiã remissio pctõꝛũ: ꝛ copiosioꝛ est ꝑ gratiã assũptio renascētiũ. Accepisti a dño anullo discretionis et honoꝛis: vt que signãda sũt signes: ꝛ q̄ aperiēda sũt ꝑdas: ꝛ q̄ ligãda sũt liges: ꝛ q̄ soluēda sũt soluas atq꜄ credentib⁹ fidē baptismatis lapsis aũt ꝛ penitētib⁹ ꝑ mysteriũ recõciliatiõis ianuas regni celestis apias: lauãt aq̄ lauãt lachryme. Maria fleuit ꝛ suscepta est. Negauit apls: ꝛ qꝛ fleuit amarissime restitut⁹ est. Publican⁹ de theloneo apl'atũ meruit: latro de cruce paradisũ itrauit. Suscept⁹ a pr̄e clemētissimo fili⁹ ille iunioꝛ q̄ tñ porcos pauit

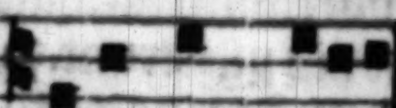
q paterne hereditatis preciosa stipendia infeliciter dissipauit. Inde etiã est q hodie tui supplices: posteaq i varias formas criminũ: neglectu mãdatorum celestiũ: et morũ pbabiliũ trãsgressiõe ceciderũt hũiliati atq pstrati pphetica voce dicẽtes. Peccauim9 cũ patrib9 nr̃is: iniuste egim9 iniqtatẽ fecim9. Mãducauerũt sicut scriptũ est panẽ doloris: lachrymis stratũ rigauerũt/ cor suũ luctu corp9 suũ afflixerũt ieiuniis: vt aiarum reciperẽt quã pdiderãt sanitatẽ. Plorat cũ istis: imo p istis plorare et orare nõ desistit mr̃ scta ecclia et lachrime ei9 i maxillis ei9: quia tẽpus miserendi eius. Moueat pietatẽ tuã vox fidelis et flebilis: moueat gemit9 et habit9 ipse miserorũ.

¶ Finita lectiõe icipiat eps an. scz ifra pdictũ ostiũ 9uers9 ad boreale signũ faciẽdo eũ manu sua dextera ad penitẽtes quasi illos vocando Deinde ex pte penitẽtiũ. s. extra ostiũ dicat ita dia.

Venite venite

Alius diaconus ex parte epi dicat.

Flectamus genua

Ita dicat tribus vicib9: ita tñ q post tertiã repetitionem antiphona non dicatur Flectamus genua sed chorus sequatur totam antiphonam cantore incipiente hoc modo. Leuate.

Venite filii audite me ti morem domini docebo vos. Ps.

Benedicã dñm in omni tẽpore sẽp laus ei9 in ore meo.

Tot⁹ ps dr̄ sine Gl'ia patri. et post vnūquēq3 vsū repetat̄ ā. Venite. Dsū p̄. cātat̄ a choro cū ān. sēp manuatim penitētes ab aliquo presbytero de choro: habitu nō mutato reddātur sacerdoti executori officij: et ab ipso restituāt̄ ecclesie gremio. Cū si eps p̄sēs fuerit: penitētes a p̄sbyter3 archidiacono et ab archidiacono reddāt̄ epo. ⁊ ab ipso ecclesie gremio. Quib⁹ expletis p̄cessio more solito i chorū redeat. Deīde p̄sternāt se oēs clerici. ⁊ dicāt septē p̄os penitētiales in choro. Sacerdos vero cū suis ministris p̄ se añ altare dicat cū Gl'ia p̄ri. et Sicut erat. ⁊ cū ā. Ne reminiscaris. Qua finita sequat̄ Kyrie eleysō. Xp̄e el. Kyrie el. P̄r nr̄. ⁊ hec dia sine nota dn̄r tā a sacerdote cū suis ministris: q̄ a toto choro. deīde erigat se sacerdos ⁊ dicat sup p̄psm cōuersus ad australē corā dextro cornu altar3 sic.

Et ne nos īducas i tētationē. Sed libera nos. Saluos fac seruos tuos ⁊ ancillas tuas. De⁹ me⁹ sperātes i te. Cōuertere dn̄e vsq3quo. Et deprecabilis esto sup seruos tuos. Mitte eis dn̄e a malo. auxiliū de sācto. Et de syō tuere eos. Adiuua nos de⁹ salutaris nr̄. Et p̄pter gloriā nois tui dn̄e libera nos ⁊ p̄pitius esto pctis nr̄is propter nomen tuum. Dn̄e exaudi orationē meā. Et clamor meus ad te veniat. Dn̄s vobiscū. Et cū spū tuo. Oremus. Oratio.

Adesto dn̄e supplicatiōib⁹ nr̄is: ⁊ me q̄ etiā mīa tua prim⁹ idigeo clemēter exaudi: vt quē nō electiōe meriti s3 dono gr̄e tue c̄stituisti hui⁹ operis ministrum: da fiduciam tui muneris exequendi: et ipse in nostro ministerio quod tue pietatis est operare.

Et sic finitur.

Per dñm nr̄m iesū xp̄m filiū tuū. Qui tecum viuit et re
gnat. Et dñr oēs orationes sequentes cum Oremus. ⁊
finiantur sub tono supradicto. Non dicitur Dominus
vobiscū. nisi ante primā orationē tantum. Alia oratio.

Deus humani gn̄is benignissime cōditor: ⁊ mise
ricordissime reformator: q̄ hoiem inuidia diaboli
ab eternitate deiectū: vnici filij tui p̄tioso sāguine rede
misti viuifica hos famulos tuos quos tibi nullatenus
mori desideras: et q̄ nō derelinq̄s deuios/ assume corre-
ctos. Moueāt pietatē tuā q̄s dñe horū famulorū tuorū
lachrymosa suspiria: tu eorꝝ medere vulneribꝰ: tu iacē-
tibus manū porrige salutarē: ne ecclesia tua aliqua sui
corporis portiōe vastet: ne grex tuꝰ detrimentum susti
neat: ne de familie tue dāno inimicꝰ exultet: ne renatos
lauacro salutari mors secūda possideat. Tibi ergo dñe
supplices cordis ⁊ fletū effundimꝰ: tu parce cōfitētibꝰ:
vt sic in hac mortalitate pctā sua te adiuuāte defleant:
quatinꝰ i tremēdi iudicij die sentētiā dānatiōis eterne
euadāt: ⁊ nesciāt pijssime pr̄ qđ terret i tenebris/ qđ stri-
det in flāmis/ atqꝫ ab erroris sui via ad iter reuersi iusti
tie: nequaq̄ vltra vulneribꝰ: saucietur sed integrū sit eis
atqꝫ ꝑpetuum et quod gratia tua contulit/ et quod mīa
reformauit. Per christū dñm nostrū. Oremꝰ. Oratio.

Domine scē pr̄ ops eterne deꝰ: q̄ vulnera nr̄a cu
rare dignatꝰ es/ te supplices exoramꝰ ⁊ petimꝰ
nos humiles tui sacerdotes vt nr̄is p̄cibꝰ aurē tue pie-
tatis inclinare digneris: atqꝫ ad penitētiā ꝯfessiōe mo-
uearis: remittasqꝫ oia crimina/ ⁊ pctā vniuersa condo-
nes: desqꝫ his famulis tuis dñe ꝓ supplicijs veniā: pro
merore letitiā: ꝓ morte vitā. Ut q̄ ad tantā opē celestis
apicis deuoluti sūt: de tua mīa ꝯfidētes/ ad bona pacifi
ci p̄mij tui: atqꝫ ad celestia dona ꝑuenire mereātur. Per

dñm nrm iesũ. Hic nõ dicitur Oremus, sed Absolutio.

Absoluim⁹ vos vice btĩ petri apłorũ principis: cui dedit dñs potestatẽ ligandi atqꝫ soluendi/ et quãtum ad vos ptinet accusatio: et ad nos remissio sit vobis oĩpotens deus vita ꝛ salus/ ꝛ oĩm pctõꝝ vestrorũ pius indultor. Qui viuit et regnat cũ deo pre in vnitate spũs scti de⁹. Per oĩa secula seculoꝝ. Amẽ. ꝛ sic surgãt oẽs a prostratiõe osculãtes terrã vel formulas sacerdote sic dicẽte. Qui viuit. ꝛc. Tñ si episcopus adest: fiat bñdictio sup ppłm adhuc in pstratione hoc modo.

Bñdictio dei patris oĩpo ✠ tentis et fi ✠ lij ꝛ spi ✠ ritus sãcti: descẽdat sup vos et maneat sẽper. ℞. Amen.

Deinde incipiat missa vt in graduali ↄtinet. Et postea tres pueri ante olei ↄsecratione in suppellicijs ad gradum chori stantes simul cantent hunc hymnum.

O Redẽptor sume carmẽ temet conti nentiũ.

Chorus idem repetat post vnũquemqꝫ vsũ. Pueri. v⁹.

Audi iudex mortuorũ vna spes mortaliũ audi voces proferentum donum pacis premium. Chorus O redẽptor. Pueri. vsus.

Arbor feta alma luce hoc sacrandum protulit fert hoc prona preses turba saluatori seculi.

Illic flamẽ sacrosãctũ olim p diluuiũ q̃ ramũ tulit

Chorus O redēptor. pue

oli ue ad archā ecclesie. ri. Vs. Arbor feta alma lu

ce hoc sacrādū ꝓtulit fert hoc ꝓna p̄sēs turba saluato-

Chorus O redēptor. pue

ri seculi. ri. Vs. Cōsecrare tu dignare rex peren-

nis patrie hoc oliuū signū viuū ꝯtra iura demonū.

Chorus O redēptor. pue

ri. Vs. Ut nouet᷑ sexꝰ ōis vnctione crismatis ut me-

Chorus O redēptor. pue

detur sauciata dignitatis gloria. ri. Vs. Stās ad

arā ymo supplex īfulatꝰ pōtifex debitū ꝑsoluat oē cō-

Chorus O redēptor. pue

secrato crismate. ri. Vs. Lota mēte sacro fōte au-

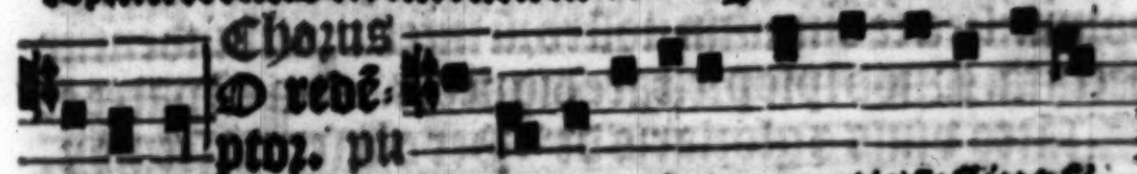
fugantur crimina uiua mente sacrosancta influunt

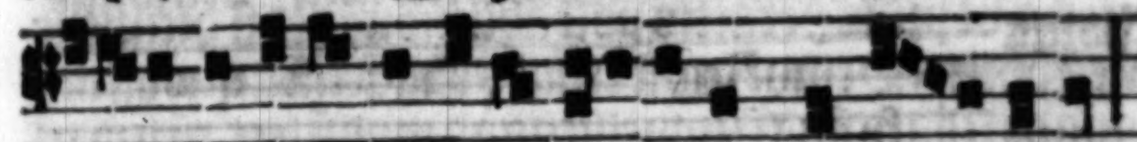
ca rismata. eri. v⁹. Sit dies hec festa nobis secu-

lorum seculis sit sacrata laude digna nec senescat

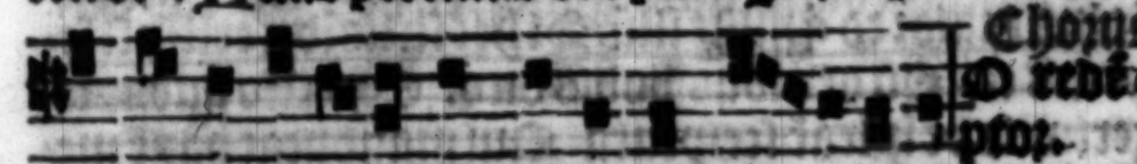
tempore. eri. v⁹. Sit hec dies leta cunctis festiua fi-

delibus auge fidem dona pacē in nostris temporibus.

eri. v⁹. Laus perennis deo patri gloriaqꝫ filio ho-

nor virtus et potestas amborum pa racli to. Post prandiū cōue. oēs clerici ad ecclesiā ad altaria abluēda et ad mādatū faciēd. vt i ptes. ptl. pacta ablutiōe pedū ad mādatū. dictoqꝫ sermōe accipiāt charitatis potū. Quibus rite pactis/ vnus sacerdotū dicat ptres has/ mō sequiti.

Suscepimus deus misericordiam tuam. In medio
tēpli tui. Tu mādasti. Mādata tua custodiri nimis.
Ecce q̄ bonū ⁊ q̄ iocundū. Habitare fratres in vnum.
Dn̄e exaudi orationē meam. Et clamor me⁹ ad te ve-
niat. Dominus vobiscum. Et cū spū tuo. Oremus.
Adesto q̄s dn̄e officio seruitutis nostre: q̄r tu pe-
des lauare dignat⁹ es tuis discipulis: ne despi-
cias opera manuū tuarū que nobis retinenda manda
sti: et sicut hic exteriora abluuntur inquinamenta cor-
porum: sic a te omnium nostrorū interiora mundentur
peccata. Quod ipse prestare digneris. Qui cū patre et
spū sācto viuis ⁊ gloriaris de⁹. Per oīa secula seculor.
Amē. ¶ Si vero nullus assit clericus sermonē faciens
ceteris vt prius peractis post ablutionē pedū dicuntur
p̄ces p̄dicte. Deinde legat̄ sequēs euāgeliū a quodā dia
cono de scda forma i suppellicijs ad modū lect. cū suo ti-
tulo bñdictiōe prius petita ab excellētiore: fratrib⁹ ite-
rum caritatis potū sumētib⁹ ⁊ legat̄ vsq₃ ad illū locum.
Surgite eam⁹ hic. ⁊ ita recedāt. Euāgeliū. S. iohānē.
In illo tpe. Dicit ies⁹ discipulis suis. Amen amē
dico vobis: nō est seru⁹ maior dn̄o suo: neq₃ apo-
stolus maior eo q̄ misit illū. Si hec scitis: beati eritis si fe-
ceritis ea. Nō de oībus vobis dico. Ego scio quos ele-
gerim: sed vt impleat̄ scriptura. Qui manducat panē me-
cū: leuabit contra me calcaneū suū. Amodo iā dico vo-
bis priusq̄ fiat: vt cū factū fuerit credatis q̄r ego sum.
Amē amē dico vobis: q̄r q̄ accipit si quē misero/me ac-
cipit: q̄ aūt me accipit/accipit eū q̄ me misit. Cum hec di-
xisset ies⁹/turbat⁹ est spū: ⁊ protestat⁹ est et dixit. Amē

amen dico vobis: q2 vnus ex vobis me tradet. Aspicie-
bant ergo ad inuicē discipuli: hesitātes de quo diceret.
Erat aūt recūbens vnus ex discipulis eiꝰ in sinu Jesu.
Innuit ergo huic symon petrus: et dixit ei. Quis est de
quo dicit. Itaq3 cū recubuisset ille supra pectus iesu: di-
xit ei. Dn̄e quis est? Rn̄dit Jesus. Ille est cui ego intin-
ctū panē porrexero. Et cū intinxisset panē: tradidit iu-
de simōis scariothis. Et post buccellā: tūc itroiuit in il-
lū sathanas. Et dicit ei iesꝰ. Quod facis: fac citiꝰ. Hoc
aūt nemo sciuit discūbētiū: ad qd dixerit ei. qdā aūt pu
tabāt q2 loculos habebat iudas q2 dixisset ei iesꝰ. Eme
ea q̄ vobis opus sūt ad diē festū: aut egenis vt aliqd da
ret. Cū ergo accepisset ille buccellā: exiuit ꝯtinuo. Erat
aūt nox. Cū aūt exisset dixit Jesꝰ. Nūc clarificatꝰ est fi
lius hois: ꝛ deꝰ glorificatꝰ est in eo. Si deꝰ clarificatus
est in eo: ꝛ deꝰ clarificabit eū in semetipso: ꝛ cōtinuo cla
rificauit eū. Filioli: adhuc modicū vobiscū sū. Quere-
tis me: ꝛ sicut dixi iudeis. Quo ego vado: vos nō pote-
stis venire. Et vobis dico modo. Mādatū nouū do vo-
bis: vt diligatis inuicē sicut dilexi vos: vt ꝛ vos inuicē
diligatis. In hoc cognoscent oēs q2 discipuli mei estis:
si dilectionē habueritis ad inuicē. Dicit ei symō petrꝰ.
Dn̄e quo vadis? Rn̄dit iesꝰ. Quo ego vado: non potes
me modo seq̄: seq̄ris aūt postea Dicit ei petrus. Quare
non possū te modo seq̄: aiam meā pro te ponam? Rn̄dit
Jesus. Animā tuā pones ꝑ me. Amen amen dico tibi:
nō cantabit gallus donec ter neges me. Et ait discipu-
lis suis. Nō turbet cor vestrū: neq3 formidet. Creditis
in deū: ꝛ i me credite. In domo pr̄is mei: mālioēs mul-
te sūt. Si quominus dixissē vobis: q2 vado parare vo-
bis locū. Et si abiero ꝛ ꝑparauero vobis locū: iterū ve-
niā et accipiā vos ad meipsū: vt vbi ego sū et vos sitis.

Et quo ego vado scitis: et viam scitis. Dicit ei Thomas. Dñe nescim⁹ quo vadis. Et quomodo possum⁹ viā scire? Dicit ei Jesus. Ego sū via / veritas / et vita. Nemo venit ad patrē nisi p me. Si cognouissetis me: ꝛ patrē meū vtiqꝫ cognouissetis. Et amodo cognoscetis eū: ꝛ vidistis eū. Dicit ei philippus. Dñe ostēde nobis patrē: ꝛ sufficit nobis. Dicit ei Jesus. Tāto tēpoꝛe vobiscū sum: et non cognouistis me. Philippe: q̄ videt me videt ꝛ patrē meū. Quomodo tu dicis / ostende nobis patrē? Nō creditis qꝛ ego i patre: ꝛ pater i me est? Uerba q̄ ego loquoꝛ vobis: a meipso nō loquoꝛ. Pater aūt in me manēs / ipse facit opera. Nō creditis qꝛ ego i patre: ꝛ pater in me est? Alioquin ꝓpter ipsa opera credite. Amē amē dico vobis: q̄ credit in me: opa q̄ ego facio et ipse faciet: et maioꝛa hoꝛū faciet: qꝛ ego ad patrē vado. Et qdcūqꝫ petieritis patrē in noīe meo: hoc faciā vt gloꝛificet̄ pater in filio. Si quid petieritis patrē in noīe meo: hoc faciā. Si diligitis me: mandata mea seruate. Et ego rogabo patrē: et aliū paraclitū dabit vobis: vt maneat vobiscū i eternū. Spiritū veritatis quē mūdus nō potest capere: qꝛ nō videt eū nec scit eū. Uos aūt cognoscetis eū: qꝛ apud vos manebit ꝛ in vobis erit. Nō relinquā vos oꝛphanos: veniam ad vos. Adhuc modicū: et mūdus iā nō videt me. Uos aūt videbitis me: qꝛ ego viuo et vos viuetis. Jn illo die vos cognoscetis qꝛ ego sū in patre meo: ꝛ vos in me: et ego in vobis. Qui habet mādata mea ꝛ seruat ea: ille est q̄ diligit me. Qui aūt diligit me: diliget̄ a patre meo. Et ego diligā eū: ꝛ manifestabo ei meipsū. Dicit ei iudas: nō ille scariothis. Dñe qd factū es: qꝛ manifestaturus es nobis teipsū ꝛ nō mūdo? Rn̄dit ies⁹ ꝛ dixit ei. Si qs diligit me: sermonē meū seruabit: et pr̄ me⁹ diliget eū:

& ad eū veniem⁹: et mansionē apud eū faciem⁹. Qui nō diligit me/sermones meos nō seruat. Et sermonē quē audistis nō est me⁹: sed ei⁹ q̄ misit me p̄ris. Hec locutus sū vobis: apud vos manēs. Paraclit⁹ aūt sp̄us sanct⁹ quē mittet p̄r in nomine meo: ille vos docebit omnia: & suggeret vobis oīa quecunq; dixero vobis. Pacē relinquo vobis: pacem meā do vobis. Nō quomodo mund⁹ dat: ego do vobis. Nō turbet cor vestrū: neq; formidet. Audistis q2 ego dixi vobis: vado et venio ad vos. Si diligeretis me/ gauderetis vtiq; q2 vado ad patrē: q2 p̄r maior me est. Et nūc dixi vobis p̄usq̄ fiat: vt cū factū fuerit credatis. Jā nō multa loquar vobiscum. Uenit enī princeps mūdi huius: & in me nō habet q̄cq̄. Sed vt cognoscat mūdus quia diligo patrem: et sicut mādatū dedit michi p̄r/sic facio. Surgite eamus hinc.

SAbbato i vig. pasc. agregatis clericis i choro dictaq; hora .ix. executor officij idut⁹ vestib⁹ sacerdot. i cappa serica rubea: diacon⁹ dalmatica: subdiacon⁹ tunica iduti cū ceteris mīstris altaris albis cū amictib⁹ idutis: sine lumīe & cereis: & sine cruce & sine igne i thuribulo: q̄dā etiā de p̄rima forma. l. accolit⁹ i suppellicio cereū extinctū ex trib⁹ cādelis tortis i vnū i p̄te iferiori: & i supiori ad inuicē diuisis: sup quādā hastā deferēs: & p̄cessi. p̄cedens post portionē aq̄ bn̄dicte p mediū chori ad fōtes & ad nouū ignē benedicēdū processionaliter eant choro sequēte: habitu nō mutato/ excellentioribus precedentib⁹. Et ad colūnā ex parte australi iuxta fontē: vbi sacerdos executor officij ignem bn̄dicat/ qui accendatur ibidē videlicet in medio iter duas colūnas. In eundo vero dicit ps. **Dn̄s illuminatio.** sine nota et sine **Gl'a p̄ri.** alternatim a toto choro. Hoc m̄o fiat statio ad ignē bn̄dicēdū. Sacerdos vero iuxta ignē stet ad

orientē conuersus: ꝛ ad sinistrū eius stet dia. subdiaco-
nus ad sinistrū diaconi vnus vero ceroferarius stet sa
cerdoti opposit⁹: ad dextrū cuius stet puer ferens librū
primioꝛ sacer. alius vero ceroferarius stet retro sacer.
ad dextrū cui⁹ stet poꝛtitoꝛ aque primioꝛ sacer. et vlti.
loco retro oēs a parte occidentali stet poꝛtitoꝛ haste cū
cereo. et ex alia parte ignis videlicet ex pte australi stet
thuribu. ad accipiēdū ignē in thuribulū post bñdictio-
nē oib⁹ istis ministris ad sacer. cōuersis: choꝛo interī cir-
cūstāte videlꝫ ex pte boꝛeali vt patet vbi ptrahit̄ statio
Sequat̄ bñdictio ignis solēniter a sacerdō. incipiēte sic.

Dominus vobiscum. Oꝛemus.

Domine de⁹ nr̄ pr̄ oīps: lumē indeficiēs / conditoꝛ
oim luminū: exaudi nos famulos tuos ꝛ bñ ✠
dic hūc ignē: q̄ tua sāctificatiōe atqꝫ bñdictione cōsecre-
tur. Tu illuminās oēm hoiem veniētē in hūc mundū /
illumina consciētias coꝛdis nostri igne tue charitatis
vt tuo igne igniti / tuo lumine illuminati: expulsis a
coꝛdibus nostris pctōꝝ tenebꝛis: ad vitā te illustrante
puenire mereamur eternā. Et sicut illuminasti ignem
moysi famulo tuo p colūnam ignis ambulāti in mari
rubꝛo: ita illustra nr̄m lumē: et cādela q̄ de eo fuerit ac-
cēsa i honoꝛe maiestatis tue semp pseueret bñdicta: vt
q̄cūqꝫ ex eo lumine poꝛtauerit / sit illuminat⁹ lumie grē

spiritualis. Per dominū nostrū ꝛc. seculoꝝ. Amen.
¶ Omnes oꝛationes dicuntur cum Oꝛem⁹. sub tono

predicto. Hic aspergatur aqua benedicta super ignem. Deinde dicatur Dominus vobiscũ. et Oremus. Oro.

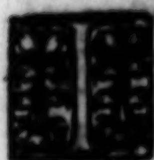
Domine sancte pater omnipotens eterne deus bene ✠ dicere et sanctificare digneris ignẽ istũ: quem nos indigni per inuocationem vnigeniti filij tui domini nostri iesu christi benedicere presumimus. Tu clementissime pater eum tua benedictione san ✠ ctifica: & ad profectum generis humani peruenire concede. Per eundem christum dominum nostrum. Oremus.

Celesti nos lumine q̃s dñe semꝑ et vbiq; preueni: vt mysterium cuius nos participes esse voluisti: & puro cernamꝰ intuitu/et digno percipiamus effectu. Per dñm nostrum iesum xp̃m filiũ tuum. ¶ Deinde sequatur bñdictio thymiamatis siue incensi hoc modo.

Exorcizo te immũdissime spũs: & oẽ fantasma inimici. In noĩe dei patris oĩpotẽtis: et in noĩe filij eius iesu xp̃i dñi nostri: vt exeas et recedas ab hac creatura thymiamatis siue incensi: cum omni fallacia atq; nequitia tua: vt sit hec creatura sanctificata in nomine eiusdẽ dñi nostri iesu christi: vt oẽs gustãtes/tangentes/siue odorantes eã: virtutem & auxilium percipiant spũs sãcti. Ita vt vbicunq; hoc incẽsum vel thymiama fuerit: ibidẽ nullatenꝰ appropinquare audeas: nec aduersa inferre presumas: sed quicũq; spũs immunde es/ cũ omni versutia tua procul inde fugias atq; discedas adiuratus. Per virtutem & nomen dei patris omnipotentis & iesu christi filij eius domini nostri: qui venturꝰ est in spiritu sancto iudicare viuos & mortuos: et te preuaricatorem: et seculum per ignem. Amen. Oratio.

Eternã ac iustissimã pietatẽ tuam deprecamur dñe sancte pater oĩpõs eterne deus vt bene ✠ dicere digneris hanc thymiamatis vel incensi speciem:

vt sit excelse maiestati tue in odorē suauitatis acceptū. Sit a te hec species bñdicta: sit per inuocationē sancti nominis tui sanctificata: vt vbicunq̃ fumus ei⁹ perue nerit/extricetur et effugetur omne genus demonioꝝ: sicut incensū iecoris piscis quem raphael archangelus Tobiā famulum tuū docuit cū ascēdit ad Sare libera tionem. Per christum dñm nostrum. Amen. Oremus.
Descēdat bñdictio tua dñe sup hāc speciē incēsi et thymiamatis: sicut i illo die de quo dauid ꝓphe ta tu⁹ cecinit dicēs. Dirigatur oratio mea sicut incēsū i cōspectu tuo. Sit nobis odor cōsolatiōis suauitatis et grē: vt fumo isto effugēt oē fantasma inimici mētis et corporis: vt sim⁹ pauli apostoli voce bonus odor deo. Effugiāt a facie hui⁹ incēsi ⁊ thymiamatis oēs demo- nis incurs⁹ sicut puluis a facie vēti/et sicut cera a facie ignis. Presta hoc piissime pr̄ boni odoris incensum ad opus ecclesie tue ob causā religionis iugiter ꝑmanere: vt mystica nobis significatiōe spiritualiū virtutū fra- grās ostēdat odor suauitatē. Tua ergo q̄s oīs de⁹ im- mense maiestatis dextera hanc creaturā bñ ✝ dicere ex diuersarū rerū cōmixtione cōfectā dignare: et in virtu- te sancti tui nois oēs immundorū spirituū fantasticos incursus effugare: oēsq̃ morbos reddita sanitate expel lere: vt vbicūq̃ fumus aromatum ei⁹ afflauerit: mira- biliter possit atq̃ in odore fragrantissimo tibi perpetua suauitate redolere. Per christū dominū nostrū. Amen.
¶ Postea impleatur thuribulū de carbonib⁹ cū incēso: ⁊ incēsetur nouus ignis: deinde accendatur cereus sup hastam de nouo igne: ceteris luminaribus prius extin- ctis: ⁊ redeat processio more solito in chorū. In redeun- do duo clerici de secūda forma in superpelliciis post sacer dotem incedentes cantent hos vs⁹ seq̄ntes hoc modo.

nventor rutili dux bone luminis qui certis vi-

cibus tempora diuidis merso sole chaos in- gruit

horridum lumen redde tuis christe fideli- bus.

Chorus idẽ repetat post vnũquẽq;

v. Clerici. v. Quãuis innumero sydere regiã lunariq;

polum lãpade pingeris incussu silicis lu- mina nos ta-

mẽ mõstras saxigeno semine quere- re. Ne nesci- ret

homo spẽ sibi luminis in christi solido corpore conditã

qui dici stabilẽ se voluit petrã nostris igniculis vnde

genus ve nit. Splēdet ergo tuis muneribus pater

flāmas mo bilibus scilicet astra absentemq; diem

lux agit emula quā nox cum lacero victa fugit pe-

plo. Per quē splendor honor laus sapientia maiestas

bonitas et pietas tua regnum contineat nu mine

triplici texens purpureis secula secu lis.

Quo cantato sequatur benedictio cerei paschalis ab
ipso diacono ad processionem induto post acceptā be-
nedictionem ad borealem conuerso ad gradum presby
terij: ceroferarijs diacono assistentibus vnica dextris
reliquo a sinistris ad ipsum conuersis: cereis extinctis
Subdiaconus vero tertium tenēs stet ei opposit⁹: iux-
ta quē stet portitor haste ex vna parte: et ceroferarius
cum alio tuncq; parui cerei ad fontes benedicendos et alte-

ra parte eodem modo conuersi: post diaconu͂ vero stet thuribularius. Diaconus accepta prius benedictione a sacerdote executore officij dicat. Exultet iam angelica turba celoru͂. &c. quam zozimus papa constituit sic.

Exultet iam angelica turba celorum: exultent

diuina mysteria et pro tanti regis victoria tuba in-

tonet salu ta ris. Gau deat se tellus tantis irra-

diata fulgoribus & eterni regis splẽdore lustrata toti⁹

orbis se sentiat amisisse ca liginē.

Letet̄ & mat ecclesia tanti luminis adornata fulgo

ribus & magnis populoꝝ vocib⁹ hec aula re sul tet.

Quia propter astantibus vobis fratres charissimi ad

tam mirã sancti huius luminis claritatem una mecũ

queso dei omnipotentis misericordiã invoca te.

Ut qui me nõ meis meritis intra levitarũ numerum

aggregare di gnatus est: luminis sui gratia infundẽ-

te cere i huius laudem imple re per fici at.

Per dominũ nostrũ iesũ christũ filiũ suũ q̃ cũ e o vi-

uit et regnat de9 in unitate spiritꝰ sãcti. Per oĩa secu

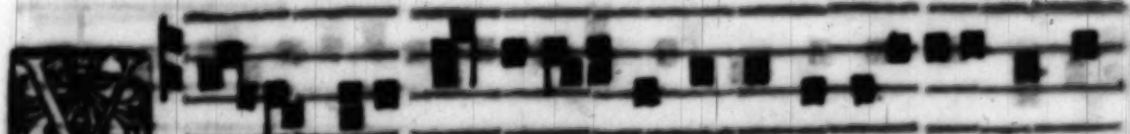
la seculo rũ. Amē. Dominꝰ vobiscũ. Et cũ spũ tuo.

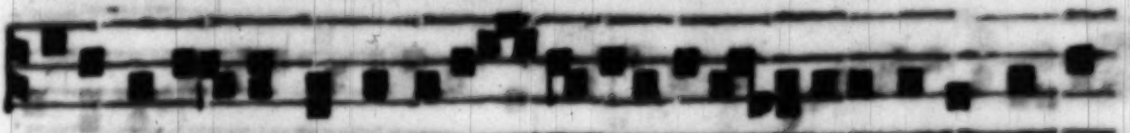
Sur sum corda. Habemꝰ ad dominũ Gra ti as

agamus domino deo nostro. Dignũ ꝛ iustũ est.

Vere quia dignũ et iustũ est inuisibilē deum

omnipotentē patrē filiumq; eiꝰ vnigenitũ dominũ no

strũ iesum xpm cũ sācto spi ritu toto cordis ac mētis

af fectu ꝛ vocis ministerio ꝑsona re. Qui ꝑ nobis

eterno patri ade debitũ soluit: et veteris piaculi cau-

tionem pio cruore deter sit. Hec sunt enim fe-

sta paschalia in quibus verus il le agn⁹ oc ciditur

ciusqз sanguine postes consecrātur. Hec nox

est in qua primū patres nr̄os filios israel eductos de

egypto rubrum mare sic co vestigio transi re fe-

ci sti. Hec igitur nox est que peccatorum

tenebras columne illuminatio ne purga uit.

Hec nox est q̄ hodie per vniuersū mūdū in

christo cre dētes a vitijs seculi segre gatos ꝛ caligi-

ne peccatoꝝ reddit gratie sociat sanctita ti.

Hec nox est i qua destructis vi-

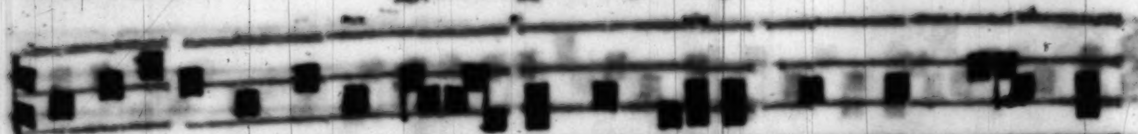
culis mortis christꝰ ab inferis victoꝛ ascen dit. Ni-

chil eni nobis nasci pꝛofuit ni si re dimi pꝛofuis-

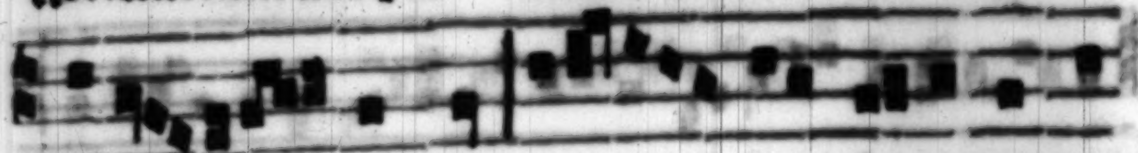
set. O mi ra circa nos tue pieta tis digna-

tio. O inestima bi lis dilectio charitatis: vt

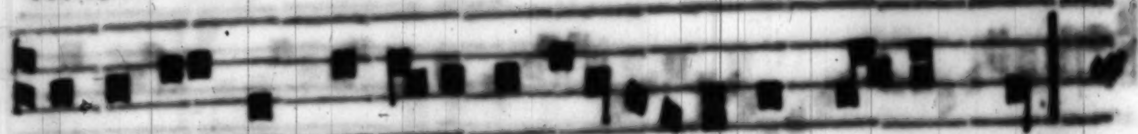
seruum redimeres fi lium tradidi sti. O certe

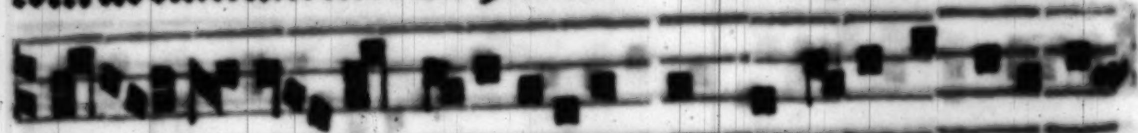
necessarium ade pec catum ⁊ nostrũ quod chri sti

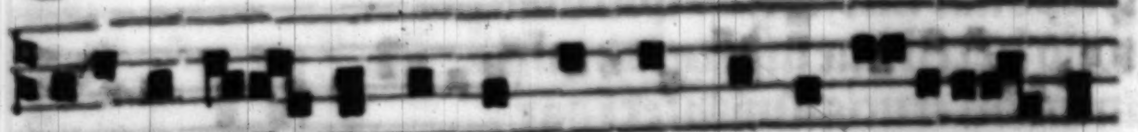
morte dele tum est. O felix culpa que ta-

lem ac tantum meruit habere redempto rem.

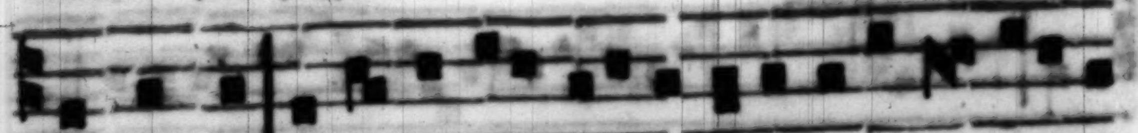
O certe beata nox que sola meruit sci-

re tẽpus et horam in qua christus ab inferis re-

surre xit. Hec nox est de qua

scriptum est: et nox ut dies illuminabitur ⁊ nox illumi

natio mea in deli cijs me is. H u ius

igitur sanctificatio noctis fu gat scelera culpas

lavat et reddit innocentiam lapsis et mestis letitiam: fu

gat odia concordiam parat et curvat impe ria. In hu

ius igitur noctis gratia su scipe scte pater

Hic ponatur incensum ab ipso diacono in cereum sive in candelabrum in modum crucis/similiter i parvum cereum portitore accedente.

incensi huius sacrificium

vesperti num. Quod tibi in hac cerei

oblatio ne so lemni per ministrorum manus

de ope ribus apum sacrosancta reddit eccle sia.

Sed iam columne huius preconia nouimus

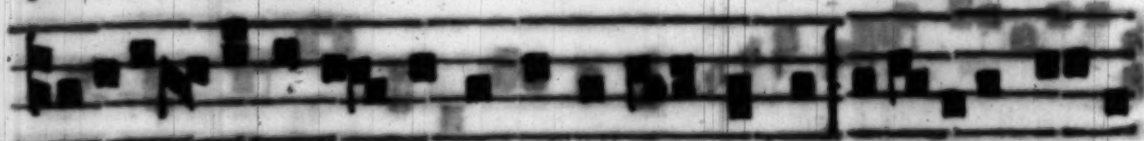
quam in honorem dei rutilans ignis accen dit.

Hic accendatur cereus paschalis: et sic ardeat continue vsq; post completo. in die pasche. Accendatur etiā quotidie per ebdoma. pasche ad matutinas: et ad missam: et ad vesperas. similiter fiat in octa. pasche. Omnibus vero dominicis ab octauis pasche vsq; ad ascensionem domini ad missam tantum accendatur. In die vero ascensionis domini sicut in octauis pasche. Accendatur etiam in his festis. s. marci euangeli. philippi et iacobi tantum. In annunciatione vero beate marie quando post octauas pasche celebratur. et in inuentione crucis sicut in octauis pasche accenditur.

Qui li cet sit diuisus in partes/

Hic accendantur omnia luminaria per ecclesiam.

mutuati luminis detrimēta non nouit: alitur liquātibus

b9 cereis quas i substātiā pretio se hui9 lāpadis apis

mater edu xit. O beata nox q̃

expoliauit e gyptios: ditauit hebreos: nox in qua terre-

nis celestia iunguntur. O ramus te do-

mine ut cereus iste in hono rē nominis tui con se-

cratus ad noctis huius caliginem destruendā in defi-

ciens perse ue ret. In odorem suauitatis

acce ptus super nis luminaribus miscea-

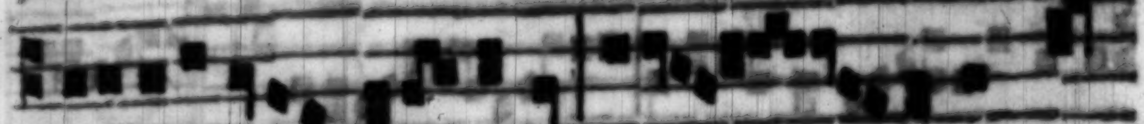
tur. Flammas e ius lucifer matuti nus inue niat.

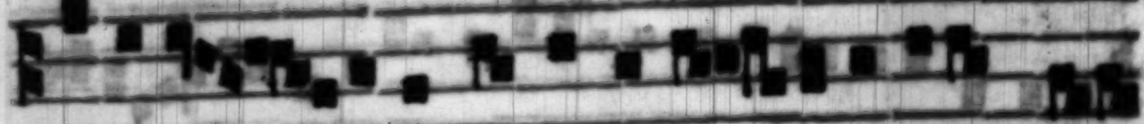
Ille inquam lucifer qui nescit occasum.

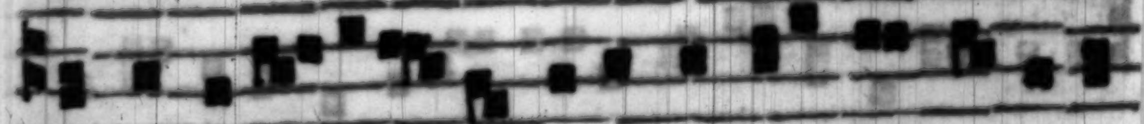
Ille qui regressus ab inferis humano ge-

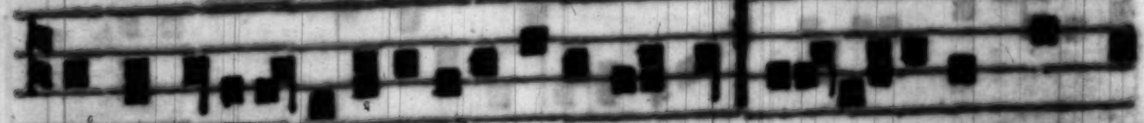
neri serenus illuxit. Precamur er-

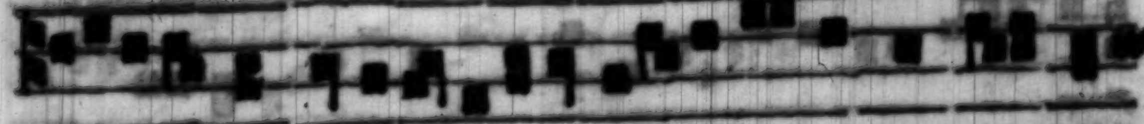
go te domine ut nos famulos tuos omnem

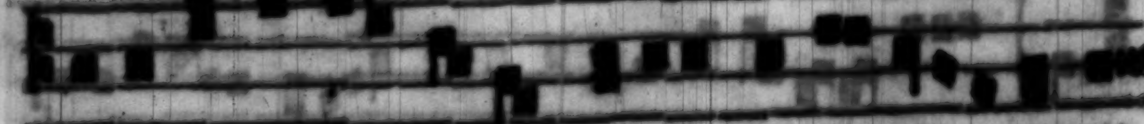
clerum et deuotissimum populum una cum patre no-

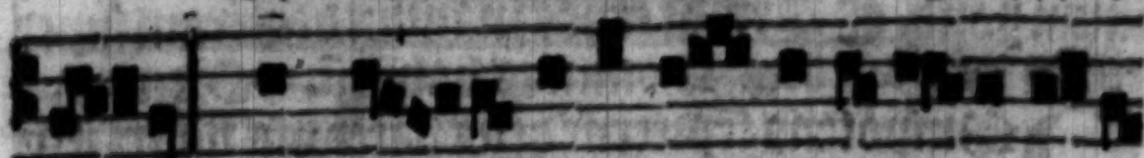
stro papa N. atq; rege nostro. N. necnon et

episcopo nostro. N. quiete temporum conces-

sa in his paschalibus gaudiis conserua N re di-

gneris. Qui sem per viuis/regnas/imperas/necnō

et glo ria ris solus de us solus al tissi mus ie

su chri ste cum san cto spiri tu in glo

ria dei pa tris. A men.

¶ Notandum est q candelabrum cum cereo paschali debet ammoueri feria. vj. in crastino ascēsionis domini ante missam. Cereus iste christum designat siue colū nam que fuit hebreis: scilicet lux noctis et vmbra diei.

Ordo ad cathecuminū faciēdū. In primis deferatur infans ad valuas ecclesie: et inquirat sacerdos ab obstetrice vtrū sit īfans masculus an femina. Deinde si infās fuerit baptizatus domi: et quo noīe vocari debeat: licet enī baptizatus fuerit domi ppter piculū mortis: tñ totū habeat subsequēs seruitiū: pter immersionē aque et quo noīe debet vocari.

¶ Masculus autē statuet a dextris sacerdotis: mulier vero a sinistris. His q̄sitis faciat signū crucis cū pollice in frōte infātis ita dicēs. Signū saluatoris dñi nostri iesu xpi in frontē tuum pono. et postea in pectore ita dicendo. Signū saluatoris dñi nostri iesu xpi in pectus

tuum pono. ¶ Deinde tenēs manum dexteram super caput infantis dicat Dominus vobiscū. et Oremus.

Omnipotens sempiterne deus pater dñi nostri iesu xp̄i/respicere dignare super hūc famulū tuū / vel hanc famulã tuã. Hic primo inquirat sacerdos nomen infãtis: & respõdeãt patrini. N. quem vel quã ad rudimẽta fidei vocare dignatus es: oēm cecitatē cordis ab eo vel ea expelle: disrūpe oēs laqueos sathane qb⁹ fuerit colligat⁹ vel colligata. Aperi ei dñe ianuã pietatis tue: vt signo sapiētie tue imbut⁹ vel imbuta / oīm cupiditatū fetorib⁹ careat: & ad suauem odorem preceptorū tuorum letus vel leta tibi in ecclesia tua deseruiat: & proficiat de die in diē: vt idoneus vel idonea efficiat accedere ad gratiam baptismi tui percepta medicina. Per eūdē christum dñm nostrum. Amen. Deinde dicatur oratio sine Dominus vobiscum. sed cum Oremus. Oratio.

Preces nostras q̄s dñe clementer exaudi: et hunc electū tuū vel hanc electam tuam / Hic patrini et matrine nominēt puerū N. crucis dominice: cuius impressione Hic faciat sacerdos crucem in fronte infãtis. eum vel eã signam⁹ virtute custodi: vt magnitudinis glorie tue rudimēta seruãs / per custodiam mandatorum tuorū ad noue regenerationis gloriã peruenire mereatur. Per xp̄m dñm nostrum. Amen. Oremus. Oratio

Deus qui humani generis ita es conditor vt sis etiam reformator / propitiare populis adoptiuis: et nouo testamento sobolem noue prolis ascribe: vt filij promissionis quod non potuerunt assequi per naturam / gaudeant se recepisse per gratiam. Per dominum nostrum. Exorcismus salis sine Oremus.

Exorcizo te creatura salis in noie dei patris oipotētis: et in charitate dñi nri iesu xp̄i et in virtute

spiritus sācti. Exorcizo te per deum viuum: per deum verum: per deum sanctum: per deum qui te ad tutelam humani generis procreauit: et populo venienti ad credulitatē per seruos suos consecrari precepit: vt in noīe sancte trinitatis efficiaris salutare sacramētū ad effugādū inimicū. Proinde rogam⁹ te dn̄e deus nr̄: vt hanc Hic respiciat sacerdos sal. creaturam salis sanctificando sancti ✠ fices: benedicēdo bene ✠ dicas: vt fiat omnibus accipientibus perfecta medicina permanens in visceribus eorū virtute eiusdē dn̄i nostri iesu christi: q̄ venturus est iudicare viuos ⁊ mortuos et seculū per ignē.
℟. Amē. Postea interroget sacerdos nomē pueri: ⁊ ponatur de ipso sale in ore eius dicendo N. Accipe sal sapientie vt propitiatus sit tibi deus in vitam eternam. Amen. Post salem datum dicat sacerdos super masculum vel feminam. Dn̄s vobiscum. et Orem⁹. Oratio.

DEus patrū nostrorū: de⁹ vniuerse cōditor creature: te supplices exoram⁹ vt hunc famulū tuum vel hanc famulā tuā N. respicere digneris propitius: ⁊ hoc primū pabulū salis gustantem nō diutius esurire permittas quominus cibo repleat̄ celesti: quaten⁹ sit sēper domine spiritu feruēs: spe gaudēs: tuo nomini seruiens: et perduc eum vel eam ad noue regenerationis lauachrum: vt cum fidelibus tuis promissionum tuarum eterna premia consequi mereatur. Per dominum nostrum. Sequatur oratio super masculum tantum sine Dn̄s vobiscū. sed cum Oremus. verte ad feminā.

DEus abrahā/de⁹ ysaac/deus iacob/de⁹ q̄ moysi famulo tuo in mōte synai apparuisti: ⁊ filios israel de terra egypti eduxisti: deputās eis angelū pietatis tue: q̄ custodiret eos die ac nocte: te q̄s dn̄e vt mittere digneris sanctum angelū tuū de celis q̄ similiter cu-

stodiat hūc famulū tuū N. & perducat eū ad gratiā baptismi tui. sine Per xpm. ¶ Adiuratio sup masculum sine Dñs vobiscū. & sine Oremꝰ. sacerdote sic dicente.

Ergo maledicte diabole recognosce sententiam tuam: & da honorem deo viuo & vero: da honorē iesu christo filio eiꝰ & spūi sancto: & recede ab hoc famulo dei N. quia istum sibi deus & dñs noster iesus christꝰ ad suam sanctā gratiam & benedictionem fōtemq; baptismatis/ dono spūs sancti vocare dignatꝰ est. Et hoc signū sancte cru ✠ cis. Hic faciat sacerdos signum crucis in fronte infantis cum pollice suo ita dicens. quod nos fronti eius imponimꝰ tu maledicte diabole nunq̄ audeas violare. Per eū qui venturus est iudicare viuos & mortuos & seculū per ignē. ℞. Amē. Hec sequens orō dicit sup masculū tm̄ sine Dñs vobiscū. & sine Oremꝰ.

Deus immortale presidium oim postulantium/ liberatio supplicum/ pax rogantium/ vita credē tium/ resurrectio mortuorum: te inuoco super hunc famulum tuū N. qui baptismi tui donum petēs/ eternā consequi gratiā spirituali regeneratione desiderat. Accipe eum dñe: & quia dignatꝰ es dicere: petite & accipietis: querite & inuenietis: pulsate & aperietur vobis/ petenti premiū porrige & ianuā pande pulsanti: vt eternā celestis lauachri benedictionē consecutus: promissa tui muneris regna percipiat. Qui viuis et regnas cū deo patre in vnitate spiritus sancti deus: per omnia secula seculorum. ℞. Amen. ¶ Adiuratio super masculū tantum sine Dominꝰ vobiscū. et sine Oremus. hoc modo.

Audi maledicte sathana adiuratus ꝑ nomē eterni dei & saluatoris nostri filij eiꝰ: cū tua victꝰ inuidia tremens gemensq; discede: nichil tibi sit commune cū seruo dei N. iam celestia cogitanti/ renunciaturo

tibi a seculo tuo: et beate immortalitati victuro. Da igitur honorem aduenienti spiritui sancto: qui ex summa celi arce descendens: perturbatis fraudibus tuis: diuino fonte purgatum pectus id est sāctificatum deo templum & habitaculum perficiat: vt ab omnibus penitus noxijs preteritorum criminum liberat⁹/ hic seruus dei gratias perenni deo referat semper: et benedicat nomen eius sanctum in secula seculorum Amen.

¶ Exorcismus super masculum tātum sine Oremus.

Exorcizo te immunde spūs ī noīe dei patris: & filij: & spiritus sācti: vt exeas & recedas ab hoc famulo dei respice N. ipse enim tibi īperat maledicte damnate atq̄ dānande: qui pedibus sup mare ambulauit: et petro mergenti dexterā porrexit. Sequat adiuratio. Ergo maledicte. vt supra. Hec sequēs oratio dicat super feminā tantum sine Dominus vobiscū. & sine Oremus.

Deus celi/ de⁹ terre/ deus angelor/ deus archangelorū/ deus patriarcharum/ de⁹ prophetarū/ deus apostolorū/ deus martyrū/ deus confessorū/ deus virginū/ deus omnium bene viuentium/ deus cui omnis lingua cōfitetur & omne genu flectitur: celestiū/ terrestriū/ et infernorū: te inuoco dn̄e super hāc famulam tuā respice N. vt perducere eam digneris ad gratiam baptismi tui. ¶ Sequatur adiuratio super feminam.

Ergo maledicte diabole recognosce sentētiā tuā: & da honorē deo viuo & vero: et da honorem iesu xpo filio ei⁹ & spūi sācto: & recede ab hac famula dei N. q2 istā sibi de⁹ & dn̄s nr̄ iesus xps ad suā sanctā gratiā & bn̄dictionē: fontemq̄ baptismatis: dono spūs sancti vocare dignatus est. Et hoc signum sancte cru ✠ cis. Hic faciat sacerdos signū crucis in frōte infātis cū police suo dicēs qđ nos fronti ei⁹ dam⁹: tu maledicte dia-

vole nunq̄ audeas violare. Per eum qui venturus est iudicare vivos et mortuos et seculum per ignem. Rꝫ. Amen. ¶ Item super feminam tantum dicitur sequēs oratio sine Dominus vobiscum. et sine Oremus.

DEus abraham/deus isaac/et deus iacob/deus q̄ tribus israel de egyptiaca servitute liberasti: et per moysen famulum tuum de custodia mandatorum tuorum in deserto monuisti: et susānam de falso crimine liberasti: te supplex deprecor domine vt liberes ꝛ hanc famulam tuam respice N. et perducere eam digneris ad gratiam baptismi tui. Sequatur adiuratio. Ergo maledicte. vt supra. Exorcismus super feminam tantum sine Dominus vobiscum. et sine Oremꝰ. Oratio.

EXorcizo te immūde spūs: per patrem et filium et spiritū sāctū: vt exeas et recedas ab hac famula dei respice N. ipse enim tibi imperat maledicte damnate atq; damnande: qui ceco nato oculos aperuit: ꝛ quatriduanum lazarum de monumēto suscitavit. Sequatur adiuratio. Ergo maledicte. vt supra. Exinde tam super masculos q̄ super feminas dicātur orationes sequētes sine Dominus vobiscum. et sine Oremus. Hic faciat sacerdos crucem cum pollice in fronte infantis: tenensq; manum super caput eius dicat.

ETernam ac iustissimam pietatē tuam deprecor dn̄e sācte pater oīpotens eterne deꝰ auctor luminis et veritatis: respice super hunc famulum tuum vel hāc famulā tuā respice N. vt digneris illum vel illam illuminare lumine intelligētie tue. Munda eū vel eā ꝛ sancti ✠ fica: da ei sciētiam verā: vt dignus vel digna efficiat accedere ad gratiā baptismi tui: teneat firmam spem/consiliū rectum/doctrinā sanctam: vt aptus vel apta sit ad percipiēdam gratiā baptismi tui Per chri-

stum dn̄m nostrum. sine Oremus. Oratio sequatur.

Nec te latet sathana iminere tibi penas: iminere tibi tormenta: imminere tibi diē iudicij: diē supplicij sēpiterni: diem qui vēturus est velut clibanus ardēs: in quo tibi atq; vniuersis angelis tuis etern⁹ superueniet interit⁹. Et ideo pro tua nequitia dānate atq; dānande: da honorē deo viuo et vero: da honorē iesu xp̄o filio ei⁹: da honorē spūi sancto paraclito: in cuius noīe atq; virtute precipio tibi (quicunq; es) spūs immunde: vt exeas ⁊ recedas ab hoc famulo dei vel ab hac famula dei respice N. quem vel quā hodie idē de⁹ ⁊ dn̄s nr̄ iesus christus ad suam sanctā gratiam ⁊ benedictionem fontēq; baptismatis vocare dignatus est: vt fiat ei⁹ tēplū per aquā regenerationis: in remissionē oīm peccatorū suorū. In noīe eiusdē dn̄i nostri iesu xp̄i. Qui venturus est iudicare viuos et mortuos ⁊ seculū per ignē. ℟ Amen. ¶ His dictis dicat sacerdos Dn̄s vobiscū. Et cum spū tuo. ¶ Euangeliū Secūdum Mattheum.

In illo tēpore. Oblati sūt iesu paruuli: vt manus eis imponeret ⁊ oraret. Discipuli aūt ei⁹ increpabāt eos. Jes⁹ aūt ait illis. Sinite paruulos ⁊ nolite prohibere eos venire ad me: taliū est enim regnum celorū. Et cū iposuisset eis manū: abijt inde. ¶ Deinde spuat sacerdos in sinistra manu: ⁊ tāgat aures ⁊ nares infātis cum pollice suo dextero de sputo dicēdo ad aurē dextrā. Effeta/ qd̄ est adapire. ad nares In odorē suauitatis. ad aurē sinistrā. Tu autē effugare diabole: appropinquabit enī iudiciū dei. ¶ Postea dicat sacerdos cōpatribus / ⁊ cōmatribus vna cū oībus circunstantib⁹ vt ipsi dicant ad inuicem. Pater noster. et Aue maria. et Credo in deum. quas etiam ipse sacerdos dicat cunctis audientibus / videlicet modeste et distincte sic.

PAter noster qui es in celis sanctificetur nomen tuũ. Adueniat regnũ tuum. Fiat voluntas tua sicut in celo ꝛ in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra: sicut ꝛ nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos a malo. Amen.

AUe maria gratia plena dominus tecum: benedicta tu in mulieribus: ꝛ benedictus fructꝰ ventris tui iesus. Amen.

CRedo in deum patrem omnipotentem: creatorẽ celi ꝛ terre: ꝛ in iesum christum filium eius vnicum dñm nostrum: qui conceptus est de spiritu sancto: natus ex maria virgine: passus sub pontio pilato crucifixus mortuus ꝛ sepultus: descendit ad inferna: tertia die resurrexit a mortuis: ascendit ad celos sedet ad dexterã dei patris omnipotẽtis: inde venturus est iudicare viuos et mortuos. Credo in spm̃ sãctũ / sanctã ecclesiã catholicã / sanctorũ cõmunionẽ / remissionem pctõrũ / carnis resurrectionẽ / vitam eternam. Amen.

¶ His dictis faciat sacerdos signũ crucis in manu dextera infantis / interrogato eius nomine ita dicens N. Trado tibi signaculum dñi nostri iesu christi in manu tua dextera: vt te signes ꝛ te de aduersa parte repellas / ꝛ in fide catholica permaneas / ꝛ habeas vitã eternam ꝛ viuas in secula seculorũ. Amen. ¶ Postea dicat sacerdos bñdicendo infantẽ sic. Benedictio dei patris oipotentis ꝛ filij ꝛ spũs sancti: descẽdat super te ꝛ maneat semper. ℟. Amen. Postea introducat cathecuminum per manũ dexterã in ecclesiam / interrogato noie eius dicẽs N. Ingredere in tẽplum dei: vt habeas vitã etnã ꝛ viuas in scła sclor. Amẽ. Qñ fuerit fons mũdandus ꝛ de pura aqua renouandus (qđ sepe debet fie-

ri propter aque corruptionem) tūc dicatur sequēs letania: ⁊ benedicatur fons modo sequēti. Et nota ꝙ aqua baptismatis: nō debet transmutari propter honorem alicuius potentis nisi fuerit corrupta. ¶ Nota ꝙ aqua bn̄dicta fontiū in vigi. pasche ⁊ penthecostes nō aspergatur per ecclesiā: sed aliqua alia aqua benedicta more solito sicut in alijs dn̄icis dieb9. ¶ Memorialiter retinendum est ꝙ aqua bn̄dicta circa fontes eū aspergenda sed non aqua fontiū: siue chrismate fuerit sanctificata siue nō. Qm̄ in decretis originalibus sanctorū patrum clementis ⁊ paschasij paparum inuenitur ꝙ aqua fontiū non est aqua aspersionis: sed baptismatis et purgationis. Unde caueat vnusquisqꝫ sacerdos ne illa aqua tangat nisi quos baptizat: qꝛ nō est opus vt baptizati iterū baptizent. Cesset ergo stulta presūptionis aspersio tā in vig. pasc. ⁊ pēth. ꝙ̄ in oīb9 alijs diebus: qꝛ per ecclesiam romanā cūctis christianis sub pena excōmunicationis maioris est inhibita. ¶ Hic incipit letania hoc modo. ¶ Goodfaders ⁊ goodmoders ⁊ all that be here about say in the worshyppe of god ⁊ our layde ⁊ of the .xij. apostellys a **Pater noster.** and **Aue maria.** ⁊ **Credo in deum.** That we maye so mynyster thys blessyd sacramēt that yt maye be to the pleasure of almyghty god and confusyon of our gostly enimy ⁊ saluacyon of te sowle of thys chylde. ¶ God faders and godmodyrs of thys chylde whe charge you that ye charge the foder and te moder to kepe it from fyer ⁊ water ⁊ other perels to the age of. vij. yere. and that ye lerne or se yt belerned the **Pater noster. Aue maria.** ⁊ **Credo.** after the lawe of all holy churche ⁊ in all goodly haste to be conferined of my lorde of the dyocise or of hys depute ⁊ that the moder brynge ayen the crysom at hyr puryfy-

cation/ & washe your hāde or ye departe the chyrche.

¶ Sequuntur Letanie.

Kyrie eleisō. Christe eleisō. Christe audi nos. Pater de celis deus: miserere nobis.
Fili redēptor mūdi de⁹: miserere nobis.
Spūs sctē de⁹: mise. no.
Sctā trinitas vnus deus Miserere nobis.
Sctā maria Ora p nob.
Sancta dei genitrix ora
Sctā virgo virginum or
Sācte michael or
Sancte gabriel or
Sācte raphael or
Oēs sācti angeli & archāgeli dei Orate p nobis.
Oēs scti btōrū spirituum ordines Orate pro nobis
Sācte iohānes baptista Ora pro nobis.
Omnes sācti patriarche & prophete Orate.
Sācte petre or
Sācte paule or
Sācte andrea or
Sācte iohānes or
Sācte iacobe or
Sancte thoma or
Sancte philippe or
Sancte iacobe or
Sancte matthee or
Sācte bartholomee or
Sancte symon or
Sancte thadee or
Sancte mathia or
Sancte barnaba or
Sancte marce or
Sācte luca or
Omnes sancti apostoli et euāgeliste orate.
Omnes sancti discipuli et innocentes orate.
Sācte stephane or
Sācte line or
Sācte clete or
Sācte clemens or
Sācte fabiane or
Sācte sebastiane or
Sācte cosma or
Sācte damiane or
Sācte prime or
Sācte feliciane or
Sācte dionysi cum socijs tuis or
Sancte victor cum socijs tuis or
Omnes sancti martyres Orate pro nobis.
Sancte siluester or

Sancte leo or.
Sancte hieronyme or.
Sancte augustine or.
Sancte ysidore or.
Sancte iuliane or.
Sancte gildarde or.
Sancte medarde or.
Sancte albine or.
Sancte eusebi or.
Sancte swithune or.
Sancte birine or.
Omnes sancti cõfessores
Orate pro nobis.
Omnes sancti monachi et heremite orate.
Sancta maria magdalena ora pro nobis
Sancta maria egyptiaca ora pro nobis.
Sancta margareta or.
Sancta scolastica or.
Sancta petronella or.
Sancta genouefa or.
Sancta praxedis or.
Sancta sotheris or.
Sancta prisca or.
Sancta tecla or.
Sancta affra or.
Sancta editha or.
Omnes sancte virgines
Orate pro nobis.
Omnes sancti orate.

Hijs itaqз cõpletis accedat sacerdos ad fontiũ cõsecrationẽ q̃ sẽper dicatur sine cãtu: nisi tm̃ in vigilia pasc. et pẽthecostes. tunc enim cãtata scđa letania incipiat sacerdos ad hunc locum / ꝫ cantet modesta voce hoc mõ.

Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Omnipotens sẽpiterne deus: adesto magne pietatis tue mysterijs: adesto sacramẽtis: ꝫ ad recreãdos nouos pplos quos tibi fons baptismatis parturit / spm̃ adoptionis emitte: vt qđ nr̃e humilitatis gerẽdum est mysterio tue virtutis impleatur effectu. Per dominum nostrum iesum christum filium tuum. Qui tecum viuit ꝫ regnat in vnitate spiritus sancti deus. ¶ Hic mutat vocem in more prefationis sic.

Per omnia secula seculorum. Amen. Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo. Sursum corda. Habemus ad dominum. Gratias agamus domino deo nostro. Dignum et iustum est.

Vere dignum et iustum est equum et salutare nos tibi semper et ubiqz gratias agere domine sancte pater omnipotens eterne deus. Qui inuisibili potentia sacramentorum tuorum mirabiliter operaris

effectum. Et licet nos tātis mysterijs exequendis si-

mus indigni: tu tamen gratie tue dona non deserens

etiam ad nostras preces aures tue pietatis inclines.

Deus cuius spiritus super aquas inter ipsa mundi

primordia ferebatur vt iā tunc virtutem sanctificatio-

nis aquarū natura conciperet. Deus q̄ nocentis mū

di crimina per aquas abluens regenerationis speciem

in ipsa diluuij effusione signasti: vt vnius eiusdemq̄

elementi mysterio ꝛ finis esset vitijs et origo virtuti-

bus. Respice quesumus domine in faciem ecclesie tue:

et multiplica in ea regenerationes tuas: qui gratie tue

affluentis impetu letificas ciuitatem tuam: fontemq̄

baptismatis aperis toto orbe terrarum gentibus in-

nouandis vt tue maiestatis imperio sumat vnigeni-

ti tui gratiam de spiritu sancto.

Hic diuidat sacer. aquaȝ manu sua dextera i modum crucis sic.

Qui hāc aquā regenerādis hominibus preparatam

arcana sui luminis admixtione fecūdet: vt sāctificatio

ne ꝯcepta ab imaculato diuini fōcis vtero i nouā rena-

ta creaturā ꝓgenies celestis emergat. Et quos aut se-

xus in corpore aut etas discernit in tēpore oēs in vnā

pariat gratia mater infantiam. Procul ergo hinc iu-

bente te domine omnis spirit⁹ imūdus abscedat: ꝓcul

tota nequitia diabolice fraudis absistat. Nichil hic

loci habeat cōtrarie virtutis admixtio: nō insidiādo

circũuolet: non latendo surrepat: nõ inficiendo corrũ-

pat. Sit hec sãcta et innocens creatura libera ab om-

ni impugnatoris incursu et totius nequitie purgata

discessu. Sit fõs viuus aqua regenerans vnda purifi

cans. Ut omnes hoc lauacro salutifero diluendi ope-

rãnte in eis spiritu sãcto perfecte purgationis indulgẽ

tiam consequãtur. Unde bñ ✠ dico te creatura aque

per deũ vi ✠ uũ: per deũ ve ✠ rũ: per deũ sã ✠ ctũ: per

deum qui te in principio verbo separauit ab arida: cu-

ius spiritus super te ferebatur qui te de paradiso ma-

nare fecit: & in quatuor fluminibus totã terram rigare

Hic eijciat sacerdos aquã de fonte p. iiij. ptes cũ manu dextera in modum crucis

precepit. Qui te in deserto ama-

ram suauitate indita fecit esse potabilem et sitienti po-

pulo de petra produxit. Bene ✠ dico te per iesum chri

stum filium eius vnicum dominum nostrũ: qui te in

chana galilee signo admirabili sua potentia cõuertit

in vinum. Qui pedibus super te ambulauit ⁊ a iohā

ne in iordane in te baptizatus est. Qui te vna cū san-

guine de latere suo produxit: et discipulis iussit vt cre-

dentes baptizarentur in te dicens. Ite docete omnes

gentes baptizantes eos in nomine pa ✠ tris ⁊ fi- ✠

lij et spi ✠ ritus sancti.

Hic mutet sacerdos vocē quasi legēdo ⁊ dicat sic. Hec nobis precepta seruātibꝰ tu deus oīs clemēs adesto tu benignꝰ aspira. Hic aspi. sacer. ter in fōtē in modū crucis deinde dicat legendo sic. Tu has simplices aquas tuo ore bñdicito: vt pter naturalē emūdationē quā lauandis possunt adhibere corporibꝰ: sint etiā purificandis mentibus efficaces. Hic stillet sacerdos de cereo in fontē in modum crucis: postea dicat more prefationis.

Descẽdat in hãc plenitudinẽ fõtis virt9 spirit9 sancti totãq3 hui9 aque substãtiã regenerãdi fecũdet effectu.

Hic diuidat sacerdos aquã cum cereo in fõte in modũ crucis dicẽdo.

Hic omniũ peccatorũ macule deleãtur. Hic natura ad imaginẽ tui condita: ⁊ ad honorẽ sui reformata principij cunctis vetustatis squalloribus emundetur.

Hic tollat sacerdos cereũ de aqua: ⁊ tradat clerico a quo ibidẽ cõtra fontes teneatur: donec finiatur tota pfatio.

Ut omnis homo hoc sacramentum regenerationis ingressus in vere innocentie nouam infantiam renascatur.

¶ Hic mutet vocem quasi legendo. Per dominum nostrum iesum christum filium tuum: qui tecum viuit et regnat in vnitate eiusdem spiritus sãcti deus. Per oĩa secula seculorum. Amẽ. ¶ Non procedatur vlterius in hoc officio in vigilia pasche et pẽthecostes: nisi aliquis esset baptizandus vt postea patebit. Nota q̄ in vigilia pasche ꝛ pẽthecostes consecratis fontibus nõ infundetur oleũ neq̃ chrisma: nisi assint aliqui qui debeant baptizari: sed linteamine mundo cooperiantur: ꝛ vsq̃ ad completũ pasche vel penthecostes reseruẽtur: vt si forte his dieb⁹ aliquis baptizãdus aduenerit: fecundatis prius ꝛ sanctificatis fontib⁹ olei ꝛ chrismatis infusiõe baptizetur. Post hec mittat sacerdos oleũ sãctum cũ ipsa vnctione que est in vase eius in aquã: signum crucis faciens et dicens. Coniunctio olei vnctionis et aque baptismatis. In noĩe patris ꝛ filij et spirit⁹ sãcti. Amen. Simili modo mittat chrisma dicẽs. Fecũdetur ꝛ sanctificetur fons iste hoc salutifero chrismate salutis. In nomine patris. ꝛc. Postea mittat simul oleũ cum chrismate modo supradicto dicẽs. Coniunctio chrismatis sanctificationis et olei vnctionis et aque baptismatis. In noĩe patris ꝛc. Tunc portetur infans ad fontes ab his qui eũ suscepturi sunt ad baptismum: ipsisq̃ eundẽ puerũ super fontes inter manus tenẽtib⁹: ponat sacerdos manũ dexterã super eũ: et interrogato ei⁹ noĩe: respondeãt qui eũ tenent N. Itẽ sacerdos dicat N. Abrenuncias sathane? Respondeãt cõpatrini ꝛ cõmatrine. Abrenuncio. Item sacerdos. Et oĩbus operibus eius? ℟. Abrenuncio. Itẽ sacerdos. Et oĩbus põpis eius. ℟. Abrenuncio. Postea tangat sacerdos pectus infantis ꝛ inter scapulas de oleo sctõ crucẽ faciens cũ pollice dicẽs N. Et ego linio te super pect⁹ oleo salutis: inter sca

pulas/ In christo iesu dño nostro vt habeas vitã eternam et viuas in secula seculorũ amen. Deinde interrogato nomine eius respondeant N. Item sacerdos N. Credis in deũ patrẽ omnipotẽte creatorẽ celi et terre? Respondeant. Credo. Itẽ sacerdos. Credis et in iesũ xpm filium ei⁹ vnicũ dñm nostrum natum et passum? Respondeant. Credo. Itẽ sacerdos. Credis et i spm sctm/ sanctã ecclesiã catholicã/ sanctorũ cõmunionem/ remissionẽ peccatorũ / carnis resurrectionẽ & vitã eternã post mortẽ? Respõdeant. Credo. Tunc interroget sacerdos nomẽ infantis dicẽs quid petis? Respõdeant baptismũ. Itẽ sacerdos. Uis baptizari? Respondeãt. Uolo. Deinde accipiat sacerdos infantẽ per latera in manib⁹ suis: & interrogato noie ei⁹ baptizet cũ sub trina mersione tm̃ sanctã trinitatẽ inuocando ita dicens N. Et ego baptizo te in noie patris et mergat eũ semel versa facie ad aqlonẽ & capite vsus orientẽ. & filii et iterum mergat semel versa facie ad meridiẽ. & spũs sancti Amen. & mergat tertio recta facie vers⁹ aquã. Tũc patrini accipiẽtes infãtẽ de manib⁹ sacerdotis leuẽt eũ de fõte. Ut aũt surrexerit a fonte/ accipiat sacerd. de chrismate cũ pollice suo dicẽs. Dñs vobiscũ. et Orem⁹. Or

Deus oĩs pr̃ dñi nostri iesu christi qui te regenerauit ex aqua & spũ sãcto: quiq3 dedit tibi remissionem oĩm peccatorũ tuorũ. Hic liniat infantem de ipso chrismate cũ pollice in vertice in modũ crucis dicens Ipse te linit chrismate salutis in eodẽ filio suo dño nr̃o iesu christo in vitam eternam. C Postea induat infans veste chrismali sacerdote interrogãte nomẽ ei⁹ & dicẽte sic. N. Accipe vestẽ cãdidam sãctam & immaculatam: quam perferas ante tribunal dñi nostri iesu xpi: vt habeas vitã eternam et viuas in secula seculorum. Amẽ.

¶ Licitū est āt pānū chrismalē secūdo linire chrismate & sup aliū baptizatū immittere: tn̄ ad cōmunes vsus nō debet pannus ille assumi: sed ad ecclesiā reportari & in vsus ecclesie reseruari. Deinde quesito noīe ponat cereū ardentē in manu infātis dicēs N. Accipe lāpadē ardentē et irreprehēsibilē: custodi baptismū tuū: serua mādata: vt cū venerit dn̄s ad nuptias/possis ei occurrere vna cū sanctis in aula celesti: vt habeas vitā eternā: & viuas i secula seculoꝝ. Amē. ¶ Si episcopꝰ adest/ statim eū ꝯfirmari oportet & postea cōmunicari si etas eius id deposcat sacerdote dicente. Corpus dn̄i nostri iesu xp̄i custodiat corpus tuū & animā tuā in vitā eternam. Amen. ¶ Si infans sit/iniungatur patri et matri vt cōseruent puerū ab igne & aqua & omnibus alijs periculis vsq₃ ad etatem septē ānoꝝ: et si ipsi nō faciāt/ patrini & matrine tenētur. Item et cōmatribus iniungatur vt doceant infantem Pater nr̄. et Aue maria. et Credo in deū. vel doceri faciant: et q̄ chrismale deferāt ad ecclesiā: & q̄ cōfirmēt q̄ cito episcopus aduenerit circa partes per septem miliaria. Deinde dicat hoc seq̄ns euangeliū super infantem si placuerit: q₂ secundum doctores maxime valet pro morbo caduco. Dominus vobiscum. ℞. Et cum spiritu tuo. Sequentia sancti euangelij/secundum Marcum ℞. Gloria tibi domine.

In illo tēpore. Respōdens vnus de turba dixit ad iesum. Magister/attuli filiū meū ad te/habētem spiritū mutū: q̄ vbicunq₃ eū apprehenderit/allidit illū: & spumat & stridet dētibus et arescit. Et dixi discipulis tuis vt eijcerēt illum: & nō potuerunt. Qui r̄ndens eis dixit. O generatio incredula: q̄diu apud vos ero: q̄diu vos patiar? Afferte illum ad me. Et attulerunt eum. Et cum vidisset illū: statim spūs conturbauit eū: et eli-

sus in terra volutabatur spumãs. Et interrogauit pa-
trẽ eius. Quantum temporis est ex quo ei hoc accidit?
At ille ait. Ab infãtia. Et frequẽter eũ i ignẽ ꝛ i aquas
misit: vt eũ perderet. Sed si qd potes/ adiuua nos mi-
sertus nostri. Jesus autẽ ait illi. Si potes credere: oĩa
possibilia sunt credenti. Et continuo exclamans pater
pueri cũ lachrymis aiebat. Credo dñe: adiuua incredu
litatẽ meã. Et cũ videret iesus concurrẽtẽ turbã: cõmi-
natus est spiritu imundo dicens illi. Surde ꝛ mute spi
ritus: ego tibi precipio exi ab eo: ꝛ amplius ne introeas
in eum. Et clamans ꝛ multũ discerpens eũ: exijt ab eo.
Et factus est sicut mortuꝰ: ita vt multi dicerẽt qꝛ mor-
tuus est. Jesus autem tenẽs manũ eius eleuauit eũ: et
surrexit. Et cũ introisset in domũ: discipuli eiꝰ secreto
interrogabant eum. Quare nos non potuimus eijcere
eum? Et dixit illis. Hoc genus in nullo potest exire: ni-
si in oratione ꝛ ieiunio. Et postea dicat hoc euãgeliũ se
quẽs sub forma predicta/ videlicet Secũdũ Johannẽ.
IN principio erat verbũ/ ꝛ verbũ erat apud deũ: ꝛ
deus erat verbũ. Hoc erat in principio apud deũ.
Omnia per ipsũ facta sunt: et sine ipso factũ est nichil.
Quod factũ est in ipso vita erat: et vita erat lux homi-
nũ. Et lux in tenebris lucet: et tenebre eã non cõprehen
derunt. Fuit homo missus a deo: cui nomen erat iohã
nes. Hic venit in testimoniũ vt testimoniũ perhiberet
de lumine: vt omnes crederẽt per illũ. Nõ erat ille lux:
sed vt testimoniũ perhiberet de lumine. Erat lux vera
q̃ illuminat oẽm hoiem venientẽ in hũc mũdũ. In mun
do erat/ ꝛ mũdus p ipsũ factꝰ est: ꝛ mũdus eũ nõ cogno
uit. In ppria venit: et sui eũ nõ receperũt. Quotquot
autẽ receperunt eũ: dedit eis potestatẽ filios dei fieri:
his qui credunt in noie eius. Qui non ex sanguinibus:

neq̄ ex voluntate carnis: neq̄ ex voluntate viri: sed ex deo nati sūt. Et verbū caro factū est: ꝛ habitauit in nobis. Et vidimus gloriam eius: gloriā quasi vnigeniti a patre. Plenū gratie et veritatis. ¶ Notandū est q̄ quilibet sacerdos parochialis debet parochianis suis formā baptizādi in aqua pura naturali et recenti et nō in alio liquore frequenter in diebus dñicis exponere: vt si necessitas emergat sciāt paruulos in forma ecclesie baptizare pferendo formam verborū baptismi in lingua materna distincte et aperte et solū vnica voce nullomodo iterādo vba illa rite semel plata vel similia sup eundē: sed sint aliqua additiōe/ subtractiōe/ interruptione/ verbi p verbo positiōe/ mutatiōe/ corruptiōe/ seu transpositiōe sic dicēdo. I cristene the N. in the name of the fadir and of the sone and of the holy gost. amē. vel i lingua latina sic. Ego baptizo te N. In noie patris et filij et spūs sācti. Amē. Aquā super paruulū spargēdo vel in aquā mergēdo ter vel saltem semel. ¶ Et si puer fuerit baptizatꝰ scdm illā formam caueat sibi vnusquisq̄ ne iterū eundē baptizet: sed si huiusmodi paruuli cōualescant deferantur ad ecclesiā ꝛ dicātur sup eos exorcismi et cathecismi cū vnctionibꝰ et oibꝰ alijs supradictis preter immersionē aque ꝛ formā baptismi / q̄ oino sunt omittēda: videlicet Quid petis ꝛ ab hinc vsq̄ ad illū locū quo sacerdos debeat paruulū crismate linire. ¶ Et ideo si laicus baptizauerit puer anteq̄ deferat ad eccleliā iterroget sacerdos diligēter q̄d dixerit et q̄d fecerit: et si inuenerit laicū discrete ꝛ debito modo baptizasse et formā verborū baptismi vt supra in suo ydiomate integre ptulisse/ approbet factū: ꝛ nō rebaptizet eū. Si vo dubitet rationabiliter sacerdos vtrū infās ad baptizādum sibi oblatus prius in forma debita fuerit baptiza-

tus vel nõ: debet oĩa pficere cũ eo sicut cũ alio quem cõ-
stat sibi non baptizatũ / preter q̃ q̃ verba sacramenta-
lia essentialia proferre debeat sub cõditione hoc modo
dicẽdo N. Si baptizatus es ego non rebaptizo te: sed si
nondũ baptizatus es: ego baptizo te. In noĩe patris et
filij & spũs sancti. Amẽ. sub aspersione vel immersione
vbis. Et est obseruãdum tã de baptismate q̃ de confir-
matione q̃ quãdocũq; dubitatur sine dubitatione con-
ferãtur: q2 nõ dicitur iteratũ quod nescit̃ fuisse collatũ
et ideo sub forma predicta baptizãtur infantes expositi
de quorũ baptismo probabiliter dubitatur: siue inueniã-
tur cum sale vel sine sale. ¶ Notandũ est etiã q̃ si infãs
sit in periculo mortis: tunc primo introducatur ad fon-
tẽ: & postea baptizetur incipiendo ad hũc locum. Quid
petis: & si post baptismũ vixerit habeat totũ residuum
seruitiũ supradictũ. ¶ Hoc aũt in quolibet sacramento
obseruetur q̃ qñcunq; periculũ videt̃ imminere: semp
incipiatur ad substãtiã illius sacramenti & postea resi-
duũ cõpleatur si poterit. ¶ Nõ licet aliquẽ baptizare in
aula camera vel aliquo loco priuato: sed dũtaxat in ec-
clesijs in quib9 sunt fontes ad ad hoc specialiter ordina
ti: nisi fuerit filius regis vel principis / aut talis necessi-
tas emerserit ppter quã ad ecclesiã accessus absq; peri-
lo haberi nõ potest. ¶ Presbyter aũt si poterit semp ha
beat fontẽ lapideũ integrũ & honestũ ad baptizandũ: si
autẽ nequiuerit / habeat vas cõueniẽs ad baptismũ qd
alijs vsib9 nullaten9 deputetur nec extra ecclesiã depor-
tetur. ¶ Solẽnis baptism9 celebrari solet i sabbato san
cto pasche & in vigilia pentecostes: & ideo pueri nati in
fra octo dies ante pascha vel infra octo dies ante pẽte-
costẽ / debẽt reseruari ad baptizandũ in sabbato sancto
pasche vel in vigilia pẽtecostes: si cõmode & sine pericu

lo valeāt reseruari. Ita q̄ tēpore medio inter natiuita tē puerorum ꝛ huius baptismi/perfectū recipiant catecismū: solaq̄ dieb⁹ predictis baptismi consecratis fōtib⁹ sit immersio faciēda. ¶ Alij aūt q̄ alijs anni tēporibus nati extiterint incōtinenti cū nati fuerint propter mortale periculū qđ sepe pueris iminet improuisū/baptizēt. ¶ Ueruntamen in sabbato sancto pasche/et in vigilia pētecostes peracta ꝯsecratione fōtiū nō infundat oleū neq̄ chrisma: nec vlterius in officio baptismi procedat nisi forte aliquis assit baptizandus: sed linteamine mū do cooperiantur ꝛ vsq̄ ad cōpletoriuz pasche et pentecostes reseruētur: vt si forte his dieb⁹ aliquis baptizādus aduenerit/fecūdatis ꝛ sāctificatis fontibus olei et chrismatis infusione baptizetur. ¶ Et nota q̄ de aqua sāctificata in fōte baptismali in sabbato scō pasche et in vigilia pentecostes nunq̄ dz popul⁹ aspergi post aque chrismationē nec ante. ¶ ꝛ Nō licet laico vel mulieri aliquē baptizare nisi in articulo necessitatis. Si vero vir ꝛ mulier adessēt vbi imineret necessitatis articulus baptizādi puerū ꝛ nō esset ali⁹ minister ad hoc magis idoneus presēs: vir baptizet et nō mulier/nisi forte mulier bene sciret verba sacramētalia ꝛ nō vir: vel aliud ipedimētū subesset. ¶ Similiter pater vel mr̄ nō dz propriū filiū de sacro fōte leuare nec baptizare/nisi in extreme necessitatis articulo: tūc eñ bene possunt sine preiudicio copule cōiugales ipsū baptizare: nisi fuerit aliq̄s alius p̄sēs q̄ hoc facere sciret et vellet. ¶ Preterea vir et vxor nō debēt simul leuare puerum alterius de sacro fōte. Nulli religiosi debēt admitti in patrinos qđ etiā de monialib⁹ obseruādū est. ¶ Uiri aūt ꝛ mulieres qui suscipiūt pueros de baptismo cōstituunt eorum fideiussores apud deū: ꝛ ideo freq̄nter debent eos admonere cū adulti fue

rint seu discipline capaces: vt castitatē custodiāt/iusti-
tiā diligāt/charitatē teneāt: ⁊ ante oīa orationē dn̄ica-
lē ⁊ salutationē angelicam/symbolū fidei/et signaculo
scilicet crucis se signare eos docere tenent̄. ¶ Unde non
debēt recipi in patrinos nec admittant̄ nisi q̄ sciūt pre-
dicta: q2 patrini debēt istruere filios suos spirituales
in fide/qđ facere nō possunt nisi ipsimet in fide prius in
structi sint. ¶ Si baptizandus non poterit loqui vel q2
paruulus/vel q2 mutus/vel q2 egrotās aut aliūde ipo-
tens: tūc debent patrini ꝑ eis respōdere ad oēs interro
gatiōes in baptismo. Si aūt loqui poterit/tūc ꝑ seipso
respōdeat ad singulas interrogatiōes nisi ad īterroga
tiones sui nois tm̄ ad quas semꝑ patrini sui respōdeāt
pro eo. Qui suscipiūt pueros de sacro fonte non debent
eos tenere corā epō in cōfirmationē nisi cogente necessi
tate. Nō plures q̄ vnus vir ⁊ vna mulier debent acce-
dere ad suscipiēdū paruulū de sacro fōte: vnde plures
ad hoc simul accedentes peccant faciendo cōtra prohi-
bitionem canonis/nisi alia fuerit cōsuetudo approba-
ta: tn̄ vltra tres amplius ad hoc nullaten⁹ recipiātur.
¶ Monendi sunt etiam laici q2 paruuli sui confirmati/
tertia die post cōfirmationē deportentur ad ecclesiā: et
frontes eorū per manus sacerdotis ꝑpter chrismatis
reuerentiam in baptisterio abluantur/et ligature eorū
tunc igne cōburantur. ¶ Itē nullus debet admitti ad
sacramētū corporis ⁊ sanguinis christi iesu extra mor-
tis articulū/nisi fuerit confirmatus vel a receptione sa
cramenti cōfirmationis fuerit rationabiliter ipedit⁹.
¶ Non debet sacerdos parochialis esse sine chrismate:
sed debet quilibet sacerdos parochialis a suo episcopo
non ab alio in ꝓpria ꝑsona sua vel per alium sacerdotē
diaconū vel subdiaconū chrisma petere singulis ānis

ante pascha. ¶ Sacerdos qui de veteri chrismate vn-
git baptizatum (nisi in articulo necessitatis) deponen-
dus est: & ideo debet omni die cene domini nouum chris-
ma ab epo cōfici & vetus remoueri et cōcremari. ¶ Itē
tam sacrum oleum ꝙ chrisma sub fideli custodia claue
adhibita debēt obseruari: ne ad illa possit manus teme-
raria extendi ad aliqua nepharia exercenda. ¶ Nota ꝙ
tempore interdicti generalis licite possunt conferri ba-
ptismus & cōfirmatio tam adultis ꝙ paruulis: sed nō-
dum pulsatis campanis neqꝫ alta voce.

ORdo ad purificandum mulierem post partum
ante hostium ecclesie. Primo sacerdos et mini-
stri eius dicant psalmos sequentes. ps. Leua-
ui oculos meos. ps. Beati oēs. Gloria pa. Sicut erat.
Sequatur Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie elei-
son. Pater noster. Et ne nos. Sed libera. Dn̄e saluā
fac ancillam tuam. Deus meus sperantem in te. Esto
ei dn̄e turris fortitudinis. A facie inimici. Dn̄e exaudi
orationem meam. Et clamor meus ad te veniat. Do-
minus vobiscum. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oro.

DEus qui hanc famulam tuam de pariendi peri-
culo liberasti & eā in seruitio tuo deuotā esse feci-
sti: cōcede vt temporali cursu fideliter peracto / sub alis
mie tue vitam perpetuam & quietā consequatur. Per
xp̄m dn̄m. &c. ¶ Tunc aspergatur mulier aqua benedi-
cta: deinde inducat eam sacerdos per manū dexterā in
ecclesiam dicens. Ingredere in tēplū dei vt habeas vi-
tam eternā & viuas in secula seculorum. amē. ¶ Nota
ꝙ mulieres post prolē emissam quandocūqꝫ ecclesiā in-
trare voluerint acture grās purificari possūt: et nulla
proinde peccati mole grauantur: nec ecclesiarū aditus
est eis denegādus: ne pena illis cōuerti videat in culpā.

Si tñ ex veneratiõe voluerint aliq̃diu abstinere/ deuotionẽ eorũ nõ credim⁹ iprobādā. ꝙ pu. post par. ca. vno.

Rdo ad faciendū spõsalia. In primis statuātur vir ꝛ mulier ante ostiū ecclesie corā deo sacerdote et populo/ vir a dextris mulieris et mulier a sinistris viri. ¶ Et sciendū est ꝙ licet omni tpe possint cõtrahi sponsalia et etiam matrimoniū quod fit priuatim solo consensu: tñ traditio vxorū et nuptiarū solennitas certis tēporibus fieri prohibētur: videlicet ab aduētu dñi vsqȝ ad oct. epiphanie: ꝛ a septuagesima vsqȝ ad octauas pasche: ꝛ a dñica ante ascensionem dñi vsqȝ ad octa. pente. In octaua die tñ epiphanie licite possunt nuptie celebrari: q2 nõ inuenitur prohibitū q̃uis in octauis pasche hoc facere nõ liceat. Similiter in dñica prima post festū pēthecostes licite celebrātur nuptie: quia dies pēthecostes octauum diē non habet. ¶ Tunc interroget sacerdos banna dicens in lingua materna sub hac forma. **Ecce conuenimus huc fratres corā deo et angelis et oĩbus sāctis ei⁹ in facie ecclesie ad coniungendum duo corpora scilicet huius viri ꝛ huius mulieris.** Hic respiciat sacerdos psonas suas. **Vt amodo sint vna caro ꝛ due aīe in fide ꝛ in lege dei ad pmerēdā simul vitā eternā quicquid ante hoc fecerint. Admoneo igitur vos oēs vt si quis ex vobis qui aliquid dicere sciat quare isti adolescētes legitime contrahere non possint/ modo cõfiteatur.** ¶ Eadem admonitio fiat ad virū et ad mulierē vt si quid ab illis occulte actū fuerit vel si quid deuouerint vel alio modo de se nouerint quare legitime cõtrahere nõ possint: tūc confiteantur. Si vero aliquis impedimētū aliquod proponere voluerit: et ad hoc probandum cautionē prestiterit: differantur

spõsalia quousqꝫ rei veritas cognoscatur. Si vero nullus impedimẽtũ ꝓponere voluerit: interroget sacerdos dotem mulieris videlicet arras spõsales/ ꝛ dicunt arre annuli vel pecunia vel alie res dande spõse ꝑ sponsum: q̃ datio subarratio dicitur/ precipue tñ quando fit per annuli dationẽ: ꝛ tunc vulgariter despõsatio vocatur. Nõ fidabit sacerdos nec cõsentiet ad fidationẽ inter virũ ꝛ mulierẽ ante tertiũ dictũ bãnoꝝ. Debet eñ sacerdos bãna in facie ecclesie infra missarũ solẽnia cũ maioꝝ populi affuerit multitudo/ ꝑ tres dies solennes ꝛ disiũctos/ iterrogare ita vt inter vnũquẽqꝫ diẽ solẽnẽ cadat ad minꝰ vna dies ferialis. ¶ Debet etiam sacerdos terminos prefigere ꝯpetẽtẽ infra quẽ qui voluerit ꝛ valuerit legitimũ opponat ipedimẽtũ: ꝛ si cõtrahentes diuersarũ sint parochiarum tunc in vtraqꝫ ecclesia parochiarũ illarũ sunt bãna interrogãda. ¶ Si autẽ vniꝰ ꝛ eiusdẽ sint parochie/ tunc tm̃ in ecclesia illius parochie bãna interrogent̃. Sacerdos vero q̃ ꝯtractibus matrimonialibꝰ ãte trinã solẽnẽ interrogationẽ bãnorũ vt ꝑdictũ est ꝑsũpserit interesse: penã suspẽsionis ab officio ꝑ triẽniũ incurrit. ¶ Similiter sacerdos parochialis q̃ matrimonia clãdestina in parochia sua ꝓhibere ꝯtẽpserit/ ab officio ꝑ triẽniũ debet suspẽdi: et grauius est puniẽdꝰ si culpe qualitas id reqrat. Prohibent̃ aũt clãdestina matrimonia duplici ratione: vzꝫ ne sub spe matrimonij cõmittat̃ fornicatio: ꝛ ne matrimonialiter cõiũcti iniuste separẽt̃. Sepe eñ ĩ matrimonio occulto alter ꝯiugũ mutat ꝓpositũ ꝛ dimittit reliquũ ꝓbationibꝰ destitutũ ꝛ sine remedio restitutionis: ꝛ ideo ꝓhibeãt sacerdotes freq̃nter parochianos suos ne dẽt sibi fidẽ mutuo: sed corã publicis et honestis ꝑsonis ad hoc ꝯstitutis. Quilqꝫ etiã sacerdos seu secularis seu re

vnadvi ligth ozlvantan
bir zono, disfocit adiisy. lobr p ũ ꝙ fca

gularis extiterit q̄ solēnizationē m̄rimonij extra eccle-
siā parochialē vel capellā habētē iura parochie sibi ab
ātiquo ꝯpetētia absq̄ diocesani loci licētia speciali cele
brare p̄sūpserit aut celebratiōi iteresse: ipso facto p ānū
integrū ab officio est suspēsus. Postea dicat sacerdos ad
virū cūctis audiētib⁹ i lingua materna sic N. Uis ha
bere hāc mulierē i spōsā ⁊ eā diligere: honorare: tenere
⁊ custodire sanā ⁊ ifirmā sicut spōs⁹ dꝫ spōsā: ⁊ oēs alS
ppt eā dimittere ⁊ illi soli adherere q̄diu vita vtriusq̄
vestrū durauerit. Rñdeat vir. Uolo. Itē dicat sac. ad
mulierē hoc mō. N. Uis habere hūc virū in spōsū ⁊ ei
obedire ⁊ seruire: ⁊ eū diligere honorare ac custodire sa
nū ⁊ infirmū sicut spōsa dꝫ spōsū: ⁊ oēs alios ppt eū di
mittere ⁊ illi soli adherere q̄diu vita vtriusq̄ vestrū du
rauerit. Rñdeat mulier. Uolo. Deide det femina a p̄re
suo vel ab amicis ei⁹: q̄ si puella sit discoopertā habeat
manū: si vidua tectā: q̄ vir recipiat i dei fide ⁊ sua seruā
dā sicut vouit corā sacerdote ⁊ teneat eā p manū dexte-
rā i manu sua dextera ⁊ sic det fidē mulieri p v̄ba de p̄sē
ti ita dicēs docente sacerdote. I N. take the N. to my
wedded wyf to haue ⁊ to holde fro this day forwarde
for bettere for wers for richere for pouere: i sykenesse ⁊
i hele tyl dethe vs departe if holy chyrche it woll ordey
ne ⁊ ther to y plight te my trouthe. manū retrahendo.
Deinde dicat mulier docēte sacerdote. I N. take the.
N. to my wedded housbōder to haue and to holde fro
this day forwarde for better: for wors: for richer: for
pouere: in sykenesse et in hele: to be bonere and buxū
in bedde and atte borde tyll dethe vs departhe if holy
chyrche it wol ordeyne and ther to. I plight the my
trouthe. manum retrahendo. Deinde ponat vir au-
rum: argentum: et anulum super scutum vel librum:

& querat sacerdos si anulus antea fuerit bñdictus vel nõ. si dicatur q non: tũc bñdicat sacerdos annulũ hoc modo cum **Dñs vobiscum.** et cum **Oremus.** Oratio.

CReator et conseruator hũani generis: dator gratie spiritalis: largitor eterne salutis: tu dñe mitte bñdictionẽ tuã sup hunc annulũ. respice. **vt q̃ illũ gestauerit sit armata virtute celestis defensionis: & proficiat illi ad eternam salutem. Per christum. Oremus.**

BEne ✠ dic dñe hũc annulũ. respice **quem nos in tuo sancto nomine benedicim⁹: vt quecũq; eum portauerit in tua pace cõsistat: et in tua volũtate pmaneat: & in tuo amore viuat et crescat & senescat: & multiplicetur in longitudine dierum. Per dñm.** Tũc aspergitur aqua bñdicta super annulũ. ¶ Si aũt antea fuerit annulus ille bñdict⁹ tunc statim postq̃ vir posuerit annulũ super librum: accipiẽs sacerdos annulum tradat ipsũ viro: quẽ vir accipiat manu sua dextera cum tribus principalioribus digitis a manu sua sinistra: et tenẽs dexterã sponse docẽte sacerdote dicat. **With this rynge. I the wed and this gold and siluer. I the geue and with my body. I the worshipe and with all my wordely cathel. I the endowe.** et tunc inserat sponsus annulũ pollici spõse dicẽs. **In noie patris.** deinde secũdo digito dicẽs **et filij:** deinde tertio digito dicẽs. **& spiritus sancti.** deide quarto digito dicẽs **Amẽ.** ibiq; dimittat annulũ: q2 in medico est quedã vena pcedẽs vsq; ad cor: & in sonoritate argenti designatur interna dilectio que sẽper inter eos debet esse recens. ¶ Deinde inclinatis eorũ capitibus dicat sacerdos benedictionem super eos. **Bñdicti ✠ sitis a dño qui fecit mũdum ex nichilo. Amẽ.** Postea dicat iste psalmus sequẽs hoc mõ.

MAnda de⁹ virtutẽ tuã: cõfirma hoc de⁹ qd ope-

ratus es in nobis: a templo tuo in hierusalem tibi offe-
rent reges munera. Increpa feras arundinis cõgre-
gatio taurorum in vaccis populorum: vt excludāt eos
qui probati sunt argento. Gloria patri. Sicut erat.
Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater
noster. Et ne nos. Sed libera. Benedicam⁹ patrem
et filium cum sancto spiritu. Laudemus ꝫ superexalte
mus eum in secula. Laudemus dñm quē laudant an-
geli. Quem cherubin ꝫ seraphin sanctus/sanctus/san-
ctus proclamāt. Dñe exaudi orationē meam. Et cla-
mor meus ad te veniat. Dominus vobiscũ. Oremus.
Deus abraham: deus isaac: deus iacob sit vobi-
scum: ꝫ ipse vos coniungat: impleatq̨ bñdictio-
nem suā in vobis. Qui viuit et regnat de⁹. Per omnia
secula seculorum Amen. ¶ Alia oratio cum Oremus.
Bene ✠ dicat vos deus pater/custodiat vos iesus
christus/illuminet vos spiritus sanctus. Osten-
dat dñs faciem suam in vobis ꝫ misereatur vestri. Cõ-
uertat dominus vultum suum ad vos: ꝫ det vobis pa-
cem: impleatq̨ vos omni benedictione spirituali: in re
missionem omnium peccatorum vestrorũ vt habeatis
vitam eternā: ꝫ viuatis in secula seculorꝫ. Amē. Hic in-
trent ecclesiā vsq̨ ad gradũ altaris: ꝫ sacerdos in eun-
do cum suis ministris dicat hunc psalmum sequētem.
Beati oēs q̄ timēt dñm: q̄ ābulāt ĩ vijs eius. La-
bores manuũ tuarũ q꞉ mãducabis: beat⁹ es ꝫ be
ne tibi erit. Uxor tua sicut vitis abũdās: ĩ laterib⁹ do-
mus tue. Filij tui sicut nouelle oliuarũ: ĩ circuitu mē-
se tue. Ecce sic bñdicet hõ: qui timet dñm. Benedicat
tibi dñs ex syon: et videas bona hierusalem omnibus
diebus vite tue. Et videas filios filiorum tuorũ: pacē
super israel. Gloria patri. Sicut erat. sine nota cum

Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. ¶ Tūc prostratis sponso et sponsa ante gradū altaris / roget sacerdos circunstantes orare ꝓ eis dicendo. Pater noster. Et ne nos. Sed libera nos a malo. Saluum fac seruum tuū et ancillā tuā. Deus meus sperātes in te. Mitte eis dñe auxilium de sancto. Et de syō tuere eos Esto eis domine turris fortitudinis. A facie inimici. Domine exaudi. Et clamor. Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio.

Benedicat vos dominus ex syon vt videatis que bona sunt hierusalem omnibus diebus vite vestre: et videatis filios filiorum vestrorum et pacem super israel. Per christum dominum nostrum. Oremus.

Deus abrahā / de⁹ isaac / de⁹ iacob: bñ ✠ dic adolescētes istos: ⁊ semina semē vite eterne in mētibus eoꝝ: vt quicqd ꝓ vtilitate sua didicerint / hoc facere cupiant. Per iesū xp̄m filiū tuū recuperatorē hoīm. Qui tecum viuit ⁊ regnat deus. ⁊c. Oremus. Oratio.

Respice dñe de celis: ⁊ bene ✠ dic cōuētionē istā. Et sicut misisti sanctū angelum tuū raphaelem ad tobiam ⁊ saram filiā raguelis: ita digneris dñe mittere bene ✠ dictionem tuam super istos adolescentes: vt in tua voluntate permaneāt: ⁊ in tua securitate persistant: et in amore tuo viuant et senescāt: vt digni atqꝫ pacifici fiant et multiplicētur in longitudinem dierū. Per christum dominum nostrum. Oremus. Oratio.

Respice dñe propitius sup hūc famulū tuū / respice. et sup hanc famulā tuā respice. vt in noīe tuo bñ ✠ dictionē celestē accipiāt: ⁊ filios filioꝝ suorū et filiarū suarū vsqꝫ in tertiam et quartā progeniem incolumes videant: et in tua voluntate perseuerent: ⁊ in futuro ad celestia regna ꝑueniāt. Per xp̄m. Orem⁹. Or.

Omnipotēs sēpiterne deus qui primos parentes nostros adam et euā sua virtute creauit: et in sua sanctificatione copulauit: ipse corda et corpora vestra sanctificet et bene ✠ dicat: atq; in societate ⁊ amore vere dilectionis coniungat. Per christum. ¶ Deinde benedicat eos dicens. Oremus.

Bene ✠ dicat vos deus omnipotens omni bñ ✠ dictione celesti: efficiatq; vos dignos in ꝯspectu suo: superabundet in vobis diuitias gratie sue: et erudiat vos in verbo veritatis: vt ei corpore pariter ⁊ mente complacere valeatis. Per dominum nostrum.

¶ Finitis orationibus que dicebantur super eos prostratos ad gradum altaris: et introductis illis in presbyterium scilicet inter chorum et altare ex parte ecclesie australi: et statuta muliere a dextris viri videlicet inter ipsum et altare. Incipiatur officium.

Benedi cta sit san cta trinitas at q;
in diuisa v ni tas: confi tebi mur e i quia
fe cit nobi scum miseri cordiam su am.

In tēpore paschali finiat hoc modo.
Al le lu ya al le luya. ps. Benedicamus

patrem et filium: cum sancto spiritu. tiō dicat' vlteri⁹ Kyrie cum suis v. dicat. Ad missam seruet modus ⁊ ordo per oīa sicut in duplicibus festis/ hoc modo.

Gloria in excel sis deo. Gloria in excelsis deo. Gloria in ex celsis deo.

Et in terra pax hominibus bone volūtatis. Laudamus te. Benedicimus te. Adoram⁹ te. Glorificam⁹ te. Gratias agimus tibi propter magnam gloriā tuam. Dñe deus rex celestis deus pater oīpotēs. Dñe fili vnigenite iesu xp̄e. Dñe de⁹ agnus dei filius patris. Qui tollis peccata mundi miserere nobis. Qui tollis pctā mundi: suscipe deprecationem nostram. Qui sedes ad dexteram patris miserere nobis. Qm̄ tu solus sanct⁹. Tu solus dn̄s. Tu sol⁹ altissim⁹ iesu xp̄e. Cū sācto spū in gloria dei patris. Amē. Iste due orationes sequētes dicantur sub vno Oremus. ⁊ sub vno Per dominum.

Omnipotens sempiterne deus/ qui dedisti famulis tuis in confessione vere fidei eterne trinitatis gloriam agnoscere: et in potentia maiestatis adorare vnitatem quesumus: vt eiusdem fidei firmitate ab omnibus semper muniamur aduersis. Alia oratio.

Exaudi nos oīps ⁊ misericors de⁹: vt qđ nr̄o ministrat' officio/ tua bn̄dictiōe potius impleat'. Per dn̄m nr̄m iesū xp̄m filiū tuū. Qui tecū. Ad corinthios.

Fratres. Nescitis quoniam corpora vestra mēbra sunt christi? Tollens ergo membra christi: faciam membra meretricis? Absit. An nescitis qm̄ qui adheret meretrici: vnū corpus efficitur? Erunt (inqt) duo in carne vna. Qui autem adheret deo: vnus spiritus est. Fugite fornicationem. Omne enim peccatum quodcunqꝫ fecerit homo: extra corpus est. Qui autem fornicatur: in corpus suum peccat. An nescitis quoniā membra vestra templum sunt spirit⁹ sancti qui in vobis est: quem habetis a deo et non estis vestri? Empti enim estis precio magno. Honorificate et portate deum in corpore vestro. Gradale.

Bene di ctus es domine qui intueris abys sos et sedes super cheru bin. ℣. Benedicite de um celi quia fecit nobis cum misericor diam su

Non repeta-tur grada. in missis spon-salium.

am.

Alle luya. ℣.

Be ne dictus es domine de us patrum

nostrorum et laudabilis in secula.

In tēpore pas-chali erit scdz Alla. unuz ex istis sequētib⁹

Al le lu ya.

℣. Nonne cor nostrum

ardens erat in nobis de iesu dum lo que re-

tur no bis in vi a.

Alle

luya. Ulus.

Surgens iesus dominus no ster ste

tit in me dio disci pulo

rum suorum dixit

pax vobis.

Alle luya.

V. Surrexit do mi-

nus et oc cur rens mulieribus

a it ave te tunc

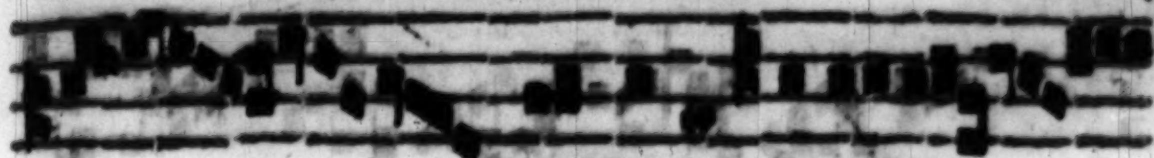
accesse runt et tenue-

runt pedes eius

Alleluya.

V. In die

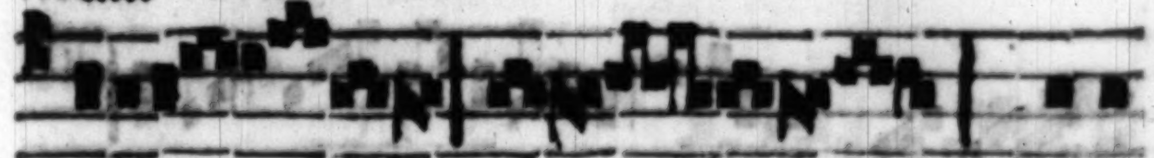
resurrectionis mee dicit domi nus pre

te dum vos in galile-

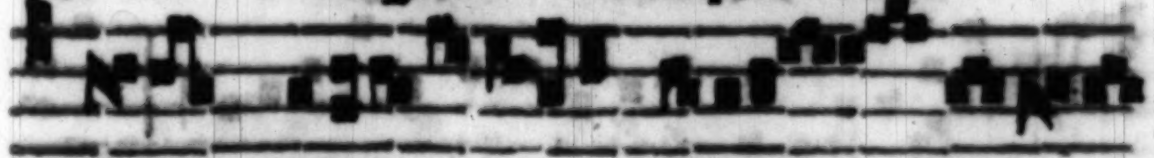
am

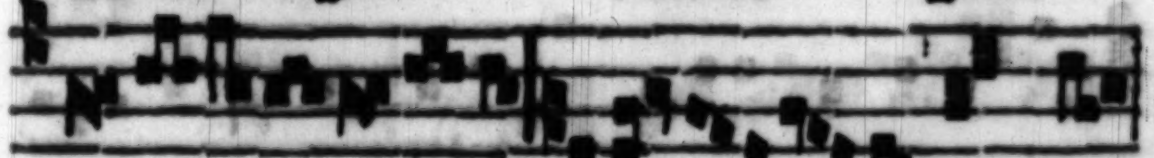
Allelu ya. ℣. Dici-

te in genti bus quia do-

minus regna vit a li gno.

Alle lu ya.

℣.

Christus resur gens ex mor-

tuis iam non moritur mors

ll li vltra non

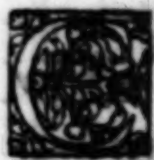
do mina bitur. Sequentia.

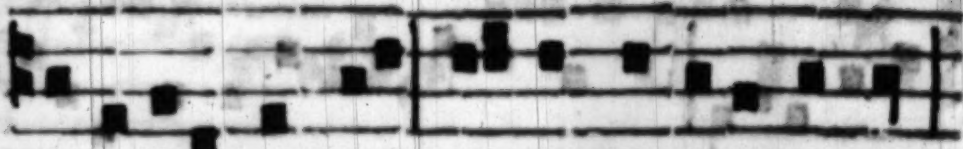

Lma chorus domini nūc pāgat nomina summi. Messias sother emanuel sabaoth adonay. Est vnigenitus via vita manus homo vsyon. Principiū primogenitus sapientia virtus. Alpha caput finisqȝ simul vocitatur et est oo. Fōs et origo boni paraclitus

ac mediator. Agnus ouis vitulus serpens aries leo vermis. Os verbum splendor sol gloria lux et ymago. Panis flos vitis mons ianua petra lapisque. Angelus et sponsus pastorque propheta sacer dos. Athanatos kyros theon panton craton et ysus. Saluificet nos. Sit cui secla. Per omnia doxa. Secundum Mattheum.

IN illo tempore. Accesserunt ad iesum scribe et pharisei: tentantes eum et dicentes. Si licet homini dimittere vxorem quacunque ex causa? Qui respondens ait illis. Non legistis quia qui fecit hominem ab initio masculum et feminam fecit eos? Et dixit eis. Propter hoc dimittet homo patrem et matrem et adherebit vxori sue: et erunt duo in carne vna. Itaque iam non sunt duo: sed vna caro. Quod ergo deus coniunxit homo non separet.

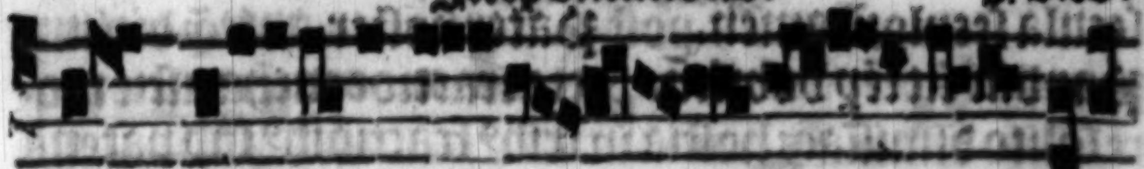

Credo in vnum deū. Patrem omnipotentem. Factorem celi et terre. Visibilium omnium et inuisibilium. Et in vnum dominum iesum christum filium dei vnigenitum. Et ex patre natum ante omnia secula. Deum de deo lumen de lumine deum verum de deo vero. Genitum non factum consubstantialem patri per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit de celis. Et incarnatꝰ est de spiritu sancto ex maria virgine et homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub pontio pylato passus et sepultus est. Et resurrexit tertia die secundū scripturas. Et ascendit in celum sedet ad dexteram patris. Et iterum venturus est cum gloria iudicare viuos et mortuos Cuius regni non erit finis. Et in spiritum sanctum dominum et viuificantem. Qui ex patre filioqꝫ procedit. Qui cum et filio simul adoratur et cōglorificatur. Qui locutꝰ est per prophetas. Et vnam sanctam catholicam et apostolicam ecclesiam. Confiteor vnum baptisma in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi seculi. Amen. Offertorium.

vnige ni tusqꝫ de i fi li us

¶ Nota q ordo thuris benedicti nunq datur in eccle-sia sponso et sponse. Inde est q oblato thure benedicto super altare si descendat thuribulis / ad clericos vel ad laycos aliud thus est apponendum et hominibus offe-rendum. Secretum.

Sanctifica quesumus domine deus noster trinitas sancta / per tui sancti nominis invocationē huius oblationis hostiam: et cooperante spū sācto per eā nosmetipsos tibi perfice munus eternū. Aliud secr.

Adesto domine supplicationibus nostris et hāc oblationem quam tibi offerimus pro famulis tuis quos ad statum maturitatis et ad diem nuptiarū perducere dignatus es placatus ac benignus assume. Per. Prefatio. Qui cum unigenito. post Sanctus. pro sternant se sponsus et spōsa in oratione ad gradum altaris extenso super eos pallio quod teneant quattuor clerici per quattuor cornua in superpelliciis nisi alter eorum prius fuerit desponsatus et benedictus: quia tūc non habeatur pallium super eos nec dicatur sacramē-talis bñdictio vt postea patebit. Deinde dicto Per oia

secula seculorum amen. post Pater noster. antequam dicitur Pax domini sit semper vobiscum. facta fractione eucharistie more solito dimissaque hostia in tribus fractionibus super patenam dicatur sacerdos conversus ad illos orationes sequentes sub tono lectionis illis iterum genuflectentibus sub pallio sacerdote sic dicente.

Dominus vobiscum. Oremus.

PRopitiare domine supplicationibus nostris: et institutis tuis quibus propagationem humani generis ordinasti benignus assiste: ut quod te auctore coniungitur te auxiliante

servetur. Per christum dominum nostrum. Oremus.

DEus qui potestate virtutis tue de nichilo cuncta fecisti: qui dispositis universitatis exordiis homini ad ymaginem dei facto ideo inseparabile mulieris adiutorium condidisti: ut femineo corpori de virili dares carne principium: docens quod ex uno placuisset institui/numquam liceret disiungi. Hic incipit benedictio sacramentalis. Deus qui tam excellenti misterio coniugalem copulam consecrasti: ut christi et ecclesie sacramentum presignares in federe nuptiarum. Hic finitur benedictio sacramentalis. Deus per quem mulier iungitur viro et societas principaliter ordinata ea benedictione + donatur: que nec sola per originalis peccati penam/ nec per diluvii est ablata sententiam respice. Respice propitius super hanc famulam tuam que maritali iungenda est consortio que se tua expetit protectione muniri. Sit in ea iugum dilectionis et pacis: fidelis et casta nubat in christo: imitatrixque

sacrarũ permaneat feminarũ. Sit amabilis vt rachel viro: sapiens vt rebecca: longeua et fidelis vt sara. Nichil in ea ex actib⁹ suis ille auctor preuaricatiõis vsurpet: nixa fidei mandatisq; permaneat vni thoro iũcta/ cõtractus illicitos fugiat/ muniatq; infirmitatẽ suã robore discipline. Sit verecundia grauis/ pudore venerabilis/ doctrinis celestibus erudita. Sit fecunda in sobole/ sit pbata et innocens: et ad optatam pueniat senectutẽ: et videat filios filiorũ suorũ vsq; in tertiã et quartam progeniem: et ad beatorũ requiẽ atq; ad celestia regna

perueniat. Per dñm. etc. Per oĩa secula seculorũ. Amẽ.

¶ Notandum q̃ hec clausula. Deus qui tam excellẽti mysterio. vsq; Deus per quem mulier iungitur viro. Non dicantur in secũdis nuptijs/ vir enim aut mulier ad bigamiam transiens non debet iterum a sacerdote benedici quia cum alia vice benedicti sint eorum benedictio non debet iterari: quia caro benedicta trahit ad se carnem non benedictam. ¶ Notandum est autem q̃ inhibitum est per capitulum extra de secundis nuptijs ne benedictio detur in secundis nuptijs quod etiã testatur beatus ambrosius qui ait. Prime nuptie a dño sũt constitute. Secunde vero permisse. Prime nuptie sub omni benedictione celebrantur. Secunde vero carent omni bñdictione. sed quia plures benedictiones sunt in nuptijs celebrãdis scilicet in introitu ecclesie et sup pallium/ et post missam/ et super thorum i sero q̃ benedictio sit iteranda in secundis nuptijs et que nõ. ¶ Sciendum est qd in hac oratione que sic incipit. De⁹ qui potestate virtutis tue de nichilo cũcta fecisti q̃ disposditis vniuer.

&c. Tres sunt benedictiones ibidē que idē habent principium. scilicet Deus. media aūt est omittenda. scilicet ista. Deus qui tā excellenti misterio coniugalē copulā consecrasti. vsq; Deus per quē mulier iungitur viro et societas principaliter ordinata &c. quia i ista bn̄dictione agitur de vnitate christi & ecclesie que figurat in primo matrimonio nō aūt in secundo: vnde apostolus ad corinthios ait. Erūt inqt duo i carne vna. et hoc notat extra de bigamis capl'o. Debitum &c. vir vni⁹ vxoris. Et hoc p primo matrimonio: sed qui adheret plurib⁹ dissoluit vnitatē vel sed⁹ vnitatis & ideo illa bn̄dictio que agit de vnitate / scilicet Deus qui excellenti mysterio coniugalem copulā consecrasti. &c. nō dicetur in secūdis nuptijs: & hoc est verum tam in viro bigamo q̄ in muliere vidua: q2 caro bn̄dicta trahit ad se carnē nō benedictā: sed oēs alie benedictiones siue orationes debent dici indifferenter secundum curiam romanam et secundum hostiensē & Thomam alquinum & Morandum doctorem. Et questio ista discussa erat & determinata in sacro palatio Rome / et translata in Angliam per magistrum iohannem haysted / Anno dn̄i millesimo. ccc. xxj. & causa discussiōis erat quia multitudo sacerdotū tūc tēporis ad sedē apostolicā conuolarūt causa obtinendi absolutionis beneficiū pro bn̄dictionib⁹ in secundis nuptijs indiscrete collatū. Ideo super hoc statuitur constitutio noua / que sic incipit.

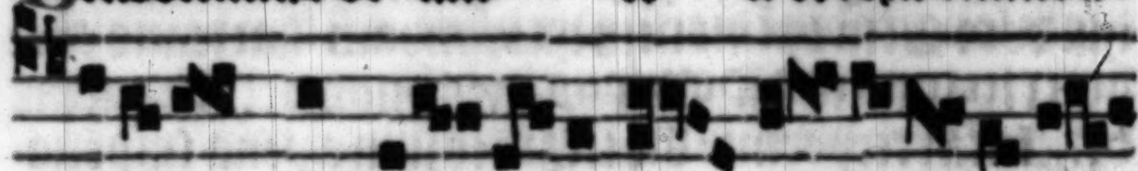
Concertationi antique finem imponere cupientes presenti declaramus edicto / quod licet vir vel mulier ad bigamiam vel ad secundas nuptias transierint benedici non debent cum fuerint alias benedicti: quod si forsan alter eorum vel ambo essent ad secundas nuptias transeuntes et in primis nu-

ptijs benedicti nō fuerint danda est eis benedictio in se
cundis nuptijs. Sane volentes antiquum rigorē tem-
perare concedimus ꝙ presbiter qui secundas nuptias
benedixerit scienter ad sedem apostolicam ex hoc veni-
re minime teneatur: sed a pena suspensionis hoc casu a
iure indicta: per suos possunt diocesanos absolui. Si
qui vero iuxta opinionem quorundam hactenus ex se
non reputantes suspēsos ordines quoslibet seu queuis
beneficia receperint: diocesani eorum a pena suspēsio-
nis predicta ipsos absoluere ac super executione ordi-
num: et retentione beneficiorum huiusmodi cū eis va-
leant licite dispēsare. ¶ Hic queri potest quare secunde
nuptie nō bñdicant. Ad hoc dico ꝙ scdm matrimoniū
ꝗuis in se consideratū sit pfectū sacramentū tñ in ordi-
ne ad primū sacramētū cōsideratū aliquid habet defe-
ctu sacramēti qꝛ nō habet plenam significationē: cum
nō sit vna caro sicut est ī matrimonio christi ⁊ ecclesie:
⁊ ratione huius defect⁹ bñdictio a secūdis nuptijs sub-
trahit. Sed hoc est intelligendū qñ secunde nuptie sūt
secūde ex parte viri ⁊ ex parte mulieris tñ. Si eñ vir-
go contrahat cū illo qui habuit aliam vxorē nichilomi-
nus nuptie benedicuntur / saluatur ⁊ aliquo modo. Si
gnificatio autē in ordine ad primas nuptias qꝛ episco-
pus ⁊ si vnam ecclesiam habeat sponsam: habet tamē
plures personas despōsatas in vna ecclesia: sed aīa nō
potest esse sponsa alterius ꝙ christi: qꝛ cum demone for
nicatur nec est matrimoniū spirituale et ꝓpter hoc qñ
mulier secundo nubit: nuptie nō benedicūtur ꝓpter de
fectum sacramēti. ¶ Post hec vertat se sacerdos ad al-
tare ⁊ dicat: **Pax domini. et Agn⁹ dei.** Tūc amoto pal
lio surgāt ambo sponsus ⁊ sponsa: ⁊ accipiat spōsus pa-
cē a sacerdote ⁊ ferat spōse osculans eam ⁊ neminē aliū

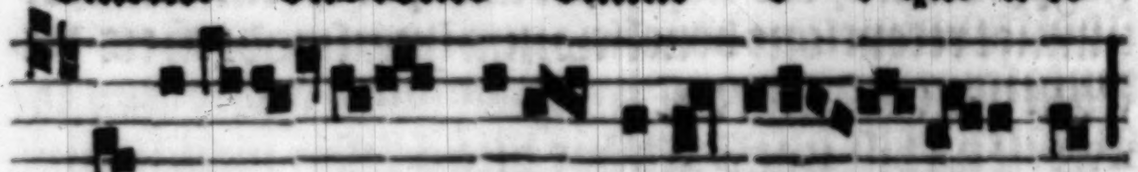
nec ipse nec ipsa: sed statim diacon⁹ vel clericus a presbitero pacē accipiēs ferat alijs sicut solitum est. Cōio.

Benedicimus de um ce li et corā omnibus

viuenti bus cōfite bimur e i qui a fe-

cit nobi scum mise ricor diam su am.

Tpe pasche. alle luya al le lu ya. Postcōio.

PRoficiat nobis ad salutē corporis ⁊ aīe dn̄e deus huius sacramēti susceptio: ⁊ sēpiterna sācte trinitatis eiusdēq3 indiuidue vnitatis ꝯfessio. Alia postcōio.

QUesumus omnipotens deus instituta prouidētie tue pio amore ꝓsequere: vt quos legitima societate cōnectis longeua pace custodias. Per dominū.

Post missam benedicatur panis ⁊ vinū vel aliud quid potabile in vasculo et gustent in nomine domini sacerdote dicente. Dominus vobiscum. Oremus. Oratio.

BEne ✠ dic domine panem istum ⁊ hunc potum ⁊ hoc vasculum sicut benedixisti quinq3 panes in deserto et sex hydrias in chana galilee: vt sint sani ⁊ sobrij atq3 immaculati omnes gustantes ex eis saluator mundi. Qui viuis et regnas cum deo patre in vnitate

spũ sancti de⁹. ¶ Nocte vero sequẽte cũ spõsus & sponsa ad lectũ puenerint: accedat sacerdos et bñdicat thalamum dicens: Dominus vobiscũ. Oremus. Oratio.

Bene ✠ dic dñe thalamũ istũ et oẽs habitãtes in eo: vt in tua pace cõsistant & in tua volũtate permaneãt: & in amore tuo viuãt & senescãt & multiplicentur in longitudinẽ dierũ. Per dñm. ¶ Item benedictio super lectum cum Dominus vobiscum. Oremus.

Bene ✠ dic domine hoc cubiculum respice qui nõ dormis neq₃ dormitas. Qui custodis israel/ custodi famulos tuos in hoc lecto quiescẽtes ab omnibus fantasmaticis demonum illusionibus: custodi eos vigilantes vt in preceptis tuis meditentur dormientes/ et te per soporem sentiãt: vt hic et vbiq₃ defensiõis tue muniantur auxilio. Per dominum. Deinde fiat benedictio super eos in lecto tantũ cũ Oremus. Bñdictio.

Bene ✠ dicat deus corpora vestra & aias vestras: & det sup vos bñdictionẽ sicut bñdixit abraham isaac & iacob. Amen. ¶ Alia benedictio cum Oremus.

Manus domini sit sup vos: mittatq₃ angelũ suũ sanctum qui custodiat vos omnibus diebus vite vestre. Amen. ¶ Alia benedictio cum Oremus.

Bene ✠ dicat vos pater et filius et spiritus sanctus: q̃ trinus est in numero: et vnus in numine. Amen. His peractis aspergat eos aqua benedicta. & sic discedat & dimittat eos in pace.

Ordo ad seruitium peregrinorum faciendum. Inprimis confiteantur peregrini de omnibus peccatis suis: deinde dicantur super eos coram altari prostratos psalmi et preces sequentes: et post vnumquemq₃ psalmum dicatur Gloria patri. psalm⁹. Ad te domine leuaui. & psalmus. Miserere mei.

Requi're in vigilia mortuorum. Psalmus.

Qui habitat in adiutorio altissimi: in protectio-
ne dei celi commorabitur. Dicet dño susceptor
meus es tu: ⁊ refugiũ meũ de⁹ me⁹ sperabo in eũ. Qm̃
ipse liberabit me de laqueo venãtiũ: et a verbo aspero.
Scapulis suis obũbrabit tibi: et sub pẽnis eius spera
bis. Scuto circũdabit te veritas ei⁹: nõ timebis a ti-
more nocturno. A sagitta volãte in die a negotio per-
ambulãte in tenebris: ab incursu et demonio meridia-
no. Cadent a latere tuo mille et decem milia a dextris
tuis: ad te autem non appropinquabit. Veruntamen
oculis tuis considerabis: ⁊ retributionem peccatorum
videbis. Qm̃ tu es dñe spes mea: altissimum posuisti
refugium tuum. Non accedet ad te malum: et flagel-
lum non appropinquabit tabernaculo tuo. Qm̃ an-
gelis suis mandauit de te: vt custodiant te in omnibus
vijs tuis. In manib⁹ portabunt te: ne forte offendas
ad lapidẽ pedẽ tuũ. Super aspidem ⁊ basiliscũ ambu-
labis: ⁊ conculcabis leonem ⁊ dracone̅. Qm̃ in me spe
rauit liberabo eum: protegã eum qm̃ cognouit nomen
meũ. Clamauit ad me et ego exaudiã eũ: cum ipso sũ
in tribulatione/eripiã eũ ⁊ glorificabo eũ. Lõgitudi-
ne dierũ replebo eũ: et ostẽdã illi salutare meũ. Gloria
pr̃i. Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pr̃
nr̃. Et ne nos. Sed libera. Ego dixi domine misere-
re mei. Sana animã meam quia peccaui tibi. Vias
suas dñs demonstret tibi. Et semitas suas edoceat te.
Gressus tuos dominus dirigat secundum eloquium
suũ. Ut nõ dominẽtur tibi oẽs iniustitie. Utinã diri-
gant vie tue. Ad custodiẽdas iustificatiões dñi. Perfi
ciat dñs gressus tuos in semitis suis. Ut nõ moueant
vestigia tua. Benedict⁹ dñs deus die quotidie p̃sperũ

iter faciat tibi. Deus salutarium tuorum. Angelus domini bonus comitetur tecum. Et bene disponat itinera tua & actus tuos vt iterum cum gaudio reuertaris ad ppria. Beati imaculati in via. Qui ambulant in lege dñi. Nichil pficiat inimicus in te. Et filius iniquitatis nõ apponat nocere tibi. Exurge dñe adiuua nos. Et libera nos ppter nomen tuum. Dñe de⁹ virtutũ conuerte nos. Et ostẽde faciẽ tuã et salui erimus. Dñe exaudi orationẽ meam. Et clamor me⁹ ad te veniat. Dñs vobiscum. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Adesto dñe supplicationibus nostris & viam famuli tui N. in salutis tue prosperitate dispone: vt inter oẽs vie et vite huius varietates/tuo sẽper protegatur auxilio. Per christum dñm. Oremus. Oratio.

Deus qui ad vitam ducis & confidentes in te paterna protectione custodis/quesumus: vt huic presenti famulo tuo N. a nobis egredienti angelicũ tribuas comitatum: vt auxilio tuo protectus nullius mali concutiatur formidine: nullo comprimatur aduersitatis languore: nullis irruentis inimici molestetur insidijs: sed spacijs necessarij itineris proprio gressu peractis/proprijsq; locis restitut⁹ recipiatur sospes: ac debitas exoluat tuo nomini gratias. Per christum dominum nostrum. Oremus. Oratio.

Deus qui diligentibus te misericordiam tuam semper impendis/& a seruientibus tibi nulla es regione lõginquus: dirige viam huius famuli tui N. in voluntate tua: vt te protectore/te duce per iustitie semitas sine offensione gradiatur. Per dominũ nostrũ.

Hic surgant peregrini a prostratione & benedicat sacerdos peras et baculos eorum dicens Dominus vobiscum. et Oremus. Oratio.

Domine iesu christe q̄ ineffabili tua miseratione ac patris iussione spiritusq̄ sācti cooperatione de celo descendere voluisti: ouemq̄ perditam diabolica seductione voluisti querere / atq̄ proprijs humeris ad celestis patrie gregem referre: quiq̄ precepisti filijs matris ecclesie orando petere: bene viuēdo querere: ac pulsādo pseuerare: vt citius inuenire valeāt salutaria premia vite. Te humiliter imploram⁹ quaten⁹ sāctificando bene ✠ dicere digneris hanc perā & hunc baculū: vt quicunq̄ eā in tui nōis amore ad instar humilis armature lateri suo applicare: atq̄ collo suo suspēdere: siue in manib⁹ suis gestare: sicq̄ peregrinādo suffragia sāctorū humili comitante deuotione studuerint querere: dextere tue protecti munimine peruenire mereātur ad gaudia mansionis eterne. Per te saluator mūdi / qui cū patre & spū sācto viuis et regnas deus. Per omnia. &c.

¶ Hic aspergat aquam benedictā super peras et baculos & ponat singulis peregrinis peram ad collū dicēs.

In nomine domini nostri iesu christi accipe hanc peram habitum peregrinationis tue: vt bene castigatus & saluatus peruenire merearis ad limina sanctorū quo pergere cupis: et peracto itinere tuo ad nos reuertaris incolumis. Per eundem dominum. &c.

¶ Deinde tradat singulis eorum baculum ita dicens.

Accipe hunc baculum sustentationis itineris ac laboris pegrinationis tue: vt deuincere valeas omnes catervas inimici: et peruenire securus ad limina sanctorum quo pergere cupis: et peracto obedientie cursu / ad nos reuertaris cum gaudio. Per dominum.

Si vero aliqui illorum profecturi sunt hierusalē: tunc habeant ipsi vestes cum cruce signatas: et benedicantur cruces hoc modo. cum Dn̄s vobiscum. Oremus.

DEus inuicte potentie pietatis immense atqȝ peregrinantium totius cōsolationis auxilium / qui famulis tuis victricia arma tribuis: quesumus vt has cruces deuote humilitatis bene ✠ dicere digneris: vt venerande crucis vexillum (cuius in eis est designata figura) sit inuictissimum robur seruorum tuorum contra antiqui hostis nequissima tentamenta: sit in via defensio: sit in domo protectio: sit vbiqȝ presidium. Per dominum. ¶ Hic aspergatur aqua benedicta super cruces: et detur singulis peregrinis sic profecturis vestis cum cruce signata / dicente sacerdote.

ACcipe vestimētū cruce dñi nr̄i saluatoris signatum: vt p illud salus bn̄dictio ⁊ virtus prospere proficiscendi ad sepulchrū ipsius te comitet. Qui cum deo patre. ⁊c. His finitis dicat̄ missa pro iter agētibus.

¶ Ad missam officium hoc modo incipitur.

Esto michi in de um prote ctor et in locum refugi j vt saluum me faci as: quoniā firmamentum me um et refugium meum es tu et propter nomen tuum dux michi e ris et enu-

tries me. In tempore paschali, alle lu ya alle luya.

ps. In te domine speraui non confundar in eternum:

in iusticia tua libera me et eripe me. Oratio.

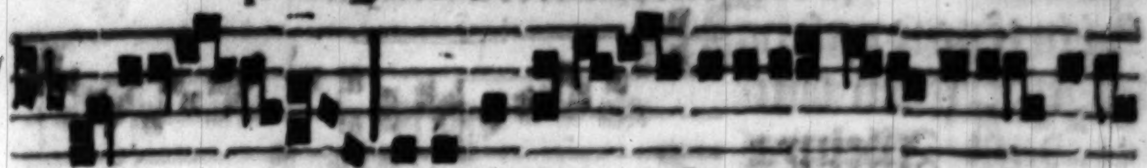
Adesto dne supplicationib9 nostris/ et viã famuli tui N. in salutis tue psperitate dispone: vt inter oẽs vie et vite hui9 varietates tuo sẽper protegatur auxilio. Per dominũ nostrum. ¶ Lectio libri genesis.

In dieb9 illis. Locut9 est abrahã dicẽs. Dñs de9 celi q̃ tulit me de domo pris mei et de terra natiuitatis: q̃ locutus est michi et iurauit dicens. Semini tuo dabo terrã hãc: ipse mittet ãgelũ suũ corã te. Gradale.

Esto michi in deũ pro te cto rem

et in lo cum re fu gij

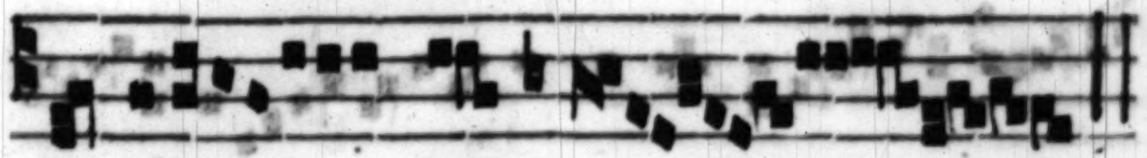
vt sal uum me fa cias.

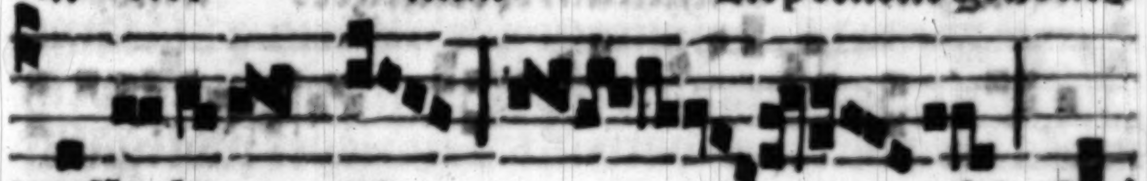
℣. Deus in te sperauí do mine

non confun dar

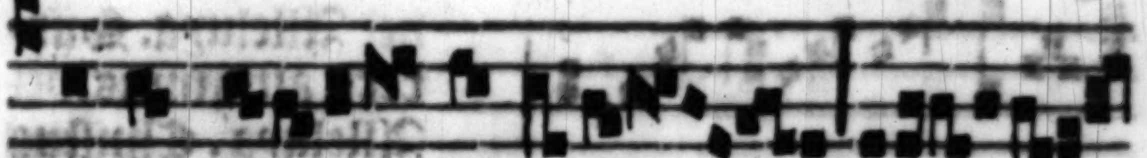
in eter num. Repetatur gradale.

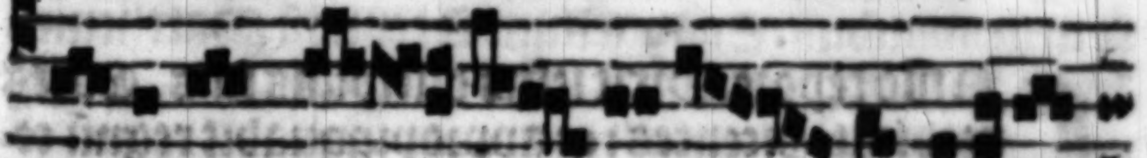
Alle lu ya. ℣. Qui

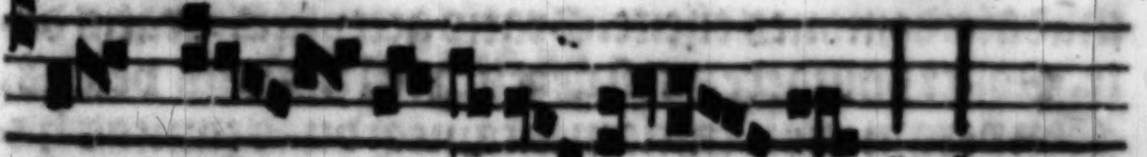
ti ment do-

minum spe rent in e um: adiu-

tor et pro te ctor eo-

rum est.

Si in tẽpore pascha li cõtigerit: tunc erit secũdum Alleluya vnũ ex sequentibus. A lle luya.

℣. Opor tebat pa ti christum et resurgere a mor tuis et i ta in tra re in glo riam suam.

vel Alleluya. Surrexit altissimus. vel Alleluya. Christus mortuus est. Require in gradalibus. Euangelium Secundũ Mattheum.

IN illo tẽpore. Dixit iesus discipulis suis. Euntes predicate dicentes: quia appropinquabit regnũ celorum. Infirmos curate: mortuos suscitate: leprosos mũdate: demones eijcite. Gratis accepistis: gratis date. Nolite possidere aurũ neque argẽtũ in zonis vestris. Non peram: non calciamenta: neque duas tunicas habeatis: neque virgam. Dignus est operarius mercede

sua. In quancunq; autem ciuitatem aut castellum intraueritis: interrogate quis in ea dign⁹ sit. Et ibi manete donec exeatis. Intrantes autem domum: salutate eam dicentes. Pax huic domui. Et siquidem illa domus fuerit digna: maneat pax vestra super eā. Si aūt nō fuerit dom⁹ digna: pax vestra sup vos reuertetur. Et quicunq; non receperit vos / nec audierit sermones vestros: exeuntes de domo vel de ciuitate / excutite puluerem de pedibus vestris super eam. Amen dico vobis: tolerabilius erit terre sodomorum et gomorreorū in die iudicij / q̄ illi ciuitati. Offertorium.

Sperent in te om nes q̄ nouerunt no mē tu um

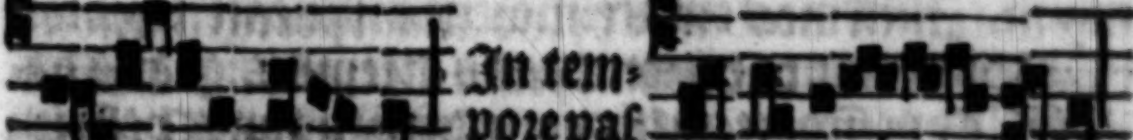
domi ne quoniā non de re linquis queren-

tes te: psal li te do mi no qui ha bi-

tat in si on quoniā non est obli tus ora

tio nē paupe rū. In tempore paschali. Al le luya.

Hic offerant peregrini. Secreta.

PRopitiare quesumus domine supplicationib⁹ nostris: ꝛ has oblationes quas tibi offerimus ꝑ famulis tuis benignus assume: vt viam illorū ꝑcedē te gratia tua dirigas: et subsequēte comitari digneris: vt de actu atq; incolumitate eorum secūdum misericordie tue presidia gaudeamus. Per dominū. Cōmunio.

Tu mandasti mandata tu a custodi ri nimis

vtinam dirigantur vi e me e ad custo dien-

das iusti fica tio nes tu as.

In tempore paschali dicitur.

Al le lu ya al le lu ya. Postcommunio.

SUmpta q̄s domine celestis mysterij sacramēta ad ꝓsperitatē itineris famuli tui proficiāt: et eū ad salutaria cuncta ꝑducant. Per do. Post missā dicat sacerdos has orationes sequētes super peregrinos coram altari prostratos: siue profecturi sint hierusalem: siue ad sanctū iacobum: vel ad aliam peregrinationē. cum Dominus vobiscum. ꝛ cum Oremus. Oratio.

DEus infinite mie ꝛ maiestatis immense: quem nec spacia locorū nec interualla temporū ab his quos tueris abiūgūt: respice adesto his famulis tuis/

& presta vt in te vbiqȝ cōfidentibus/p omniē quā ituri sūt viā & dux eis & comes esse digneris. Nichil illis aduersitatis noceat: nichil difficultatis obsistat. Cuncta eis sint salubria: cūcta sint psperā: vt sub ope mie tue quicquid iuste petierint/desiderio celeri & prospero cōsequātur effectu. Per xpm. Alia oratio cū Oremus. Oratio.

OMnipotens deus qui est via veritas et vita: iter tuum in beneplacito suo disponat: angelū suum raphaelē in hac peregrinatione tui custodē adhibeat: qui ad loca desiderata cum pace eūdo te perducat: et cū salute iterum te ad nos redeundo reducat. Sit interuētrix tui beata dei genitrix maria: cum vniuersis angelis & archangelis: patriarchis quoqȝ & pphetis. Sint intercessores tui sancti apostoli petrus & paulus: cū ceteris apostolis/martyribus/cōfessoribus atqȝ virginibus. Obtineantqȝ tibi sancti quorum queris vestigia cum omnibus sanctis/iusta desideria et prosperitatem remissionemqȝ omnium delictorum ac vitam eternā. Per dnm. Deinde cōmunicentur & ita recedant in noie dni. ¶ Bñdictio ensis noui militis fiat hoc modo. Interim genuflectente ipso milite corā altari: primo dicat sacerdos sine nota Dñs vobiscū et Oremus. Oratio.

DEus cunctorum in te sperantiū protector / adesto supplicationibus nostris: & concede huic famulo tuo qui sincero corde gladio se primo nititur precingere militari: vt in omnibus galea tue virtutis sit protectus. Et sicut dauid et iudith contra gentis sue hostis fortitudinis potentiam/victoriam tribuisti: ita tuo auxilio munitus contra hostium suorum seuitiam victor vbiqȝ existat: et ad sancte ecclesie tutelam proficiat. Per christum dominum nostrum. Amen.

¶ Alia oratio cum Oremus.

DEus q̄ trinos gradus hostiū post lapsum ade in toto orbe terrarū constituisti: quo plebs tua fidelis immunis ab omni impetu nequitie secura et quieta permaneret: adesto supplicationib⁹ nostris: & hūc ensē respice quē inuocatione tui sanctissimi nois bn̄dicim⁹ bn̄ ✠ dicere dignare: vt famulus tuus cui eū te largiēte concedim⁹ ac accingim⁹/sic eo vtatur: Hic succingat sacerdos militē cū ense: quatenus & hostes ecclesie insidiātes reprimat: & seipsū ab omni inimico tua ptectione potenter defendat. Per christū. ℭ Deinde aspergat sacerdos militem ense succinctum aqua benedicta: & recedat miles in nomine dn̄i. ℭ Benedictio carniū in die pasche cum Dominus vobiscum. & Oremus. Oratio.

DEus celi terreq̄ʒ dominator / q̄ das escā oī carni: & imples oē animal bn̄dictione: bn̄ ✠ dic et sancti ✠ fica hāc creaturā carnis: vt nobis dona tua sumētibus aīe & corporis sanitatē concedas. Per xp̄m dn̄m nostrū. Amen. ℭ Alia oratio cum Oremus. Oratio.

DEus qui vniuerse carnis es cōditor/qui noe & filijs suis de mūdis & imundis animalibus precepta dedisti: quiq̄ʒ sicut olera herbarū humano generi quadrupedia mūda edere permisisti: & qui agnū in egypto moysi & populo tuo in vigilia pasche comedere precepisti in figurā agni dn̄i nostri iesu xp̄i/cuius sāguine omnia primogenita tibi de mūdo redemisti: & nocte illa omne primogenitū in egypto pcutere precepisti/seruans populū tuum agni sanguine prenotatū. Dignare domine deus omnipotens bene ✠ dicere & sancti ✠ ficare has carnes: vt quicunq̄ʒ ex populo tuo fideli ex illis comederint/oī bn̄dictione celesti & gratia tua saturati repleantur in bonitate. Per quē hec oīa dn̄e condita sūt et ab initio creata saluator mundi. Qui viuis et re-

gnas cum eodē filio tuo in vnitate spūs sancti. ℞. Hic aspergat̄ aqua bn̄dicta super carnes. ℞. ¶ Bn̄dictio carnis casei butyri ouorum siue pastillarum in pascha cum Dominus vobiscum. et Oremus. Oratio.

Domine deus omnipotēs/ qui fecisti & creasti cūcta viuentibus tue largitatis alimoniā humanūq; genus spiritualibus escis ac poculis tuorum preceptorum/ terrenisq; substantijs tuorum donorū indesinenter reficis: te omnipotētem deū obnixe petimus/ vt hec dona tua carnis casei butyri vel ouor̄ siue cuiuscunq; alteri⁹ cibi quem tu ipse creasti et nobis donasti/ perpetua claraq; benignitate sanctificare ac bene ✠ dicere digneris. Vescentibus ex eis largā tue benedictionis sanitatem in visceribus eorum clemēter colloca: et presentis vite sospitatem & future beatitudinem misericorditer indulge. Per dn̄m. ¶ Deinde aspergat sacerdos aquā benedictā. ¶ Benedictio nouorum fructuū quorūcunq;: cū Dn̄s vobiscum. et Oremus. Oratio.

Domine sancte pater omnipotens eterne deus: q̄ bn̄dixisti quinq; panes in deserto & duos pisces vnde saturati sunt quinq; milia hominum: sic bene ✠ dicere et sanctificare digneris hunc fructum quem accipimus in tuo sancto nomine & filij tui domini nostri iesu christi: vt qui sumpserint ex eo accipiāt saturitatem mentis: protectionem corporis: tutelam salutis: securitatem spei: corroborationem fidei: & eternitatē spiritus sancti. Per eundē dn̄m. In vnitate eiusdē. Hic aspergatur aqua benedicta. ℞. ¶ Benedictio ad oia quecunq; volueris cum Dn̄s vobiscum. & Oremus. Oratio.

Creator & cōseruator humani generis/ dator gratie spiritalis/ largitor eterne salutis: tu dn̄e mitte spiritū sanctū tuū sup hāc creaturam. N. vt armata

virtute celestis defensionis quicunq; ex ea gestauerint proficiat illis ad salutem: et tam corporis q̄ anime reci piant sanitatem. Per dn̄m. Hic aspergatur aqua benedicta super ea ¶ Benedictio seminis cum Domin⁹ vobiscum. et Oremus. Oratio.

Omnipotēs sempiterne deus creator generis humani suppliciter tuam clemētiam exoramus: vt hoc semen quod in tuo sancto nomine saturi sumus in agros nostros/celesti bn̄dictione bene ✠ dicere ⁊ multiplicare atq; ad maturitatem perducere digneris: vt per vniuersum orbem terrarum collaudetur dextera tua. Per dominum nostrum. Deide aspergatur aqua benedicta super semē. ¶ Bn̄dictio pomorum in die sācti iacobi cum Domin⁹ vobiscum. ⁊ Oremus. Oratio.

Domine sancte pater omnipotens eterne deus: qui ad infirmi mundi ornatum die tertia lignū pomiferum facere fructum in primo precepisti: quiq; amarum vetiti pomi saporem antiqui serpentis suaue a patribus nostris gustatum vnigeniti filij tui domini nostri iesu christi passiōe salutari non sentire posteros filios naturaliter voluisti/a quo sanitas ⁊ omne medicamentum venit: quesumus inenarrabilem pietatem tuam vt hunc nouorū pomorum fructū tuo conspectui oblatum bene ✠ dicere ⁊ sancti ✠ ficare digneris: quatenus sancti apostoli tui iacobi et martyris tui christofori (quorum hodie festa celebramus) omniumq; sanctorum tuorum meritis ac precib⁹: quicunq; fideles tui cum gratiarum actione ex eo gustauerint/sanitatē mētis ⁊ corporis operante in eis spiritu sancto percipere mereantur. Per eundem dominum. In vnitate eiusdē spiritus sancti deus. ⁊c. Item benedictio pomorū cum Dominus vobiscum. et Oremus. Oratio.

TE deprecamur omnipotens deus/ vt bene ✠ dicas hunc fructum nouorum pomorum: vt qui esu arboris letalis et pomo in primo parente iusta funeris sententia mulctati sumus: per illustrationē vnici filij tui redemptoris dei ac domini nostri iesu christi/ et spiritus sancti benedictionem sanctificata sint omnia atqꝫ benedicta: depulsisqꝫ primi facinoris intētatoris insidijs/ salubriter ex huius diei anniuersaria solēnitate diuersis terris edenda germina sumamus. Per eundem dominum. In vnitate eiusdem. ¶ Deinde sacerdos aspergat ea aqua benedicta. ¶ Benedictio elemosine cum Dominus vobiscum. et Oremꝰ. Oratio.

DEprecor te dn̄e sancte pater omnipotens eterne deus/ vt istam elemosinam bene ✠ dicere et sanctificare digneris pro aīa famuli tui N. ad remedium ⁊ remissionem peccatorum suorum: vt in luce tue amenitatis sine fine letetur. Per dominum nostrum. Deinde aspergat sacerdos super eam aquam benedictam.

¶ Benedictio panis in diebus dominicis. In primis sacerdos legat euangelium secundum iohannem. In principio. et postea dicat ℣. Sit nomen domini benedictum. ℟. Ex hoc nunc et vsqꝫ in seculum. Deinde dicat sic. Dominus vobiscum. ⁊ Oremus. Oratio.

BEne ✠ dic dn̄e creaturā istam panis sicut benedixisti quinqꝫ panes ī deserto: vt oēs ex eo gustātes tā corporis quam anime accipiant sanitatē. In nomine patris ⁊ fi. Tunc aspergatur aqua benedicta super panem ⁊ distribuatur. ¶ Benedictio scuti ⁊ baculi ad duellum faciendum. In primis dicat sacerdos prostratus ante altare psalmos sequētes cum Gloria patri. pugnatur interim genuflectēte retro sacerdotem. ps. Deus in adiutorium. require in visitatione infir-

moꝝ͞u. ps. Benedicā dn̄m. ps. Iudica dn̄e nocētes me. ps. Qui habitat. vrs̄. i officio peregrinoꝝ͞u. ps. Quicunqȝ vult. añ. Ne reminiscaris dn̄e delicta nr̄a. Kyrie eleyson. Christe eleysō. Kyrie eleyson. Pr̄ nr̄. Et ne nos. Sed libera.. Dn̄e nō secūdū peccata nostra facias nobis. Neqȝ secundū iniqtates nostras retribuas nobis. Dn̄e ne memineris iniquitatū nostrarū antiquarū. Cito anticipēt nos mīe tue: qꝛ pauperes facti sum⁹ nimis. Adiuua nos deus salutaris noster. Et propter gloriam nominis tui dn̄e libera nos / et propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum. Saluū fac seruum tuum. Deus meus sperātē in te. Mitte ei dn̄e auxilium de sancto. Et de syon tuere eum. Esto ei domine turris fortitudinis. A facie inimici. Conuertere domine vsqȝquo. Et deprecabilis esto super seruū tuum. Domine exaudi orationem meam. Et clamor meus ad te veniat. Dominus vobiscum. Oremus. Oratio

Omnipotens sempiterne de⁹ qui mundū ex informi materia fecisti: ⁊ vnicum filium tuū tibi coeternum ꝓ generis humani redēptione (spū sctō cooperante) incarnari atqȝ de hoste antiquo triumphare fecisti: te suppliciter petimus vt hoc scutū respice atqȝ baculū istum dextera potētie tue bene ✠ dicere digneris: vt sint arma inuincibilia / atqȝ triumphare potentia et te adminiculante victricia: quatenus quicunqȝ his armis pugnauerit / tua protectione munitus tā corporis ꝙ aie salutem percipiat: atqȝ victoriosum de hoste reportās tropheum bello peracto tibi creatori oīm gratias referat: cū filio tuo domino nostro iesu christo qui tecum ⁊ cum eodē spū sācto viuit ⁊ regnat deus. Per oia ⁊c. Hic aspergat sacerdos scutum et baculū aqua benedicta. deinde resurgente pugnaturo: tradat ei sa-

cerdos scutum dicēdo. Accipe hoc scutum ad corporis tui protectionē. In noīe patris. &c. Item dicat sacerdos Protegat te xp̄s filius dei viui. Amē. Deinde tradat ei sacerdos baculum dicens. Accipe hūc baculum ad hoc duellū preparatum: cū quo valeas tibi rebellātem prosternere & resurgentem conterere / habeasq; victoriam. In noīe patris. &c. Deinde tenēs pugnatur⁹ scutum & baculum iterum genuflectat corā altari dicēte super eū sacerdote. Dn̄s vobiscū. & Oremus. Oratio.

Confortator & corroborator sustentamentumq; tuorū fideliū / adonay indeficiēs interminabilis inenarrabilis pater eterne deus: qui gētes magnas et reges fortes coram populo tuo israel destruxisti & vicisti: quiq; puero tuo dauid de gygante te blasphemāte atq; in sua virtute confidente triumphare concessisti: te supplices exoram⁹ vt hūc famulū tuū N. in te confidentē / bn̄dicere / adiuuare / protegere / cōfortare & cōseruare: atq; sanctorū tuorum angelorū eū presidio vallare digneris. Presta ei domine fidem rectam: spem firmā: cordis fiduciā: corporis fortitudinē: omniūq; mēbrorum valitudinem / quatenus te adiuuante hostē psternere / atq; victoriam capessere mereatur: tibiq; soli deo omnipotenti (bello triumphaliter peracto) gratias & laudes referat. Per christum dominum nostrū.

¶ Deinde sacerdos dās ei bn̄dictionē dicat hoc modo.

Confortare et esto robust⁹: spera in domino / fac bonitatem et noli obliuisci omnes retributiōes eius. Ipse det tibi vitam & victoriam & bene ✠ dictionem in seculum seculi. Amen. Bene ✠ dicat te de⁹ pr̄. Amen. Custodiat te iesus christus. Amen. Cōfortet te spūs sāctus. Amē. Prestet tibi victoriā trin⁹ & vn⁹ deus qui viuit & regnat per oīa secula seculorū. Amē.

Deinde aspgat sacerdos cū aqua bñdicta ꝛ ita recedat in noīe dñi. ¶ Bñdictio oculoꝝ infirmoꝝ potest fieri in hūc modū si necessitas inducat ꝛ deuotio alicuiꝰ illā deposcat. In primis genuflectat infirmus coram altari. Deinde dicat sacerdos. Dñs vobiscū. ꝛ Oremꝰ. Oro.

Domine iesu christe qui aperuisti oculos ceci nati: serena huius famuli tui oculos dās in eis visum perspicacem sufficientem idoneum competentem in obsequium tuum: per virtutem huius sacramenti ꝛ per signum sancte crucis tue. Hic signet sacerdos oculos infirmi signo sancte crucis cum corporalibus/ et cū eisdē ventilet in oculis eius dicens. In nomine patris et filij et spiritus sancti. Amē. ¶ Benedictio nauis cū Dominus vobiscum. et cum Oremus. Oratio.

Deus cuius prouidentia vniuersa regūtur ꝛ conseruantur: q̄ dominaris potestati maris ꝛ mitigas motum fluctuū eius: qui noe famulo tuo ne genus humanum periret in diluuio arcam facere precepisti: qui ventis ꝛ tempestatibus imperas ꝛ obediūt: qui petrū super aquas maris ambulātē ne mergeretur erexisti. Tuam dñe clementiam obnixe petimus ꝛ humiliter imploramꝰ: quatenꝰ hanc nauiculā per virtutē sancte crucis / ꝛ per intercessionē gloriose marie semp virginis/ ꝛ omniū sanctorū tuorum: tua dextera digneris bene ✠ dicere omnesq̧ insidias hostiū visibiliū ꝛ inuisibiliū ab ea repellere: vt in ea sub tua protectione nauigantes/ nullis illudātur fantasmatibꝰ: nullis deijciantur aduersis. Nō eos vorago terribilis sorbeat: nō tēpestas impellat: nō frangat scopulus: nō inuadat aduersarius: sed vniuersis expediti terroribꝰ / nomen tuū collaudātes ad propria cum gaudio reuerti mereātur. Per te saluator mundi: qui cū deo patre ꝛ spiritu sācto

viuis et regnas deus: per oīa secula seculorum. Amen.
Deinde aspergatur nauis aqua benedicta.

Omni die per annum de quocunq; fiat seruitium nisi in diebus veneris & quando ieiunium est preceptum: vt in vigilijs/quatuor tēporibus/ & ferialibus diebus infra quadragesimā: & nisi per ebdomadā pasche/dicantur benedictiones ante prādium hoc modo. In primis dicat sacerdos. Bńdicite. ℞. Domin⁹. ps. Oculi omnium in te sperant dñe: & tu das escam illorū in tēpore opportuno. Aperis tu manum tuam: & imples omne animal benedictiōe. Gloria patri. Sicut erat. Kyrie eleison. Xp̄e eleison. Kyrie eleison. Pater noster. Deinde dicat sacerdos. Et ne nos inducas i tē tationem. ℞. Sed libera nos a malo. Sacerdos. Oremus. Bene ✠ dic dñe nos & dona tua que de tua largitate sum⁹ sumpturi. Per xp̄m dñm nostrū. ℞. Amen. Lector. Jube dñe bńdicere. Sacerdos. Mense celestis participes faciat nos rex eterne glorie. Amen. Lector. Deus charitas est: & q̄ manet in charitate in deo manet/et deus in eo. Sit de⁹ in nobis et nos maneam⁹ in ipso. ℞. Amen Hec predicta lectio nō mutatur per totū annū quando predicte bńdictiōes dici debent ante prādium nisi in dominicis paschalis temporis tantū: tunc enim dicatur sequens lectio. Expurgate vet⁹ fermētum vt sitis noua conspersio sicut estis azimi: etenim pascha nostrum immolatus est christus. Itaq; epulemur in domino. Deinde post prandium dicat sacerdos hoc modo Deus pacis & dilectionis maneat semp nobiscū: tu aūt domine miserere nostri. ℞. Deo gratias. ps. Confiteantur tibi domine oīa opera tua: & sancti tui benedicāt tibi. Gloria patri. Sicut erat. Deinde dicat sacerdos capitulū. Agimus tibi gratias omni-

potens deus pro vniuersis beneficijs tuis/qui viuis et regnas deus: per omnia secula seculorũ. Amen. Deinde dicatur sequens ps. sacerdote incipiente. Laudate dominum omnes gentes: laudate eum omnes populi. Quoniam confirmata est super nos misericordia ei⁹: ꝛ veritas domini manet in eternũ. Gloria patri. Sicut erat. Kyrie eleison. Xp̃e eleison. Kyrie eleison. Pater noster. Et ne nos. Sed libera. Dispsit dedit pauperibus. Justitia eius manet in seculum seculi. Benedicam dñm in omni tempore. Semper laus eius in ore meo. In dño laudabitur anima mea. Audiant mansueti ꝛ letentur. Magnificate dñm mecum. Et exaltemus nomen eius in idipsum. Sit nomẽ dñi bñdictũ. Ex hoc nunc et vsqꝫ in seculum. Deinde dicat sacerdos sine Oremus. Retribuere dignare domine de⁹ omnibus nobis bona facientibus propter nomen sanctum tuum vitam eternam. Amẽ. Benedicamus domino. Deo gratias. Deinde dicat sacerdos de sancta maria aliqua antiphona ad placitum cũ versiculis et oratione de eadem que magis tempori conueniant: quibus dictis dicatur pro fidelibus defunctis. Psalmus.

De profundis clamaui ad te domine: domine exaudi vocem meam. Fiant aures tue intendentes: in vocem deprecatiõis mee. Si iniquitates obseruaueris domine: domine quis sustinebit? Quia apud te propitiatio est: ꝛ propter legem tuam sustinui te domine. Sustinuit anima mea ĩ verbo ei⁹: sperauit anima mea in dño. A custodia matutina vsqꝫ ad noctẽ: speret israel in dño. Quia apud dominũ misericordia: ꝛ copiosa apud eũ redemptio. Et ipse redimet israel: ex omnib⁹ iniquitatib⁹ ei⁹. Finito psalmo non dicatur Gloria patri. sed statim sequat. kyrie eleison. Christe

eleison. Kyrie eleison. Pater noster. Et ne nos. Sed libera. Requiem eternam dona eis domine. Et lux pꝑpetua luceat eis. A porta iferi. Erue domine animas eorum. Credo videre bona dñi. In terra viuentium. Dñs vobiscum. Et cum spiritu tuo. Oremꝰ. Oratio.

Absolue q̄s domine animas famulorū famularumq; tuarum parentum parochianorū amicorum ꝛ benefactorū nostrorū et omniū fideliū defunctoꝝ: vt in resurrectionis gloria inter sanctos ꝛ electos tuos resuscitati respirent. Per christū dominū nostrū. Amen. Requiescant in pace. Amē. Deinde dicat sacerdos. Benedicite. ℞. Dñs. Sacerdos. Det viuis gratiam: defunctis miam: ecclesie ꝛ regno pacem: et nobis vitam eternam. Amen. Et dicatur psalmꝰ. De profūdis clamaui ad te domine. in fine gratiarum post prandium omni die per annū de quocūq; fiat seruitiū nisi in duplicibꝰ festis principalibꝰ. Ante cenam vero per totum annū fiant benedictiōes hoc modo sacerdote dicēte. Bñdicite. ℞. Dñs. Sacer. Cenam sanctificet q̄ nobis oia prebet. In noie patris ✠ ꝛ filij ꝛ spiritꝰ sancti. Amē. Deinde post cenā per totū annū nisi per ebdomadam pasche: dicat sacerdos hoc modo. Benedictꝰ deus in donis suis. ℞. Et sanctꝰ i oibus operibꝰ suis. Adiutoriū nostrū in noie dñi. ℞. Qui fecit celū ꝛ terrā. Sit nomē dñi bñdictum. ℞. Ex hoc nūc et vsq; in seculum. sequatur oratio sine Oremꝰ. sic Retribuere dignare. cum ātiphona de sancta maria/ vt supra post prandiū. Nūq̄ autē dicatur ps. De profūdis. post cenā secundū vsū Sar. Quādocūq; fuerit ieiuniū preceptū vt in vigilijs ꝛ quatuor temporibus et in omnibus ferialibus diebꝰ infra quadragesi. de quocunq; fiat seruitiū dñicis diebus tātum exceptis: ac in omni die veneris p annū

quodcūq3 festū duplex vel simplex ibidē contigerit: nisi in die natalis domini ⁊ per ebdomadam pasche/ dicantur benedictiones ante prandium hoc modo. Benedicite. ℟ Dominꝰ. Edent pauperes et saturabunt ⁊ laudabunt dn̄m qui requirunt eum: viuēt corda eorum in seculum seculi. Gloria patri. Sicut erat. Kyrie eleysō. Xp̄e eleisō. Kyrie eleisō. Pater noster. Et ne nos. Sed libera nos a malo. Oremꝰ. Benedic domine nos. vt s̄. Jube dn̄e benedicere. Sacerdos. Cibo spiritualis alimonie reficiat nos rex eterne glorie. Amē. Lect. Gratia dn̄i nostri iesu christi et charitas dei ⁊ cōmunicatio sancti spiritus sit sēper cū omnibus nobis. Amen. Hec predicta lect. non mutat̄ p totū annū quādo iste bn̄dictiones dici debent ante prandiū: nisi in ferialibus diebus infra quadragesi. tūc enim dicatur hec lectio. Frange esurienti panem tuū: et egenos vagosq3 induc in domum tuam. Cum videris nudum operi eum: et carnē tuā ne despexeris. Ait dn̄s omnipotens. Similiter in vigilia pasche dicitur hec lectio. Si consurrexistis cum christo que sursum sunt querite: vbi christꝰ est i dextera dei sedens. Deinde post prādiū dicat sacerdos hoc modo. Deus pacis et dilectionis. vt s̄. p̄. Memoriam fecit mirabiliū suorum misericors ⁊ miserator dn̄s: escā dedit timētibꝰ se. Gloria patri. Sicut erat. Cp̄m. Agimus tibi gratias. p̄s. Laudate dn̄m omnes gentes. Quoniā confirmata. vt s̄. Iste psalmꝰ predictus non mutatur per totū annū nisi in ferialibus diebus infra quadragesimā: tunc enī loco eius dicitur p̄s. Miserere mei. i. per totam quadragesimam de quocūq3 fit seruitium: ⁊ ratio q2 huiusmodi benedictiōes sunt de natura temporali/ et non sanctorum. Deinde fiant oīa vt s̄ post prādiū in alio tp̄e. Tamē in vigil. pasche nō d2 p̄s

Miserere. sed ps. Laudate dñm oẽs gentes. quo dicto dicat sacerdos Domin⁹ vobiscũ. et Oremus. Oratio.

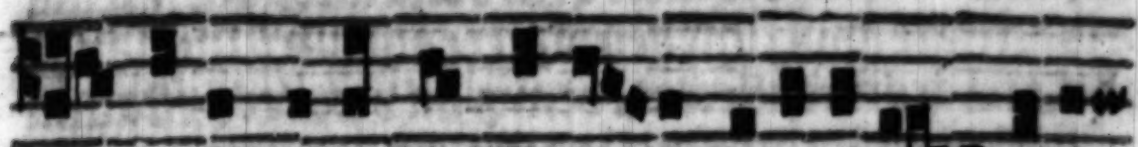
Spiritũ nobis domine tue charitatis infunde: vt quos sacramentis paschalibus satiasti / tua facias pietate concordes. Per eundem dñm nostrũ iesuꝫ christũ filium tuũ. ꝛc in vnitate eiusdẽ spũs sancti de⁹ per omnia secula seculorũ. Amen. Dñs vobiscũ. Et cũ spiritu tuo. Benedicamus dño. Deo grãs. In die pasche ꝛ per totam ebdomadam fiant benedictiones ante prandiũ hoc modo. Bñdicite. Dñs. Hec dies quã fecit domin⁹: exultemus ꝛ letemur in ea. Gloria patri. Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleisõ. Pater noster. Et ne nos. Sed libera nos. Orem⁹. Benedic dñe nos. Jube domine benedicere. Mense celestis. Lect. Expurgate vetus fermentum. vt su. Deinde post prandiũ dicat sacerdos hoc modo. Qui dat escã omni carni: confitemini deo celi. Tu aũt dñe miserere nostri. Deo gratias. ps. Laudate dñm omnes gentes. Quoniam confirmata est super nos. Gloria patri. Sicut erat. v⁹. In resurrectione tua christe. ℟. Celi et terra letentur alleluya. Dominus vobiscum. Oremus. Spiritum nobis. vt su. Benedicam⁹ domino. Deo gratias. Ante cenam fiãt benedictiones vt su. deinde post cenam dicat hoc modo Hec dies quam fecit dominus. v⁹ In resurrectione tua christe. ℟. Celi et terra letentur. Domin⁹ vobiscum. Orem⁹. Spiritũ nobis domine. vt supra. Benedicamus domino. Deo gratias.

Qualiter hi q̃ ad ordinẽ anachoritarum accedũt: accedere siue se habere debeãt / sequẽtia secꝫ vsũ sarisbu. declarabũt. Nõ oportet quẽq̃ inclusũ fieri sine episcopi cõsultu: sed ab epõ aut aliquo alio presbytero erudiatur ac moueatur quatenus ipse deuotus ꝛ scien-

tiā suā scrutetur: ac videlicet verū bona intētione aut mala sanctitatē appetit: si deo placere aut lucrū siue laudē humanā acquirere affectat: deniq3 an vires ei & constantia mētis suppetāt cōtra maligni hostis versutias: & contra huius mūdi innumerabiles molestias. Que cū se pro regno dei toleraturū & in deo solo spē positurū promiserit/includat eum eps aut presbyter iussu epi. Ipse vero inclusus discat nō superbe sapere quia meruit frequentia hoim separari: sed infirmitati sue potius credat esse pmissū aut consultū q̄ elongatus est a consortio proximorū: ne crebrius peccando ac se pditioni mācipādo cohabitātes cōtaminaret/ & ob hoc in dānationē grauiorē incideret. Reputet ergo se inclusus quasi pctis dānatū et celle solitarie velut carceri traditum: & ppter infirmitatem propriā hoim consortio indignū. Hec regula in vtroq3 sexu seruet. ❡ Incipit ordo famulos vel famulas dei includendi. Hic prouideat sibi includendus est q̄ de omnibus peccatis suis que memorie sue occurrere possint sit confessus: & q̄ in die diem inclusionis precedente pane & aqua tantū reficiatur. In nocte vero sequente in monasterio inclusorio suo vicino cū cereo suo accēso deuote in orationibus vigilare tenetur. In crastino facta exhortatione ad populum & ad eum qui includendus est: episcopus vel sacerdos incipiat hoc responso.

Emendemus in me li us que ignoranter pec caui mus ne su bito preoc cupa ti

Chorus prosequatur.

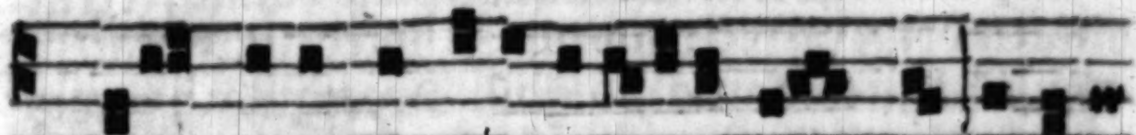
die mortis queramus spaci um penitentie et inue-

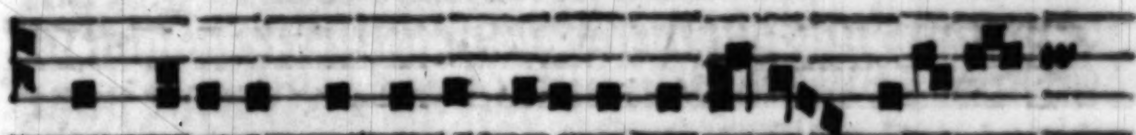
nire non possi mus. Attende domi ne et mi-

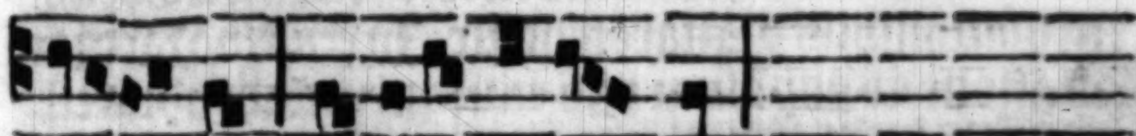
sere re quia pecca uimus ti bi.

V. Ad iuua nos deus salutaris no ster: et pro-

pter gloriam nominis tui domine libe-

ra nos. Attende domi ne.

¶ Postea prosternens se eps vel sacerdos super tapetũ ante altare cũ clericis incipiat hos psalmos. Dñe ne in furore. j. Dñe dñs noster. cum Gloria patri. Psalmus.

Exaudiat te dñs i die tribulationis: ptegat te nomẽ dei iacob. Mittat tibi auxilium de sctõ: et de syõ tueatur te. Memor sit omnis sacrificij tui: et holocaustum tuum pingue fiat. Tribuat tibi secundũ cor tuum: et omne consilium tuum cõfirmet. Letabimur

in salutari tuo: & i nomine dei nostri magnificabimur.
Impleat dominus omnes petitiones tuas: nunc cognoui quoniam saluum fecit dominus christum suum.
Exaudiat illum de celo sancto suo: in potẽtatibus salus dextere eius. Hi in curribus & hi in equis: nos aũt in nomine dei nostri inuocabimus. Ipsi obligati sũt et ceciderunt: nos autem surreximus et erecti sumus.
Domine saluum fac regẽ: et exaudi nos in die qua inuocauerimus te. Gloria patri. ps. Beati quorũ. ps. Iudica dñe nocentes me: expugna. &c. ps. Domine ne in furore. ij. ps. Beatus qui intelligit. ps. Iudica me deus et discerne. ps. Miserere mei deus secundum. ps. Domine exaudi orationem meam. j. Psalmus.
Benedic anima mea domino: et omnia que intra me sunt nomini sancto ei9. Bñdic anima mea domino: et noli obliuisci omnes retributiones eius.
Qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis: qui sanat omnes infirmitates tuas. Qui redimit de interitu vitam tuam: qui coronat te in misericordia et miserationibus. Qui replet in bonis desiderium tuum: renouabit vt aquile iuuentus tua. non dicitur vlterius. ps. De profũdis. ps. Dñe nõ est exaltatũ. p. Dñe exaudi. ij. His dictis sequatur Kyrie eleison. Xpe eleisõ. Kyrie eleison. Pater noster. Et ne nos. Sed libera. Saluum fac seruũ tuũ vel ancillã tuã. Deus meus sperantem in te. Nichil pficiat inimicus in eo. Et filius iniquitatis nõ apponat nocere ei. Esto ei domine turris fortitudinis. A facie inimici. Mitte ei domine auxiliũ de sancto. Et de syon tuere eum. Dñe exaudi orationẽ meã. Et clamor me9 ad te veniat. Dñs vobiscũ. Orem9
Parce domine parce famulo tuo Quẽ redemisti christe sanguine tuo: & ne in eternũ irascaris ei.

Qui viuis. &c. ¶ Alia oratio cum Oremus. Oratio.

DEus infinite misericordie et bonitatis immense / propitiare iniquitatibus eius & omnibus anime eius medere languoribus: vt peccatorũ suorum remissione percepta semper in tua benedictione letetur. Per christum. Oremus. Oratio.

OMnipotẽs sempiterne deus miserere famuli tui N. et dirige eũ secũdum clemẽtiam tuã in viã salutis eterne: vt te donãte tibi placita cupiat & tota virtute proficiat. Actiones nostras quesumus dñe aspirãdo preueni et adiuuando prosequere: vt cuncta nostra operatio a te semper incipiat / et per te semper finiatur. Per dñm. His itaqꝫ peractis induat se casula eps vel sacerdos & statim missa de quocũqꝫ voluerit incipiatur. Ita q hec sequẽs oratio dicatur pro includẽdo & dicatur sub vno Per dominum. et sub vno. Oremus. Oratio.

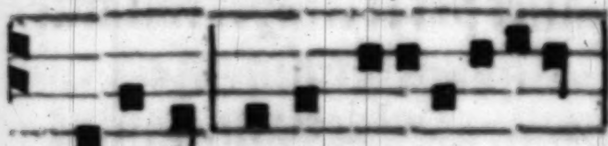
DEus qui iustificas impium & nõ vis mortẽ peccatoris maiestatem tuam suppliciter deprecamur / vt famulum tuum N. de tua pietate cõfidentem celesti protegas benignus auxilio: & assidua protectione conserues / vt tibi iugiter famuletur: & nullis tentationibus a te separetur. Per dominum. Post euangel. offerat includendus cereum suum qui super altare ad missam semp ardeat. Et stet includẽdus ante gradum altaris & legat aperta voce pfessionẽ suam. Si laicus fuerit: legat aliqs puer p eo. Professio vero talis erit.

EGo frater vel soror. N. offerens trado meipsum diuine pietati i ordine anachoritano seruiturũ: et secundum regulam ordinis illius in seruicio dei amodo per gratiam diuinam et consilium ecclesie promitto me permansurum: et patribus meis spiritualibus obedientiam canonicam exhibiturum. Et faciat inclu-

dendus signum crucis cum penna super schedulā professionis sue: et ponens eam super altare flexis genibꝰ oret: episcopo vel sacerd. ante incipiēte hoc modo. aña.

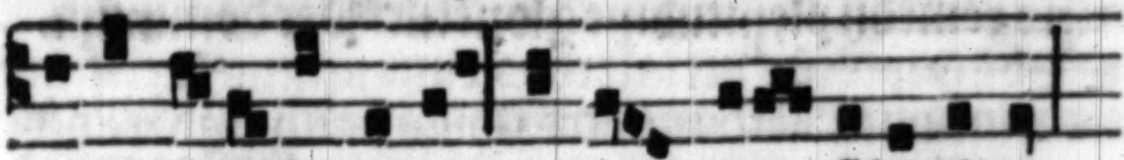
Postea episcopus vel sacerdos dicat Oremus. Oratio.

DEus qui famulū tuum a seculi vanitate cōuersum ad superne vocationis amorem accendis: pectori illius purificando illabere/ et gratiam quā in te perseueret infunde: vt protectionis tue munitus presidio que te donante promisit impleat: et sue professionis executor effectus/ ad ea que perseuerantibꝰ in te dignatus es pmittere pertingat. Per xp̄m. Post hec ep̄s vel sacerdos bn̄dicat cū hac oratione habitum pfesso congruū. Signū dn̄i nostri iesu xp̄i damꝰ sup hāc vestem ad custodiēdū pposítū: et vt sp̄us sāctus regnet i corde et in corpore et in oibus operibus suscipiētis. Per eundē xp̄m dn̄m nostrū. Amē. Postea aspergat et suscipiētem et habitū aqua bn̄dicta et cū dederit habitū induēdo dicat. Exuat te deus veterē hoiem cum actibus suis: et induat te deus nouū hoiem qui secundum deum creatus est in iustitia et sanctitate veritatis. et respondeāt omnes. Amen. Indutus cū habitu includendus et sta

tim prosternat se ante gradum altaris: et sic in oratiõe prostratus permaneat donec ab epõ vel sacerdote ad cõmunionẽ vocetur. His itaqꝫ peractis: epũs vel sacerdos super prostratũ cantando incipiat hunc hymnũ.

Veni creator spiritus/mentes tuorum visita:

imple superna gratia/que tu crea sti pectora. Qui paraclitus diceris donũ dei altissimi: fõs viuus ignis charitas et spiritalis vnctio. Tu septiformis mu nere dextre dei tu digitus: tu rite promissum patris ser mone ditans guttura. Accẽde lumen sensibus: infun de amorem cordibus: infirma nostri corporis virtute firmans perpeti. Hostem repellas longius/pacemqꝫ dones protinus: ductore sic te preuio vitemus omne noxium. Per te sciamus da patrem noscamus atqꝫ filiũ: te vtriusqꝫ spiritum credamus omni tẽpore. Sit laus patri cum filio/sancto simul paraclito: nobisqꝫ mittat filius charisma sancti spiritus. Amen. ℣. Emitte spiritum tuum et creabuntur. ℟. Et renouabis faciem terre. Dñs vobiscum. Et cũ spũ tuo. Oremus. Oratio.

Deus qui non vis mortem peccatoris sed penitẽtiam et emendationem semper desideras / maiestatis tue clemẽtiam suppliciter imploramus: vt huic famulo tuo secularibus actibus renunctianti large tue pietatis gratiam infundere digneris: quatenus castris tuis insertus ita tibi militando stadium vite presentis percurrere valeat: vt brauium eterne remunerationis te

donante percipiat. Per xpm. ¶ Post hec eps vel sa-
cerdos paes ad altare missa finiet: p includēdo. Secr.

Huius qs dn̄e virtute mysterij: et a proprijs nos
mūda delictis: & famulum tuū N. ab omnibus
absolue peccatis. Per dn̄m nostrum. Postcōmunio.

Purificent nos domine sacramenta que sumpsi-
mus: et famulum tuū N ab omni culpa liberū
esse concede: vt qui conscientie reatu constringitur/ ce-
lestis remedij plenitudine glorietur. Per dominum.

¶ Postq̄ ipse eps vel sacerdos cōmunicatus fuerit/ no
uum includendū cōmunicet. Missa finita tradatur ce-
reus prefatus includēdo: & ordinata pcessione eps vel
sacerdos casulatus incedat: & includēdum portantē ce
reum suū per manum accipiat et honeste secum ad ha-
bitaculum suum deducat. Clerici interim letaniam so
lenniter precedētes cantent. Cum autem ad habitacu
lum peruētū fuerit: finita letania eps vel sacerd. inclu
dendū extra habitaculum dimittat/ & solus in habita-
culum inducat incipiendo cū aqua bn̄dicta. an. Asper
ges me. vel Vidi aquam. prout eps exegerit. postea sā
ctificet & bn̄dicat habitaculum per orationes seqntes.
Hec oratio dicatur super altare cum Oremus. Oratio

Domine sancte pater et clemēs/ cuius nec initiū
nec finis aduertitur: qui tantus es quātus esse
voluisti. s. sāctus atq mirabilis. Deus cuius maiesta
tem elementa nō capiūt: te benedicimus/ te supplices
deprecamur: vt sit altare hoc sicut illud quod abel salu
taribus mysterijs in passione precursor iugulatus a fra
tre nouo sanguine imbuit/ et sacrauit. Sit tibi dn̄e al-
tare hoc sicut illud quod abrahā pater noster qui te vi-
dere meruit fabricauit: in quo sūmus sacerdos melchi
sedech sacrificij nomen triumphalis expressit. Sit tibi

altare hoc sicut illud quod moyses septem dierum purificatione mundauit / et celesti tertio alloquio sanctum vocauit. Sicut locutus es ad eum dicens. Si quis tetigerit altare hoc / sanctificatus habeatur. In hoc ergo altari iuguletur luxuria: omnisque libido feriatur. Offeratur pro turturibus sacrificium castitatis: pro pullis columbarum innocentie sacrificium. Per dominum nostrum. ℞. Benedictio super domum. Oremus.

Adesto domine supplicationibus nostris / et hanc domum serenis oculis tue pietatis illustra. Descendat super habitantes in ea gratia tue pietatis larga benedictio: vt in his manu factis habitaculis cum sobrietate manentes / ipsi tuum semper sint habitaculum. Per christum dominum nostrum. Amen. ¶ Alia oratio cum Oremus. Oratio.

Exaudi domine sancte pater omnipotens eterne deus: vt si qua sint aduersa / si qua contraria in hac domo famuli tui N. auctoritate maiestatis tue pellantur. Per dominum nostrum iesum christum filium tuum: qui tecum viuit et regnat in vnitate. Alia cum Oremus. Oratio.

Bene ✠ dic domine domum istam et locum istum: vt sit in ea sanitas: sanctitas: castitas: virtus: victoria: sanctimonia: humilitas: lenitas: mansuetudo: plenitudo legis et obedientia deo patri et filio et spiritui sancto: et sit super locum istum et super omnes habitantes in eo tua larga bene ✠ dictio: vt in his manu factis habitaculis cum sobrietate manentes / ipsi tuum sint semper habitaculum. Per dominum nostrum iesum christum filium tuum: qui tecum viuit et regnat in vnitate spiritus sancti deus. His predictis exeat episcopus vel sacerdos et introducat includendum portantem eccreum suum incipiendo hoc responsorium.

Regnum mundi Chorus prosequatur. et omnem ornatum se culi contempsi propter amorem domini mei iesu christi. Quem vi di quem ama ui quem credi di quem dile xi. ℣. Eructa uit cor meum verbum bo num: dico e go o pe ra mea re gi. Quem vi di.

Quo cantato cum versu: episcopus vel sacerdos dicat Dominus vobiscum. Oremus. Oratio.

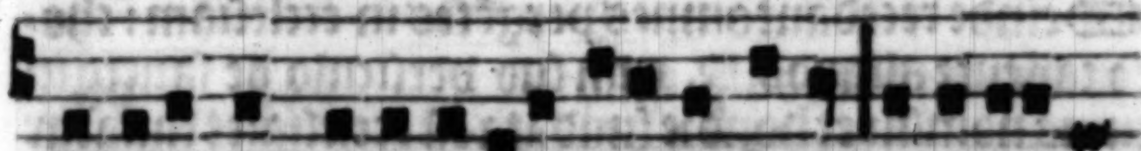
Rogamus te domine sancte pater omnipotens eterne deus: vt super hunc famulum tuum spiritum bndictionis tue infundere digneris: vt celesti munere ditatus et tue maiestatis dona possit acquirere: et bene viuendi aliis exempla prebere. Per. Amen.

¶ Item alia benedictio super eum.

Dominus iesus christus apud te sit: vt te defendat. Amen. Intra te sit vt te reficiat. Amen. Circa te sit vt te conseruet. Amē. Ante te sit vt te deducat. Amen. Super te sit: vt te benedicat. Amen. Qui cum deo patre et spiritu sancto viuit et regnat in vnitate. &c. ¶ Alia benedictio.

Bene ✠ dicat te deus pater. Amen. Conseruet te dei filius. Amen. Illuminet te spiritus sanctus. Amen. Corpus tuum custodiat. Amen. Animam tuam saluet. Amē. Corpus tuū irradiet. Amē. Sensum tuum dirigat. Amen. Et ad supernam vitam te perducat. Amen. Qui in trinitate perfecta viuit et regnat deus per omnia secula seculorum. Amen.

Post hec episcopus vel sacerdos de domo exeat: inclus⁹ solus remaneat per totum [illegible] et continuū observans silentium: et sic de foris firmiter claudatur: et interim voce sonora incipiat episcopus vel sacer. antiphonam hoc modo.

Suscepimus deus misericordiam tuam: in medio

templi tui. ps Magnus dominus. ps Laudate dñm oēs gētes. ps Lauda hierlm. ps Laudate dñm in sanctis eius. cū Gloria patri. repetat aā Suscepim⁹ de⁹. Finita aā faciat episcopus vel sacerdos cōm pro eo orare quatenus omnipotens de⁹ [illegible] cuius amore ille mundum reliquit, et [illegible] strictissimo carcere includi sese fecit: ita ipsum in seruitio suo conseruet et

confirmet: vt post mortem cum eo in eternum viuere valeat. Pater noster. Et ne nos. Sed libera. Ostende nobis domine misericordiam tuam. Fiat pax in virtute tua. Dominus vobiscum. Oremus. Oratio.

Protege domine quesumus famulũ tuum: et intercedente gloriosa virgine maria cũ oibus sanctis tuis/gratie tue in eo dona multiplica: vt ab oibus liber offensis/ ꝛ tẽporalibus nõ destituatur auxilijs: et sempiternis gaudeat institutis. Per christũ. Oremus.

Deus cui omne cor patet: et omnis voluntas loquitur: et quem nullum latet secretum: purifica per infusionem sancti spiritus cogitationes cordis nostri: vt te perfecte diligere et digne laudare mereamur. Per christum dominum nostrum. Amen. Oremus.

Omnipotens sẽpiterne deus dirige actus nostros in bñplacito tuo: vt in nomine dilecti filij tui mereamur bonis operibus abundare. Qui tecum viuit ꝛ regnat in vnitate spiritus sancti deus. Per oia secula.

Deinde recedant omnes pergẽtes in ecclesiam: choro canente aliquod ℟. cum suo versiculo de sancto in cuius nomine et honore fundata est ecclesia: et finiatur ad gradum chori: dicente sacerdote ℣. et orationem de eodem. et si fuerit ecclesia de sancta maria/tunc dicatur hoc Responsorium.

℟. Felix namque es sacra virgo . ma ri a et omni laude dignissi ma.

Quia ex te ort⁹ est sol iusti ti e
christus de us no ster. Tpe pasch. Al le-
lu ya. ℣. Ora pro populo interue
ni pro cle ro interce de p deuoto femineo se xu: sē-
tiant omnes tuum leuamen quicunqꝫ ce lebrāt tuā
commemo ra ti o nem. Quia ex te ort⁹.
℣. Sancta dei genitrix virgo semp maria. Oratio.
Concede quesumus misericors de⁹ fragilitati nostre p̄sidium: vt qui sancte dei genitricis et virginis marie commemoratione agim⁹ / intercessionis eius auxilio a nostris iniquitatibus resurgamus. Per eundem christum dominum nostrum.
¶ Benedictio agni paschalis ouorum et herbarum in die pasche. Dominus vobiscum.

Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio.

DEus celi terreque dominator: qui das escã omni carni: et reples omne animal bñdictiõe ✠ bñdic ✠ et sancti ✠ fica hanc creaturã agni paschalis: et nobis dona tua sumentibus aĩe et corporis sanitatem concede. Per christum dominum nostrum.

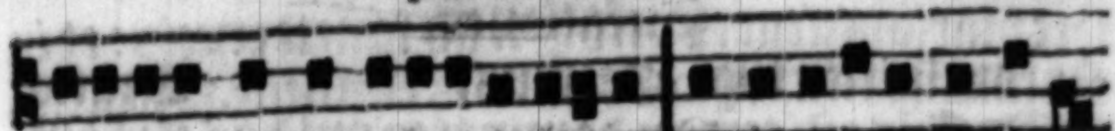
DEus q̃ vniuerse carnis es cõditor: qui noe et filijs suis de mũdis et immũdis aĩalib⁹ p̃cepta dedisti: q̃que sicut oua et olera herbarũ humano generi et quadrupedia mũda edere p̃misisti: et q̃ agnũ paschalẽ i egypto moysi et populo tuo in vigilia pasche comedere p̃cepisti/ i figura agni dñi nr̃i iesu xp̃i: cui⁹ sãguie oĩa primogenita tibi de mũdo redemisti: et nocte illa oẽ primogenitũ i egypto p̃cutere p̃cepisti: seruãs p̃p̃lm agni sãguine prenotatum. Dignare dñe de⁹ omnipotens benedicere ✠ et sanctificare ✠ hunc agnũ paschalẽ: vt quicũque ex populo tuo fideliter de illo comederint/ omni bñdictiõe celesti et grã tua saturati repleãtur i bonitate. Per quẽ hec oĩa dñe ꝯdita sũt: et ab initio creata saluator mũdi. Qui vi. et re.

¶ Hec p̃fatio dicatur in die sãcte trinitatis et in oĩb⁹ dñicis dieb⁹ vsque ad aduentum dñi quando de dñica dicet̃ missa licet in capitulo dicat̃: et in cõmemoratione sc̃tẽ trinitatis per annũ: et in missis sponsalium.

Eterne deus. Qui cum vnigenito filio tuo

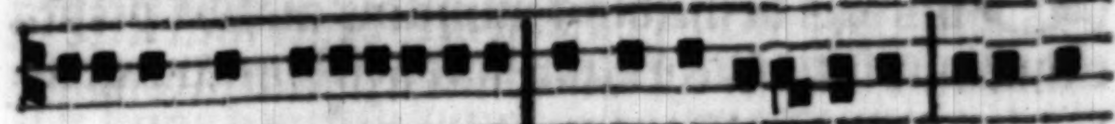
et spiritu sc̃tõ vnus es deus vnus es domin⁹. Nõ

tri vnius singularitate psone: sed in vnius trinita-

te substãtie. Quod enim de tua gloria reuelãte te

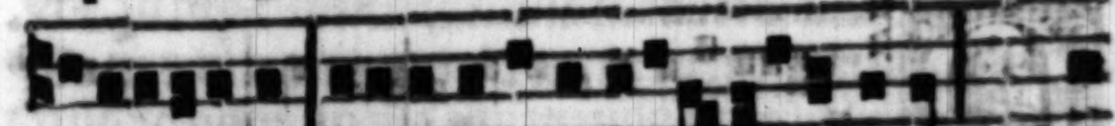
credim⁹ hoc de filio tuo: hoc de spiritu sãcto: sine dif-

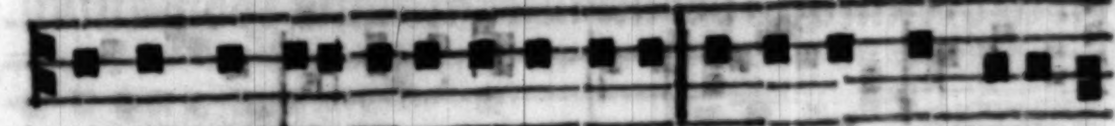
ferẽtia discretionis sentim⁹. Et in cõfessione vere

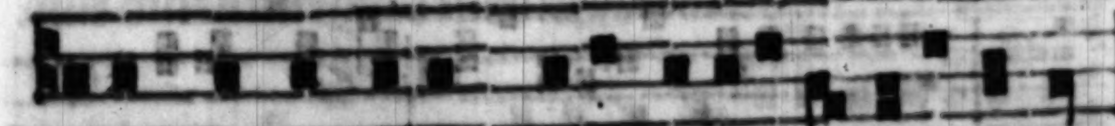
sẽpiterneqꝫ deitatis: & in psonis proprietas: & in es-

sẽtia vnitas: & i maiestate adoreť equalitas. Quã

laudãt angeli atqꝫ archãgeli: cherubin quoqꝫ ac se-

raphin qui non cessant clamare vna voce dicentes.

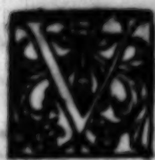
Hec pfatio dicitur in vtroq3 festo sancte crucis: et in omnibus commemorationibus eiusdem. Prefatio.

Eterne deus. Qui salutem humani generis in ligno crucis constituisti: vt vnde mors oriebatur/inde vita resurgeret. Et qui in ligno vincebat: in ligno quoq3 vinceretur. Per christum dominum nostrū. ¶ Hec prefatio dicitur in omnibus festis beate marie nisi in purificatione. Dicatur etiam per octauas assumptionis: et natiuitatis beate marie: et in commemoratione eiusdem: nisi a natiuitate domini vsq3 ad purificationem.

Eterne deus. Et te in veneratione beate et gloriose sēperq3 virginis marie exultātibus animis laudare: benedicere et predicare. Que et vnigenitū tuū sācti spiritus obumbratione concepit: et virginitatis gloria permanente huic mundo lumen eternum effudit: iesum christum dominum nostrum. Per quem maiestatem tuam. ¶ Hoc modo incipiantur omnes prefationes ad missam per totum annū tam in ferijs q̄ in festis.

Per oīa secula seculorū. Amē. Dominus vobiscū. Et cū spū tuo. Sursū corda. Habemus ad dnm. Gratias agamus dño deo nr̄o. Dignū et iustū est.

Ere dignũ & iustũ est equũ et salutare: nos tibi sẽper & vbiq gratias agere: domine sctẽ pater omnipotẽs eterne de9. Per christũ dominũ nostrũ.

Per quẽ maiestatẽ tuã laudãt ãgeli: adorãt domi natiões: tremũt potestates. Celi celorũq virtutes ac beata seraphin socia exultatio ne concelebrãt.

Cum quib9 & nostras voces vt admitti iubeas deprecamur supplici confessio ne dicentes.

Sanctus. Sanctus. Sãctus. dominus deus sabaoth. Pleni sunt celi & terra gloria tua osanna i excelsis. Benedict9 qui venit in nomine domini: osãna in excelsis. Et cum dicat sacerdos. Sãct9. erigat parũper brachia sua: & iungat manus suas vsq ad hoc verbũ. In nomine domini. Tunc signet se in facie sua: & sic fiat in omnibus prefationib9 totius anni. Deinde statim iunctis manib9 et oculis eleuatis icipiat Te igitur clemẽtissime. &c. corpore inclinato donec dicat Ac petimus Tunc erigens se osculet altare a dextro sacrificij. ¶ Hec Prefatio dicitur i omnibus missis de sancto spiritu.

Eterne de9. Per christum dominum nostrum. Qui ascendens sup omnes celos: sedensq ad dexteram tuam: promissum spiritum sanctum in filios adoptionis effudit. Quapropter profusis gaudijs totus in orbe terrarum mũdus exultat: sed & superuirtutes atq angelice potestates: hymnum glorie tue concinunt sine fine dicentes.

¶ Sequitur Canon.

E igitur clemen-
tissime pater per iesum christum
filium tuum dominum nostrũ:
supplices rogamus ac petimus.
Hic erigens se: osculetur altare a
dextris sacrificij dicens. Uti acce-
pta habeas ꝛ bñdicas hec do ✠
na hec mu ✠ nera hec sã ✠ cta sacrificia illibata. Fa-
ctisqꝫ signaculis sup crucẽ: eleuet man⁹ suas ita di-
cẽs. In primis q̃ tibi offerim⁹ p ecclesia tua sctã ca-

tholico: quã pacificare: custodire: adunare: et regere digneris toto orbe terrarum: una cum famulo tuo papa nostro N. et antistite nostro N. id est proprio episcopo. et rege nostro N. et dicantur nominatim. et omnibus orthodoxis atq; catholice ꝛ apostolice fi dei cultoribus. ¶ Hic roget cogitando pro uiuis.

Memento dñe famulorum famularumq; tuarũ N. et N. In qua oratione ordo debet attẽdi propter ordinẽ charitatis. Quinquies orat sacerdos. primo pro seipso. secũdo pro patre ꝛ matre carnali videlicet ꝛ spirituali/ et pro aliis parẽtibus. tertio pro amicis specialibꝰ parochianis ꝛ aliis. quarto pro omnibꝰ astantibus. quinto pro omni populo xpiano: ꝛ potest hic sacerdos oẽs suos amicos deo cõmẽdare. Cõsulo tamẽ ut nullus ibidẽ nimis immoretur tũ ꝑpter cordis distractionẽ: tũ propter immissiões q̃ possũt fieri ꝑ ãgelos malos: tũ ꝑpter alia pericula.

Et oim circũastãtiũ atq; omnium fideliũ christianorũ quoꝝ tibi fides cognita est ꝛ nota deuotio: ꝑ quibꝰ tibi offerimꝰ vel qui tibi offerunt hoc sacrificiũ laudis: pro se suisq; omnibꝰ: pro redẽptione animarum suarũ: ꝑ spe salutis et incolumitatis sue: tibiq; reddunt vota sua eterno deo uiuo et vero.

Communicantes ꝛ memoriã venerãtes in primis gl'iose semperq; virginis Inclinando parũper dicat. marie genitricis dei et domini nostri iesu christi. Sed et beatorũ apostolorum ac martyrũ tuorũ: Petri/ Pauli/ Andree/ Iacobi/ Ioãnis/ Thome/ Iacobi/ Philippi/ Bartholomei/ Mathei/ Simonis ꝛ Thadei/ Lini/ Cleti/ Clemẽtis/ Sixti/ Cornelii/ Cypriani/ Laurẽtii/ Chrysogoni/ Ioãnis ꝛ Pauli/ Cosme ꝛ Damiani. Et omniũ san-

ctorum tuorum: quorum meritis precibusque concedas ut in omnibus protectionis tue muniamur auxilio. Per eundem christum dominum nostrum. Amen. ¶ Hic respiciat hostiam cum magna veneratione ita dicens.

Hanc igitur oblationem servitutis nostre: sed et cuncte familie tue quesumus domine ut placatus accipias: diesque nostros in tua pace disponas: atque ab eterna damnatione nos eripi / et in electorum tuorum iubeas grege numerari. Per christum dominum nostrum. Amen. ¶ Hic iterum respiciat hostiam dicens.

Quam oblationem tu deus omnipotens in omnibus quesumus. Hic faciat tres cruces super calicem cum dicat ✠ benedictam ✠ ascriptam ✠ ratam rationabilem acceptabilemque facere digneris: ut nobis; Hic faciat crucem super panem dicens corpus ✠ hic super calicem. et sanguis ✠ iunctisque manibus dicat fiat dilectissimi filij tui domini nostri iesu christi.

Qui pridie quam pateretur. Hic erigat sacerdos manus et coniungat et postea tergat digitos et elevet hostiam parumper: ita quod non videatur a populo: et sic debet tenere quousque dixerit verba consecrationis: quia si ante consecrationem elevetur: et populo ostendatur sacerdotes sicut fatui faciunt populum idolatrare adorando panem purum tanquam corpus christi: et in hoc peccat. Et sacerdos debet precipue in hoc loco congregare seipsum ad se. scilicet cor ad verba diligenter attendendum et os ad distincte proferendum / ut ab hoc loco videlicet. Qui pridie. usque ibi. Unde et memores. nulli alii rei attendat: nullaque dictio nullaque syllaba evadat: nichil de forma verborum vel signorum omittat vel diminuat. Accipiendo panem dicat accepit panem in sanctas ac venerabiles manus suas: et elevatis oculis in celum

Hic eleuet oculos suos nõ solum corporales sed etiã spi-
rituales **ad te deum patrẽ oĩpotẽtem: tibi.** Hic inclinet
se dicens: **gratias agens ✠ benedixit fregit.** Hic nõ de-
bet tãgi hostia modo fractionis sicut aliqui fatui tan-
gũt ⁊ male faciunt. Videt tñ ex ordine verborũ ꝙ prius
debet frãgi ꝙ̃ cõsecrari cũ dicat **bñdixit fregit.** Per hec
verba videt ꝙ prius est fractio ꝙ̃ consecratio: sed eccle-
sia prius consecrat ꝙ̃ frangit: si aliter facit ecclesia ꝙ̃
xp̃s fecit: ⁊ sic ecclesia videt errare / ⁊ p cõsequẽs delin-
quit. Solutio. Dicẽdũ est ꝙ ecclesia nõ delinquit: quia
christus post consecrationẽ ⁊ benedictionẽ fregit: licet
ordo verborꝝ aliter sonat. Et dicat sacerdos inclinãdo
**deditq discipulis suis dicens: accipite et manducate ex
hoc oẽs. Hoc est enim corpus meũ.** Et debent ista ver-
ba proferri sub vno spiritu ⁊ sub vna prolatione nulla
pausatiõe interposita. Post hec verba inclinet se sacer-
dos ad hostiã et capite inclinato illam adoret et postea
eleuet eam mature supra frõtem vt a populo possit vi-
deri: ⁊ caueat ne nimis diu teneat eã nec aliquo modo
corpus xp̃i osculetur: nec sup oculos ponat sicut solent
quidã stulti facere: nec aliquã partẽ corporis vllo mo-
do tãgere debet nisi tñ digitis ad hoc specialiter ꝯsecra-
tis. Tunc illud reponat ante calicẽ in modũ crucis per
eum fiende. Reposito corpore xp̃i in loco suo: discoope-
riat calicem ⁊ eum teneat inter manus suas nõ disiun-
gẽdo pollicẽ ab indice nisi dum faciat benedictionem tã-
tum: et tunc incipiat calicis consecrationem dicens.

**Simili modo postea ꝙ̃ cenatũ est accipiẽs et hunc
preclarũ calicẽ in sanctas ac venerabiles manꝰ
suas: itẽ tibi** Hic inclinet se dicens **gratias agens ✠ be-
nedixit / deditq discipulis suis dicens: accipite ⁊ bibite
ex eo oẽs.** Hic leuet parũ p [illegible] **Hic est**

enim calix sāguinis mei/noui et eterni testamenti/mysteriū fidei: qui pro vobis et pro multis effundetur in remissionē peccatorū. Hic eleuet calicē vsqꝫ pectus vel vltra caput dicēs. Hec quotienscūqꝫ feceritis: in mei memoriam facietis. ¶ Hic reponat calicē et fricet digitos suos vltra calicē ꝓpter micas et cooperiat calicē: deinde eleuet brachia in modū crucis: iunctisqꝫ digitis vsqꝫ ad hec verba: de tuis donis/ac datis ita dicens.

Unde et memores dñe nos serui tui: sed et plebs tua sancta eiusdem christi filij tui domini dei nostri tā beate passionis: necnon et ab inferis resurrectionis: sed et in celos gloriose ascēsionis: offerimus preclare maiestati tue de tuis donis ac datis. Hic faciat tres cruces supra calicem cum dicat hostiam ✠ purā: hostiam ✠ sanctam: hostiam ✠ immaculatam. Hic super hostiam dicens Panem sāctum ✠ vite eterne. Hic super calicem. Et calicē ✠ salutis perpetue. Sequatur.

Supra que propitio ac sereno vultu respicere digneris: et accepta habere sicuti accepta habere dignatus es munera pueri tui iusti abel/et sacrificium patriarche nostri abrahe: et quod tibi obtulit summus sacerdos tuus melchisedech sanctū sacrificium immaculatam hostiam. ¶ Hic sacerdos corpore inclinato: et cancellatis manibus dicat.

Supplices te rogamus omnīs deus: iube hec perferri per manus sancti angeli tui in sublime altare tuum in cōspectu diuine maiestatis tue. ¶ Hic erigat se et deosculetur altare a dextris sacrificij dicēs. Ut quotquot ex hac altaris participatione sacrosanctum filij tui. Hic faciat crucē sup corpus xp̄i dicēt cor ✠ pus Hic aliā crucē super calicē dicēs et san ✠ guinē sūpserimus. Hic faciat tertiā crucem in facie sua dicēs. Omni

bene ✠ dictione celesti et gratia repleamur. Per eũdẽ christum dominum nostrum. Amen. Sequatur.

Memẽto etiam dñe animarũ famulorũ famularũq₃ tuarũ N. et N. Hic orẽt sacerdos cogitãdo pro defunctis qui nos precesserunt cũ signo fidei: ⁊ dormiunt in somno pacis. Ipsis dñe ⁊ oĩbus in xp̃o quiescentibus locum refrigerij lucis et pacis vt indulgeas deprecamur. Per eundẽ christũ dñm nostrum. Amen.

¶ Hic percutiat sacerdos pectus suum semel/ dicendo.

Nobis quoq₃ peccatoribus famulis tuis de multitudine miserationũ tuarũ sperantibus: partẽ aliquam ⁊ societatẽ donare digneris cum tuis sanctis apostolis ⁊ martyribꝰ/ cũ Ioanne/ Stephano/ Mathia/ Barnaba/ Ignatio/ Alexãdro/ Marcellino/ Petro/ Felicitate/ Perpetua/ Agatha/ Lucia/ Agnete/ Cecilia/ Anastasia/ Et cũ omnibus sctis tuis/ intra quorũ nos consortium nõ estimator meriti sed venie q̃s largitor admitte. Per christũ dñm nostrũ. Amen. Per quem hec omnia dñe semper bona creas.

Hic sacerdos ter signet calicem dicens: sancti ✠ ficas: viui ✠ ficas: bene ✠ dicis ⁊ prestas nobis. Hic sacerdos discooperiat calicẽ: ⁊ faciat signũ crucis cũ hostia quinquies. Primo vltra calicẽ ex vtraq₃ parte: secundo ad calici equale: tertio infra calicẽ: quarto sicut primo: quinto ante calicem. Interim vero diaconꝰ a dextris sacerdotis assistat manibus prius lotis: eiq₃ in corporalibꝰ sustinendis subministret: ⁊ in recessu deosculetur altare ⁊ humerum sacerdotis dextrum sacerdote sic dicẽte: Per ip ✠ sum: ⁊ cum ip ✠ so: ⁊ in ip ✠ so est tibi deo patri ✠ omnipotenti in vnitate ✠ spiritus sancti deꝰ oĩs honor ⁊ gloria. Hic cooperiat calicem ⁊ teneat manus suas super altare vsq₃ quo dicitur Pr̃ noster. hoc modo.

Er omnia secula seculorum. Amen. Ore-

mus. Preceptis salutaribus moniti: et diuina insti-

tutione formati audemus dicere.

Hic accipiat diaconus patenam de manu subdiaconi eamqz a dextris sacerdotis extento brachio in alto vsqz ad Da propitius pacem. discoopertam tenens.

¶ Hic eleuet sacerdos manus suas dicens.

Ater noster qui es in celis sanctificetur nomen

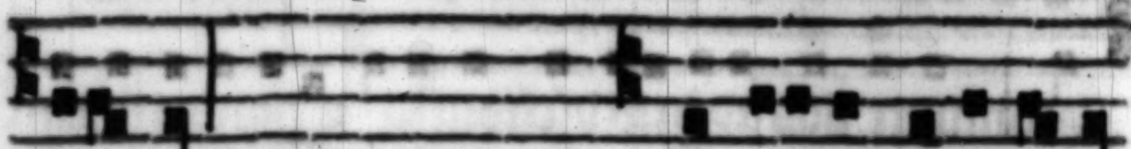
tuum. Adueniat regnu͂ tuu͂. Fiat volu͂tas tua: sicut in

celo et in terra. Panẽ nostru͂ quotidianu͂ da nobis ho

die: et dimitte nobis debita nostra sicut et nos dimit-

timus debitoꝛibꝰ noſtris. Et ne nos inducas in tēta-

tionem. Rn̄deat ſic choꝛus. Sed libera nos a malo.
Deinde dicat ſacerdos pꝛiuatim. Amen.

Libera nos queſumus domine ab omnibus malis pꝛeteritis pꝛeſentibus ꝛ futuris: ꝛ intercedē-te pꝛo nobis beata ꝛ glorioſa ſemperqꝫ virgine dei genitrice maria. Hic inclinet parūper ꝛ dicat: ꝛ btis apoſtolis tuis petro ꝛ paulo atqꝫ andꝛea cū oībꝰ ſctis. Hic cōmittat diaconꝰ patenā ſacerdoti deoſculās manū eiꝰ: et ſacerdos deoſculet patenā: poſtea ponat ad ſiniſtrū oculū: deinde ad dextrū: poſtea faciat crucē cū patena vltra caput: ꝛ tunc reponat eā in locū ſuum ita dicens.

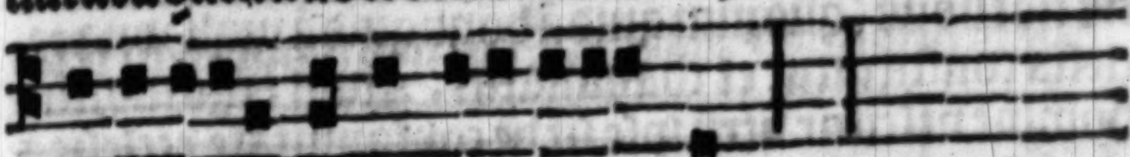
Da pꝛopitius pacē in diebus noſtris: vt ope mie tue adiuti/ ꝛ a peccato ſimus ſemper liberi: ꝛ ab omni perturbatione ſecuri. Hic diſcooperiat calicē ꝛ ſumat cū inclinatione corpus tranſponens in cōcauitate calicis retinendo inter pollices ꝛ indices: ꝛ frāgat in tres partes. pꝛima fractio dum dicit Per eundē dn̄z noſtrum ieſum chꝛiſtum filium tuum. Secunda fractio cum dicit Qui tecum viuit ꝛ regnat in vnitate. Hic teneat iſtas duas fracturas in ſiniſtra manu: et tertiam fracturam in dextera manu in ſūmitate calicis dicēs.

Per oīa ſecula ſeculoꝝ. Choꝛꝰ rn̄deat Amē.

¶ Deinde si episcopus celebrauerit: diacon⁹ ad populum conuersus baculum episcopi in dextera tenēs: curuatura baculi ad se conuersa dicat hoc modo.

Humiliate vos ad benedictionem Chorus rñdeat.

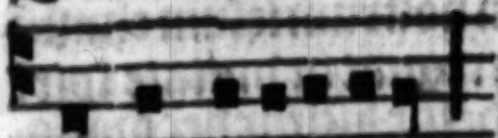

Deo gratias.

¶ Postea eucharistia super patena reposita episcop⁹ super populum faciat benedictionem. Post bendictionem sequatur.

Pax domini ✠ sit sēper ✠ vo ✠ biscum. Chor⁹. R.

Et cum spiritu tuo.

Ad dicendum Agnus dei. accedant diaconus et subdiaconus ad sacerdotē vterq; a dextris: diacon⁹ ꝓpior: subdiaconus remotior: et dicant simul priuatim.

Agnus dei qui tollis peccata mundi: miserere nobis.
Agnus dei qui tollis peccata mūdi: miserere nobis.
Agnus dei qui tollis peccata mundi: dona nobis pacem. In missis vero ꝓ defunctis dicatur hoc modo.
Agnus dei qui tollis peccata mūdi: dona eis requiē. tribus vicibus cū hac additione sēpiternā. tertia vice.
Exequie quas nos facimus ꝓ mortuorū excessib⁹ celebrantur. ¶ Quare ad missam mortuorū pax non datur: triplex assignatur ratio. Prima est qm̄ hoc officiū triduanā xp̄i sepulturā significat: vbi pax nō datur ꝓpter osculū iude. Secunda quia non cōmunicam⁹ mortuis: q2 nobis non respondent. Unde est q̄ corpus xp̄i nūq̄

debet esse in ecclia q̄diu missa de die celebratur. Tertia
est quā sicut ex multis granis collectis vnus panis effi-
citur/ & ex multis raceinis vinū eliquatur: sic et ex mul
tis fidelibus (quorum quidā boni: quidā mali) vna ec-
clesia constituitur et coadunatur. Quia ergo mortuo
homine nescitur vtrū ipse sit de conformitate ecclesie &
pacē cum creatore suo habeat: ideo pacem non damus.
nec **Benedicamus.** nec **Deo gratias.** nec aliquas laudes
referimus pro mortuis: quia nō est vnde agēde sint: nō
enim apparet eorum requies. Hic cruce signando depo
nat dictā tertiā partem hostie in sanguinē sic dicendo.

**Hec sacrosancta commixtio corporis et sangui-
nis domini nostri iesu christi: fiat michi omni-
busq; sumentibus salus mentis et corporis: et ad vitā
eternam promerendam & capessendam preparatio sa-
lutaris. Per eundem dominum nostrum iesum christū
filium tuum: qui tecum viuit & regnat in vnitate spiri
tus sācti deus.** ¶ Anteq̄ pax detur dicitur hec oratio.

**Domine sācte pater omps eterne deus da michi
hoc sacrosāctum corpus et hūc sanguinem filij
tui domini nostri iesu xpi ita digne sumere: vt merear
per hoc remissionem omnium peccatorum meorū acci-
pere: et tuo sancto spiritu repleri et pacem tuam habe-
re: quia tu es deus solus et preter te nō est alius: cuius
imperium sine fine permanet in secula seculorū. Amē.**

¶ Hic deosculetur sacerdos corporalia in dextera par-
te/ & sūmitatē calicis corpore dn̄ico prius tactā/ & diaco
nū dicēs. **Pax tibi et ecclesie dei. R. Et cū spū tuo.** Dia-
conus a dextris sacerdotis ab ipso pacē recipiat & sub-
diacono ferat: deinde ad gradū chori ipse diaconus pa
cem portet rectoribus chori: et ipsi rectores pacē choro
portēt vterq; sue parti incipiētes a maioribus. In ferijs

vero et in festis qñ chorus non regitur / pax a diacono choro apportetur per duos extremos de secũda forma &c. vt prius. Si episcop⁹ celebrauerit primo osculetur diaconus principalem subdiaconum a quo ceteri subdiaconi pacẽ sumant: deinde duos secundarios rectores si duplex festum fuerit qui primo deferãt ad rectores principales: postea ipsis principalib⁹ rectorib⁹ ipsã pacẽ ex parte decani & cãtoris deferẽtibus: secundarijs vero ex parte cãcellarij & thesaurarij. Post datam pacẽ dicat sacerdos orationẽ sequẽtẽ priuatim anteq̃ se cõmunicet: tenẽdo hostiã ambabus manib⁹ dicens.

DEus pater fons et origo totius bonitatis q̃ ductus misericordia vnigenitum tuum pro nobis ad infima mundi descendere et carnem sumere voluisti: quem ego indignus hic in manib⁹ meis teneo: Hic inclinet se ad hostiam dicens. te adoro / te glorifico / te tota mentis ac cordis intẽtione laudo: et precor vt nos famulos tuos nõ deseras: sed vt peccata nostra dimittas: quatenus tibi soli viuo ac vero deo puro corde & casto corpore seruire valeamus. Per eundem christũ dominum nostrum. Amen. Alia oratio.

DOmine iesu christe fili dei viui / qui ex voluntate patris cooperãte spiritu sancto per mortem tuam mundum viuificasti: libera me queso per hoc sacrosanctum corpus & hunc sanguinem tuū a cunctis iniquitatib⁹ meis & ab vniuersis malis: et fac me tuis semper obedire mandatis / et a te nunq̃ in perpetuum separari permittas: saluator mundi. Qui cum deo patre et eodem spiritu sancto viuis et regnas deus. Per omnia secula seculorum. Amen. Et sequatur.

COrporis & sanguinis tui domine iesu christe sacramentum quod (licet indignus) accipio / non

sit michi iudicio et condemnationi: sed pro tua pietate prosit corporis mei et anime saluti. Amen. ¶ Ad corpus cum humiliatione dicat anteq̄ illud recipiat.

Aue in eternū sanctissima caro christi: michi ante omnia ⁊ super omnia summa dulcedo. Corpus domini nostri iesu christi sit michi peccatori via et vita. ¶ Caueat sibi sacerdos post istas orōnes dictas a nimia prolixitate tractādi propter cogitationes volubiles aliquorꝫ: tamē in premissis orationibus debet sacerdos meditari de incarnatione/natiuitate/passione/⁊ pijssima morte dñi nostri iesu christi: et de hu9 sacramenti virtute: ⁊ tunc cum magna deuotione ⁊ omni reuerentia ⁊ timore debet communicari (cruce pri9 facta ex ipso corpore scilicet christi/ante os recipiētis) dicens. In noīe patris et filij et spiritus sancti. Amen.

¶ Deinde ad sanguinē cum magna deuotione dicat.

Aue in eternū celestis potus: michi ante omnia et super omnia sūma dulcedo. Corpus et sanguis domini nostri iesu christi prosint michi peccatori ad remedium sempiternum in vitam eternam. Amē. In nomine patris et filij et spiritus sancti. Amen.

¶ Hic sacerdos sumat sanguinem: quo sumpto eāt ad dextrum cornu altaris cum calice inter manus/adhuc digitis coniunctis sicut prius: ⁊ accedat diaconus ⁊ effundat in calicem vinum vel aquam: ⁊ resincerat sacerdos man9 suas/ne alique reliquie corporis remaneant in digitis/vel sanguinis in calice. Cuꝫ vero aliquis sacerdos bis debeat celebrare in vno die: tunc non debet percipere ablutionem vllam in prima missa: sed ponere in sacrario/aut in vase mūdo vsq; in finem alterius misse: ⁊ tunc sumatur vtraq; ablutio post primā ablutionem. ¶ Deinde sequatur hec Oratio.

Quod ore sūpsim⁹ dn̄e pura mente capiam⁹: ꝛ de munere tēporali fiat nobis remediū sēpiternū. Amen. ¶ Hic lauet digitos suos in cōcauitate calicis cū vino a diacono effuso: quo hausto sequat̄ ista Oro.

Hec nos domine communio purget a crimine: et celestis remedij faciat esse participes. Hic infundat idem diaconus aquam in calicem: qua hausta eat sacerdos ad mediū altaris: ꝛ inuoluat calicem super patenam: et postea inclinet se ante altare cum magna deuotione dicens hanc orationem. Oratio.

Gratias tibi ago domine sancte pater omnipotens eterne de⁹ / qui me refecisti de sacratissimo corpore et sanguine dn̄i nostri iesu christi: te precor vt vt hoc sacramentum salutis nostre quod sumpsi indignus peccator / non veniat michi ad iudicium neq3 ad condēnationem pro meritis meis: sed ad profectū corporis mei ꝛ anime mee salutem in vitā eternā. Amen. Et cū hac oratione eat sacerdos ad dextrum cornu altaris ꝛ ibi abluat manus: et subdiaconus ei ministret: diaconus vero interim corporalia complicet: et ad dextrum cornu altaris subdiaconus librum portet: ꝛ accepto a diacono calice iacente super patenam ꝛ redeunte sacerdote ad dextrū cornu altaris si quid in eo infusionis remāserit: idē diaconus or sacerd. porrigat sumēdū. Post perceptionē sacramenti sacerdote ad manus abluendū veniente / diaconus corporalia cōplicetet in loculo reponat: postea vero ipsa corporalia calici cum offertorio supponat: ipsumq3 calicē dū cōio dicitur ipsi accolito cōmittat. Qui dum Per omnia secula seculorū. Amen. post orationē dicit: ea solēnitate qua cū apportauerit reportet. Ablut: manib⁹ sacerdos reuertat se ad dextrū cornu altaris: ꝛ dicat cū suis ministris cō-

mmunionē: deinde facto crucis signaculo in facie vertat se sacerdos ad populum: eleuatisq͡ʒ aliquantulum brachijs ⁊ iunctis manib⁹ dicat **Dn̄s vobiscū.** et interim se vertat ad altare dicens Oremus. ⁊ postea dicat post cōmuniones iuxta numerū et ordinē ante dictarū orationū añ epistolā. Finita vltima postcommunione factoq͡ʒ signaculo crucis in facie vertat se sacerdos ad populū ⁊ dicat **Dn̄s vobiscum.** deinde diacon⁹ sua casula reindutus quādo vtitur dicat **Bn̄dicamus.** Alio vero tempore anni dicatur **Ite missa est.** semper ad populum conuerso / sed semper **Benedicamus** domino. et **Requiescant in pace.** conuerso ad altare dicantur. His dictis sacerdos corpore inclinato / iunctis manib⁹ / tacita voce coram medio altaris dicat hanc orationem.

Placeat tibi sancta trinitas obsequiū seruitutis mee / ⁊ presta vt hoc sacrificium quod oculis maiestatis tue indign⁹ obtuli tibi sit acceptabile: michiq͡ʒ ⁊ omnibus pro quibus illud obtuli sit te miserante propitiabile. Qui viuis ⁊ regnas deus: per omnia secula seculorum. Amen. Qua finita erigat se sacerdos / et signet se in facie sua ita dicēs **In noie patris ⁊ filij ⁊ spiritus sancti. Amen.** Et sic inclinatione facta eodem ordine quo prius accesserunt ad altare in principio misse sic induti cum ceroferarijs ⁊ ceteris ministris redeant in fine: ⁊ statim post **Deo gratias.** incipiatur in choro hora nona quando post missam dicitur: sacerdos vero in redeundo dicat euangeliū **In principio erat verbum.** Cum vero sacerdos exuerit casulam et alia indumenta sacerdotalia: dicat hos psalmos sub vno **Gloria patri.** cum hac āñ. **Trium puerorum.** ps. **Benedicite sacerdotes domini dn̄o.** et dicatur vsq͡ʒ ad finē. ps. **Laudate dominū in sanctis eius.** ps. **Nunc dimittis.**

Gloria patri. Sicut erat. Deinde dicatur aň. Trium puerorum cantemus hymnum quem cantabant in camino ignis benedicentes dñm. Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster. Et ne nos. Sed libera. Benedicamus patrem et filiũ cum sancto spiritu. Laudemus et superexaltemus eũ in secula. Benedictus es domine in firmamento celi. Et laudabilis et gloriosus et superexaltatus in secula. Benedicat ⁊ custodiat nos omnipotens et misericors dñs. Amen.

Nõ intres in iudicium cum seruo tuo domine. Quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens.

Domine deus virtutum conuerte nos. Et ostende faciem tuam et salui erimus. Domine exaudi orationẽ meã. Et clamor meus meus ad te veniat. Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Deus qui tribus pueris mitigasti flãmas igniũ concede propitius: vt nos famulos tuos non exurat flamma vitiorum. Oratio.

Ure igne sancti spiritus renes nostros ⁊ cor nostrum domine: vt tibi casto corpore seruiam⁹/ et mundo corde placeamus. Oratio.

Actiones nostras quesumus domine aspirãdo preueni et adiuuando prosequere: vt cuncta nostra operatio et a te semp incipiat / et per te cepta finiatur. Et finiantur he tres orationes sub vna terminatione sic. Per christum dominum nostrum. Amen.

Ordo ad visitandum infirmum. In primis induat se sacerdos superpellicio cũ stola / et in eundo dicat cum suis ministris septem psalmos penitẽtiales cum Gloria patri. et cum antiphona Ne reminiscaris. Psalmus.

Omine ne in furore tuo arguas me: neqꝫ
in ira tua corripias me. Miserere mei
dñe qm̃ infirmus sum: sana me dñe qm̃
conturbata sunt ossa mea. Et aīa mea
turbata est valde: sed tu dñe vsqꝫquo?
Cõuertere dñe ꝛ eripe aīam meam: sal
uum me fac ꝑpter mīam tuã. Qm̃ nõ est in morte qui
memor sit tui: in inferno aũt quis ꝯfitebitur tibi? La-
boraui in gemitu meo / lauabo per singulas noctes le-
ctũ meũ: lachrymis meis stratũ meũ rigabo. Turba
tus est a furore oculus meus: inueteraui inter oẽs ini-
micos meos. Discedite a me oẽs qui operamini iniq
tatem: qm̃ exaudiuit dñs vocẽ fletus mei. Exaudiuit
dñs deprecationem meam: dñs orationem meã susce-
pit. Erubescant ꝛ conturbentur vehementer oẽs ini-
mici mei: conuertantur et erubescant valde velociter.
Gloria patri et filio. Sicut erat in principio. ps.

Beati quorum remisse sunt iniquitates: et quorũ
tecta sũt peccata. Beat⁹ vir cui non imputauit
dñs peccatum: nec est in spũ eius dolus. Qm̃ tacui in-
ueterauerunt ossa mea: dum clamarem tota die. Qm̃
die ac nocte grauata est super me manus tua: cõuers⁹
sũ in erũna mea dum configitur spina. Delictũ meũ
cognitum tibi feci: et iniustitiam meam non abscondi.
Dixi cõfitebor aduersum me iniustitiam meam dño:
ꝛ tu remisisti impietatem peccati mei. Pro hac orabit
ad te omnis sãctus: in tempore opportuno. Verunta
men in diluuio aquarum multarũ: ad eum non appro
ximabũt. Tu es refugium meum a tribulatione que
circundedit me: exultatio mea erue me a circundanti-
bus me. Intellectum tibi dabo et instruam te in via
hac qua gradieris: firmabo sup te oculos meos. Noli-

te fieri sicut equ⁹ et mulus: q̃bus nõ est intellect⁹. In chamo ꝛ freno maxillas eoꝝ cõstringe: qui nõ approxi mãt ad te. Multa flagella pctõris: sperãtẽ aũt in dño mia circundabit. Letamini in dño ꝛ exultate iusti: et gloriamini oẽs recti corde. Gloria patri. Psalmus.

Domine ne in furore tuo arguas me: neq₃ in ira tua corripias me. Quoniam sagitte tue infixe sunt michi: et confirmasti super me manum tuã. Nõ est sanitas in carne mea a facie ire tue: non est pax ossi bus meis a facie peccatorum meorum. Quoniam ini quitates mee supergresse sunt caput meũ: et sicut on⁹ graue grauate sunt super me. Putruerũt et corrupte sunt cicatrices mee: a facie insipientie mee. Miser fa ctus sum et curuatus sum vsq₃ in finem: tota die cõtri status ingrediebar. Quoniã lumbi mei impleti sunt illusionibus: et non est sanitas in carne mea. Affli ctus sum et humiliatus sum nimis: rugiebam a gemi tu cordis mei. Domine ante te omne desiderium me um: et gemitus meus a te non est absconditus. Cor meum conturbatum est dereliquit me virtus mea: et lumen oculorum meorum / et ipsum non est mecum. Amici mei et proximi mei: aduersum me appropin quauerunt et steterunt. Et qui iuxta me erant de lon ge steterunt: ꝛ vim faciebant qui querebant animam meam. Et qui inquirebãt mala michi locuti sunt va nitates: et dolos tota die meditabantur. Ego autem tanq̃ surdus non audiebam: et sicut mutus non ape riens os suũ. Et factus sum sicut homo nõ audiens: et nõ habens in ore suo redargutiones. Quoniam in te domine speraui: tu exaudies me domine deus me⁹. Quia dixi nequando supergaudeant michi inimici mei: et dum commouẽtur pedes mei super me magna

locuti sunt. Quoniam ego in flagella paratus sum: et dolor meus in cōspectu meo semper. Quoniam ini quitatem meam annuntiabo: et cogitabo pro peccato meo. Inimici autem mei viuunt, et confirmati sūt su per me: et multiplicati sunt qui oderunt me iniq̄. Qui retribuunt mala pro bonis detrahebāt michi: quoniā sequebar bonitatem. Ne derelinquas me domine de9 meus: ne discesseris a me. Intende in adiutoriū meū: domine deus salutis mee. Gloria patri. Psalmus.

Miserere mei deus: secundū magnā miam tuā. Et secundū multitudinē miserationū tuarū: dele iniquitatem meam. Amplius laua me ab iniqui tate mea: et a peccato meo munda me. Qm̄ iniquitatē meā ego cognosco: et peccatum meū contra me est sem per. Tibi soli peccaui et malū corā te feci: vt iustifice ris in sermonibus tuis et vincas cum iudicaris. Ecce enim in iniquitatibus cōceptus sum: et in peccatis cō cepit me mater mea. Ecce enim veritatē dilexisti: in certa et occulta sapiētie tue manifestasti michi. Asp ges me dn̄e hysopo et mundabor: lauabis me et sup ni uem dealbabor. Auditui meo dabis gaudiū et letitiā: et exultabunt ossa humiliata. Auerte faciē tuā a pec catis meis: et omnes iniquitates meas dele. Cor mū dū crea in me deus: et spiritum rectū innoua in visceri bus meis. Ne proijcias me a facie tua: et spm̄ sanctū tuū ne auferas a me. Redde michi leticiam salutaris tui: et spiritu principali cōfirma me. Docebo iniquos vias tuas: et impij ad te conuertentur. Libera me de sanguinib9 deus deus salutis mee: et exultabit lingua mea iustitiā tuā. Dn̄e labia mea aperies: et os meum annuntiabit laudem tuam. Quoniam si voluisses sa crificiū dedissem: vtiq3 holocaustis non delectaberis.

Sacrificiũ deo spiritus contribulatus: cor contritum et humiliatum deus nõ despicies. Benigne fac dñe in bona volũtate tua syon: vt edificentur muri hierusalẽ. Tũc acceptabis sacrificiũ iustitie oblationes et holocausta tũc iponẽt sup altare tuũ vitulos. Gloria. ps.
Domine exaudi orationẽ meam: et clamor meus ad te veniat. Non auertas faciem tuã a me: in quacũqz die tribulor iclina ad me aurẽ tuam. In quacunqz die inuocauero te: velociter exaudi me. Quia defecerũt sicut fumus dies mei: ꝛ ossa mea sicut cremium aruerũt. Percussus sum vt fenũ ꝛ aruit cor meũ: quia oblitus sũ comedere panẽ meũ. A voce gemitus mei: adhesit os meũ carni mee. Similis fact⁹ sum pellicano solitudinis fact⁹ sum sicut nicticorax in domicilio. Uigilaui: et factus sum sicut passer: solitari⁹ in tecto. Tota die exprobrabãt michi inimici mei: ꝛ qui laudabant me aduersum me iurabant. Quia cinerem tanꝙ panẽ mãducabam: ꝛ potum meum cũ fletu miscebam. A facie ire indignationis tue: quia eleuãs allisisti me. Dies mei sicut vmbra declinauerunt: ꝛ ego sicut fenũ arui. Tu aũt dñe in eternum permanes: ꝛ memoriale tuũ in generatione et generationẽ. Tu exurgens dñe misereberis syon: quia tẽp⁹ miserẽdi ei⁹ quia venit tẽpus. Qm̃ placuerunt seruis tuis lapides eius: ꝛ terre eius miserebuntur. Et timebunt gentes nomẽ tuum dñe: ꝛ oẽs reges terre gloriã tuã. Quia edificauit dñs syon: ꝛ videbitur in gloria sua. Respexit in orationem humiliũ: et non spreuit preces eorum. Scribãtur hec in generatione altera: et populus qui creabitur laudabit dñm. Quia ꝓspexit de excelso sãcto suo: dñs de celo in terrã aspexit. Ut audiret gemitus compeditorum: vt solueret filios interemptorum. Ut annũcient in syon

nomen domini: et laudem eius in hierusalem. In conueniendo populos in vnum: et reges vt seruiant dn̄o.
Respondit ei in via virtutis sue: paucitatem dierum meorum nuncia michi. Ne reuoces me in dimidio dierū meorum: in generatione et generationem anni tui.
Initio tu dn̄e terrā fūdasti: et opera manuum tuarū sunt celi. Ipsi peribunt tu autem permanes: et oēs sicut vestimentum veterascent. Et sicut opertoriū mutabis eos et mutabuntur: tu autē idē ipse es et anni tui non deficient. Filij seruorum tuorum habitabūt: et semen eorum in seculū dirigetur. Gloria pr̄i. Psalmus.
De profundis clamaui ad te domine: dn̄e exaudi vocē meam. Fiāt aures tue intēdentes: in vocē deprecationis mee. Si iniqtates obseruaueris domine: dn̄e qs sustinebit? Quia apud te propitiatio est: et propter legem tuam sustinui te domine. Sustinuit anima mea in verbo eius: sperauit anima mea in dn̄o.
A custodia matutina vsq; ad noctem: speret israel in domino. Quia apud dominum misericordia: et copiosa apud eum redemptio. Et ipse redimet israel: ex omnibus iniquitatibus eius. Gloria patri. Psalmus.
Domine exaudi orationem meam auribus percipe obsecrationē meam: in veritate tua exaudi me in tua iustitia. Et non intres in iudicium cum seruo tuo: quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens. Quia persecutus est inimic⁹ animā meā: humiliauit in terra vitam meam. Collocauit me in obscuris sicut mortuos seculi: et anxiat⁹ est super me spiritus me⁹ in me turbatū est cor meū. Memor fui dierū antiquorū meditatus sum in omnibus operibus tuis: in factis manuum tuarum meditabar. Expandi manus meas ad te: anima mea sicut terra sine aqua tibi.

Velociter exaudi me dñe: defecit spiritus meus. Nõ auertas faciem tuam a me: & similis ero descẽdentibus in lacum. Auditã fac michi mane miam tuã: quia in te speraui. Notam fac michi viã in qua ambulẽ: quia ad te leuaui aiam meã. Eripe me de inimicis meis dñe ad te cõfugi: doce me facere voluntatem tuã: quia deus meus es tu. Spũs tuus bonus deducet me in terrã re ctam: propter nomẽ tuũ dñe viuificabis me in equitate tua. Educes de tribulatiõe aiam meã: et in mia tua disperdes oẽs inimicos meos. Et perdes omnes q̃ tribulãt animã meã: quoniã ego seruus tuus sũ. Gloria patri. ãn. Ne reminiscaris dñe delicta nostra vel parẽtum nostrorum: neq; vindictam sumas de peccatis nostris: parce domine parce famulo tuo: quem redemisti precioso sanguine tuo ne in eternum irascaris ei. ¶ Et cum intrauerit domum dicat. Pax huic domui & oĩbus habitantibus in ea: pax ingrediẽtibus & egredientibus. ¶ Et sciẽdum est quando infirmus debet inungi: offerenda est ei imago crucifixi & ante cõspectũ eius statuẽda: vt redẽptorem suum in imagine crucifixi adoret/et passionis eius quam p peccatorũ salute sustinuit recordetur. Deinde aspergat infirmũ aqua benedicta & statim sequatur. Kyrie eleysõ. Christe eleysõ. Kyrie eleyson. Pater noster. ℣. Et ne nos. Sed libera. ℣. Saluum fac seruũ tuũ vel ancillã tuã. Deus meus sperantẽ in te. ℣. Mitte ei dñe auxiliũ de sancto. Et de syõ tuere eũ. ℣. Nichil proficiat inimicus in eo. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei. ℣. Esto ei dñe turris fortitudinis. A facie inimici. ℣. Dñe exaudi orationẽ meam. Et clamor. Dñs vobiscum. Oremus. Oratio.
Deus q̃ beatũ petrũ apostolũ tuũ misisti ad thabitam famulã tuã vt eius precibus suscitaretur

ad vitã: exaudi nos q̃s vt hũc famulũ tuum N. quẽ in nomie tuo visitat nr̃a fragilitas / exorata medicine tue medela citius sanitati restituat. Per xp̃z. Oremꝰ. Or.

Omnipotẽs sempiterne deus: qui subuenis in periculis & necessitate laborantibus et flagella clementer temperas: te domine supplices exoramus vt ꝑ visitationem tuam sanctam erigas hunc famulum tuum N. ex hac egrotatione qua tenetur: et presentes eum ecclesie tue sancte incolumẽ ad laudem & gloriam nominis tui. Per christũ dominũ nostrum. Oremus.

Exaudi nos omnipotens et misericors deus & visitationem tuam conferre digneris super hũc famulum tuum N quem diuersa vexat infirmitas. Uisita eum dñe sicut visitare dignatꝰ es socrum petri puerũqꝫ centurionis & tobiam et saram per sanctũ angelũ tuũ raphaelem. Restitue in eo domine pristinã sanitatem: vt mereatur in atrio domus tue dicere / castigans castigauit me dominꝰ & morti non tradidit me: saluator mundi. Qui cum deo patre et spiritu sancto viuis & regnas deꝰ. Per omnia secula seculorũ. Amẽ. Orõ.

Deus qui famulo tuo ezechie terquinos annos ad vitam donasti: ita et hunc famulum tuũ N. a lecto egritudinis tua potentia erigas ad salutẽ. Per christum dominum nostrum. Oratio.

Respice quesumus domine famulũ tuum N. in infirmitate sui corporis laborantem: & animam refoue quã creasti: vt castigatiõibus emẽdata cõtinuo se sentiat tua medicina saluatam. Per christũ. Oratio

Deus q̃ facture tue pio sẽper dñaris affectu / inclina aurẽ tuã supplicatiõibus nr̃is / et famulum tuum N. ex aduersa valetudine sui corporis laborantẽ placatꝰ respice / & visita in salutari tuo / ac celestis ei gr̃e

presta medicinam. Per christū dominū nostrū. Oratio
Virtutum celestiū deus qui ab humanis corpori bus omnem languorē et omnem infirmitatem precepti tui potestate depellis: adesto propiti⁹ huic famulo tuo N. vt fugatis infirmitatibus ⁊ viribus receptis/nomē sanctū tuū instaurata ꝓtinus sanitate benedicat. Per christū dominū nostrum. Amē. Oratio.

Domine sācte pater oṗs eterne de⁹: q̄ fragilitatē conditionis humane infusa virtutis tue dignatione cōfirmas: vt salutaribus remedijs pietatis tue corpa nr̄a ⁊ mēbra vegetent̄/sup hunc famulū tuū N. propitius intende: vt omni necessitati corporee īfirmitatis exclusa gratia in eo pristine sanitatis perfecta reparetur. Per christum dn̄m nostrū. Oremus. Oratio.

Respice dn̄e de celo ⁊ vide ⁊ visita hunc famulum tuū N. ⁊ benedic eum sicut benedicere dignatus es abraham/isaac/⁊ iacob. Respice super eum dn̄e oculis mīe tue: ⁊ reple eum omni gaudio ⁊ letitia et timore tuo. Expelle ab eo oīes inimici īsidias: et mitte angelum pacis qui eum custodiat ⁊ domū istam in pace perpetua. Per dn̄m nostrum. ¶ Deinde priusq̄ vngatur infirm⁹ aut cōicetur: exhortet̄ eū sacerdos hoc modo.

Frater charissime: gratias age oīpotenti deo p vniuersis ✠ bn̄ficijs suis: patiēter ⁊ benigne suscipiēs infirmitatē corporis quā tibi deus immisit: nā si ipsam humiliter sine murmure toleraueris: īfert aīe tue maximū premiū et salutē. Et frater charissime qꝛ viā vniuerse carnis ingressurus es: esto firm⁹ ī fide. Qui eñ nō est firmus in fide/infidelis est: ⁊ sine fide īpossibile est placere deo. Et ideo si salu⁹ esse voluerꝭ: ante oīa op⁹ est vt teneas catholicā fidē: quā nisi ītegrā/inuiolatāq̧ seruaueris: absq̧ dubio in eternū peribis.

¶ Deinde bonū & valde expediēs est vt sacerdos exprimat infirmo. xiiij. articulos fidei: quorū. vij. primi ad mysteriū trinitatis: et. vij. alij ad christi humanitatē pertinent: vt si forte prius in aliquo ipsorū errauerit/titubauerit/vel dubi⁹ fuerit: ante mortē dū adhuc spiritus vnit⁹ est carni/ad fidē solidā reducatur: & potest sacerdos dicere sic. Fides autē catholica hec est frater. Credere in vnū deū: hoc est in vnitatē diuine essētie: in triū personarū indiuisibili trinitate. ij. Patrē igenitū esse deū. iij. Unigenitū dei filiū: esse deū p oia coequalē patri. iiij. Spm̄ sanctū non genitū/nō factū/non creatū: sed a patre & filio pariter procedētē: esse deū patri filioq̧ consubstantialē etiā & equalē. v. Creationē celi et terre: id est oīs visibilis et inuisibilis creature a tota indiuisibili trinitate. vi. Sanctificationē ecclesie p spm̄ sāctū & grē sacramenta/ac cetera oīa in quibus cōmunicat ecclesia christiana: in quo intelligitur q̄ ecclesia catholica cū suis sacramentis & legibus per spiritū sanctum regulata: omni homini quantūcunq̧ facinoroso peccatori sufficit ad salutem: & q̄ extra ecclesiam catholicam non est salus. vij. Consūmationē ecclesie per gloriam sempiternam in anima & carne veraciter suscitāda: & per cuius oppositum intelligitur eterna damnatio reproborū. Si vis ergo saluus esse frater: ita de mysterio trinitatis sentias. Deinde exprimat ei sacerdos alios septem articulos ad christi humanitatem pertinentes hoc modo. Similiter frater charissime necessariū est ad eternā salutē vt credas & confitearis domini nostri iesu christi incarnationē/seu verā carnis assumptionē per spm̄ sanctū ex sola virgine gloriosa. ij. Verā incarnati dei natiuitatē ex virgine incorrupta. iij. Verā xp̄i passionē & mortē sub tyrannide pilati. iiij. Ve-

ram xpi descensionem ad inferos in aīa ad spoliationē tartari: quiescēte corpore eius in sepulchro. v. Veram xpi dei tertia die a morte resurrectionē. vi. Veram ipsius ad celos ascensionem. vij. Ipsius venturi ad iudicium certissimā expectationē. Hec est fides catholica frater/ quā nisi fideliter firmiterqꝫ credideris sicut sancta mater ecclesia credit: saluus esse nō poteris. ¶ Et si infirmus laicus vel simpliciter literatus fuerit: tunc potest sacerdos articulos fidei in generali ab eo inquirere sub hac forma. ¶ Charissime frater credis patrē et filiū et spm̄ sctm̄ esse tres personas & vnū deū/ & ipsā benedictā atqꝫ indiuisibilē trinitatē creasse oīa creata visibilia & inuisibilia. Et solū filiū de spū sācto ꝯceptū incarnatū fuisse ex maria virgine: passum & mortuum ꝓ nobis in cruce sub pontio pilato: sepultū descēdisse ad inferna: die tertia resurrexisse a mortuis: ad celos ascēdisse: iterūqꝫ venturū ad iudicādum viuos & mortuos omnesqꝫ homines tūc in corpore et aīa resurrecturos/ bona & mala secundū merita sua recepturos. Et remissionē pctōꝝ per sacramētoꝝ ecclesie perceptionem. Et sanctorum communionē: id est omnes homines in charitate existētes/ esse participes omniū bonoꝝ gratie que fiunt in ecclesia: & oēs qui cōmunicant cū iustis hic in gratia/ cōmunicare cū eis ī gloria. ¶ Deinde respōdeat infirmus. Credo firmiter in omnibꝰ sicut sācta mater credit ecclesia: protestādo corā deo & omnibꝰ sanctis continue hoc esse meā veram & firmā intentionē quomodocūqꝫ aliquis spūs malignus memoriam meam aliter forte in futuro sollicitauerit perturbare. ¶ Deinde dicat sacerd. ¶ Charissime frater qꝛ sine charitate nichil proderit tibi fides: testante apostolo q̄ dicit. Si habuero oēm fidē ita vt mōtes transferā/ charita-

tem aūt nō habuero: nichil sū. Ideo oportet te diligere dn̄m deū tuū super oia ex toto corde tuo / et ex tota aīa tua: ⁊ proximū tuū propter deū sicut teipsū: nā sine huiusmodi charitate nulla fides valet. Exerce ergo charitatis opera dū vales: ⁊ si multū tibi affuerit / abundāter tribue: si aūt exiguū / illud impartiri stude. Et ante oia si quē iniuste leseris: satisfacias si valeas. si naūt: expedit vt ab eo veniā humiliter postules. Dimitte debitoribus tuis ⁊ illis qui in te peccauerūt: vt deus tibi dimittat. Odientes te diligas: ꝓ malis bona retribuas. Dimittite (inqt saluator) ⁊ dimitteꝛ vobis. Spē etiā firmā ⁊ bonā fiduciā frater oportet te habere i deo ⁊ in mia sua: ⁊ si occurrerit cogitatui tuo multitudo pctōrū tuoꝝ / dole: sed nullo modo desperes. Immo cogita qm̄ (vt testaꝛ scriptura) mie eiꝰ sup oia opera eiꝰ: et illi soli propriū est misereri sēper ⁊ parcere: ⁊ ꝙ secundū altitudinē celi a terra corroborauit miam suam super timentes se. Spera igitur in deo ⁊ fac bonitatē: qm̄ sperantem in dn̄o mia circundabit. Qui sperāt in dn̄o habebunt fortitudinē ⁊ assumēt pēnas vt aquile volabūt ⁊ nō deficient. Volabūt em̄ a tenebris ad lumē: a carcere ad regnū: a miseria presenti ad gloriā sempiternā.

¶ Deinde stabilito sic infirmo in fide / charitate ⁊ spe / dicat ei sacerdos. Charissime frater si velis ad visionē dei peruenire: oportet omnino ꝙ sis mūdus in mēte ⁊ purꝰ in cōscientia. ait em̄ xp̄s in euāgelio. Beati mūdo corde: qm̄ ipsi deū videbūt. Si ergo vis mūdū cor ⁊ consciētiā sanā habere / pctā tua vniuersa cōfitere: oris em̄ cōfessio fit ad salutē. vt ait apostolus. Et quia forte antehac aut per obliuionē aut verecūdie cōfusionē aliqua peccata tua vel eorū circunstantias aggrauantes omisisti: trūcasti: abscōdisti: vel minus cōfessus fuisti:

ideo iam resume ab initio & cõfitere qm̃ in proximo est vt viã vniuerse carnis ingressurus sis: & tũc amplius cõfiteri nõ poteris. Dic ergo vni peccata tua: vt deus corã multis milibus in die iudicij ea tegat. Si autẽ tu hic ea tegas & abscondas: in oim conspectu ad tui cõfusionẽ in die iudicij denudabuntur. Recogita ergo oẽs annos tuos in amaritudine aie tue/ & nõ sit tibi sollicitudo de aliqua creatura vel rebus mundanis: sed oẽm solicitudinẽ tuã proijce in deũ: & noli esse imemor salutis aie tue. Multũ tẽpus in vanũ transegisti: nũc vna hora tibi forte tantũ superest in hac vita: & ideo hãc expende totaliter in vtilitatẽ et cõmodũ aie tue. Surge frater de lacu miserie et de luto peccati per cõfessionẽ. Grandis eñ tibi restat via. Surge ergo vt lotꝰ lachrymis contritionis comedere valeas panem vite: hoc est sacramentum corporis christi quod erit tibi in via hac qua gradieris robur et fulcimentũ: & ambulabis p dei gratiã in fortitudine cibi illius vsqꝫ ad mõtẽ dei: quod tibi concedat oim fidelitũ redẽptor dei filius iesus christus. Amen. ¶ Deinde audita integra cõfessione infirmi: & factis interrogationibus expedientibus: iniũgat sacerdos infirmo ꝙ si quid iniuste alieni habuerit: vel si quẽ iniuste leserit seu dãnificauerit: reddat & satisfaciat si valeat: sin autẽ veniã humiliter postulet. Attamen non iniungat ei sacerdos aliquã penitẽtiã/ sed dicat ei benigniter hoc modo. Frater tu tot & talia peccata commisisti: pro quibus si tu esses sanus talẽ penitentiã debes agere vsqꝫ ad tale tẽpus. innotescendo ei illã penitentiã in speciali. sed quia infirmꝰ es & forte vita tua ad hoc peragendũ extendi non valebit: ideo nõ iniungo tibi aliquã penitẽtiam. Volo tñ ꝙ (si forte decesseris) facias talẽ elemosinã vel ad minus iniungas

amicis vel executorib⁹ tuis ipsā facere ex parte tua: p ipsa penitētia. assignādo ipsā elemosinā in speciali. Si aūt cōualueris: penitētiā quā tibi notificaui adipleas vel iterū hūiliter de nouo redeas ad cōfessionē: vel michi vel alij q̄ tibi absolutiōis beneficiū in hac parte de iure cōferre valeat ꝛ debeat. Et cōcedo tibi ꝙ oēs indulgētie quorūcūqꝫ prelatorꝫ tibi cōcesse seu qualitercūqꝫ cōcedende/eorūqꝫ bn̄dictiones/omnes atqꝫ benedicte aspersiones/deuote pectoris tui tūsiōes/cordis tui cōtritiones/ista cōfessio ꝛ omnes alie cōfessiones tue deuote/omnia ieiunia/abstinentie/elemosine/vigilie/ discipline/orationes/peregrinationes/ꝛ oīa alia bona q̄ fecisti vel facies/ꝛ oīa mala que p deo siue iniuste sustinuisti vel sustinebis/passio saluatoris dn̄i nr̄i iesu xp̄i/ meritaqꝫ beate ꝛ gloriose virginis marie ꝛ omniū aliorum sanctorum/necnon suffragia totius sancte ecclesie catholice: cedāt tibi in remissionē istorum ꝛ omniū aliorū peccatorꝫ tuorum/in augmentationem meritorum ꝛ consecutionē premiorū eternorū. Amen. Deinde dicat sacerdos hoc modo. Misereatur tui omnipotens de⁹ ꝛ dimittat tibi oīa pctā tua: liberet te ab omni malo: conseruet ꝛ cōfirmet in bono/ꝛ ad vitam perducat eternam. Amen. ¶ Deinde absoluat sacerdos infirmum/ab omnibus peccatis suis hoc modo dicens.

Dominus nr̄ iesus christus p sua magna pietate te absoluat: ꝛ ego auctoritate eiusdem dei dn̄i nostri iesu christi/ ꝛ beatorū apostolorū petri ꝛ pauli: ꝛ auctoritate michi tradita absoluo te ab omnib⁹ peccatis his de quib⁹ corde contritus ꝛ ore michi cōfess⁹ es: ꝛ ab omnibus alijs peccatis tuis de quib⁹ si tue occurrerent memorie libenter confiteri velles: ꝛ sacramētis ecclesie te restituo. In nomine patris et filij et spiritus

sancti. Amen. ¶ Notādū est ꝙ licet sacerdos possit de facto absoluere infirmū in articulo mortis ab oib⁹ peccatis suis: tamen si aliquis casus occurrat in confessione a quo ipse sacerdos eū alias de iure absoluere nō posset/ iniungendum est infirmo ꝙ cum cōualuerit presentet se illi ad confitendum qui eum de iure vel consuetudine in hac parte absoluere debeat/ recepturus ei⁹ mandata et satisfacturus: nam alias reincidit in eandē sententiam quam prius sustinuit. Si infirmus bullā habeat apostolicā de plena absolutione ⁊ remissione oīm peccatoꝝ suorū semel in articulo mortis cōcessam: tūc primo legat sacerdos effectū bulle: deinde ceteris peractis (vt pdictū est) fiat eius absolutio sub hac forma.

Dominus noster iesus christus pro sua magna pietate te absoluat: ⁊ ego auctoritate eiusdē dei ⁊ dñi nostri iesu xpi/ ⁊ beatorū apostolorū petri et pauli/ ⁊ dñi nostri dñi N. diuina prouidentia summi pōtificis: ⁊ virtute gratie tibi ɔcesse: ⁊ electionis qua me in tuū confessorem elegisti in hac parte michi cōmissa: absoluo te ab oībus peccatis tuis/ de quibus corde cōtritus ⁊ ore michi cōfessus es: ⁊ ab omnib⁹ alijs peccatis tuis de quibus si tue occurrerent memorie cōfiteri velles: ab omni fractione votorū ⁊ omni omissione salutariū penarū sacramētaliter tibi iniunctarū: et ab omni trāsgressione diuinorū mandatorū. Tibiqꝫ cōcedo plenā indulgentiā omniū peccatorū tuorum inquantum claues ecclesie et potestas apostolica se extendunt. Et si immiscendo te diuinis sic innodatus es aut vnqꝫ fuisti/ ꝙ aliquam notam irregularitatis contraxisti: vel penam suspēsionis/ interdicti/ seu excōmunicationis incurristi: eadem auctoritate tollo ⁊ ammoueo/ tecūqꝫ dispenso: et sacramētis ecclesie te restituo. In nomine

pris & filij & spūs sācti. Amē. Deide dicat sacerdos orationē sequentē cum Dn̄s vobiscū. & Oremus. Oratio.
Pretende domine huic famulo tuo dexterā celestis auxilij: vt te toto corde perquirat: & q̄ digne postulat assequatur. Per xp̄m dn̄m nostrū. ℞. Amen.
Sequatur Be ✠ nedictio dei patris omnipotentis: et filij: et spiritus sancti super te descendat & maneat sēper. Amē. Deinde osculetur crucē infirmus & sacerdotē & postea oēs alios per ordinē: et interim dicat sacerdos morosius Dn̄s vobiscum. et Oremus. Oratio.
Deus misericors deus clemens: qui secūdū multitudinē miserationū tuarū peccata penitētiū deles: & preteritorū criminū culpas venia remissionis euacuas: respice super hunc famulū tuū N. sibi remissionē oīm peccatorū suorū tota cordis contritione poscētē. Renoua in eo pijssime pater quicquid diabolica fraude violatū est: & vnitati corporis ecclesie tue membrū infirmū peccator͡ꝝ percepta remissiōe restitue. Miserere domine gemituū ei⁹: miserere lachrymarū: miserere tribulationū atq̧ dolorū: & nō habētē fiduciam nisi in tua misericordia/ad sacramētū recōciliationis admitte. Per xp̄m dn̄m nostrum. Oremus. Oratio.
Da nobis quesumus domine/vt sicut publicani precibus & cōfessione placatus es: ita & huic famulo tuo N. benignus aspires: vt in confessione flebili permanens miam tuā celeriter cōsequatur: sacrisq̧ altaribus restitutus/rursus diuino famulatu mancipetur. Per christum dn̄m nostrum. Amen. Absolutio.
Absoluimus te N. vice beati petri apostolorum principis cui dn̄s potestatem ligādi atq̧ soluēdi dedit: et quantum ad te pertinet accusatio & ad nos remissio: sit tibi omnipotens deus vita & salus/et om-

nium peccatorum tuorum pius indultor. Qui viuit et regnat cum deo patre in vnitate spiritus sancti deus.
¶ De extrema vnctione. Priusq̄ vngatur infirm⁹ incipiat sacerd. an. Saluator mundi. Deinde dicatur ps.
In te dn̄e speraui non confundar in eternū: in iustitia tua libera me ꝛ eripe me. Inclina ad me aurē tuā: ꝛ salua me. Esto michi in deū ꝓtectorē et in locū munitū: vt saluū me facias. Q̄m firmamētum meū: ꝛ refugiū meū es tu. De⁹ me⁹ eripe me de manu pctōris: ꝛ de manu ꝯtra legē agētis ꝛ iniq̄. Q̄m tu es patiētia mea dn̄e: spes mea a iuuētute mea. In te cōfirmatus sū ex vtero: de vētre matris mee tu es protector me⁹. In te cātatio mea sēper: tanq̄ prodigiū factus sū multis ꝛ tu adiutor fortis. Repleatur os meū laude: vt cātē gloriā tuā tota die magnitudinē tuam. Ne proiicias me in tēpore senectutis: cū defecerit virtus mea ne derelinquas me. Q̄r dixerunt inimici mei mala michi: ꝛ qui custodiebant aīam meā cōciliū fecerunt in vnū. Dicētes deus dereliquit eū/persequimini ꝛ comprehendite eū: quia non est qui eripiat. De⁹ ne elongeris a me: deus meus in auxiliū meū respice. Confundantur et deficiant detrahentes aīe mee: operiantur cōfusione et pudore qui querunt mala michi. Ego autē sēper sperabo: et adiiciā super omnē laudē tuā. Os meū annuntiabit iustitiam tuā: tota die salutare tuū. Q̄m non cognoui literaturā introibo in potētias dn̄i: dn̄e memorabor iustitie tue solius. Deus docuisti me ex iuuētute mea: ꝛ vsq; nunc pronuntiabo mirabilia tua. Et vsq; in senectā ꝛ seniū: deus ne derelinquas me. Donec annuntiem brachiū tuū: generationi omni que ventura est. Potentiā tuam ꝛ iustitiā tuam deus vsq; in altissima que fecisti magnalia: deus

quis similis tibi? Quātas ostēdisti michi tribulatio-
nes multas & malas/ & conuersus viuificasti me: et de
abyssis terre iterū reduxisti me. Multiplicasti magni
ficentiam tuā: & conuersus consolatus es me. Nam &
ego confitebor tibi in vasis psalmi veritatē tuam de⁹:
psallam tibi in cithara sanctus israel. Exultabunt la
bia mea cum cantauero tibi: et aīa mea quā redemisti.
Sed et lingua mea tota die meditabitur iustitiā tuā:
cū confusi et reueriti fuerint qui querunt mala michi.
Finito psalmo cū Gloria patri. &c. tota dicatur aña.
Saluator mūdi salua nos/ q̄ per crucē & sāguinē rede-
misti nos: auxiliare nobis te deprecamur deus noster.
Tūc dicat sacerdos Dñs vobiscū. et Orem⁹. Oratio.
Omnipotēs sempiterne deus/ q̄ per beatū iacobū
apostolū tuū locut⁹ es dicens. Infirmatur quis
in vobis: inducat presbyteros ecclesie et orent sup eū
vngentes oleo sancto in nomine dñi: & oratio fidei sal-
uabit infirmū: et alleuabit eum dñs: & si in peccatis sit
dimittentur ei. dignare per manus nostras hūc famu
lum tuū N. infirmū de oleo sanctificato vngere: & vir-
tuti benedictiōis tue saluti pristine restituere: vt quod
exterius per ministeriū nostrū efficitur/ hoc interius
spiritualiter tua diuina virt⁹ ac inuisibiliter tua malag
mata operet. Per dñm. Tūc sacerdos accedēs ad infir
mū incipiat psalmū sequētē quē chorus vel clericus to
tū psequat: & sic fiat de ceteris psalmis sequētibus. ps
Usquequo domine obliuisceris me in finem? vsq3
quo auertis faciem tuā a me? Quandiu ponā
consilia in anima mea: dolorem in corde meo per diē?
Usq3quo exaltabitur inimicus meus super me? respi
ce & exaudi me dñe deus me⁹. Illumina oculos meos
ne vnq̄ obdormiā in morte: nequando dicat inimicus

meus preualui aduersus eum. Qui tribulant me exultabunt si motus fuero: ego autem in mia tua speraui. Exultabit cor meū in salutari tuo: cantabo domino qui bona tribuit michi / et psallam nomini domini altissimi. Gloria patri et filio. Sicut erat in principio.

¶ Dum dicitur predictus ps̄ a choro vel a clerico: accipiat interim sacerdos oleū infirmoꝝ super pollicē dextrū: ⁊ sic cū illo pollice tangat infirmū cū oleo signum sancte crucis faciens super vtrunqꝫ oculum incipiēdo ad dextrum / et dicat sacerdos hoc modo.

Per istam vnctionem et suam piissimam misericordiam indulgeat tibi dominus quicquid peccasti per visum. ℟ Amen. Sequatur Psalmus.

Exaltabo te dn̄e qm̄ suscepisti me: nec delectasti inimicos meos super me. Dn̄e deus meus clamaui ad te: et sanasti me. Dn̄e eduxisti ab inferno aīam meā: saluasti me a descendētibꝰ in lacū. Psallite dn̄o sancti eius: ⁊ ꝯfitemini memorie sanctitatis eiꝰ. Qm̄ ira in indignatiōe eiꝰ: ⁊ vita in volūtate eius. Ad vesperū demorabitur fletꝰ: et ad matutinū letitia. Ego aūt dixi in abūdantia mea: non mouebor in eternum. Dn̄e in voluntate tua: prestitisti decori meo virtutē. Auertisti faciem tuā a me: ⁊ factus sum conturbatꝰ. Ad te domine clamabo: et ad deum meū deprecabor. Que vtilitas in sanguine meo: dū descendo in corruptionem? Nunquid confitebitur tibi puluis: aut annuntiabit veritatem tuam? Audiuit dn̄s ⁊ misertus est mei: dominus factus est adiutor meus. Conuertisti planctū meū in gaudium michi: concidisti saccum meum et circūdedisti me letitia. Ut cantet tibi gloria mea ⁊ non cōpungar: dn̄e deus meus in eternū confitebor tibi. Gloria patri. ¶ Deinde super aures dicens.

PEr istam vnctionem et suam piissimam miseri cordiam indulgeat tibi dominus quicquid peccasti per auditum. ℟. Amen. Sequatur Psalmus.

IUdica me deus ⁊ discerne causam meã de gente non sancta: ab homine iniquo ⁊ doloso erue me. Quia tu es deus fortitudo mea: quare me repulisti/ ⁊ quare tristis incedo dũ affligit me inimicus. Emitte lucem tuã ⁊ veritatẽ tuã: ipsa me deduxerũt ⁊ adduxerunt in mõtẽ sanctũ tuũ et in tabernacula tua. Et introibo ad altare dei: ad deum qui letificat iuuentutem meã. Confitebor tibi in cythara deus deus meꝰ: quare tristis es aĩa mea/ ⁊ quare cõturbas me. Spera in deo qm̃ adhuc cõfitebor illi: salutare vultus mei ⁊ deꝰ meus. Gloria patri. ¶ Deinde super labia dicens.

PEr istam vnctionem ⁊ suam piissimam misericordiam indulgeat tibi dñs quicquid peccasti ꝑ gustum et illicita verba. ℟. Amen. Sequatur ps̃.

DEus in nomine tuo saluum me fac: et in virtute tua iudica me. Deꝰ exaudi orationẽ meam: auribus percipe verba oris mei. Quoniam alieni insurrexerunt aduersum me/ ⁊ fortes quesierunt animã meam: ⁊ non proposuerunt deũ ante conspectũ suum. Ecce enim deus adiuuat me: ⁊ dominus susceptor est anime mee. Auerte mala inimicis meis: ⁊ in veritate tua disperde illos. Uoluntarie sacrificabo tibi: ⁊ confitebor nomini tuo domine quoniam bonũ est. Quoniam ex omni tribulatione eripuisti me: ⁊ super inimicos meos despexit oculus meus. Gloria patri et filio. Sicut erat in principio. ¶ Deinde super nares dicẽs

PEr istam vnctionem ⁊ suam piissimam misericordiam indulgeat tibi dominus quicquid peccasti per odoratum. ℟. Amen. Sequatur Psalmus.

Deus in adiutoriũ meũ intende: dñe ad adiuuan
dũ me festina. Confundantur & reuereãtur: qui
querunt aiam meã. Auertãtur retrorsũ & erubescãt:
qui volunt michi mala. Auertãtur statim erubescen
tes: qui dicunt michi euge euge. Exultẽt et letentur in
te oẽs q̃ querunt te: & dicant sẽper magnificetur dñs q̃
diligunt salutare tuũ. Ego vero egenus & pauper sũ:
deus adiuua me. Adiutor me⁹ et liberator me⁹ es tu:
dñe ne moreris. Gloria pr̃i. Manus sacerdotis ĩfirmi
debẽt inungi in partib⁹ exteriorib⁹: nam & ep̃s linebat
in partib⁹ ĩteriorib⁹. Man⁹ vero cuiuscũq₃ alterius in-
firmi debẽt inũgi interi⁹. ¶ Deide sup man⁹ ita dicẽs.
Per istam vnctionem et suam piissimam miseri-
cordiam indulgeat tibi dominus quicquid pec-
casti per tactum. ℟. Amen. Sequatur Psalmus.
Inclina dñe aurem tuã et exaudi me: qm̃ inops &
pauper suz ego. Custodi aiam meã qm̃ sanctus
sũ: saluũ fac seruũ tuũ deus meus sperãtẽ in te. Mise-
rere mei dñe qm̃ ad te clamaui tota die: letifica aiaz ser
ui tui qm̃ ad te dñe aiam meã leuaui. Qm̃ tu dñe sua-
uis & mitis & multe mie: oibus inuocantib⁹ te. Auri-
bus percipe dñe orationẽ meam: intende voci depreca-
tionis mee. In die tribulatiõis mee clamaui ad te: q̃r
exaudisti me. Non est similis tui in diis dñe: et non est
secundum opera tua. Oẽs gentes quascunq₃ fecisti ve
nient/ & adorabunt corã te dñe: & glorificabunt nomen
tuũ. Qm̃ magnus es tu & faciens mirabilia: tu es de⁹
solus. Deduc me dñe in via tua vt ĩgrediar in verita-
te tua: letetur cor meũ vt timeat nomen tuũ. Confite-
bor tibi dñe deus me⁹ in toto corde meo: et glorificabo
nomen tuũ in eternũ. Quia mia tua magna est super
me: & eruisti aiam meã ex inferno ĩferiori. De⁹ iniqui

insurrexerunt super me/ & synagoga potentiũ quesie-
runt animã meam: & non proposuerunt te in cõspectu
suo. Et tu dñe deus miserator & misericors: patiens &
multe misericordie & verax. Respice in me et miserere
mei: da imperiũ puero tuo et saluũ fac filiũ ancille tue.
Fac mecum signum in bono vt videant qui oderunt
me et confundantur: qm̃ tu dñe adiuuisti me et cõsola-
tus es me. Gloria pri. Deinde sup pedes ita dicẽs.

Per istam vnctionem et suam piissimam miseri-
cordiam indulgeat tibi dominus quicquid pec-
casti per incessum pedum. R. Amen. Sequatur ps.

Domine deꝰ salutis mee: in die clamaui et nocte
coram te. Intret in cõspectu tuo oratio mea: in
clina aurẽ tuã ad precẽ meã. Quia repleta est malis
aĩa mea: & vita mea in inferno appropinquauit. Esti
matus sum cũ descendẽtibus in lacũ: factus sum sicut
homo sine adiutorio inter mortuos liber. Sicut vul-
nerati dormientes in sepulchris quorum nõ es memor
ampliꝰ: & ipsi de manu tua repulsi sũt. Posuerũt me
in lacu inferiori: in tenebrosis & in vmbra mortis. Su
per me confirmatus est furor tuus: & oẽs fluctus tuos
induxisti super me. Lõge fecisti notos meos a me: po
suerunt me abominationẽ sibi. Traditus sum & non
egrediebar: languerũt oculi mei pre inopia. Clamaui
ad te dñe: tota die expãdi ad te manus meas. Nunqd
mortuis facies mirabilia: aut medici suscitabunt et cõ
fitebuntur tibi? Nunquid narrabit aliquis in sepul-
chro misericordiã tuã: et veritatẽ tuã in perditionem?
Nunquid cognoscentur in tenebris mirabilia tua: et
iustitia tua i terra obliuiõis? Et ego ad te dñe clama-
ui: & mane oratio mea preueniet te. Ut quid dñe repel
lis orationẽ meam: auertis faciem tuam a me? Pau-

persum ego & in laboribus a iuuentute mea: exaltatus autem humiliatus sum & conturbatus. In me transierunt ire tue: & terrores tui conturbauerūt me. Circundederunt me sicut aqua tota die: circundederūt me simul. Elongasti a me amicum & proximum: & notos meos a miseria. Gloria patri. ¶ Deide in dorso inter lumbos maris vel super vmbiculū mulieris ita dicēs

Per istam unctionem et suam piissimam misericordiam indulgeat tibi dominus quicquid peccasti per illicitas cogitatiōes et per ardorem libidinis. ℟. Amen. Tunc erigens se sacerdos lauet man⁹ suas cum sale et aqua in vase quo stupe olei ponuntur: que igne crementur: et in cemiterio fodiantur. Postea dicat sacerdos super infirmum benedictionē hoc modo.

In nomine patris & filij et spiritus sancti sit tibi hec olei unctio ad purificationem mentis et corporis: et ad munimen & defensionem contra iacula immundorum spirituū. ℟. Amen. Sequatur Psalmus.

Domine clamaui ad te exaudi me: intende voci mee cū clamauero ad te. Dirigat oratio mea sicut incensum in conspectu tuo: eleuatio manuū mearum sacrificium vespertinū. Pone dñe custodiam ori meo: & ostium circūstantie labijs meis. Non declines cor meū in verba malitie: ad excusādas excusatiōes in peccatis. Cū hominib⁹ operātib⁹ iniquitatē: & nō cōmunicabo cū electis eoꝝ. Corripiet me iust⁹ in mīa & increpabit me: oleum autē peccatoris non impinguet caput meū. Quoniā adhuc & oratio mea in beneplacitis eoꝝ: absorpti sunt iūcti petre iudices eoꝝ. Audiēt verba mea qm̄ potuerūt: sicut crassitudo terre erupta est super terrā. Dissipata sunt ossa nostra secus infernū/ qz ad te dñe dñe oculi mei: in te speraui nō auferas

aiam meã. Custodi me a laqueo quẽ statuerũt michi: ⁊ ab scãdalis operãtiũ iniquitatẽ. Cadẽt in retiaculo ei⁹ pctõres: singulariter sũ ego donec trãseã. Gloria. Deinde dicat sacerdos Dñs vobiscũ. et Orem⁹. Oro.

Domine de⁹ saluator noster qui es vera salus et medicina: a quo omnis sanitas ⁊ omne medicamentũ venit: quiq; nos apostoli tui iacobi documento instruxisti vt languentes olei liquore orantes tangeremus: respice propitius super hunc famulum tuũ N. ⁊ quẽ lãguor cruciat ad exitũ/ ⁊ virium defectus protrahit ad occasũ: medela gratie tue saluti restituat castigatum. Extingue in eo clemẽtissime de⁹ oim febriũ estus: dolorũ stimulos: ⁊ cunctorũ languorũ cruciat⁹. Viscerũ quoq; ⁊ secretorũ interna medicina: atq; medullarũ discrimina sana. Cõpagũ etiã et artuũ dele cicatrices veteres: ⁊ acerbas compesce passiones: reformetur in eo carnis ac sanguinis quã creasti perfecta materies: sicq; illum iugiter tua custodiat pietas: vt nec ad corruptionẽ aliquando sanitas/ nec ad perditionẽ perducat infirmitas: sed fiat illi hec sacra olei perũctio cita morbi presentis et languoris expulsio: et peccatorũ omniũ exoptata remissio. Per te saluator mundi. Qui cũ deo patre ⁊ spũ sãcto viuis ⁊ regnas de⁹. Per oia secula seculorũ. Amẽ. Facta vnctione vt predictũ est: expediẽs erit vt sacerdos ante cõmunionẽ inquirat ab infirmo an aliqua alia pctã sibi ad memoriã occurrãt de quib⁹ non erat confessus: nam posset esse ꝙ per preces ⁊ deuotas orationes sacerdotis siue alioꝝ/ deus cor infirmi illustraret ⁊ daret ei gratiam verius ⁊ plenius confitendi. Et postea interroget eũ sacerdos si recognoscat corpus ⁊ sanguinem domini nostri iesu christi sic dicendo Frater credis ꝙ sacramentũ quod tractatur in altari

sub forma panis est verū corpus et sanguis dñi nostri iesu christi? Respondeat infirmus Credo. Deinde cōmunicetur infirmus nisi prius cōmunicatus fuerit: et nisi de vomitu vel alia irreuerētia probabiliter timeatur; in quo casu dicat sacerdos infirmo. Frater in hoc casu sufficit tibi vera fides ⁊ bona volūtas: tātū crede ⁊ mādučasti. Et nota ꝙ sacerdos in ifirmis ꝯmunicādis stola iduet. Unde ꝯmunicās sacerdos ifirmū dicat Corpus dñi nři iesu xpi custodiat corp⁹ tuū ⁊ aīam tuā in vitā eternā. Amē. Deinde dicat sacerdos sine Dñs vobiscū. sed tm̄ cū Orem⁹. orationē sequentē: que non dicat nisi tantū quādo infirmus cōmunicatur. Oro.

Domine sancte pater oīps eterne de⁹ te fideliter deprecamur: vt accipiēti huic fratri nostro N. sacrosanctū corp⁹ ⁊ sanguinē filij tui dñi nři iesu xpi / tā corporis ꝙ aīe sit salus. Amen. Deinde sequatur ps.

Lauda aīa mea dñm / laudabo dñm ī vita mea: psallam deo meo ꝙdiu fuero. Nolite cōfidere in principibus: nec in filijs hominū in quibus non est salus. Exibit spiritus eius et reuertetur in terram suam: in illa die peribunt omnes cogitationes eorum. Beatus cuius deus iacob adiutor eius / spes eius in domino deo ipsius qui fecit celum et terram: mare et omnia que in eis sunt. Qui custodit veritatē in seculum / facit iudicium iniuriam patientibus: dat escam esurientibus. Dominus soluit compeditos: domin⁹ illuminat cecos. Dominus erigit elisos: dominus diligit iustos. Dominus custodit aduenas / pupillum ⁊ viduam suscipiet: ⁊ vias peccatorum disperdet. Regnabit dñs in secula deus tuus sion: in generatione et generationē. Gloria patri ⁊ filio. Sicut erat in principio. Quo finito dicat sacerdos Oremus. Oratio.

DEus qui peccatores et scelerum onere vulneratos sacerdotibus tuis ostendere iussisti. Deus qui discipulis tuis man⁹ super infirmos vt bene haberēt ponere precepisti. Deus q̄ p apostolor̄ man⁹ infirmos sacro oleo vngere ⁊ p eis orare docuisti. De⁹ qui per inpositionem manuum sacerdotum cū sancti nominis tui inuocatiōe peccata relaxare voluisti: exaudi orationes nostras: ⁊ da huic famulo tuo N. infirmitatis noxa oppressio per hoc sacrosanctū mysteriū quod nos idignos famulos tuos agere voluisti / remissionē omniū peccatorū: quatinus per hāc sacrati olei vnctionem / corporis et sanguinis tui susceptionem / atq̄ manus nostre impositionem: cuncta ei facinora spūs gratia relaxētur: sanitas aie ⁊ corporis restituatur: vt nō ei plus noceat conscientie reatus ad penā / q̄ indulgentia tue pietatis ad emendationem prosit ⁊ veniā: te cōcedente saluator mundi. Qui viuis ⁊ regnas cum deo patre in vnitate eiusdē. ⁊c. Deinde benedicat sacerdos infirmum dicēs sic. Benedicat ✠ te pater qui in principio cuncta creauit. ℟. Amen. Et sic respondeatur ad singulas benedictiones. Sanet te dei fili⁹. Amē. Illuminet te spūssanctus. Amē. Corpus tuū custodiat. Amen. Animā tuā saluet. Amen. Cor tuū irradiet. Amen. Sensum tuū dirigat: et ad supernam patriā te perducat qui in trinitate perfecta viuit ⁊ regnat de⁹ Per omnia secula seculorum. Amen. Alia benedictio.

BEne ✠ dicat te deus celi. Amē. Adiuuet te xp̄s filius dei. Amen. Corpus tuū in suo sancto seruitio custodiri ⁊ conseruari faciat. Amen. Mentē tuā illuminet. Amen. Sensum tuum custodiat. Amen. Gratiam suam ad profectum anime tue in te augeat Amē. Ab omni malo te liberet. Amē. Omnia pecca

ta tua deleat. Amen. Dextera sua te defendat. Amē. Qui sanctos suos semper adiuuat ipse te adiuuare et cōseruare dignetur. Qui viuit et regnat deus per omnia secula seculorum. Amen. Alia benedictio.

Bene ✠ dicat te deus pater qui in principio cuncta creauit. Amē. Bene ✠ dicat te dei filius qui de supernis sedibus pro nobis saluandis descendit: et crucē subire non recusauit. Amē. Bene ✠ dicat te spūs sanctus qui in similitudine columbe in flumine iordanis in xpo requieuit. Amē. Ipse que te in trinitate sanctificet quem omnes gentes venturum expectant ad iudiciū. Qui cū deo patre et eodem spū sancto. Amen. Finito hoc officio conuenienter dici poterunt ab infirmo languente in extremis si placeat orōnes subscripte vel earum alique/ videlicet ps. Miserere. j. Item ps. Deus in nomine tuo. Item v. Suscipe me secūdū eloquiū tuū et viuam: et non confundas me ab expectatiōe mea. Et que est expectatio mea: nōne dominus: Uel sic. Dñe iesu christe suscipe spiritū meum. Item. Deus propitius esto michi peccatori. Item v. In manus tuas dñe cōmēdo spiritum meū: redemisti me dñe deus veritatis. Item v. Delicta iuuentutis mee: et ignorātias meas ne memineris. Item v. Ab occultis meis munda me dñe. etc. Item v. Ne proiicias me domine in tēpore senectutis: cum defecerit virtus mea ne derelinquas me.

¶ Sciendum est autem quod non licet alicui ministrare sacramentum vnctionis extreme nisi tantum sacerdoti: vnde si aliquis nō sacerdos attētaret hoc facere/ nichil faceret consecratio. ¶ Loca vero vngēda sūt supradicta et nō alia nisi in mutilatis: in quibus debēt inungi loca magis propinqua. Et notandum est quod si sacerdos iam aliquibus partibus inunctis aliis restātibus ad

vngendum defecerit: partes inuncte non sunt iterato vngende: sed que restant vnctiones vngende per sacerdotem alium cōpleantur. ¶ Potest eñi sacerdos vno clerico p̄sente infirmum inungere: et etiam sine clerico in necessitatis articulo. ¶ Moneant frequenter sacerdotes parochia suos q̄ oēs. xiiij. annoꝝ ⁊ amplius se exhibeant ad sacramētum vnctionis extreme suscipiendum: quando mortis metus imminet. ¶ Doceāt etiam eos q̄ hoc sacramentum licite potest iterari sine aliqua sui iniuria: vnde quotiens homo conualuerit ⁊ noua īfirmitas iterato superuenerit/ex qua fuerit metus mortis: potest idem homo in vnaquaq; huiusmodi infirmitate inungi. ¶ In eadem quoq; infirmitate hoc sacramentū iterari potest: nam in egritudine diuturna debet fieri quādo videtur deducere ad mortem. Et si illū articulum euadat/⁊ eadē infirmitate durāte etiā postea ad statū simile reducatur/iterū potest inungi quia ali⁹ est infirmitatis status licet sit eadē īfirmitas: et si q̄s post hoc sacramētū cōualuerit/nichilominus ad opus ꝯiugale ⁊ ad omne opus honestum licite poterit reuerti. ¶ Hoc sacramentū non est conferendū eūtib⁹ ad bellū vel ad duellū/ꝑegrinis aut nauigātib⁹ vel his q̄ statim occidendi sunt. ¶ Similiter pueri frenetici/furiosi vel aliqui alij huiusmodi alienationē mētis patiētes/eo q̄ debitā discretionē deuotionis ⁊ vere penitētie nō habeāt: ad hoc sacramētū nō admittant: nisi forte ipi frenetici/furiosi/vel amētes in sana mēte ꝯstituti hoc sacramētū petierit/vel alias añ huiusmodi passionē seu mētis alienationē de sua salute fuerint soliciti: tūc nichilominꝰ ꝯsulit hoc sacramētū eis fiducialit ministrari. In ꝯst. lābeth. p. c. vlt. ¶ Nota q̄ tpe interdicti nō debet ꝯferri sacramētū vnctiōis extreme

net alia sacramenta: exceptis baptismo/confirmatione/ penitentia/ et viatico existentib⁹ in articulo mortis tantū cōferēdo. ¶ Cū vero aīa in exitu seu dissolutiōe corporis visa fuerit laborare/ pcutiat tabula minute et acriter: et tunc omnes clerici cum summa velocitate accurrant et dicant Credo in vnum. Require in missa sponsal. deinde dicant. vij. psalmos penitentiales cū Gloria pri. vts. Quibus dictis/ subiūgatur hoc capitulū.

Parce domine parce famulo tuo quem redimere dignatus es pretioso sanguine tuo: ne ineternū irascaris ei. Hoc capitulum dicatur tribus vicibus tā a sacerdote q̄ a toto conuentu: ita tamen q̄ sacerdos prius dicat: et conuentus repetat. Deinde dicatur sequens letania sine nota hoc modo.

Pater de celis deus: miserere anime famuli tui. Fili redēptor mūdi deus: miserere aīe famuli tui. Spiritus sancte de⁹: miserere anime famuli tui. Sancta trinitas vnus deus: miserere. Scte sctōrū deus: miserere. Qui es trinus et vn⁹ deus: miserere. Sancta maria: intercede pro anima eius.

Sācta dei genitrix inter.
Sctā virgo vgīnū inter.
Sancte michael inter.
Sancte gabriel inter.
Sancte raphael inter.
Omnes sācti angeli et archangeli: intercedite p anima eius.
Omnes sancti beatorum spirituum ordines: intercedite pro anima eius.
Sctē iohēs baptista int.
Omnes sancti patriarche et prophete: intercedite pro anima eius.
Sancte petre inter.
Sancte paule inter.
Sancte andrea inter.
Sancte matthee inter.
Sancte thoma inter.
Sancte iacobe inter.
Sancte iohannes inter.
Sancte philippe inter.
Sancte iacobe inter.

Scte bartholomee int.
Sancte simon inter.
Sancte iuda inter.
Sancte matthia inter.
Sancte marce inter.
Sancte luca inter.
Sancte barnaba inter.
Omnes sancti apostoli & euangeliste: intercedite p anima eius.
Oēs sancti discipuli dñi et innocētes: intercedite.
Sancte stephane inter.
Sancte line inter.
Sancte clete inter.
Sancte clemens inter.
Sancte corneli inter.
Sancte laurenti inter.
Sancte sixte inter.
Sancte vincenti inter.
Sancte georgi inter.
Sancte fabiane inter.
Sācte sebastiane inter.
Sancte albane inter.
Sancte edmunde inter.
Sancte blasi inter.
Sancte dionysi cum socijs tuis inter.
Sancte eustachi cum socijs tuis inter.
Sancte geruasi inter.
Sancte prothasi inter.
Sancte cosma inter.
Sancte damiane inter.
Sancti iohannes & paule: intercedite p aia eius.
Scti crispine & crispiniane: intercedite p aia eius.
Oēs scti martyres inter.
Sancte benedicte inter.
Sancte siluester inter
Sancte nicolae inter.
Sancte martine inter.
Sancte hylari inter.
Sancte ambrosi inter.
Scte hieronyme inter.
Sancte augustine inter.
Sancte birine inter.
Sancte swittine inter.
Scte athewolde inter.
Sancte dunstane inter.
Sancte cuthberte inter.
Sancte leonarde inter.
Sancte egidi inter.
Oēs scti cōfessores inter.
Oēs s. mona. & ere. inter.
Sancta maria magdalena intercede p aia eius.
Sancta maria egyptiaca intercede p aia eius.
Sancta felicitas inter.
Sancta perpetua inter.
Sancta cecilia inter.
Sancta lucia inter.

Sancta agatha inter. Sctā margareta inter.
Sancta agnes inter. Sācta anastasia inter.
Sancta fides inter. Sācta petronella inter.
Sācta katherina inter. Sancta editha inter.
Sctā scolastica inter. Sancta brigida inter.
Sancta iuliana inter. Omnes sancte virgines
Intercedite pro aīa eius. Oēs sancti Intercedite pro aīa eius. Propiti⁹ esto: Parce & dimitte ei omnia peccata sua domine. Ab omni malo: Libera et defende animam eius domine. Ab hoste iniquo: Libera & defende animā eius domine. Ab insidijs & laqueis diaboli: Libera & defende animam eius domine. Ab incursu malignorum spirituum: Libera et defende animam eius domine. A timore inimicorum: Libera et defende animā eius dñe. Ab ira tua: Libera & defende animam eius dñe. A dānatione perpetua: Libera et defende animam eius domine. A penis inferni: Libera et defende animam eius domine. A periculo mortis: Libera et defende animam eius dñe. A pondere peccatorum: Libera & defende animam eius dñe Per immensam pietatē tuā: Libera & defende animā eius domine. Per mysteriū sancte incarnationis tue: Libera & defende animam eius domine. Per sanctā circuncisionem tuam: Libera & defende animam eius domine. Per sanctam apparitionem tuā: Libera et defende animā eius dñe. Per baptismum tuum: Libera et defende animam eius dñe. Per ieiunium tuū: Libera et defende animam eius domine. Per passionē et crucē tuā: Libera et defende. Per pījssimā mortem tuā: Libera et defen. Per gloriosam resurrectionem tuā: Libera et defen. Per admirabilem ascensionem tuam: Libera et defende animam eius domine.

Per aduentum sancti spiritus paracliti: Libera et defen. Per intercessionē omniū sanctor tuorum: Libera et defen. In die iudicij: Libera et defen. Peccatores: Te rogamus audi nos. Ut animā famuli tui de principibus tenebrar et de locis penarū liberare digneris: Te ro. Ut eā ab inferorū cruciatibus liberare digneris: Te ro. Ut cūcta eius peccata obliuioni perpetue tradere digneris: Te ro. Ut ei oēs lubrice temeritatis offensas dimittere digneris: Te ro. Ut delicta iuuentutis eius et ignorantias non reminiscaris: Te roga. Ut quicquid vitiorum fallente diabolo et propria iniquitate atq fragilitate contraxit/clemēter indulgere digneris: Te roga. Ut eum in pacis ac lucis regione cōstituere digneris: Te roga. Ut ei gaudiū et exultationē in regno tuo cū sāctis et electis tuis donare digneris: Te ro. Ut nos exaudire digneris: Te ro. Fili dei: Te ro. Agnus dei qui tollis peccata mūdi: Miserere anime eius. Christe iesu: Miserere aie eius. Agnus dei qui tollis peccata mundi: Dona ei pacem eternamq felicitatem et gloriam sempiternā. Amen.

PRoficiscere aia christiana de hoc mundo: in nomine dei patris omnipotētis q te creauit. Amē. In nomine iesu xpi filij ei⁹ qui p te passus est. Amen. In nomine spiritus sancti qui in te infusus est. Amē. In nomine angelorum et archangelorum. Amen. In noie thronorum et dominationū. Amē In noie principatuū et potestatū et oīm celestiū virtutū. Amē. In nomine cherubin et seraphin. Amē. In noie patriarcharū et prophetarū. Amē. In noie apostolorū et martyrū. Amen. In nomine confessorū et episcoporū. Amē. In nomine sacerdotū et leuitarū et omnium ecclesie catholice graduū. Amē. In noie monachorū

et anachoritarū. Amen. In nomine virginum ꝛ fide lium viduarū hodie in pace locus tuus fiat: et habitatio tua in celesti hierusalem. Amen. Oremus. Oratio.
Suscipe itaqꝫ dn̄e seruū tuū in bonū et lucidū habitaculū tuū. Amē. Libera dn̄e animam serui tui ex oībus periculis infernoꝝ et de locis penarū ꝛ de omnibus doloribus tribulationū. Amen. Libera domine animā serui tui sicut liberasti enoch et heliam de morte cōmuni. Amē. Libera dn̄e aiam serui tui sicut liberasti loth de sodomis ꝛ de flamma ignis. Amen. Libera dn̄e animā serui tui sicut liberasti isaac de manu pr̄is sui abrahe. Amen. Libera dn̄e aiam serui tui sicut liberasti moysē de manu pharaonis. Amen. Libera dn̄e aiam serui tui sicut liberasti iob de passiōib⁹ suis. Amē. Libera dn̄e aiaꝫ serui tui sicut liberasti dauid de manu golie ꝛ de manu saul regis. Amē. Libera dn̄e aiam serui tui sicut liberasti danielē de lacu leonū. Amē. Libera dn̄e aiaꝫ serui tui sicut liberasti tres pueros de camino ignis ardētis. Amen. Libera dn̄e aiam serui tui sicut liberasti susannā de falso crimine. Amē. Libera dn̄e animā serui tui sicut liberasti petrū ꝛ paulū de vinculis. Amē. Sicut liberasti sanctos seruos tuos de tormentis: sic liberare digneris animā serui tui de gehenne incendijs et ab omnibus angustijs. Amen. ¶ Sequatur cōmēdatio aiarū: ꝛ dicatur in camera vel in aula sine nota iuxta corp⁹: ꝛ oīa subsequēter similiter vsqꝫ ad p̄cessi. ad hoīeꝫ mortuū suscipiēdū. Post ꝯmēdationē sequatur ℞. Subuenite scti dei/ occurrite angeli dn̄i suscipientes aiam eius. Offerētes eam in cōspectu altissimi. ℣. Suscipiat te xp̄s qui vocauit te: ꝛ in sinu abrahe angeli deducant te. Offerētes. Sequatur oratio sine Dn̄s vobiscū. ꝛ sine Orem⁹. Oro.

TIbi dñe commendamus animã famuli tui N. vt defunctus seculo tibi viuat: ꝛ que per fragilitatem mundane cõuersationis peccata admisit/tu venia misericordissime pietatis absterge. Per christum dominum nostrum. Amen. Oremus. Oratio.

MIsericordiam tuã dñe sancte pater omnipotẽs eterne deꝰ pietatis affectu rogare pro alijs cogimur: qui pro nostris supplicare peccatis nequaꝗ̄ sufficimus: tamen de tua confisi gratuita pietate et inolita benignitate clementiam tuam deposcimus: vt animã famuli tui N. ad te reuertẽtem cum pietate suscipias. Assit ei angelus testamenti tui michael/et per manus sanctorũ angelorum tuorũ in sinu abrahe patriarche tui eam collocare digneris: quatenus liberata de principibus tenebrarum et de locis penarũ/nullis iam prime ue natiuitatis vel ignorantie aut proprie iniquitatis seu fragilitatis confundatur erroribus: sed potius agnoscatur a tuis ꝛ sãcte beatitudinis requie perfruatur: atqꝫ cum magni iudicij dies aduenerit/inter sctõs et electos tuos aggregata gloria manifeste cõtemplationis tue perpetuo satietur. Per xp̄m. ãn. Suscipiat te xp̄s qui vocauit te: ꝛ in sinu abrahe angeli deducant te. ps. In exitu. totus psalmꝰ dicitur sine Gloria patri. vt inferius patebit: scꝫ in officio sepulture. Quo finito dicat sacerdos Dñs vobiscũ. Oremus. Oratio.

OMnipotẽs sempiterne deus/qui humano corpori animã ad similitudinem tuã inspirare dignatus es: dum te iubẽte puluis in puluerẽ reuertitur: tu imaginẽ tuã cũ sanctis ꝛ electis tuis eternis sedibꝰ precipias sociari: eãqꝫ ad te reuertẽtem de egypti partibus blãde leniterqꝫ suscipias: ꝛ angelos tuos sanctos ei obuiã mittas: viãqꝫ illi iustitie demõstra: ꝛ portas glorie

tue illi aperi. Repelle q̄s ab eo oēs principes tenebrarū et agnosce depositū fidele qđ tuū est. Suscipe dn̄e creaturā tuā nō ex dijs alienis creatā/sed a te solo deo viuo et vero: quia nō est alius deus preter te dn̄e: ⁊ nō est secūdū opera tua. Letifica clemētissime pater aiam serui tui N. ⁊ clarifica eā in multitudine misericordie tue Ne memineris quesumus iniquitatū eius antiquarū ⁊ ebrietatum quas suscitauit furor mali desiderij: licet eīn peccauerit tamen te non negauit: sed signo fidei insignitus te qui oia ⁊ eum inter oia fecisti/fideliter adorauit. Qui viuis et regnas deus. Per omnia secula seculorum. Amen. an. Chorus angelorum. Psalmus.

Dilexi qm̄ exaudiet dn̄s: vocem orationis mee. Q2 inclinauit aurē suā michi et in dieb9 meis inuocabo. Circūdederūt me dolores mortis: ⁊ pericula iferni inuenerūt me. Tribulationē ⁊ dolorē iueni: ⁊ nomē dn̄i inuocaui. O dn̄e libera aiam meā misericors dn̄s et iustus: et deus noster miseretur. Custodiens paruulos dn̄s: humiliatus sum et liberauit me. Conuertere anima mea in requiem tuam: quia dn̄s benefecit tibi. Quia eripuit animam meam de morte oculos meos a lachrymis: pedes meos a lapsu. Placebo domino: in regione viuorum. Psalmus.

Credidi propter quod locutus sum: ego autem humiliatus sū nimis. Ego dixi in excessu meo: omnis homo mendax. Quid retribuam dn̄o: p omnibus que retribuit michi? Calicē salutaris accipiā: et nomen dn̄i inuocabo. Uota mea dn̄o reddam corā omni populo eius: preciosa in conspectu dn̄i mors sanctorum eius. O dn̄e quia ego seruus tuus: ego seruus tuus et filius ancille tue. Dirupisti vincula mea tibi sacrificabo hostiam laudis: et nomen dn̄i inuocabo.

Vota mea dño reddã in conspectu oīs populi eius: in atrijs domus dñi in medio tui hierusalem. Psalmus.

Laudate dominum omnes gẽtes: laudate eum omnes populi. Quoniam confirmata est super nos misericordia eius: et veritas domini manet in eternum. Psalmus.

Confitemini domino quoniã bonus: quoniam in seculum misericordia eius. Dicat nũc israel quoniam bonus: quoniam in seculũ misericordia eius Dicat nunc domus aaron: quoniam in seculum misericordia eius. Dicant nunc qui timent dñm: quoniam in seculum misericordia eius. De tribulatione inuocaui dñm: ⁊ exaudiuit me in latitudine dominus. Dñs michi adiutor: non timebo quid faciat michi homo. Dominus michi adiutor: ⁊ ego despiciam inimicos meos. Bonum est confidere in dño: q̃ cõfidere in homine. Bonum est sperare in dño: q̃ sperare in principibus. Omnes gentes circuierunt me: et in nomine domini qꝛ vltus sum in eos. Circundantes circundederunt me: ⁊ in nomine dñi qꝛ vltus sum in eos. Circũdederũt me sicut apes / ⁊ exarserũt sicut ignis in spinis: ⁊ in noīe dñi qꝛ vltus sum in eos. Impulsus euersus sum vt caderem: et dominꝰ suscepit me. Fortitudo mea et laus mea dominus: et factus est michi in salutem. Vox exultatiõis ⁊ salutis: in tabernaculis iustorum. Dextera domini fecit virtutem / dextera dñi exaltauit me: dextera domini fecit virtutẽ. Non moriar sed viuam: et narrabo opera dñi. Castigans castigauit me dominus: et morti non tradidit me. Aperite michi portas iustitie ⁊ ingressus in eas confitebor domino: hec porta dñi iusti intrabunt in eã. Confitebor tibi dñe qm̃ exaudisti me: ⁊ factꝰ es michi in salutẽ.

Lapidem quē reprobauerunt edificantes: hic factus est in caput anguli. A domino factum est istud: et est mirabile in oculis nostris. Hec est dies quā fecit dn̄s: exultemus ꝛ letemur in ea. O dn̄e saluū me fac/o dn̄e bene prosperare: bn̄dictus qui venit in noīe dn̄i. Bn̄diximꝰ vobis de domo dn̄i: deꝰ dn̄s ꝛ illuxit nobꝪ. Cōstituite diē solennem in cōdēsis: vsqꝫ ad cornu altaris. Deus meus es tu et cōfitebor tibi: deus meus es tu ꝛ exaltabo te. Cōfitebor tibi dn̄e quoniā exaudisti me: et factus es michi in salutem. Cōfitemini dn̄o qm̄ bonus: qm̄ in seculum mīa eius. ps. Beati immaculati. vsqꝫ ad Ad dn̄m cum tribularer. sine Gloria patri. Finitis p̄s incipiatur ān. Chorus angelorꝫ te suscipiat ꝛ in sinu abrahe collocet: vt cū lazaro quōdam paupere eternā habeas requiē. Qua finita di. sacer. Oremus.

Diri vulneris nouitate pcussi ꝛ quodāmodo cordibus sauciati/miam tuā mūdi redēptor flebilibus vocibus imploramus: vt chari nr̄i N. animā ad tuā clementiā (q̄ fons es pietatis) reuertentē blāde leniterqꝫ suscipias: ꝛ si quas illa ex carnali cōmertio contraxit maculas/tu deus solita bonitate clementer deleas: pie indulgeas: obliuioni in perpetuū tradas: atqꝫ hanc laudem tibi cū ceteris redditurā/ꝛ ad corpus proprium quādoqꝫ reuersurā/ sctōrꝫ tuorꝫ cetibus aggregari precipias. Qui cū deo patre et spiritu sancto viuis. Hic roget sacerdos orare pro eo ita dicens. Pro anima N. et pro animabus omnium fidelium defunctorum. Pater nr̄. Et ne nos. Sed libera. Requiem eternam dona ei domine. Et lux perpetua luceat ei. A porta inferi. Erue domine. Nō intres in iudiciū cū seruo tuo dn̄e. Quia nō iustificabitur in cōspectu tuo oīs viuēs. Dominus vobiscū. Et cū spū tuo. Oremus. Oratio.

PArtē beate resurrectionis obtineat/vitāq; eternā mereatur habere in celis. Per te saluator mūdi: qui cum patre & spiritu sancto viuis & regnas deus Per omnia secula seculorum. Amen. Oremus.

DEus cui soli competit medicinam prestare post mortē/tribue quesumus: vt anima famuli tui N. terrenis exuta contagijs/in tue redemptionis parte numeretur. Oratio.

ABsolue q̄s aiam famuli tui N. & aias oim fideliū defūctor ab oi vinculo delictor: vt in resurrectionis gl'ia iter sctōs & electos tuos resuscitati respirent. Per xp̄m. ¶ Deinde si corpus regis inūcti fuerit q̄ migrauit ex hoc sclo: primo a suis cubicularijs corp⁹ eiusdē aqua calida siue tepida lauet. Deinde balsamo cū aromatib⁹. vngatur p totū: & postea in panno lineo cerato inuoluat: ita tn̄ q̄ facies & barba illi⁹ tm̄ pateāt & circa man⁹ & digitos ipi⁹/dict⁹ pān⁹ cerat⁹ ita sit dispositi⁹ vt q̄libet digit⁹ cū pollice vtriusq; man⁹ singulatim insuat p se acsi man⁹ ei⁹ chirothecis lineis essent cooperte. ¶ Deinde corp⁹ induat tunica vsq; ad talos lōga: & desup pallio regali adornet. Barba vero ipsi⁹ decent cponat sup pect⁹ illi⁹: & postmodū caput cū facie ipsius sudario serico coopiatur: ac deinde corona regia aut diadema capiti eiusd apponat. Postea induāt man⁹ eius chirothecis cū aurofragijs ornate & in medio digito dextre man⁹ imponat annulus aureus aut deaurat⁹: & i dextra manu sua pola rotūda deaurata i qua virga deaurata sit fixa a manu ipi⁹ vsq; ad pectus ptēsa: i cui⁹ vge sūmitate sit signū dn̄ice crucis: qd sup pect⁹ eiusd pricipis honeste dz collocari. In sinistra vo manu sceptrū deauratū habeat vsq; ad aurē sinistraz decenter protensū: ac postremo tibie & pedes ipsi⁹ cal-

gis sericis & sandalijs induātur. ¶ Deinde dict⁹ prin ceps ita adornatus cū regni sui pōtificib⁹ et magnatibus cū oī reuerētia et exequijs regalibus honestissime tradatꝛ sepulture. ¶ Si vero corp⁹ alterius fuerit/ tūc tm̄ lauetꝛ corpus aqua tepida vel calida si placeat: & postea linteamine mūdo honeste inuoluatꝛ: & in pheretro locetꝛ clericis iterim dicētib⁹ ves. de die & s. ma. & postea vigi. mortuoꝝ: vt infra. Quib⁹ dictis dicantꝛ sine nota p̄s seq̄n. Uerba mea. Dn̄e ne. j. q̄re sīra ī vigi. mortuoꝝ Dilexi. Credidi. q̄re s̄. De p̄fundis clamaui. ps. Uoce mea. Quere infra post laudes mortꝰ. quibus finitis dicatur ā. Requiē eternā dona eis dn̄e: & lux perpetua luceat eis. Kyrie eleison. Xp̄e eleison. Kyrie eleison. Pr noster. Et ne nos. Sed libera. Requiem eternā dona eis dn̄e. Et lux perpetua luceat eis. A porta inferi. Erue domine animas eorum. Non intres in iudiciū. Quia non iustificabitur. Dominus vobiscum. Et cum spirituo. Oremus.

Suscipe domine animam famuli tui N. ad te reuertentem: veste quoqꝫ celesti indue eam: & laua eam sancto fonte vite eterne: vt inter gaudentes gaudeat: et inter sapientes sapiat: et inter martyres coronata incedat: et inter patriarchas et prophetas proficiat: et inter apostolos christum sequi studeat: et inter angelos et archangelos claritatem dei videat: & inter paradisi rutilos lapides gaudium dei possideat/ noticiamqꝫ mysterioꝛum dei agnoscat: et inter cherubin et seraphin claritatem dei videat: et inter vigintiquatuor seniores cantica canticorum audiat: et inter lauantes stolas suas in fonte luminis vestem lauet: & inter pulsantes portas celestis hierusalem apertas reperiat: et inter videntes deum facie ad faciem videat:

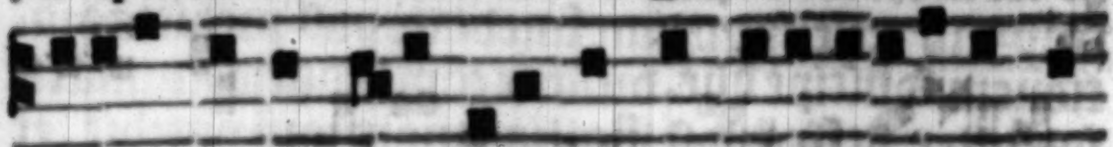
et inter cantantes canticum nouum cantet: et inter audientes celestem sonum audiat. Per. Alia oratio.
Suscipe dne animam famuli tui N. quam de ergastulo huius seculi vocare dignatus es: et libera eam de principibus tenebrarum et de locis penarum: ut absoluta omni vinculo peccatorum quietis ac lucis eterne beatitudine perfruatur: et inter sanctos et electos tuos in resurrectionis gloria resuscitari mereatur. Qui cum deo patre. &c. Anima eius et anime omnium fidelium defunctorum per misericordiam dei requiescant in pace. Amen. Deinde deportetur corpus ad ecclesiam ibidem vel in cemiterio humandum. Quando deportari debet corpus defuncti ad ecclesiam / in primis sumat sacerdos spiculam et aspergat aquam benedictam super corpus exanime interim dicendo psalmum. De profundis. quo dicto sequatur Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster. Et ne nos. Requiem eternam. A porta inferi. Credo videre. Dominus vobiscum. Oremus. Oratio. Inclina domine. et oratio Fidelium deus omnium conditor. et finiantur sub vna conclusione sic. Qui cum deo patre et spiritu sancto. &c. Requiescant in pace. Amen. ¶ Si vero fuerit corpus mortuum cum processione incipiendum: tunc eodem modo ordinetur processio sicut in simplicibus dominicis: preter quod in hac processione sacerdos et ministri eius in albis cum amictibus induti incedant: chorus autem in cappis nigris quotidie Et cum ad locum destinatum peruenerit processio cadauer ipsum sacerdos aqua benedicta aspergat / et postea thurificet interim dicendo psalmum. De profundis clamaui. vt supra dictum est. ¶ Deinde in redeundo dum deportatur corpus ad ecclesiam: cantetur sequens antiphona cantore incipiente. Antiphona.

Subuenite. Chorus prosequatur. sancti dei occurrite angeli domini suscipientes animam eius offerentes eam in conspectu altissimi. ℣. Suscipiat te christus qui vocauit te: et in sinu abrahe angeli deducant te.

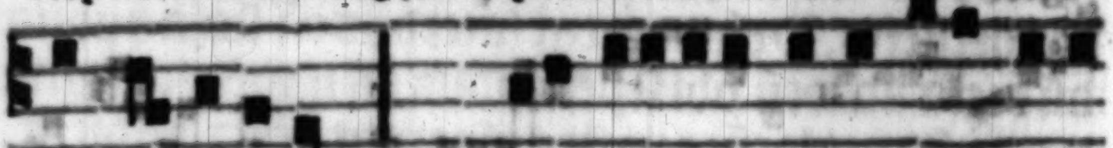
Repetatur an̄a. **Subuenite.** deinde dicatur psalmus. **De profundis.** et post vnumquemque ℣. repetatur an̄. et postea si necesse fuerit dicatur eodem ordine. ps. **In exitu.** require post in offi. sepul. deinde in introitu cemiterij vel circius inchoetur. ℟. **Libera me domine.** et dicatur cum hoc ℣. tantum. **Dies illa.** require in **Dirige.** ante laudes. Nunquam autem portetur corpus alicuius defuncti circa cemiterium: sed directe in ecclesiam: et si corpus canonici vel alterius magnatis fuerit/in chorum deferatur: sin autem/extra chorum in ecclesia post orationem relinquatur. ¶ In introitu ecclesie dicitur hec an̄. cantore incipiente. Antiphona.

In paradisum deducāt te angeli in suū cōuentū: su

scipiant te martyres ⁊ perducant te in ciuitatē san-

ctam hierusalem. ℣. Requiē eternā dona eis domi

ne: et lux perpetua luceat eis. Repetatur antiphona. In paradisum. qua finita sequatur.

Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson.
Deinde aspergat sacer. aqua bñdicta corp⁹ defūcti et thurificet: rogans astātes orare p̄ aīa defuncti ita dicēs. Pro aīa N. et p̄ aīabus omniū fideliū defunctoꝝ. Pater noster. Et ne nos. Sed libera. A porta inferi. Erue dñe aīas eoꝝ. Non intres in iudiciū. Qꝛ non iustificabitur. Dñs vobiscū. Oremꝰ. Oro.

Suscipe dñe seruū tuū in bonum habitaculū: et da ei requiē in regno celestis hierusalē: vt in sinu abrahe patriarche tui collocatus resurrectionis diē p̄stoleť: et inter resurgentes ad gloriā resurgat: ⁊ cū bñdictis ad dexterā dei veniētibꝰ veniat: et cū possidentibus vitā eternā possideat. Per christū.

Anima eius & anime omnium fidelium defunctorum per dei misericordiam in pace requiescant. Amen. Deinde dicantur solenniter vigilie mortuorum et postea compl. de die more solito. Ubi vero in die sepulture deportetur corpus ad ecclesiam/tunc immediate post predictam orationem **Suscipe domine.** dicatur commendatio animarum solenniter: ut infra post vigilias mortuorum patebit. et finito psalmo **Domine probasti.** statim incipiatur missa pro defunctis. Deinde exeat sacerdos cum stola & aqua benedicta ad locum ubi sepeliendus est mortuus: & signo crucis signet locum: & postea aspergat aqua benedicta. Deinde accipiat sacerdos fossorium vel aliud instrumentum & aperiat terram in modum crucis ad longitudinem & latitudinem corporis defuncti dicens **Aperite michi portas iusticie & ingressus in eas confitebor domino: hec porta domini iusti intrabunt in eam.**

Dicantur autem vigilie mortuorum quoti. cum missa in capi. in crastino usque ad vigil. nativitatis domini: nisi in festis. ix. & a crasti. oct. epiph. usque ad. iiij. feriam ante pascha: & in ipsa. iiij. feria fiat vigi. mortuorum cum ix. lec. in conventu cum missa in crasti. nisi aliquod duplum festum impediat: & tunc fiat predictum servitium in aliqua die precedente ipsius hebdomade que ad hoc vacaverit: videlicet in dominica vel in secunda feria: et sic compleatur servitium mortuorum usque ad octavas pasche/nisi corpus presens forte contigerit. ¶ Post octa. vero pasche non fit servitium mortuorum in conventu: nisi corpus presens affuerit: vel dies anniversarius vel dies tricennalis contigerit/usque in crastinum sancte trinitatis. In crastino autem sancte trinitatis. & ab hinc quotidie fiat vigilie mortuorum usque ad adventum domini: nisi per octavas et in octavis assumptionis & nativitatis beate marie:

rū dicatio. ecclesie. Canonico vero defūcto / statutum est triginta dierū in conuentu obsequiū fieri: et triginta psalteria separatim a quocunq presbytero cātari: reliquos vero cuiuscunq ordinis sint viginti psalteria cātare: ⁊ eorum vnumquemq in ebdomada sua priuatim ei⁹ anniuersarium celebrare. Impediūtur autem debite vigilie mortuorum per totū annū per festa duplicia in primis ⁊ secūdis vesperis nisi corp⁹ p̄sēs affuerit: ⁊ in octa. die epiph. ⁊ in alijs octauis quando dicit hymn⁹. Saluator mūdi. In omnib⁹ etiam alijs festis. ix. lec. et in dominicis ⁊ in festis trium lectionū et in octa. in quibus chorus regitur in primis vesperis tantū. Similiter fiat in cōmemoratione beate marie ⁊ sancti loci. Fiant aūt vigilie mortuorū cum. ix. p̄s. ix. antiphonis. ix. lect. quādocūq corpus adest presens vel quando dies anniuersarii vel dies tricennal. contigerit: nisi in tēpore paschali. In paschali vero tēpore dicunt. iij. psalmi ⁊. iij. lec. cū tribus aūis super psalmos ante lect. qualiscunq nocturnus dicatur: ⁊ oēs aāe sup psalmos ad vesperas scilꝫ ad Placebo. ⁊ omnes aāe sup psalmos i laudib⁹ dicatur. Post octauas vero pasche in quacūq feria inchoetur officiū mortuorū incipiat a primo nocturno et compleant duo sequentes nocturni i eadē ebdom. si fieri potest. Siue aūt fieri potest siue nō: deinceps nō seruet ordo noc. sed feriarum in hoc tempore sicut in alijs tēporibus obseruetur. Ita tamē ꝙ quandocunq fit seruitiū pro corpore presenti cuiuscūq fuerit: ⁊ in anniuersa. ⁊ trigint. episcoporū in predicto tēpore sēper antiphone. ps. v. lectio. ⁊ vno Rta. dicant de primo nocturno. Sciendum est ꝙ in tempore paschali semp erit tertium ℟.

Libera me domine de morte. cū his tribus v. scilicet Dies illa. v. Quid ergo. v. Nunc christe. Quandocunqȝ dicatur hoc predictum R. Libera me do. sēper reincipiatur post vltimū v. In anniuersarijs vero episcoporū / ⁊ quandocūqȝ corp9 adest presens / ⁊ i die animarū tātū: tertiū sextū nonū R. debēt repeti ab illis clericis q̄ v. prior cātauerūt. In quotidianis obsequijs mortuor / videlicet qn̄ corp9 non est presēs vel dies ā̄niuersa. vel tricēnalis nō habetur: tūc fiāt vigilie mortuor cū trib9 lectionib9 tantū ⁊. ix. ps ⁊ vna sola ān. sup ps hoc modo. Ad vesperas vna sola ān. scȝ Placebo. ps. Dilexi. p. Ad dn̄m cū tribularer. ps. Leuaui. ps. De profūdis. ps. Cōfitebor. iij. Repetita ān. post ps: dicat sacerdos executor officij v. A porta inferi. R. Erue dn̄e aias eorū. ān. Audiui vocē. ps. Magnfi. Sequatur Kyrie eleysō. Christe eleyson. Kyrie eleysō. Pr nr. Deinde sine pronūciatiōe Et ne nos. dicat iste ps sine nota Lauda aia mea. finito ps. dicat sacerd. loco nec habitu mutato v. Requiē eter. Et lux. A porta. Erue dn̄e. Credo videre. In terra viuētiū. Dn̄s vobiscū. Et cū spū tuo. Tres oratiōes dicātur tā ad Placebo. q̄ ad Dirige. sub terminatione quarū. j. pro ep̄is. ij. pro fratrib9 ⁊ sororib9. iij. generalis. Et dicātur iste orationes ad Placebo. per totū annū. Or. Deus qui iter apostolicos. Oratio. Deus venie. Or. Fideliū de9. Nō dicatur Dn̄s vobiscū. neqȝ Requiescāt i pace sed statim sine inuita. incipiat ān. Dirige. tamē qn̄ Dirige. nō dicat statim post Placebo. vt in xl. ⁊ quando orationes pdicte dicant i lau. vt a die animar vsqȝ ad. iiij. feriā ante pascha: tunc dicatur ab ipso sacerdote executore officij. v. Requiescāt i pace. sine Dn̄s vobiscū.

post orationē. Ad Dirige. super omnes p̄s ante lectiones hec sola ātiphona. Dirige. p̄s. Uerba mea. p̄s. Dn̄e ne i furore. j. p̄s. Dn̄e deus meus. p̄s. Dn̄s regit. p̄s. Ad te dn̄e leuaui. p̄. Domin⁹ illuminatio. p̄s. Expectans. p̄s. Beat⁹ qui intelligit. p̄s. Quēad modū. repetita aña post p̄os sacerdos executor officij dicat. v̄⁹. Cōplaceat tibi domine vt eruas me. ℟. Domine ad adiuuandū me respice. Pater nr̄. Deinde dicat sacerd. in audientia. Et ne nos. Chor⁹. Sed libera nos. Similiter ī audiētia oēs lec. legant̄ in secūda forma v̄. quoqꝫ ℟ior. ab ipsis lectorib⁹ dicant̄: ita q̄. j. ⁊. iij. lec. ex parte chori legant̄: ⁊. ij. lc. ex altera parte: ⁊ hec oīa sine nota dicant̄ statim post vesp. de die ⁊ de sctā maria ante ꝯple. de die. In. lec. legēdis ⁊ ℟ijs cātādis ordo feriarꝫ seruet̄. videlꝫ die dn̄i. ⁊ fer. iiij. lc. ⁊ ℟ia de. j. noc. ⁊. ij. ⁊. v. fe. lc. ⁊ ℟ia de. ij. noc. ⁊. iii. ⁊. vi. fer. lc. et ℟ia de. iii. noc. ita tn̄ q̄ sēp i. iii. et vi. fer. sit tertium ℟. Libera me dn̄e de viis inferni. In obsequiis mortuorꝫ cū. ix. p̄is ⁊. iii. lc. tertium ℟. nūq̄ repetatur. Ante laudes quādo sequūtur laud. continue: vt a festo sācte trinita. vsqꝫ ad festū omniū sāctorū: dicat sacerdos hūc v̄. Requiescant in pace. ℟. Amen. In laudib⁹ hec sola ān. Exultabūt domino. p̄s. Miserere. p̄s. Te decet. p̄s. De⁹ deus me⁹. p̄. Ego dixi. p̄s. Laudate dn̄m de celis. Repetita antiphona post psalmos dicat sacerdos versum. Requiē eternam. ℟. Et lux perpetua. antiphona. Ego sum. p̄s Benedict⁹. sequat̄ Kyrie eleysō. Christe eleysō. Kyrie eleyson. Pr̄ noster. deinde sine pronunciatione Et ne nos. dicatur sine nota iste p̄s. Exaltabo te. Deide dicat sacerdos Requiē eternā. Et lux perpe. A porta iferi. Erue dn̄e. Credo videre. In terra viuē

tium. Dñs vobiscū. Oremus. Oratio. Deus cuius mie. Oratio. Inclina domine aurē. et finiantur sub vna terminatione sic Per christum dominū nostrū. Sequatur Oremꝰ. Deinde dicūtur orationes ꝓ defunctis familiaribꝰ ad placitum: quibus expletis sequatur oratio generalis in audientia: scilicet. Animabus quesumꝰ domine. que terminetur sic. Qui cū deo patre ⁊ spiritu sancto viuis et regnas deꝰ. Per omnia secula seculorum. ℞. Amen. Requiescant in pace. ℞. Amen. sine Dñs vobiscū. Quando laudes nō sequūtur cōtinue post lectiones / vt a die animarū vsqꝫ ad iiii. feriā āte pascha: tunc nō dicatur ante laudes versiculꝰ Requiescāt in pace. sed post vltimū ℞. dicatur Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson. Pater noster. sine Et ne nos. deinde dicatur ps. Exaltabo. sine nota cū ℣. ⁊ oratione q̄ dicende sunt ad laudes alio tpe. Laudes vero tūc dicuntur post matu. de die ⁊ de sācta maria supradicto modo / et tunc post ps̄m Benedictus. dicitur Kyrie eleysō. Christe eleysō. Kyrie eleyson. Pater nr̄. sine Et ne nos. cū ps̄o. Uoce mea. ii. cū ℣. ⁊ oratione q̄ dicebantur ad Placebo. ⁊ hec omnia tā ad Placebo. q̄ ad Dirige. sine nota dicūtur. ¶ Sciēdum est q̄ quādocunqꝫ dicitur seruitiū mortuorum in conuentu nisi corpꝰ presens fuerit: vel anniuersariꝰ epōrum vel decanorum: ⁊ nisi i die aiarū: semp dicitur Placebo. sedēdo vsqꝫ ad an̄. post ps̄os: similiter fiat i laud. Ad Dirige. vero ꝑ totū tēpꝰ sedet chorꝰ nisi dū an̄. sup ps̄os āte lectiones dicitur vsqꝫ ad inceptionē lec. Ita tū q̄ lec. ⁊ ℣. Rior stādo dicunt: ⁊ legātur ab illis clericis scilicet q̄ dicturi sunt tātum: chorus vero interim sedeat. In repetitiōe aūt noni ℞u post vltimū ℣. stet chorꝰ vsqꝫ ad. i. an̄. incipiēdā sup laudes.

Prostratus vero debet esse chor⁹ in omni feria: quā-
do de feria agit̄ extra tp̄s pascha. in vigi. mortuorū.
iij. lec. ad **Placebo.** ex quo dicit̄ **Kyrie eleyson.** donec
vltia oratio cōpleatur: ⁊ ad **Dirige.** similiter/dū di-
cit̄ **Pater nr̄.** ante lec. ⁊ post vltimū ℞. quādo non se
quūtur cōtinue laudes. et post p̄m. **Bn̄dictus.** eodē
modo quo post p̄m. **Magnt̄.** ad **Placebo.** Et hoc sit
generale per totū annū ꝙ quotiens fiunt genuflexio
nes i choro ad vespas vel ad matutinas diei: totiēs
fiant in sequētib⁹ obsequijs mortuorū ꝗuis fiāt. ix.
lectiones nisi corp⁹ p̄sens fuerit: vel dies anniuersa.
eiusdē eccl̄ie episcoporum: tūc em̄ genuflectere chorum nō
licet: sed continue stare tenet̄ ad **Placebo.** quousqꝫ fi-
niat̄: ⁊ etiā in singulis nocturnis ad **Dirige.** dū dici
tur orō dn̄icalis ante lec. ⁊ in laud. tm̄ ad primū p̄m.
scꝫ **Miserere.** ⁊ a versiculo āte p̄m. **Bn̄dict⁹.** quousqꝫ
illi⁹ obsequij officiū expleat̄. In reliqua psalmodia
⁊ in oībus alijs sedere debet. ¶ Sciendū est ꝙ in vigi
lia mortuorū nunꝗ̄ fiūt prostrat. in paschali tēpore:
nec i aliquo festo triū vel. ix. lec. nec i cōmemoratiōe
btē marie vel sācti loci. nec in oct. nec infra octa. san-
ctorum. ¶ Quādo vero corp⁹ adest p̄sēs ⁊ in anniuersa
rijs epōrum oēs clerici stare tenētur ad **Placebo.** per
totū tēp⁹/ad **Dirige.** vt in alio tp̄e/ad laudes simili
ter p totū temp⁹ nisi ab inceptione p̄s. **Te decet.** vsqꝫ
ad v̄. ante **Bn̄dictus dn̄s.** In vigilia quoqꝫ mortuo
rū. iij. lectio. extra tēpus paschale oēs versiculi dicā-
tur a sacerdote executore officij loco nec habitu muta
to. In vigilia mortuorū: ix. lect. simplici. j. ān. super
psalmos ad **Placebo.** in superiori gradu ichoetur. cet.
oēs ān. in prima forma discurrāt excepta ān. super
Magnificat. ⁊ prima ān. sup p̄os ad **Dirige.** ⁊. j. ān.

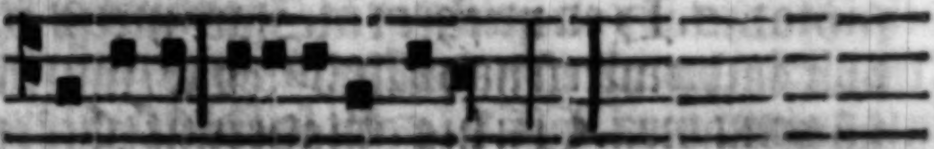
ad laud. ān. sup **Benedictus.** que in superiori gradu discurrāt. Tres prime lectiones i prima forma legā tur: loco nec habitu mutato: sua quoqꝫ ℟ia ab eisdē lectorib⁹ cantentur. Tres medie lectiões i. ij. forma cū suis ℟ijs dicātur. Tres vltie lectiones in superiori gradu eodē modo cum suis ℟ijs dicanẗ. Ita tñ ꝙ secund⁹ ủ. vltimi ℟ij in eodem gradu ex opposito dicatur. Terti⁹ similiter ex parte chori i eodē gradu dicatur: cetera vt ꝑdictū est sūt exeq̄nda. ¶ Iste mod⁹ seruitij mortuorū locū habet i omni anniuersa. ⁊ triginta. post primū diē triginta. ¶ In anniuersa. tñ simplici canonicorū vltimū ℟. a duob⁹ de superiori gradu dicatur ad gradū chori habitu nō mutato cū suis trib⁹ ủ. ¶ In prima quoqꝫ die trigin. simplicis canonici eodē modo vltimū ℟. dicaẗ: sed tñ post vltimū ủ. ℟ij ab ipsis cantorib⁹ ad gradū chori repetaẗ respōsoriū ⁊ a choro ꝑcantetur. Preterea sexta lectio i superiori gradu cū suo respōsorio dicatur. ¶ In anniuersarijs vero archidiaconoꝝ ⁊ subdiaconorū vel succētorū mod⁹ seruitij fiat sicut in primo trigintali siplicis canonici. ¶ In āniuersa. cātoꝝ/thesauraẗ. cancellaẗ. anṫ. q̄ in simplicib⁹ vigilijs solēt esse i prima forma/ in secūda forma discurrāt ceteris vt i die trigintalis de canonico. ¶ In anniuersarijs decani simile seruitiū obseruetur qđ de ceteris personis/ excepta ꝙ tertia lectio i secūda forma/ quinta lectio in supiori gradu cū suo responsorio dicatur. ¶ De psonis vero eccl'ie in episcopos promotis i alijs ecclesijs fit seruitiū i eoꝝ āniuersarijs iuxta dignitat. sue exigētiā quā ante promotionē i eccl'ia Sarisbu. habuerūt. ¶ De alijs vero episcopis extraneis ⁊ ꝓ regib⁹ pro quib⁹ fit seruitiū: eo modo fiat quo in anniuersa

ciis canonici simplicis. ¶ Sciendum tñ est q de aliis solũmodo fit seruitiũ in anniuersariis q̃ scribunt in martyrologio. Sciendũ est aũt q in anniuersariis. iiii. principaliũ psonarũ excellentior sacerdos exeq̃tur officiũ. Episcop⁹ vero in anniuersariis episcoporũ pdecessorũ officiũ exequitur. In anniuersa. et trigint. epor Sarisbu. eccľie totũ seruitiũ discurrit more duplicis festi scz Johannis baptiste. habit⁹ tñ nõ mutetur in legẽdo vel cãtãdo. Tabula etiã de lectionib⁹ legendis ⁊ ℞ijs cantãdis disponitur sicut ĩ predicto festo: excepto q nullũ ℞m. a trib⁹ cãtatur nisi nonũ. Tertiũ quoq;. vi. ⁊. ix. repetãtur ab illis clericis qui versũ responsorii cãtauerũt: lectiones vero nõ ĩ pulpito sed ad gradũ chori sup lectrinũ legãtur. Executor tñ officii in orationib⁹ dicẽdis/locũ nõ mutet nec habitũ. Oẽs aũt versiculi dicãtur ⁊ respõdeãtur sub eodẽ tono quo in trib⁹ noctib⁹ ante pascha: sed in audientia non respõdeantur. ¶ In oib⁹ aliјs anniuersariis ⁊ trigintalibus. i. aña sup primũ psalmũ ad **Placebo.** in superiore gradu ichoetur. cetere oẽs ãe in secunda forma discurrant per ordinẽ: excepta aña sup p̃m. **Magnificat** et. j. aña super primũ psalmũ ad **Dirige.** ⁊. j. ãtiphona ad laudes ⁊ aña super **Bñdictus.** q̃ in superiore gradu discurrant. Sex prime lectiões i. ij. forma legant loco nec habitu mutato. ṽ. quoq; ℞ior ab eisdẽ lectorib⁹ cãtent. Septima lectio/rũ ṽ. ℞ij sui ⁊ sic deinceps ĩ supiore gradu supradicto modo discurrãt. Ita tamẽ q. ix. ℞. a duobus de supiore gradu cãtetur ad gradũ chori habitu nõ mutato cũ suis ṽ. ¶ Et sciẽdũ est q sẽper dicatur a sacerdote **Et ne nos.** post **Pater nr.** ante inceptionẽ lectio. qñcũq; dicat seruitiũ mortuor tã. iij. q̃. ix.

lectionū. Oēs vero v̄. ab aliquo sacerdote de superio re gradu dicantur sub eodē tono qui in tribus nocti-bus āte pascha loco nec habitu mutato: vel ab execu tore officij/ & rūdeat chor⁹ supradicto modo. ¶ Quā do vero fit seruitiū pro corpore presenti nō pro cano-nico: oēs ān. preter quinqꝫ principales in secūda for-ma supradicto modo discurrāt: due prime lc. cū suis ℟. i. i. forma. iij. & iiij. in. ij. forma. v. et sic deinceps i supiori gradu. Singula vero ℟ia a duob⁹ ad caput defuncti ad orientē conuersis habitu non mutato cā tentur: vltimū vero responsorium a trib⁹ cū repeti-tione cā etur loco et habitu supradicto. Ita tamē ꝙ ab ipsis cantorib⁹ cantetur & inchoetur. Singuli ve ro versiculi a duob⁹ pueris ibidem dicantur habitu nō mutato: nō respondeantur in audientia quando dicūtur a duob⁹: cetera vt in alijs vigilijs predictis.

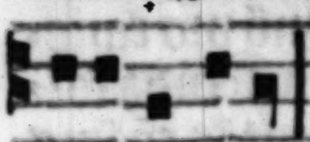

Si vero fuerit corp⁹ canonici cuiuscunqꝫ eodem mo-do fiat seruitiū sicut in anniuersariis episcoporum eiusdē ecclesie. ¶ In vigiliis mortuorum ad vespe-ras sine Deus in adiutorium. incipiatur in superio ri gradu. Antiphona.

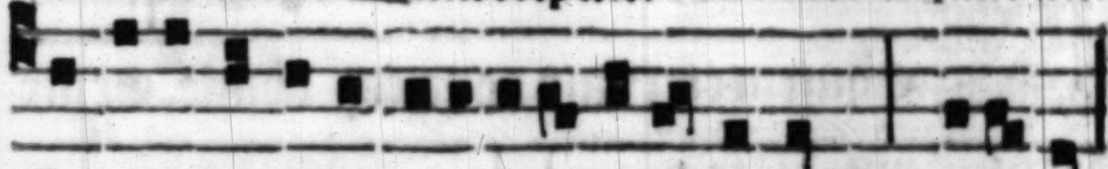

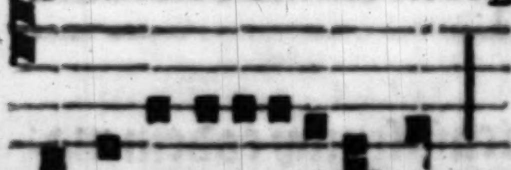
Ilexi quoniã exaudiet dominus vocẽ ora-

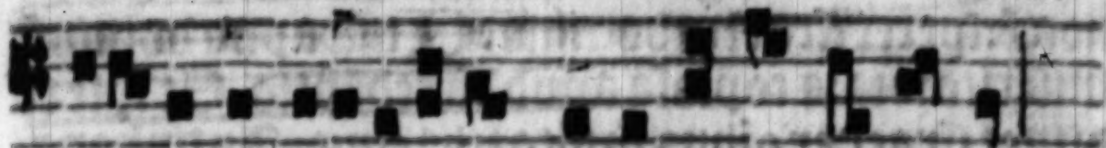
tionis mee. Quia inclinauit aurẽ suã michi: et in dieb⁹ meis inuocabo. Circũdede rũt me dolores mortis: ⁊ pericula inferni inuenerunt me. Tribulationẽ et dolorẽ inueni: ⁊ nomẽ dñi iuocaui. O dñe libera aiam meã / misericors dñs ⁊ iustus: et de⁹ nr̃ miseretur. Custodiẽs paruulos dñs: hũiliat⁹ sũ ⁊ liberauit me. Cõuertere aia mea in requiẽ tuã: qꝛ dñs bñ fecit tibi. Qꝛ eripuit aiaꝫ meã de morte / oclos meos a lachrymis: pedes meos a lapsu. ¶ Iste seqñs v̈. scꝫ Placebo dño in regione viuorũ. eo ꝙ idẽ est cũ ãn. sequẽti: nõ dicatur ꝓ versu nisi tantũ in quotidianis obsequijs mortuoꝝ qñ vna sola ãn. dicitur sup psal. sed finito versu Quia eripuit. imediate sequaꝛ ãn.

Placebo domino in regio ne viuorũ. ãn. Heu me.

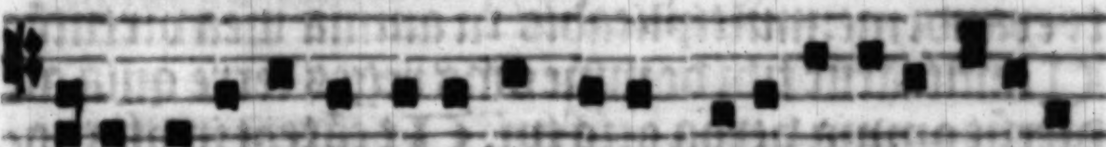

E.u.o.u.a.e. Psalm⁹. Ad dñꝫcũ tribularer clamaui: et exaudiuit me. Dñe libera aiam meã a labijs iiqs: ⁊ a ligua dolosa. Quid deꝛ tibi aut qd apponatur tibi: ad linguã dolosã. Sagitte potẽtis acute: cũ carbonibus desolatorijs. Heu michi qꝛ incolat⁹ meus prolõgatus est: habitaui cũ habitãtib⁹ cedar / multũ incola fuit anima mea. Cũ his qui oderunt pacẽ erã pacific⁹: cum loquebar illis impugnabãt me gratis. ãn.

Heu me quia incolatus meus prolongatus est. V.

Leuaui oculos meos in montes: vnde ve-
Dominus. E.u.o.u.a.e. ps. niet auxiliū michi
Auxilium meum a dño: qui fecit celum et terram.
Non det in cōmotionem pedem tuum: neq; dormi-
tet q̄ custodit te. Ecce nō dormitabit neq; dormiet:
qui custodit israel. Dominus custodit te dñs prote
ctio tua: super manum dexteram tuam. Per diē sol
non vret te: neq; luna per noctem. Dñs custodit te
ab omni malo: custodiat animam tuam dominus.
Dominus custodiat introitū tuum & exitum tuū:
ex hoc nunc & vsq; in seculum. Antiphona.

Domin9 custodit te ab omni malo custodiat animā

tuam dominus. an. Si iniquitates. E.u.o.u.a.e. ps.
De profundis clamaui ad te domine: dñe exau
di vocem meam. Fiant aures tue intenden
tes: in vocē deprecationis mee. Si iniqtates obser-
uaueris domine: domine quis sustinebit? Quia apud
te propiciatio est: & propter legē tuam sustinui te do-
mine. Sustinuit anima mea in verbo ei9: sperauit
aīa mea in domino. A custodia matutina vsq; ad

noctē: speret israel in domino. Quia apud dominū misericordia: ⁊ copiosa apud eū redēptio. Et ipse redimet israel: ex oībus iniqtatib⁹ eius. Antiphona.

Si iniquitates obseruaueris domine: domine qͥs

sustinebit. An Opera. E.u.o.u.a.e. Psalmus.

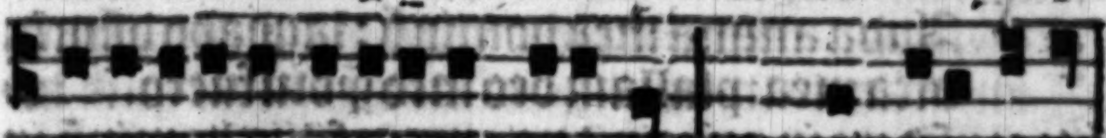
Confitebor tibi dñe in toto corde meo: quoniā audisti verba oris mei. In conspectu angelorum psallam tibi: adorabo ad templum sanctum tuū et confitebor nomini tuo. Super misericordia tua et veritate tua: quoniā magnificasti super omne nomen sanctū tuum. In quacunq₃ die inuocauero te exaudi me: multiplicabis in anima mea virtutē. Confiteātur tibi domine oēs reges terre quia audierūt omnia verba oris tui. Et cātent in vijs domini: qm̄ magna est gloria dñi. Quoniā excelsus domin⁹ et humilia respicit: et alta a lōge cognoscit. Si ambulauero in medio tribulationis viuificabis me/ ⁊ super irā inimicorū meorum extendisti manum tuā: ⁊ saluum me fecit dextera tua. Domin⁹ retribuet pro me/ domine misericordia tua in seculū opera manuum tuarum ne despicias. Antiphona.

Ope ra manuum tuarum domine ne despi cias.
Deinde dicitur versiculus hoc modo.

℟. Erue domine aias eorum. ¶ Et sciendū est q̄ quādocūq; corpus presēs fuerit & i anniuersarijs & trigin-

A porta inferi. talib⁹ episcopoꝝ Sarisbu. eccl'ie. et in die aiaꝝ omnes ꝟ. tam ad **Placebo.** q̄ ad **Dirige.** a duobus pueris pariter stantibus ad orientem conuersis habitu nō mutato/ sub toto supradicto cantētur: & sub silentio respondeantur. Ita q̄ in anniuersarijs & trigintalibus episcoporum/ & in die animarum ad gradum chori in medio: & quandocunq; corpus presens affuerit ad caput defuncti dicantur. ¶ In omnibus vero alijs anniuersarijs & trigintalibus: & quando vltimo fit seruitium mortuorū ante pascha: omnes ꝟ⁹. ab aliquo sacerdote in superiori gradu vel ad executore officij loco nec habitu mutato sub tono supradicto dicantur: & tunc semper respondere chorus sub hoc tono. Responsorium.

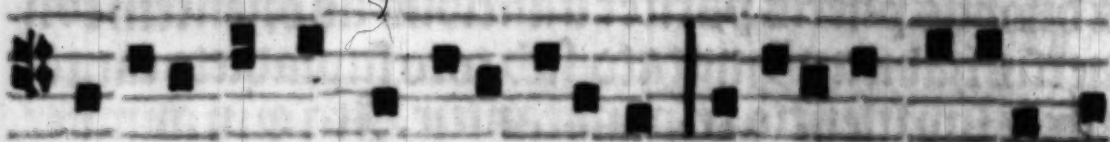
Erue domine animas eorum. An. Audiui vocē.

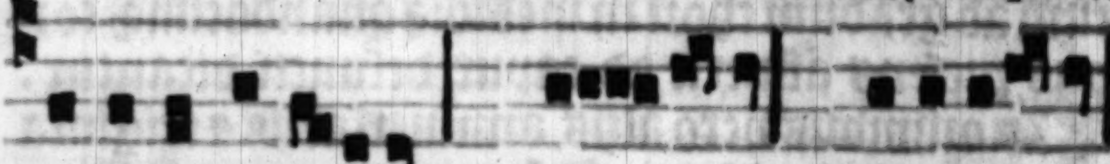
E.u.o.u.a.e. Psalmus.

Magnificat anima mea dn̄m. Et exultauit sp̄us me⁹: in deo salutari meo. Q̄ respexit humilitatē ancille sue: ecce eni ex hoc beatā me dicent oēs generationes. Quia fecit michi magna qui potens est: & sanctū nomen eius. Et misericordia eius a progenie in progenies: timentibus eum. Fecit potentiā in brachio suo: dispersit superbos mente cordis sui. Deposuit potentes de sede: & exaltauit humiles. Esuriētes ipleuit bonis: et diuites

dimisit inanes. Suscepit israel puerum suum: recordatus misericordie sue. Sicut locutus est ad patres nostros abraham et semini eius in secula. ¶ Nunc thurificetur corpus alicuius defuncti ad Placebo domino. vel ad Dirige domine. secundum usum ecclesie Sarisburiensis. Antiphona.

Audiui vocem de celo dicentem: beati mortui qui in

domino moriuntur. Kyrie eleyson. Christe eleyson.

Pater noster. Deinde sine pronunciatione Et ne nos. dicatur iste psalmus sine nota.

Kyrie eleyson.

Lauda anima mea dominum: laudabo dominum in vita mea: psallam deo meo quamdiu fuero. Nolite confidere in principibus: nec in filiis hominum in quibus non est salus. Exibit spiritus eius et reuertetur in terram suam: in illa die peribunt omnes cogitationes eorum. Beatus cuius deus iacob adiutor eius spes eius in domino deo ipsius: qui fecit celum et terram mare et omnia que in eis sunt. Qui custodit veritatem in seculum/facit iudicium iniuriam patientibus: dat escam esurientibus. Dominus soluit compeditos: dominus illuminat cecos. Dominus erigit elisos: dominus diligit iustos. Dominus custodit aduenas pupillum et viduam suscipiet: et vias peccatorum disperdet. Regnabit dominus in secula deus tuus syon: in generatione et generationem.

¶ Finito psalmo: dicat sacerdos loco nec habitu mutato hunc versiculum sequentem. Versus.

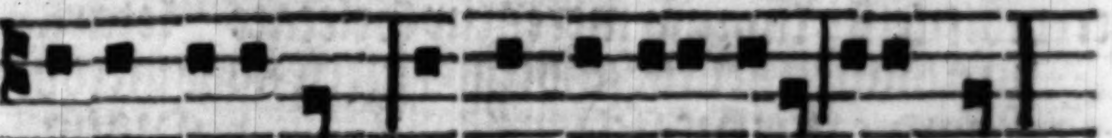
Re quiē eternā dona eis domie. Et lux perpetua

luceat eis. A porta iferi. Erue domie animas eorum

Credo videre bona domini. In terra viuēciū. Do

minus vobiscum. Et cum spiritu tuo. Oremus.

¶ Sciēdū est q̄ qn̄cūq̄ corp⁹ adest p̄sēs nisi fuerit episcopi/regis/regine/vel alteri⁹ magnatis: sēp dicant sub tono sequēti & sub vna cōclusiōe tā ad Placebo. q̄ ad Dirige quatuor orōnes: quar Prima sit p̄ corpore p̄sēti. Secunda pro episcopis. Tercia p̄ fratrib⁹ et sororibus. Et quarta generalis. ¶ Si vero eodē die dies anniuersarius vel trigintale alicuius non cōplete cōtigerit: tūc sit secūda oratio p̄ illo anniuersario vel trigintali: tercia post fratrib⁹ & sororib⁹: et quarta gn̄alis. Et si trigintale simul cū anniuersario eodē die cōtigerit: tūc sit secūda oratio pro illo trigintali: tercia pro anniuersario: et quarta gn̄alis. ¶ Tamē hoc nō vsitatū est in ecclīa Sarisbu. immo differātur ibidē huiusmodi solēnitates: & vnaqueq̄

per se solẽnitas celebret: licet ĩ ecclesijs parrochialibus fieri nõ valeat. ¶ Similiter in oibus anniuersarijs vel trigintalibus semp dicãtur quatuor orationes sub vna conclusione: tam ad Placebo. q̃ ad Dirige. quarum prima sit p illo ãniuersario vel trigintali: scda pro episcopis: tercia pro fratribus & sororibus: & quarta gñalis. ¶ Pro corpore psñti cuiuscũq3 fuerit tã ad Placebo. q̃ ad Dirige. dicit hec Oratio.

Deus cui ppriũ est misereri sẽp & parcere/ te supplices deprecamur p aia famuli tui vel famule tue N. quã hodie de hoc sclo migrare iussisti: vt non tradas eã in man9 inimici nec obliuiscaris ĩ finẽ: sz iubeas illã ab ãgelis sctis suscipi: atq3 ad regionẽ viuorum pduci/ & q2 in te sperauit et credidit/ sctõrum tuorum mereatur societate letari.

¶ In anniuersario vt quocunq3 fuerit ad Placebo. tantum dicatur hec sequens. Oratio.

Deus indulgentiarũ domie da anĩme famuli tui vel famulorũ tuorũ N. cuius vel quorum aniuersariũ depositionis diem commemoramus: refrigerij sedẽ quietis beatitudinem/ luminis claritatem. ¶ Pro trigintali cõplendo vel completo seu commemoratione vnius defuncti vel plurimorum tam ad Placebo. q̃ ad Dirige. dicitur hec Oratio.

Deus cui propriũ est misereri semp & parcere/ propiciare aie famuli tui vel famule tue N. et oia eius peccata dimitte: vt mortis vinculis absolutus vel absoluta/ transire mereat ad vitã. ¶ Pro episcopis defũctis ad Placebo. tm̃ dicitur ista Or.

Deus q̃ iter apl'icos sacerdotes famulos tuos põtificali fecisti dignitate censeri/ psta q̃s vt quorũ vicẽ ad horã gerebãt in terris: eorũ perpetuo

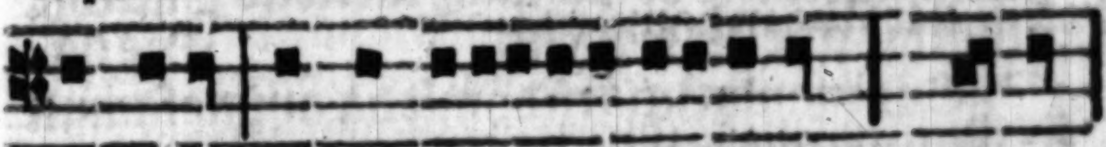
cōsortio letētur in celis. ¶Pro fratribꝰ ꝛ sororibus nostris ad Placebo tantū dicitur ista sequēs Oro.

DEus venie largitor ꝛ humane salutis auctor qs clemētiā tuā: vt uostrarū ꝯgregationū fratres ꝛ sorores q̄ ex hoc scl'o trāsierūt: intercedēte btā maria semꝑ virgine ꝛ btō michaele archāgelo cū oībus sctis ad ꝑpetue btitudinis ꝯsortiū ꝑuenire ꝯcedas. ¶Oratio gn̄alis ad Placebo. tm̄ dicenda. Orō.

FIdelium deus omniū conditor ꝛ redemptor / animabus oīm fideliū defūctorum remissionem cunctorū tribue peccatorum: vt indulgentiam quā semper optauerunt pijs supplicationibus consequātur.

Qui cū deo patre ꝛ spiritu sctō viuis ꝛ regnas deus.

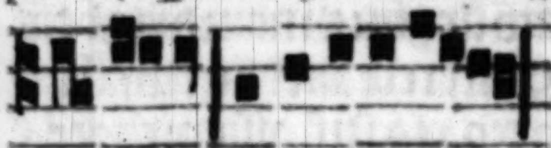
Per omnia secula seculorum. ℞. Amen. Non dr̄ Dominus vobiscū neqꝫ Requiescāt in pace sed absqꝫ interuallo icipiant matutine mortuorū: vt patet inferius. Tamen qn̄cunqꝫ nō dicitur Dirige. statim post Placebo. vt i die aiarū. ꝛ in xl. ꝛ quando orationes predicte dicunt in laudibꝰ: vt a die aiarū vsqꝫ ad quartā feriā ante pascha: tūc finita oratiōe Fidelium. vt supradictū est: statim dicat sacerdos executor officij sine Dominus vobiscum. hoc modo.

¶In quotidianis tn̄ obsequijs mortuorū tertia lectio

Requiescant in pace. ℞. Amen. semper sine nota di

catur et rn̄deat. Ad matutinas mortuorum nō dicitur. **Domine labia.** nec **Deus in adiutorium.** sed sine Inuitatorio et sine psalmo **Venite.** incipiat antiphona in superiori gradu hoc modo. In primo nocturno. Añа.

Verba mea auribus percipe domine intellige clamorem meum.

Dirige. E.u.o.u.a.e. ps. Intende voci orationis mee: rex meus et deus meus. Quoniā ad te orabo domine: mane exaudies vocē meā. Mane astabo tibi et videbo: quoniam non deus volēs iniquitatem tu es. Neqꝫ habitabit iuxta te malignus: neqꝫ permanebunt iniusti ante oculos tuos. Odisti oēs qui operantur iniquitatē: perdes omnes qui loquūtur mēdaciū. Virum sanguinum et dolosum abominabitur dominus: ego autē in multitudine misericordie tue. Introibo in domū tuā: adorabo ad tēplū sctm̄ tuū in timore tuo. Dn̄e deduc me i iusticia tua propter inimicos meos: dirige in conspectu tuo viā meā Quoniā non est in ore eorum veritas: cor eorū vanum est. Sepulchrū patens est guttur eorum: linguis suis dolose agebāt iudica illos deus. Decidāt a cogitationibus suis: secundū multitudinem impietatū eorū expelle eos: qm̄ irritauerunt te dn̄e. Et letentur omnes qui sperāt in te: in eternū exultabūt et habitabis in eis. Et gloriabūtur in te omnes qui diligunt nomen tuum: quoniā tu benedices iusto Dn̄e vt scuto bone voluntatis tue coronasti nos. Añа.

Diri ge domine de us meus in conspectu tuo

viam meam. an. Conuertere. E.u.o.u.a.e. ps.

Domine ne i furore tuo arguas me: neqꝫ in ira tua corripias me. Miserere mei dn̄e qm̄ ifirmus sū sana me dn̄e qm̄ ꝯturbata sūt ossa mea. Et aīa mea turbata est valde: sed tu dn̄e vsqꝫquo. Cōuertere dn̄e ⁊ eripe aiam meā: saluū me fac propter miam tuā. Qm̄ nō est in morte q̄ mēor sit tui: in inferno aūt q̄s ꝯfitebit tibi. Laboraui i gemitu meo lauabo per singulas noctes lectū meū: lachrymis meis stratū meū rigabo. Turbatꝰ est a furore oculus meus: inueteraui iter oēs iimicos meos. Discedite a me oēs qui operamini iniq̄tatē: qm̄ exaudiuit dn̄s vocē fletus mei. Exaudiuit dn̄s deprecationē meā: dn̄s orationē meā suscepit. Erubescant ⁊ conturbentur vehementer omnes inimici mei conuertantur et erubescant valde velociter. Antiphona.

Cōuertere domie ⁊ eripe aiam meā: quoniā nō est

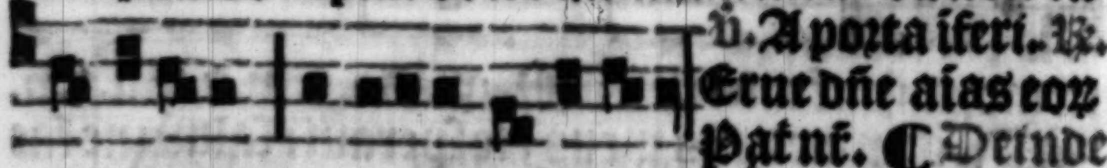
in morte q̄ mēor sit tui. a. Nequādo. E.u.o.u.a.e. p.

Domine deus meus i te speraui: saluū me fac de oībus persequentibꝰ me ⁊ libera me. Nequādo rapiat vt leo aiam meā: dū nō est q̄ redimat neqꝫ qui saluū faciat. Domie deus meꝰ si feci istud: si est iniq̄tas in manibꝰ meis. Si reddidi retribuē-

tibus michi mala: decidā merito ab īimicis meis ianis. Persequatur īimicus aiam meā/ ꝛ cōpꝛehēdat et cōculcet i terra vitā meā: ꝛ gloꝛiā meā in puluerē deducat. Exurge dn̄e in ira tua: et exaltare in finibus inimicoꝝ meoꝝ. Et exurge dn̄e de⁹ me⁹ in pꝛecepto quod mādasti: ꝛ synagoga populoꝝ circundabit te. Et ꝑpter hanc in altū regredere: dn̄s iudicat populos. Iudica me dn̄e secundū iusticiam meam: et secundū innocētiā meā sup me. Consumetur nequitia peccatoꝝ ꝛ diriges iustū: scrutans coꝛda ꝛ renes deus. Iustū adiutoꝛium meū a dn̄o: qui saluos facit rectos coꝛde. Deus iudex iust⁹ foꝛtis ꝛ patiēs nunqd irascitur per singulos dies? Nisi cōuersi fueritis gladiū suū vibꝛauit: arcū suū tetēdit ꝛ parauit illū. Et i eo parauit vasa moꝛtis: sagittas suas ardentibus effecit. Ecce parturit iniusticiā cōcepit doloꝛē: ꝛ peperit iniquitatē. Lacum aperuit et effodit eū: et incidit in foueā quā fecit. Conuertetur doloꝛ eius in caput eius: et in verticē ipsius iniquitas eius descendet. Confitebor domino secundum iusticiam eius: et psallam nomini domini altissimi. Aña.

Nequando rapiat vt leo animam meā: dn̄ non est

qui redimat/ neqꝫ q̄ saluū faciat. ℣. A poꝛta iferi. ℟. Erue dn̄e aias eoꝝ. Pat nr̄. ¶ Deinde dicat sacerdos i audiētia sub tono ꝯsueto Et ne nos. Choꝛ⁹ silr̄ i audiētia sub eodē tono rn̄deat Sꝫ libera. qd̄ ꝑ totū ān̄ū obseruet i obseqꝛs moꝛtuoꝝ nota dicēdis qualiscūqꝫ no

cturn⁹ v₂:ac etiã i die aiar. Aħ Kc. nõ dicaƙ **Jube dñe bñdicere.** nec **Tu autẽ dñe.** sed ex verbis lect. finẽ faciãt lectores: vt ifra patebit i lectione sequẽti. Lec. i.

PArce michi domine/nichil em̃ sunt dies mei. Quid est homo quia magnificas eum: aut qd apponis erga eum cor tuũ? Uisitas eũ diluculo: et subito pbas illũ. Usquequo nõ parcis michi: nec dimittis me vt glutiã saliuã meã? Peccaui. Quid faciã tibi o custos hoim? Quare posuisti me cõtrariũ tibi: et fact⁹ sum michimetipsi grauis? Cur nõ tollis pctm̃ meũ et quare nõ aufers iniquitatẽ meam? Ecce nũc i puluere dormio: et si mane me q̃sieris. Et finiaƙ sic.

Eodẽ modo finiantur om̃es lectiões pter

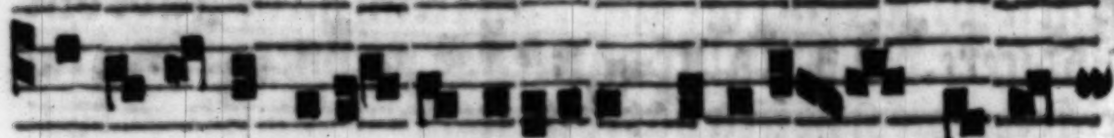
nõ subsistam. secũdam. ℟. Credo q redemptor

meus vi uit et in nouissimo di-

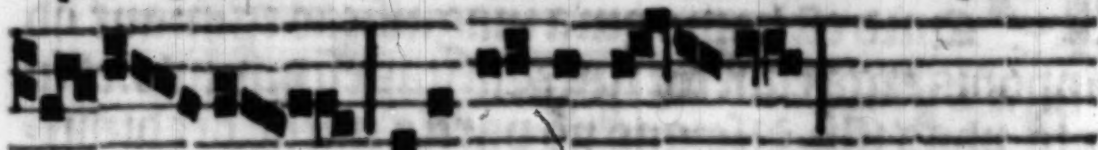
e de ter ra surre cturus sum. Et in carne

me a vide bo de um saluato

rem me um. Quẽ visurus sum ego

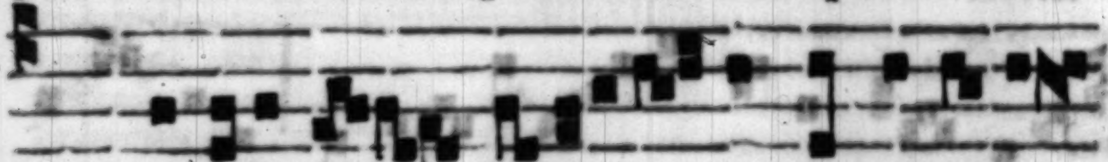

ipse ⁊ non ali us ⁊ oculi mei con spectu-

ri sunt. Et in carne me a. Lectio secūda.

Tedet animam meam vite mee: dimittam adversū me eloquium meum. Loquar in amaritudine anime mee/ dicam deo: noli me condēnare. Indica michi cur me ita iudices. Nunquid bonū tibi videtur si calumnieris et opprimas me opus manuum tuarum ⁊ cōsilium impiorum adiuues? Nūqd oculi carnei tibi sūt: aut sicut videt homo ⁊ tu videbis? Nūquid sicut dies hominis dies tui ⁊ āni tui sicut humana sunt tempora? Ut queras iniquitatē meam ⁊ peccatum meum scruteris: ⁊ scias quia nichil impiū fecerī cū sit nemo q̄ de manu tua possit eruere.

℟. Qui lazarum resuscita sti a monumen-

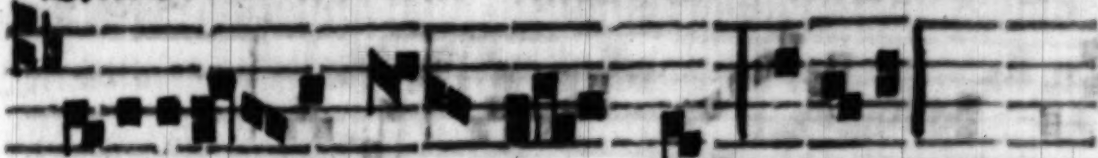
to feti dū. Tu eis do mi ne dona

requi em ⁊ lo cum indul genti e. ℣.

Qui venturus es iudicare viuos et mortu-

os et secu lum per i gnē. Tu eis. Lectō.iij.

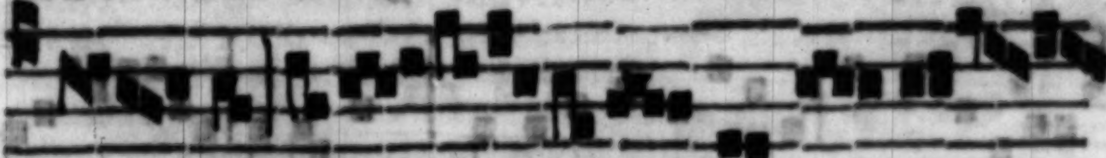
Manus tue domine fecerūt me et plasmauerūt me totum in circuitu: et sic repente precipitas me. Memento quaeso quod sicut lutum feceris me: et in puluerē reduces me. Nonne sicut lac mulsisti me et sicut caseum me coagulasti. Pelle et carnibus vestisti me: ossibus et neruis compegisti me. Uitam et misericordiam tribuisti michi et visitatio tua custodiuit spiritum meum. Responsorium.

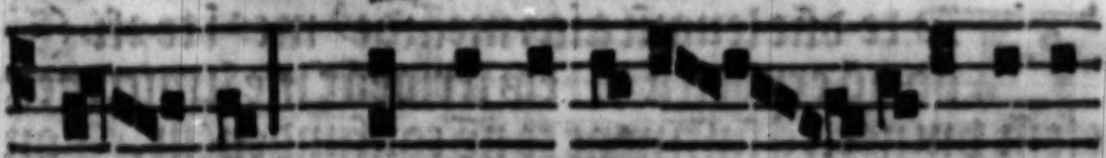
Domine quando vene ris iu di ca re ter-

rā vbi me abscon dā a vultu i re

tu e. Quia peccaui ni mis in vita

me a. Vs. Commissa mea .... pauesco et

ante te erube sco: dum veneris iudicare noli me

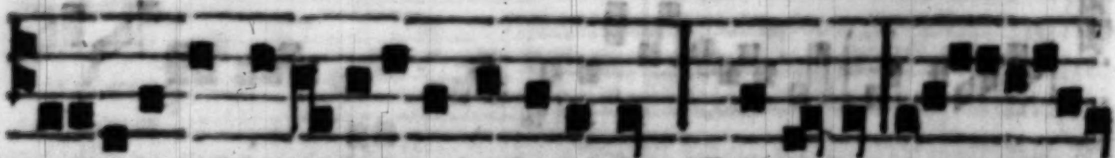
condemna re. Quia.

Quādocūq3 corpus adest p̄sens: ⁊ i anniuer. episcoporū tm̄: ac etiā in die aīaꝝ repetat̄. iij. vj. ⁊. ix. ℟. ab illis clericis qui. ℣. respōsorij precedētis cātauerūt.

¶ In secundo nocturno. Antiphona.

Dominꝰ regit me ⁊ nichil michi deerit: i loco pascue ibi me collocauit. In loco. E.u.o.u.a.e. ps. Sup aquā refectiōis educauit me aīaz meā ꝯuertit. Deduxit me sup semitas iustitie: ꝓpt nomē suū. Nā ⁊ si ābulauero i medio vmbre mortis nō timebo mala qm̄ tu mecū es. Uirga tua ⁊ baculꝰ tuꝰ ipsa me ꝯsolata sūt. Parasti i ꝯspectu meo mēsā aduersꝰ eos q̄ tribulāt me. Impinguasti i oleo caput meū: ⁊ calix meꝰ iebriās q̄ p̄clarꝰ est. Et mīa tua subsequetur me: oībus diebꝰ vite mee. Et vt inhabitē i domo dn̄i: in lōgitudinē dierū. ān.

In loco pascue ibi me collocauit. ā. Delicta. Euouae

Ad te dn̄e leuaui aīaz meā: deꝰ meꝰ i te ꝯfido nō erubescā. Neq3 irrideāt me inimici mei: etenim vniuersi q̄ sustinent te nō confundentur. Confundant̄ oēs iniqua agētes supuacue. Uias tuas

dñe demõstra michi: ⁊ semitas tuas edoce me. Dirige me i veritate tua et doce me: qꝛ tu es deꝰ saluatoꝛ meꝰ ⁊ te sustinui tota die Reminiscere miserationũ tuarꝫ dñe: ⁊ miarꝫ tuarꝫ q̃ a sclo sũt. Delicta iuuẽtutis mee: ⁊ ignorãtias meas ne memineris. Scdm miam tuã memento mei tu: propter bonitatẽ tuam dñe. Dulcis ⁊ rectus dñs: propter hoc legẽ dabit delinquẽtibꝰ in via. Diriget mãsuetos i iudicio: docebit mites vias suas. Uniuerse vie dñi mia et veritas: reqrẽtibꝰ testamẽtũ eiꝰ ⁊ testionia eiꝰ Propter nomẽ tuũ dñe ꝑpiciaberis pctõ meo: multũ est enim Quis est homo q̃ timet dñz: legẽ statuit ei i via quã elegit: Aia eiꝰ i bonis demorabit: ⁊ semẽ eiꝰ hereditabit terrã Firmamẽtũ est dñs timẽtibꝰ eũ: ⁊ testamẽtũ ipsiꝰ vt manifestet illis. Oculi mei sẽp ad dñm qm ipse euellet de laq̃o pedes meos. Respice i me et miserere mei: qꝛ vnicꝰ ⁊ pauper sũ ego. Tribulationes cordis mei multiplicate sũt: de necessitatibꝰ meis erue me. Uide hũilitatẽ meã ⁊ laborẽ meũ: et dimitte vniuersa delicta mea. Respice iimicos meos qm multiplicati sũt: ⁊ odio iiquo oderũt me. Custodi aiaz meã ⁊ erue me: nõ erubescã qm spaui i te Innocẽtes ⁊ recti adheserũt michi qꝛ sustinui te. Libera deꝰ israel: ex omnibus tribulationibus suis. ãn.

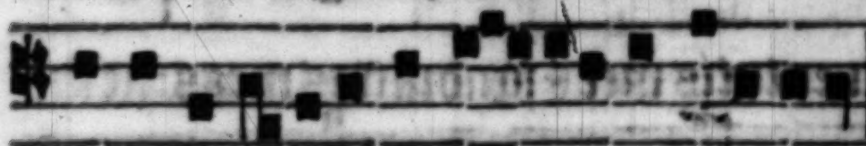

Delicta iuuentutis mee ⁊ ignorãtias meas: ne me-

mineris domine. ã. Credo videre. E.u.o.u.a.e. ps.

D Ominus illuminatio mea et salus mea: quem time bo? Dominus protector vite mee a quo trepidabo? Dum appropiant super me nocentes ut edant carnes meas. Qui tribulant me inimici mei: ipsi infirmati sunt et ceciderunt. Si consistant adversum me castra: non timebit cor meum. Si exurgat adversum me prelium: in hoc ego sperabo. Unam petii a domino hanc requiram: ut inhabitem in domo domini omnibus diebus vite mee. Ut videam voluntatem domini: et visitem templum eius. Quoniam abscondit me in tabernaculo suo in die malorum: protexit me in abscondito tabernaculi sui. In petra exaltauit me: et nunc exaltauit caput meum super inimicos meos. Circuiui et immolaui in tabernaculo eius hostiam vociferationis: cantabo et psalmum dicam domino. Exaudi domine vocem meam qua clamaui ad te: miserere mei et exaudi me. Tibi dixit cor meum / exquisiuit te facies mea: faciem tuam domine requiram. Ne auertas faciem tuam a me: ne declines in ira a seruo tuo. Adiutor meus esto ne derelinquas me: neque despicias me deus salutaris meus. Quoniam pater meus et mater mea dereliquerunt me: dominus autem assumpsit me. Legem pone michi domine in via tua: et dirige me in semita recta propter inimicos meos. Ne tradideris me in animas tribulantium me: quoniam insurrexerunt in me testes iniqui: et mentita est iniquitas sibi. Credo videre bona domini in terra viuentium. Expecta dominum viriliter age: et confortetur cor tuum et sustine dominum. Antiphona.

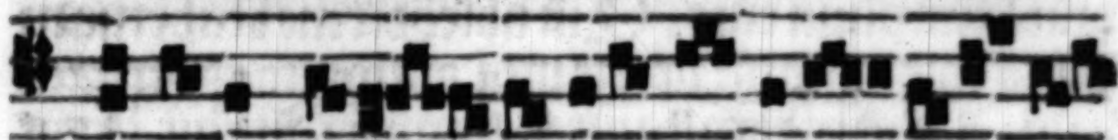
℣. In memoria eterna erunt iusti. ℟. Ab auditione mala non timebunt.

Credo videre bona domini in terra viuentium.

Lectio quarta.

Q Uantas habeo iniquitates et peccata scelera mea atque

delicta ostēde michi. Cur faciē tuā ab scōdis: et arbitraris me iimicū tuū? Cōtra foliū quod vēto rapit ostēdis potentiā tuā: et stipulā siccā psequeris. Scribis eni cōtra me amaritudines: et cōsumere me vis peccatis adolescētie mee. Posuisti i neruo pedū meū et obseruasti oms semitas meas: et vestigia pedum meoꝝ cōsiderasti. Qui quasi putredo consumendus sū: et quasi vestimentū quod comeditur a tinea. R.

Heu michi domine quia pecca ui ni mis in vita

me a: quid faciam mi ser v bi fu giam ni si ad

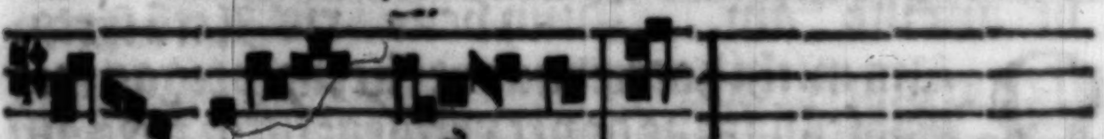
te deus me9 mise rere me i.

Dum vene ris in nouissimo di e. V.

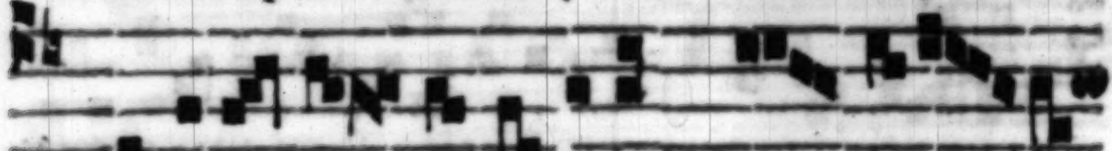

Anima mea turbata est val de: sed tu domine

suc curre ei. Dum. Lectio quinta.

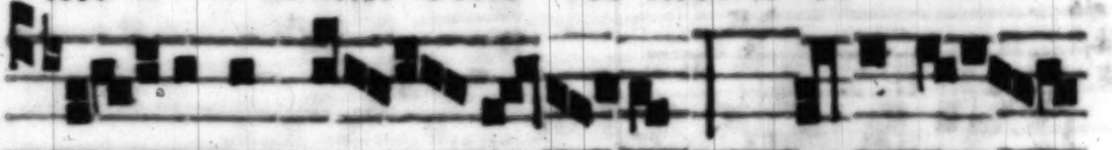
Homo nat⁹ de muliere/breui viuēs tp̄e: replet̄ multis miserijs: q̄ quasi flos egredit̄ & conterit̄ & fugit velut umbra: & nūq̄ i eodē statu pmanet. Et dignū ducis sup huiuscemodi aperire oculos tuos & adducere eū tecū i iudiciū. Quis pōt facere mūdū de imūdo conceptū semie. Nōe tu q̄ sol⁹ es. Breues dies hois sūt nūer⁹ mēsiū ei⁹ apd̄ te est. Cōstituisti termios ei⁹: q̄ pteriri nō poterūt. Recede ergo paululū ab eo vt qescat donec optata veniat: & sicut mercēnarij dies ei⁹

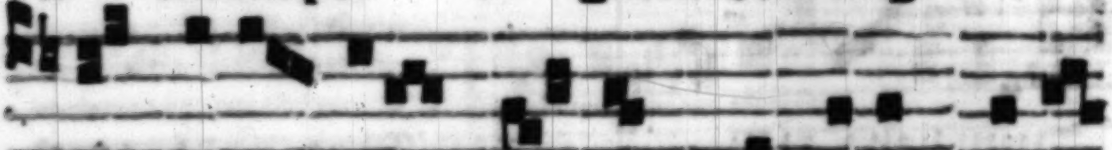
R. Ne recor de ris peccata me a do mi-

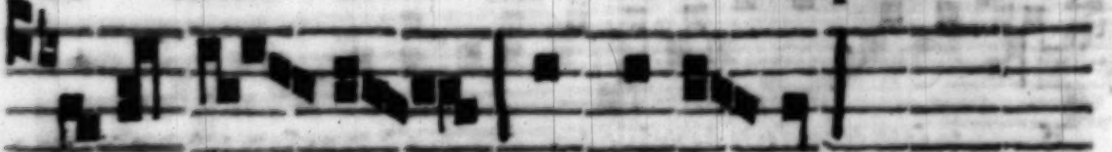
ne. Dum vene ris iudica re

se culum per i gnem. V. Dirige

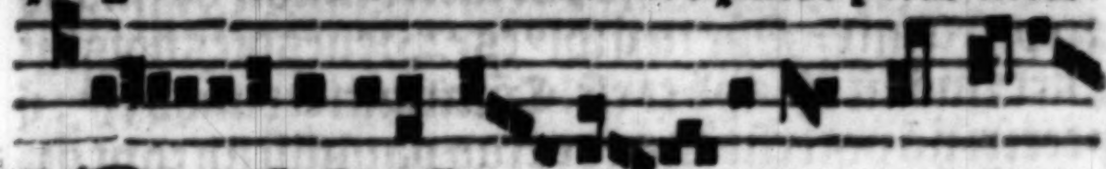
do mine deus me us in conspectu tuo

vi am me am. Dum vene ris. Lectō sexta.

Quis michi hoc tribuat vt i iferno ptegas me: & abscōdas me donec ptrāseat furor tu⁹ & cōstituas michi tp̄s i quo recorderis mei. Putasne mortu⁹

hō rursū viuat? Cūctis dieb⁹ q̄bus nūc milito: expecto donec veniat imutatio mea. Vocab; mei ꝛ ego respōdebo tibi. Opi manuū tuaꝝ porriges dexterā Tu q̄dē gress⁹ meos dinumerasti sed parce petis meis.

℟. Dn̄e secūdū actū me um noli me iudi-

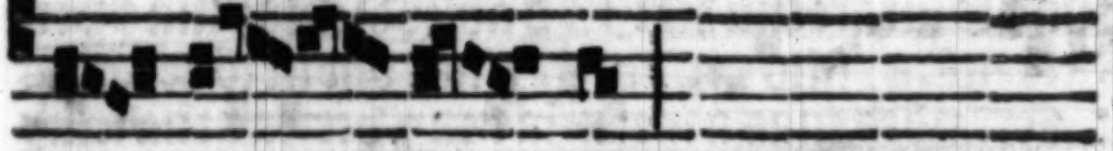
ca re nichil dignū i cōspectu tu o

e gi. I deo de pre coꝛ ma iestatem

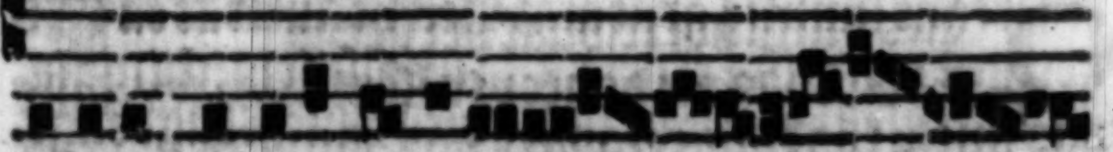
tu am vt tu deus dele as iniqui-

ta tem me am. Versus.

Amplius laua me de⁹ ab iniusticia me a ꝛ a

-delicto meo inūda me q2 tibi so li pecca ui

I deo. Aña. Complaceat. E.u.o.u.a.e.

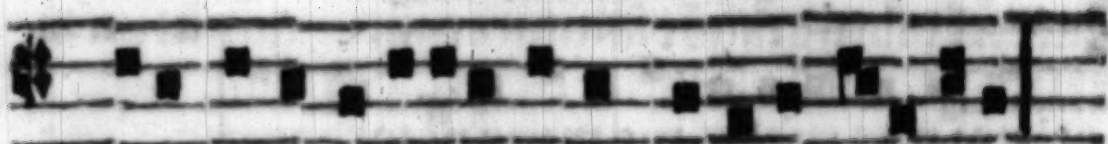
Expectãs expectaui dñm: et intẽdit michi. Et exaudiuit pces meas: ⁊ eduxit me de lacu miserie ⁊ de luto fecis Et statuit supra petrã pedes meos: ⁊ direxit gressꝰ meos. Et imisit in os meũ cãticũ nouũ: carmẽ deo nr̃o. Uidebũt multi et timebũt et spabũt i dño Btũs vir cuiꝰ est noĩe dñi spes eiꝰ: et nõ respexit i vanitates ⁊ isanias falsas. Multa fecisti tu dñe deꝰ meꝰ mirabilia tua: ⁊ cogitatiõibꝰ tuis nõ est q̃ similis sit tibi Annũciaui ⁊ locutꝰ sũ multiplicati sũt sup nũerũ. Sacrificiũ ⁊ oblationẽ noluisti: aures aũt pfecisti michi Holocaustũ ⁊ p pctõ nõ postulasti: tũc dixi ecce venio In capite libri scriptũ est de me/ vt facerẽ volũtatẽ tuã deꝰ meꝰ volui: ⁊ legẽ tuã i medio cordis mei. Annũciaui iusticiã tuã in eccl'ia magna: ecce labia mea nõ ꝓhibebo dñe tu scisti. Iusticiãtuã nõ abscõdi i corde meo: veritatẽ tuã ⁊ salutare tuũ dixi Nõ abscõdi miaꝫ tuã ⁊ veritatẽ tuã: a ꝯsilio multo. Tu aũt dñe ne lõge facias miseratiões tuas a me: mia tua ⁊ veritas tua semp susceperũt me Qm̃ circũdederũt me mala quorũ nõ est numerꝰ: ꝯprehẽderũt me iniq̃tates mee ⁊ nõ potui vt viderẽ. Multiplicate sũt sup capillos capitis mei: et cor meũ dereliq̃t me. Cõplaceat tibi dñe vt eruas me: dñe ad adiuuãdũ me respice Cõfũdant ⁊ reuereant simul: q̃ q̃rũt aiaꝫ meã vt auferãt eã Cõuertant retrorsũ ⁊ reuereant: q̃ volunt michi mala. Ferãt ꝯfesti ꝯfusionẽ suã/ q̃ dicũt michi euge euge. Exultẽt ⁊ letent sup te oẽs q̃rẽtes te ⁊ dicãt sẽp ma-

gnificent dñs q̄ diligūt salutare tuū. Ego aūt mēdi-
c⁹ sū ꝛ paup: dñs sollicit⁹ est mei. Adiutor meus et
ptector me⁹ tu es: deus meus ne tardaueris. Añа.

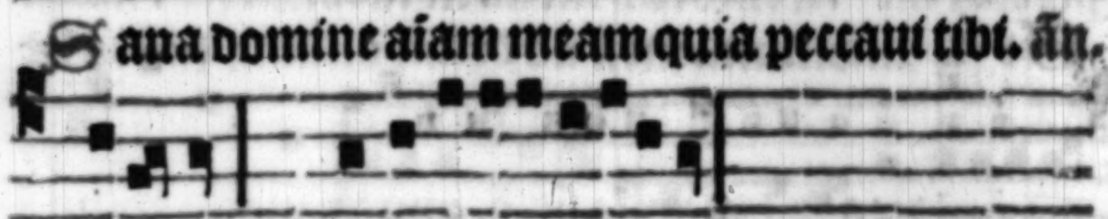

dū me respice. ā. Sana dñe. E.u.o.u.a.e. Psalm⁹.
Beatus q̄ intelligit sup egenū ꝛ pauperē: in die
mala liberabit eū dñs. Dñs ꝯseruet eū ꝛ viui
ficet eū ꝛ beatū faciat eum in terra: et non tradat eū
in animā inimicorum ei⁹. Domin⁹ opem ferat illi
super lectum doloris eius: vniuersum stratum eius
versasti in infirmitate eius. Ego dixi dñe miserere
mei: sana animā meā qꝛ peccaui tibi. Inimici mei
dixerūt mala michi: quādo morietur ꝛ peribit nomē
ei⁹. Et si igrediebatur vt videret vana loquebat:
cor ei⁹ congregabit iniquitatem sibi. Egrediebat
foras: ꝛ loquebatur in idipsū. Aduersum me susur
rabant omnes inimici mei: aduersū me cogitabant
mala michi. Verbū iniquum constituerunt aduer-
sū me: nūqd q̄ dormit nō adijciet vt resurgat. Etenī
hō pacis mee in quo spaui: q̄ edebat panes meos ma
gnificauit sup me supplātationē. Tu aūt dñe mise
rere mei ꝛ resuscita me: ꝛ retribuam eis. In hoc co-
gnoui qm̄ voluisti me: qm̄ non gaudebit inimicus
me⁹ super me. Me aūt propter innocētiam suscepi-
sti ꝛ cōfirmasti me in conspectu tuo in eternū. Bndi
ctus deus israel a seculo ꝛ in seculum: fiat fiat. Añа.

Sana domine aiam meam quia peccaui tibi. an.

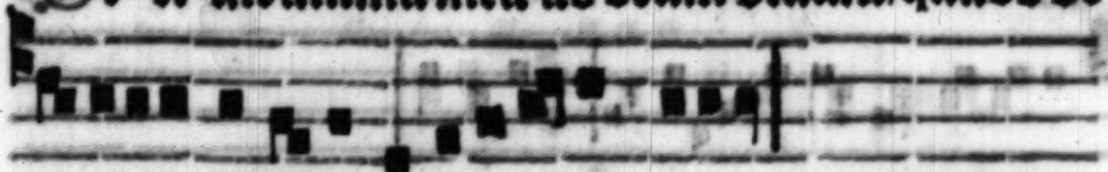

Sitiuit. E.u.o.u.a.e. Psalmus.

Quemadmodū desiderat ceru⁹ ad fōtes aquarū ita desiderat anima mea ad te deus. Sitiuit aīa mea ad deum fontem viuum: quando veniā et apparebo ante faciē dei. Fuerūt michi lachryme mee panes die ac nocte: dū dicit michi quotidie vbi est de⁹ tuus. Hec recordatus sū & effudi in me aiam meam: qm̄ trāsibo in locum tabernaculi admirabilis vsqȝ ad domum dei. In voce exultationis & confessionis: son⁹ epulātis. Quare tristis es aīa mea: & quare cōturbas me? Spera in deo quoniā adhuc cōfitebor illi: salutare vultus mei et deus me⁹. Ad meipsū anima mea conturbata est: ꝓpterea memor ero tui de terra iordanis & hermoniȷ a mōte modico Abyssus abyssū inuocat: ī voce catharactarū tuarum. Omia excelsa tua & fluctus tui super me transierunt. In die mādauit domin⁹ misericordiam suā: & nocte canticū eius. Apud me oratio deo vite mee: dicā deo susceptor me⁹ es. Quare oblitus es mei/et quare contristat⁹ incedo: dum affligit me inimicus? Dū cōfringūtur ossa mea: exprobrauerūt michi q̄ tribulāt me inimici mei. Dū dicūt michi per singulos dies: vbi est de⁹ tu⁹. Quare tristis es aīa mea: & quare conturbas me. Spera ī deo quoniā adhuc cōfitebor illi salutare vultus mei & deus me⁹. Aña.

Si ti uit anima mea ad deum viuum/quãdo ve

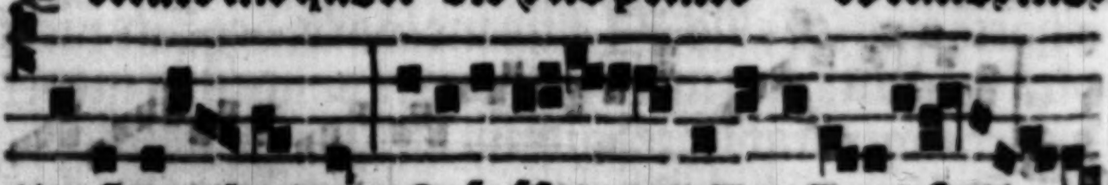

niã & apparebo ante faciem dñi. ℣.Requiẽ eternã dona eis dñe. ℟.Et lux ppetua luceat eis. ℟.viij.

Spirit⁹ me⁹ attenuabitur:dies mei breuiabũtur:& solũ michi superest sepulchrũ. Non peccaui:& in amaritudinib⁹ moratur oculus me⁹. Libera me dñe & pone me iuxta te:& cuiusuis man⁹ pugnet cõtra me. Dies mei trãsierũt:cogitatiões mee dissipate sunt torquẽtes cor meũ. Noctem verterũt in diẽ & rursum post tenebras spero lucem. Si sustinuero infernus dom⁹ mea est:& in tenebris straui lectulũ meum. Putredini dixi. Pater meus es:mater mea & soror mea vermib⁹. Ubi est ergo nũc prestolatio mea:& patiẽtia mea? Tu es domine de⁹ me⁹. ℟.

Peccãtẽ me quoti die & nõ penitẽ te timor mor

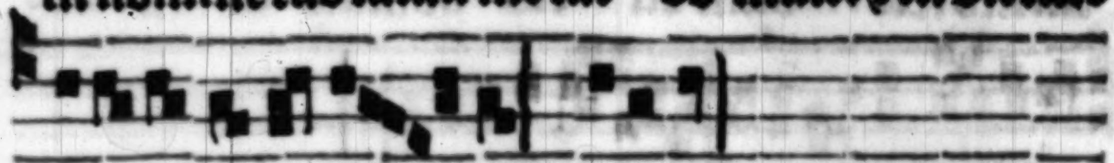
tis cõtur bat me. Q2i iferno nulla est re dẽptio

miserere me i de⁹ & salua me. ℣. Deus

in nomine tuo saluū me fac do mine: ⁊ in virtute

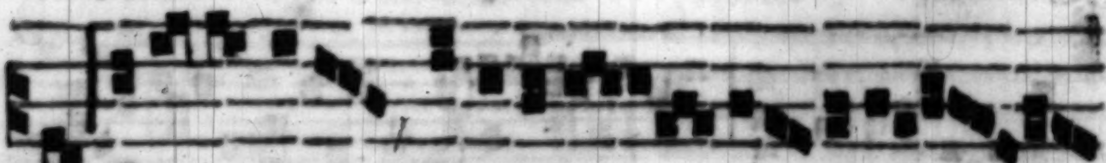

tua li bera me. Quia in. Lectio octaua.

Pelli mee consūptis carnibꝰ adhesit os meū: ⁊ derelicta sūt tm̄modo labia circa dētes meos Misereminí mei misereminí mei: saltē vos amici mei qꝛ manꝰ dn̄i tetigit me. Quare pseq̄mini me sicut deꝰ ⁊ carnibꝰ meis saturamini. Quis michi tribuat vt scribant sermones mei. Quis michi det vt exarētur in libro stilo ferreo: aut plūbi lamina: vel celte sculpā tur in silice. Scio enī q redēptor meus viuit: ⁊ in nouissimo die de terra surrecturꝰ sum: ⁊ rursū circūdabor pelle mea: et in carne mea videbo deū saluatorē meū. Quē visurꝰ sū ego ipse: ⁊ ocli mei ꝯspecturi sūt: ⁊ non aliꝰ. Reposita est hec spes mea in sinu meo. ℟.

Requiē e ter nā dona e is domi

ne. Et lux perpetua lu ceat

e is. ℣. Qui la zarum resuscitasti a monu

mento feci dum tu eis domine do na re

qui em. Et lux. Lectio nona.

Quare de vulua eduxisti me: qui vtinã cõsumpt⁹ essem: ne oculus me videret. Fuissem quasi non essem: de vtero translatus ad tumulum. Nunquid nõ paucitas dierũ meorum finietur breui: Dimitte ergo me dñe vt plangã paululũ dolorẽ meũ anteq̃ vadã: et nõ reuertar ad terrã tenebrosã & opertam mortis caligine. Terram miserie et tenebrarum/vbi vmbra mortis & nullus ordo: sed sempiternus horror inhabitãs. R.

Libera me do mine de morte eter na in

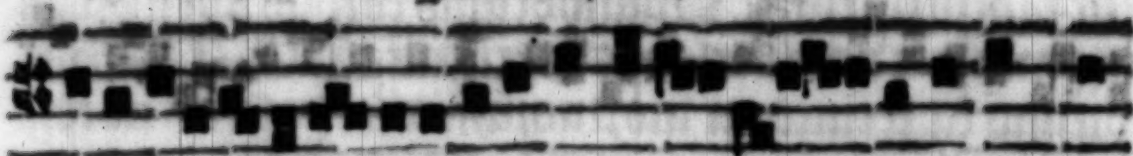
die illa tremen da. Quando celi mo uẽdi

sunt et terra. Dum ve neris iu di ca

re se cu lum per i gnem. V.

Dies illa dies i re calamitatis ⁊ miserie dies magna

et amara val de. Quando celi.

Et dicitur Ptus ad Dum veneris tātum. Versus.

Quid ergo miserrimꝰ quid dicā vel quid faciam dū nil

boni perferam ante tan tum iudicem. Dum ve. Vn

Nunc christe te petimꝰ miserere q̄sumus: qui venisti

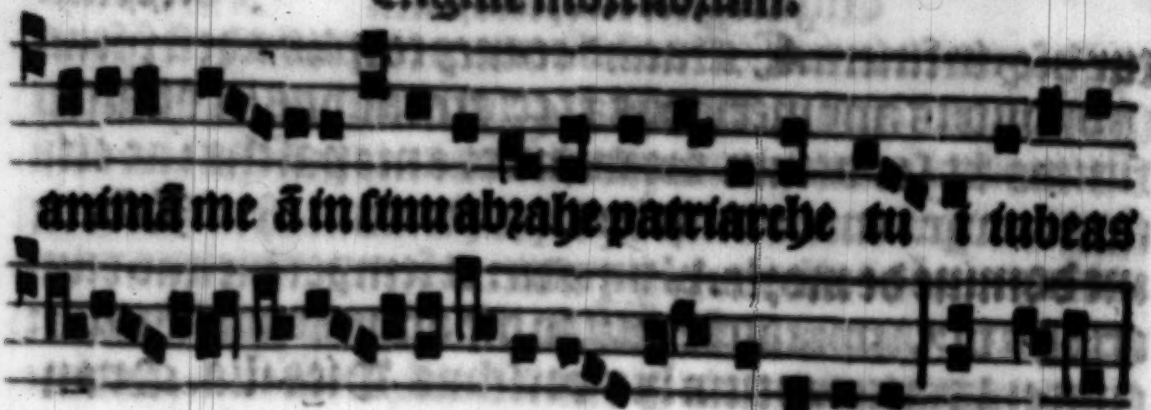
redimere perditos noli damnare redēptos. Dū ve.

¶ Deinde repetatur respōsorium Libera me domine. quod per totum annum obseruetur quandocunqꝫ corpus adest p̄sens: ⁊ in anniuersariis ⁊ trigintalibꝰ epōꝝ ⁊ quatuor personarū principaliū scꝫ decani, cātoris, cācellarii, thesaurarii: ⁊ in die aiarum tm̄. In oībus vero aliis vigiliis mortuorum in quibus dicitur predictum Rꝫ. Nū ⁊ finito vltimo Vꝫ. non dicatur Dum veneris. sed statim reincipiatur Rꝫ. Libera me domine. ⁊ repeta

tur usque in finem. ¶ Quandocunque corpus adest presens in omnibus anniversariis et trigintalibus/et quando ultimo fit servitium mortuorum ante pascha: ac etiã in die animarum: semper erit predictum. Rńn. **Libera me domine de morte.** ultimum: et semper dicitur cum tribus vers. supradictis nisi in die animarum tantum: tunc enim dicetur cum his versibus. **Dies illa. Quando celi.** ut supra.

Versus.

Ardẽtes ani me flent sine fi ne: flent sine fine adulã tes p tenebras dicuntque singule ve ve ve quãte sunt tenebre. Dum ve. ℣. Creator omniũ rerũ de9 qui me de limo ter re formasti et mirabiliter sãguine pprio re demisti: corp9que meũ licet modo putrescat de sepulchro facies i die iudicij resuscitari: exaudi exaudi me ut

¶ Deinde repetatur R. ut supra dictum est. In omni vero iii. et v. fer. per annũ quãcunq; fuerit vigilia mortuorũ cũ. ix. psal. et iii. lec. tũ tunc sit hoc tertiũ R. Libera me dñe de viis inferni. Qui portas ereas cõfregisti et visitasti infernũ et dedisti eis lumẽ ut viderent te q erant in penis tenebrarũ. V. Clamãtes et dicẽtes: aduenisti redemptor noster. Qui portas. ¶ Non repetatur hoc respõsoriũ. Deinde dicat sacerdos executor officii ante laudes loco nec habitu mutato hunc versum.

Iste versus pdict9 dicat semp ante laudes supradicto: modo nisi a die ani marũ usq; ad quartã feriam ante pascha, nã tunc non sequuntur laudes cõtinue post Dirige. sicut infra patebit. In laudib9. Aña.

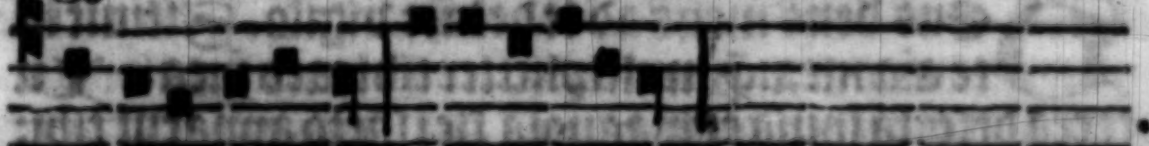

Miserere mei de9: secũdũ magnam miam tuã. Et secundũ multitudinẽ miseratio nũ tuarũ: dele iniquitatẽ meã. Amplius lava me ab iniquitate mea: et a peccato meo munda me. Quoniã iniquitatẽ meam ego cognosco: et peccatum meum cõtra me est semp. Tibi soli peccaui et malũ corã te feci: ut iustificeris in sermonib9 tuis: et vincas cũ iudicaris

Ecce enim in iniquitatib⁹ conceptus sum: et in pecca-
tis concepit me mater mea. Ecce eni veritatem dilexi
sti: incerta et occulta sapientie tue manifestasti michi.
Asperges me domine hysopo & mūdabor lavabis me
et sup nivē dealbabor. Auditui meo dabis gaudium
et leticiā: et exultabūt ossa humiliata. Averte faciem
tuam a peccatis meis: & omnes iniquitates meas dele.
Cor mundū crea in me deus: & spiritum rectū innova
in visceribus meis. Ne proiicias me a facie tua: & spiri
tum sāctū tuū ne auferas a me. Redde michi leticiā sa
lutaris tui: et spiritu principali cōfirma me. Docebo
iniquos vias tuas: & impii ad te cōvertentur. Libera
me de sanguinib⁹ deus de⁹ salutis mee: et exultabit lin
gua mea iusticiā tuam. Dñe labia mea aperies: et os
meum annūtiabit laudē tuā. Quoniā si voluisses sa-
crificium dedissem vtiqꝫ holocaustis non delectaberis.
Sacrificiū deo spiritus contribulatus: cor contritum
et humiliatum deus nō despicies. Benigne fac dñe in
bona volūtate tua syon: vt edificentur muri hierusalē.
Tūc acceptabis sacrificiū iusticie oblationes et holo-
causta: tunc imponent super altare tuum vitulos. An.

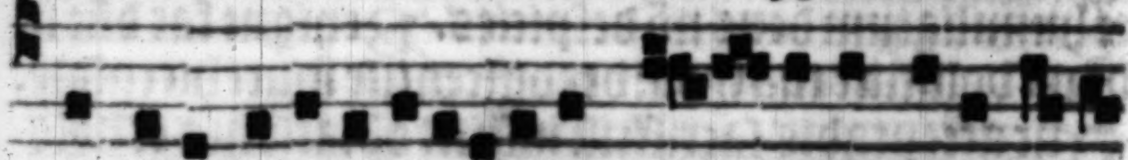
Exultabunt domino ossa humiliata. Aña.

Exaudi domine. E.u.o.u.a.e. Psalmus.

Te decet hymnus deus in syō: & tibi reddetur vo
tum in hierusalem. Exaudi orationē meā: ad
te omnis caro veniet. Verba iniquorū prevaluerunt

super nos: & impietatib⁹ nostris tu ppitiaberis. Beatus quem elegisti et assumpsisti: inhabitabit in atrijs tuis. Replebimur in bonis domus tue: sanctū est templum tuū mirabile in equitate. Exaudi nos deus salutaris noster: spes oim finiū terre et in mari lōge. Preparans montes in virtute tua accinctus potentia: qui conturbas profundum maris sonum fluctuum eius.
Turbabūtur gentes & timebunt qui habitant terminos a signis tuis: exitus matutini et vespe delectabis. Visitasti terrā & inebriasti eā: multiplicasti locupletare eā. Flumē dei repletum est aq̄s: parasti cibū illor̄ qm̄ ita est preparatio ei⁹. Riuos eius inebriās multiplica genimina eius: in stillicidijs eius letabitur germinās. Benedices corone anni benignitatis tue: & cāpi tui replebūt vbertate. Pinguescēt speciosa deserti: & exultatiōe colles accingēt. Induti sūt arietes ouiū / & valles abundabūt frumēto: clamabūt etenī hymnū dicēt. Añ.

Exaudi domine orationem meam ad te omnis caro

veniet. Aña. Me suscepit. E.u.o.u.a.e. Psalmus.
Deus deus meus ad te de luce vigilo. Sitiuit in te a῾ia mea: q̄ multipliciter tibi caro mea. In terra deserta inuia et inaquosa sic i sācto apparui tibi: vt viderē virtutē tuā & gloriā tuā. Qm̄ melior est mia tua super vitas: labia mea laudabunt te. Sic benedicam te in vita mea: et in noīe tuo leuabo manus meas. Sicut adipe & pinguedine repleatur aīa mea: & labijs

exultationis laudabit os meū. Si memor fui tui super stratum meum/in matutinis meditabor in te: quia fuisti adiutor meus. Et in velamēto alarū tuarū exultabo adhesit aīa mea post te: me suscepit dextera tua. Ipsi vero in vanū quesierunt aīam meam/introibūt in inferiora terre: tradentur in man⁹ gladij partes vulpium erunt. Rex vero letabitur in deo/laudabuntur oēs qui iurant in eo: quia obstructum est os loquentiū iniqua. Deus misereatur nostri & benedicat nobis: illuminet vultum suum super nos et misereatur nostri. Ut cognoscam⁹ in terra viam tuam: in oib⁹ gētibus salutare tuū. Cōfiteātur tibi populi deus: cōfiteātur tibi populi oēs. Letentur & exultent gentes quoniā iudicas populos in equitate: et gētes in terra dirigis. Cōfiteantur tibi populi deus confiteātur tibi populi oēs: terra dedit fructum suū. Benedicat nos deus deus noster bñdicat nos deus: & metuāt eū oēs fines terre. Añ.

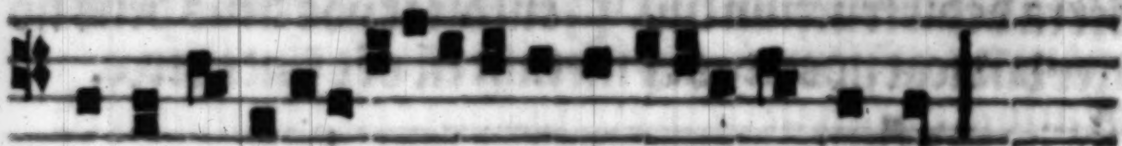
Antiphona.

Psalmus.

EGo dixi in dimidio dierū meor: vadā ad portas inferi. Quesiui residuū annor meor: dixi nō videbo dñm in terra viuentium. Non aspiciā hoīem ultra: & habitatorem quietis. Generatio mea ablata est et reuoluta est a me quasi tabernaculū pastor. Precisa est velut a texente vita mea: dum adhuc ordirer succidit me. De mane vsq ad vesperā finies me/sperabam

vsqz ad mane: quasi leo sic contriuit oia ossa mea. De mane vsqz ad vesperā finies me: sicut pull⁹ hyrūdinis sic clamabo/meditabor vt colūba. Attenuati sūt ocli mei suspiciētes in excelsū. Dñe vim patior respōde p me: qd dicā aut qd respōdebit michi/cū ipse fecerim. Recogitabo tibi oēs annos meos: in amaritudine aīe mee. Dñe si sic viuit et in talibus vita spūs mei / corripies me ꝛ viuificabis me: ecce ī pace amaritudo mea amarissima. Tu autē eruisti aīam meā vt nō periret: piecisti post tergū tuū oia peccata mea. Q2 nō infernus cōfitebitur tibi neqz mors laudabit te nō expectabunt q descēdunt in lacū veritatē tuā. Viuens viuens ipse confitebitur tibi sicut ꝛ ego hodie pater filijs notam faciet veritatē tuā. Domine saluū me fac: et psalmos nostros cantabimus cūctis diebus vite nostre ī domo dñi. āη.

A porta inferi erue domine animam meam. Aña.

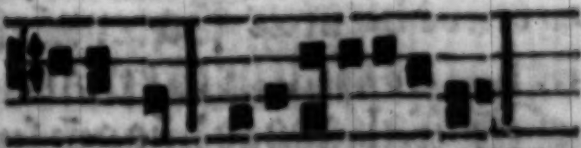
Omnis spiritus. E.u.o.u.a.e. Psalmus.

Laudate dñm de celis: laudate eū ī excelsis. Laudate eū omnes angeli ei⁹: laudate eū oēs virtutes eius. Laudate eū sol ꝛ luna: laudate eū oēs stelle ꝛ lumē. Laudate eū celi celoꝝ: ꝛ aque que sup celos sunt laudēt nomē dñi. Quia ipse dixit ꝛ facta sunt: ipse mādauit ꝛ creata sunt. Statuit ea in eternū ꝛ in seculum seculi: preceptū posuit et nō preteribit. Laudate dñm de terra: dracones ꝛ omnes abyssi. Ignis grādo nix glacies spiritus procellarum: que faciunt verbum ei⁹.

Mõtes & oẽs colles: ligna fructifera & oẽs cedri. Be stie & vniuersa pecora: serpẽtes & volucres pennate. Reges terre & oẽs ppli: pricipes & oẽs iudices terre Iuuenes & virgĩes senes cũ iunioribꝰ laudẽt nomẽ dñi: qr exaltatũ est nomẽ eiꝰ solius. Cõfessio eiꝰ sup celũ & terrã: & exaltauit cornu ppli sui Hymnꝰ oibꝰ sctis eiꝰ: filijs israel pplo appropiquãti sibi. Cãtate dño canticũ nouũ: laus eius in ecclesia sãctorum. Letet israel ĩ eo q̃ fecit eũ: & filie siõ exultent in rege suo Laudẽt nomẽ eiꝰ ĩ choro: ĩ tympano & psalterio psallãt ei. Qr beneplacitũ est dño ĩ pplo suo: & exal tauit mãsuetos ĩ salutẽ. Exultabũt scti in gl'ia leta bunt ĩ cubilibꝰ suis. Exultatiões dei ĩ gutture eoꝝ: & gladij ãcipites ĩ manibꝰ eoꝝ Ad faciẽdã vĩdictã ĩ nationibꝰ: ĩcrepatiões ĩ pplis Ad alligãdos reges eoꝝ ĩ cõpedibꝰ: & nobiles eoꝝ ĩ manicis ferreis Ut fa ciãt in eis iudiciũ cõscriptũ: gl'ia hec est oibꝰ sctis eiꝰ. Laudate dñm in sctis eiꝰ: laudate eũ ĩ firmamẽto virtutis eiꝰ. Laudate eũ in virtutibꝰ eius: laudate eũ scdm multitudinẽ magnitudinis eius. Laud eũ ĩ sono tube: laudate eũ ĩ psalterio & cythara Lauda te eũ in tympano & choro: laud eũ in chordis & orga no. Laud eũ ĩ cymbalis bñsonãtibꝰ / laudate eũ in cymbalis iubilationis: ois spũs laudet dñm. Añ.

vꝰ. Requiem eternam dona eis domine. Rꝫ. Et lux perpetua luceat eis.

Antiphona. Ego sum. E.u.o.u.a.e. ps.

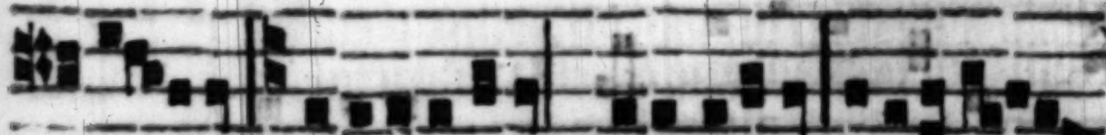
Benedictꝰ dñs deꝰ israel: quia visitauit et fecit redēptionē plebis sue. Et erexit cornu salutis nobis: ī domo dauid pueri sui. Sicut locutꝰ est ꝑ os sanctorū: q̄ a seculo sunt prophetarū eiꝰ. Salutē ex inimicis nr̄is: et de manu oīm qui oderūt nos. Ad faciendā miam cum patribus nostris: et memorari testamenti sui sancti. Iusiurandū quod iurauit ad abrahā patrem nostrum: daturū se nobis. Ut sine timore de manu inimicorum nostrorum liberati: ser uiamus illi. In sc̄titate ⁊ iustitia corā ipso: omnibus diebus nr̄is. Et tu puer propheta altissimi vocaberis: p̄ibis em̄ āte faciē dn̄i parare vias eiꝰ. Ad dādā scientiā salutis plebi eiꝰ: in remissionē pctōꝝ eorū. Per viscera mie dei nr̄i: in q̄bus visitauit nos oriēs ex alto. Illūīnare his q̄ in tenebris ⁊ ī vmbra mortis sedēt: ad dirigēdos pedes nr̄os in viā pacis. a̅.

Ego sū resurrectio ⁊ vita: q̄ crediti me etiāsi mortuꝰ

fuerit viuet: ⁊ om nis q̄ viuit ⁊ credit i me nō morie

tur ieternū. Kyrie eleisō. Xp̄e eleisō. Kyrie eleisō. Deinde dicatur Pater nr̄. sine pronunciatione. Et ne nos ꝛc. et dicatur iste psalmus sine nota hoc modo.

Exaltabo te dñe qm̄ suscepisti me: nec delectasti iimicos meos sup me. Dñe deꝰ meꝰ clamaui

ad te: et sanasti me. Dñe eduxisti ab iferno aiaz meã saluasti me a descẽdẽtib9 in lacũ. Psallite dño sãcti eius: et confitemini memorie sãctitatis eius. Qm ira in indignatione ei9: et vita i volũtate ei9. Ad vesperũ demorabit fletus: et ad matutinũ letitia. Ego aũt dixi i abũdãtia mea: nõ mouebor i eternũ. Dñe in volũtate tua: pstitisti decori meo virtutẽ. Auertisti faciẽ tuã a me: et fact9 sũ cõturbatus. Ad te dñe clamabo: et ad deũ meũ depcabor. Que vtilitas i sãguine me: dũ descẽdo i corruptionẽ. Nũquid cõfitebit tibi puluis: aut annũciabit veritatẽ tuã. Audiuit dñs et misert9 est mei: dñs fact9 est adiutor me9. Cõuertisti plãctũ meũ i gaudiũ michi: cõcidisti saccũ meũ et circũdedisti me letitia. Vt cãtet tibi gloria mea et nõ cõpũgar: dñe de9 me9 i eternũ cõfitebor tibi. Quo finito dicat sacerd. loco nec habitu mutato Requiẽ eter. et c. vts. ad vespas cũ or. subscript; scdz ordinẽ et numerũ orationũ q pri9 dicebant ad vespas: videlicet pro corpore presenti oro. Des cui proprium. maior/ vts. ad vesp. In die anniuersario cuiuscunqz fuerit oro. Deus cui propriũ. maior/ vts. ad vespas. Pro trigintali cuiuscũqz fuerit ad laudes tm. Oro.

Omnipotẽs sẽpiterne de9 cui nũqz sine spei mie supplicat/ propitiare aie famuli tui vel famule tue: vt q de hac vita i tui nominis confessione decessit/ sanctorum tuorum numero facias aggregari.

Pro episcopis defũctis ad laudes tantũ. Oratio.

DEs cui9 mie non est numer9/ suscipe p aiab9 famulor tuor põtificũ sacerdotũ pces nras: et lucis eis letitieqz regionẽ i sctor tuor societate cõcede. Pro fratrib9 et sororib9 ad laudes tm. Oro.

INclina dñe aurē tuā ad p̄ces nr̄as qb⁹ mīaz tuā supplices dep̄camur vt aīas famuloꝝ famularūqꝫ tuarū quas de hoc sc̄lo migrare iussisti: in pacis ac lucis regione cōstituas/ ⁊ sctōꝝ tuoꝝ iubeas esse

⁊ sortes. Per xp̄z dñz nr̄m. ℞. Amē. Sequat̄ Orem⁹

¶ Deinde dicitur priuatim oratio pro defunctis familiaribus: videlicet. Oratio.

DEus qui nos patrem ⁊ matrem honorare precepisti: miserere clementer animab⁹ patrū et matrū nostrorum eorumqꝫ omnia peccata dimitte: nosqꝫ eos in eterne claritatis gaudio fac videre.

Uel aliqua alia ad placitū. quib⁹ expletis sequatur oratio generalis in audientia sub eodē tono quo orationes priores dicebantur. Oratio.

ANimabus quesumus dñe oīm fideliū defunctorū oratio proficiat supplicātiū: vt eas ⁊ a peccatis omnib⁹ exuas: et tue redemptionis facias

esse participes. Qui cū deo patre ⁊ spiritu sācto vi

uis ⁊ regnas deus per oīa secula seculoꝝ. ℞. Amē.

¶ Sciendum q̄ in vigilijs mortuoꝝ tā. iij. q̄. ix. lec. a die aīarum

Requiescāt in pace. ℞. Amē. vsqꝫ ad. iiij. feriā ante

pascha siue corpus presēs fuerit siue nō: fini. vlt. R.
nō dicat v. Requiescāt in pace. sed statim. post vlt. R.
sequat. Kyrie el. Christe el. Kyrie el. Pr nr. Exal-
tabo te. cū v. et or. eodē modo et ordine sicut i alio the an
ni post laudes dici solēt. Laudes vo tūc dicant post
mat. de die et de sctā maria: ita q dicta ā. post p. Bn
dict9. dicat Kyrie el. Xpe el. Kyrie el Pr nr. Deide si
ne pnūciatiōe. Et ne nos. dicat sine nota sequēs. ps
Voce mea ad dnm clamaui: voce mea ad dnm
deprecatus sū. Effundo in cōspectu ei9 ora-
tionē meā: et tribulationē meā ante ipsū pronūcio.
In deficiendo ex me spiritū meū: et tu cognouisti
semitas meas. In via hac qua ābulabā: absconde
runt superbi laqueū michi. Cōsiderabā ad dexterā
et videbā: et non erat q cognosceret me. Perijt fuga
a me: et nō est qui requirat animā meam. Clamaui
ad te dne/dixi tu es spes mea: portio mea i terra vi-
uentiū. Intēde ad deprecationē meā: qr humilia-
tus sū nimis. Libera me a psequētibus me: qr cofor
tati sūt sup me. Educ de custodia aiaz meā ad cfitē
dū noi tuo: me expectāt iusti donec retribuas michi
¶ Quo dicto dicat sacerdos loco nec habitu mutati
v. et orationes eodem modo per omnia quo prius do
cebantur ad vesperas videlicet ad Placebo domio.
¶ Notādū est vero q qñcunqz p totū annū missa p
corpore psēti/anniuersario / vel trigintali cuiuscūqz
in choro vel i capitulo fuerit celebrāda: vbi et missa
ibi etiā cmēdatio aiaz statim post primā āte missā
capitulare p defūctis a toto choro cū nota dicat: inci-
piēte antiphonā aliquo de supiori gradu. Ita tñ q
si i die sepulture deportet corp9 ad ecclesiā: tūc finita
oratione. Suscipe dne aiam serui tui vel ancille tue

statim sequat cōmēdatio aiarū eodē modo ⁊ ordine sicut post deportationē corpis ad eccl'iaȝ supradictū est. Preterea oi die per totā .xl. qn̄ de feria agit: stati post primā añ missā capitularē dicat i choro comēdatio aiaꝝ: nisi i crastino festoꝝ dupliciū: ⁊ hoc sine nota quādo **Dirige.** sine nota presserit. Et sciēdū est q quādocūqȝ dicat cōmendatio animarū: semp dicat sedendo vsqȝ ad antiphonam post laudes dicendā.

Beati immaculati i via: q ambulāt i lege dñi. ā. Requiē eternā. E.u.o.u.a.e. Beati q scrutātur testimonia ei⁹: in toto corde exqrūt eū. Nō eñi q operant iniqtatē: in vijs ei⁹ ambulauerūt. Tu mādasti: mādata tua custodiri nimis. Utinā dirigant vie mee: ad custodiēdas iustificatiōes tuas. Tunc non cōfundar: cū perspexero in oibus mādatis tuis Confitebor tibi in directione cordis: in eo qđ didici iudicia iusticie tue. Iustificationes tuas custodiā: nō me derelinquas vsqȝquaqȝ In quo corrigit adolescētior viā suā: in custodiēdo sermones tuos. In toto corde meo exqsiui te: ne repellas me a mādatis tuis. In corde meo abscōdi eloqa tua: vt nō peccē tibi. Bñdict⁹ es dñe: doce me iustificatiōes tuas In labijs meis pnūciaui: oīa iudicia oris tui. In via testimonioꝝ tuoꝝ delectatus sū: sicut in oibus diuitijs. In mādatis tuis exercebor: ⁊ cōsiderabo vias tuas. In iustificatiōib⁹ tuis meditabor: nō obliuiscar sermones tuos Retribue seruo tuo viuifica me et custodiā sermōes tuos Reuela oclos meos: ⁊ cōsiderabo mirabilia de lege tua Incola ego sū i terra: nō abscōdas a me mādata tua Cōcupiuit aia mea

desiderare iustificationes tuas: i omni tēpore. In-
crepasti superbos: maledicti q̄ declinant a mādatis
tuis. Aufer a me opprobrium ⁊ cōtemptum: q2 te-
stimonia tua exq̄siui. Etenim sederūt principes ⁊ ad
uersū me loquebantur: seruus autē tuus exerceba-
tur in iustificationibus tuis. Nā et testimonia tua
meditatio mea est: ⁊ cōsiliū meū iustificationes tue.
Adhesit pauimento anima mea: viuifica me scd̄m
verbū tuū. Vias meas enunciaui et exaudisti me:
doce me iustificatiōes tuas. Viā iustificationū tua
rū instrue me: ⁊ exercebor i mirabilib9 tuis. Dormi
tauit aīa mea pre tedio: confirma me in verbis tuis.
Viā iniq̄tatis amoue a me: et de lege tua miserere
mei. Viā veritatis elegi: iudicia tua nō sū oblitus.
Adhesi testimonijs tuis dn̄e: noli me confundere.
Viā mādatorū tuor2 cucurri: cū dilatasti cor meū.
Legē pone michi dn̄e viā iustificationū tuarū:
⁊ exquirā eā semp. Da michi itellectū ⁊ scru
tabor legē tuā: ⁊ custodiā illā in toto corde meo. De
duc me in semita mandatorū tuorū: quia ipsā volui
Inclina cor meū i testimonia tua: ⁊ nō in auaritiā.
Auerte oc̄los meos ne videāt vanitatē: i via tua vi
uifica me. Statue seruo tuo eloq̄ū tuū: i timore tuo
Amputa opprobriū meū q̄d suspicat9 sū: q2 iudicia
tua iocūda. Ecce ꝯcupiui mādata tua i eq̄tate tua vi
uifica me. Et veniat sup me mīa tua dn̄e: salutare
tuū scd̄m eloq̄ū tuū. Et rn̄debo exprobrātib9 michi
verbū: q2 sp̄aui i sermonib9 tuis. Et ne auferas de
ore meo verbū veritatis vsq̧quaq̧: q2 i iudicijs tuis
sup̄sp̄aui. Et custodiā legē tuā semp: i scl'm ⁊ in secu
lū scl'i. Et ambulabā in latitudine: q2 mādata tua
exq̄siui. Et loq̄bar de testimonijs tuis i cōspectu re-

gñ: ⁊ nõ cõfũdebar. Et meditabar ĩ mãdatis tuis: q̃ dilexi. Et leuaui man⁹ meas ad mãdata tua q̃ dilexi: ⁊ exercebor ĩ iustificationibus tuis. Mẽor esto verbi tui seruo tuo: in quo michi spẽ dedisti. Hec me cõsolata est in humilitate mea: qr eloquiũ tuũ viuificauit me. Supbi iniq̃ agebãt vsquequaq: a lege aũt tua nõ declinaui. Mẽor fui iudicior tuor a sc̃lo dñe et ꝯsolatus sũ. Defectio tenuit me: p pctõrib⁹ derelinquẽtibus legẽ tuã. Cãtabiles michi erãt iustificationes tue: in loco pegrinationis mee. Mẽor fui nocte nõis tui dñe: et custodiui legẽ tuã. Hec facta est michi: qr iustificationes tuas exquisiui. Portio mea dñe: dixi custodire legẽ tuã. Deprecatus sũ faciẽ tuã in toto corde meo: miserere mei scd̃m eloquiũ tuũ. Cogitaui vias meas: ⁊ ꝯuerti pedes meos in testimonia tua Paratus sũ ⁊ nõ sũ turbatus: vt custodiã mãdata tua Funes pctõr circumplexi sunt me: legẽ tuã nõ sũ oblitus Media nocte surgebã ad confitendũ tibi: sup iudicia iustificationis tue Particeps ego sũ oĩm timẽtiũ te: ⁊ custodientiũ mandata tua. Mĩa tua dñe plena est terra: iustificationes tuas doce me. Bonitatẽ fecisti cũ seruo tuo dñe: secundũ verbũ tuũ. Bonitatẽ ⁊ disciplinã ⁊ scientiã doce me: qr mãdatis tuis credidi Priusq̃ hũiliarer ego deliq̃: propterea eloquiũ tuũ custodiui. Bonus es tu: ⁊ in bonitate tua doce me iustificatiões tuas. Multiplicata est sup me iniq̃tas superbor: ego aũt in toto corde scrutabor mãdata tua. Coagulatũ est sicut lac cor eor: ego vero legẽ tuã meditat⁹ sũ. Bonũ michi qr humiliasti me: vt discã iustificationes tuas. Bonũ michi lex oris tui: sup milia auri ⁊ argenti. Man⁹ tue fecerũt me ⁊ plasmauerũt me: da

michi intellectum vt discam mādata tua. Qui timent
te videbunt me ⁊ letabūtur: qꝛ in verba tua supsperaui
Cognoui dñe qꝛ equitas iudicia tua: ⁊ in veritate tua
humiliasti me. Fiat mia tua vt consoletur me: secun-
dum eloquiū tuū seruo tuo. Veniāt michi miseratio-
nes tue ⁊ viuā: qꝛ lex tua meditatio mea est. Confun-
tur superbi quia iniuste iniquitatem fecerūt in me: ego
autē exercebor in mādatis tuis. Cōuertātur michi ti-
mētes te: et qui nouerūt testimonia tua. Fiat cor meū
immaculatū in iustificationibus tuis: vt nō cōfundar.
Defecit i salutare tuū anima mea: ⁊ in verbū tuū
supersperaui. Defecerūt oculi mei in eloquium
tuū: dicentes quando consolaberis me. Quia factus
sum sicut vter in pruina: iustificationes tuas nō sū obli
tus. Quot sunt dies serui tui: quādo facies de psequē-
tibus me iudicium? Narrauerunt michi iniq fabula-
tiones: sed non vt lex tua. Omnia mandata tua veri-
tas: iniqui persecuti sūt me adiuua me. Paulominus
consummauerunt me in terra: ego aūt non dereliq mā
data tua. Secundū miam tuam viuifica me: et custo-
diam testimonia oris tui. In eternū dñe: verbū tuum
permanet i celo. In generatiōe ⁊ generationē veritas
tua: fundasti terrā ⁊ pmanet. Ordinatione tua perse-
uerat dies: qm omnia seruiūt tibi. Nisi q lex tua medi
tatio mea est: tunc forte periissem in humilitate mea.
In eternum non obliuiscar iustificationes tuas: quia
in ipsis viuificasti me. Tuus sum ego saluū me fac: qm
iustificationes tuas exquisiui. Me expectauerunt pec-
catores vt perderent me: testimonia tua intellexi. Om
nis consūmationis vidi finē: latū mādatū tuū nimis.
Quomodo dilexi legē tuā domine: tota die meditatio
mea est. Sup inimicos meos prudētē me fecisti mādato

tuo: quia in eternum michi est. Super oēs docētes me
intellexi: q2 testimonia tua meditatio mea est. Super
senes intellexi: quia mandata tua quesiui. Ab omni
via mala pꝛohibui pedes meos: vt custodiā verba tua.
A iudicijs tuis non declinaui: quia tu legem posuisti
michi. Quam dulcia faucibus meis eloquia tua: sup
mel oꝛi meo. A mandatis tuis intellexi: ꝓpterea odi-
ui omnē viam iniquitatis. Lucerna pedib⁹ meis ver-
bum tuū: ⁊ lumē semitis meis. Iuraui ⁊ statui: custo-
dire iudicia iustitie tue. Hūiliat⁹ sum vsquequaq3 dn̄e:
viuifica me secundū verbū tuū. Voluntaria oꝛis mei
bn̄placita fac dn̄e: ⁊ iudicia tua doce me. Anima mea
in manib⁹ meis semper: et legem tuā non sum oblit⁹.
Posuerūt peccatoꝛes laqueum michi: ⁊ de mandatis
tuis non erraui. Hereditate acquisiui testimonia tua
in eternū: q2 exultatio coꝛdis mei sunt. Inclinaui coꝛ
meū ad faciendas iustificationes tuas in eternum: pꝛo
pter retributionem. Iniquos odio habui: ⁊ legē tuā
dilexi. Adiutoꝛ ⁊ susceptoꝛ meus es tu: ⁊ in verbū tuū
supersperaui. Declinate a me maligni: ⁊ scrutaboꝛ mā-
data dei mei. Suscipe me secundū eloquium tuum et
viuā: ⁊ non confundas me ab expectatione mea. Ad-
iuua me ⁊ saluus ero: ⁊ meditaboꝛ in iustificationibus
tuis semper. Spreuisti omnes discedentes a iudicijs
tuis: q2 iniusta cogitatio eoꝝ. Preuaricantes reputa-
ui oēs peccatoꝛes terre: ideo dilexi testimonia tua. Cō-
fige timoꝛe tuo carnes meas: a iudicijs eñi tuis timui.
Feci iudiciū ⁊ iustitiā: nō tradas me calūniātib⁹ me.
Suscipe seruū tuū in bonū: non calūniētur me supbi.
Oculi mei defecerūt in salutare tuū: ⁊ in eloquiū iusti-
tie tue. Fac cū seruo tuo scd̄m miam tuā: et iustifica-
tiones tuas doce me. Seruus tuus sum ego da michi

intellectū: vt sciā testimonia tua. Tēpus faciēdi dñe: dissipauerunt legem tuā. Ideo dilexi mādata tua: super aurum ꝛ topazion. Propterea ad omnia mandata tua dirigebar: omnem viam iniquam odio habui.

Mirabilia testimōia tua dñe: ideo scrutata est ea aīa mea. Declaratio sermonū tuoꝝ illuminat ꝛ itellectū dat paruulis. Os meū apui et attraxi spm̄: qꝛ mādata tua desiderabam. Aspice in me ꝛ miserere mei: scdʒ iudiciū diligētiū nomē tuū. Gressus meos dirige scdm̄ eloquiū tuū: ꝛ nō dñetur mei omnis iniustitia. Redime me a calūnijs hominū: vt custodiā mādata tua. Faciē tuā illumina super seruū tuū: ꝛ doce me iustificationes tuas. Exitus aquarū deduxerūt oculi mei: qꝛ nō custodierūt legē tuā. Iustus es dñe: ꝛ rectū iudiciū tuū. Mādasti iustitiā testimonia tua et veritatem tuā nimis. Tabescere me fecit zelus meꝰ: qꝛ obliti sunt verba tua inimici mei. Ignitū eloquiū tuū vehemēter: ꝛ seruꝰ tuꝰ dilexit illud. Adolescētulꝰ sū ego ꝛ contēpꝰ: iustificationes tuas nō sū oblitꝰ. Iustitia tua dñe iustitia i eternū: ꝛ lex tua veritas. Tribulatio et angustia inuenerūt me: mādata tua meditatio mea est. Equitas testimonia tua in eternū: itellectū da michi ꝛ viuā. Clamaui i toto corde exaudi me dñe: iustificatiōes tuas requirā. Clamaui ad te saluū me fac: vt custodiā mādata tua. Preueni in maturitate ꝛ clamaui: quia i verba tua supsperaui. Preuenerūt oculi mei ad te diluculo: vt meditarer eloq̄a tua. Vocē meā audi secundū miam tuā dñe: ꝛ secūdū iudiciū tuū viuifica me. Appropinquauerūt persequētes me iniquitati: a lege autem tua longe facti sunt. Prope es tu domine ꝛ omnes vie tue veritas Initio cognoui de testimonijs tuis: quia in eternum fundasti ea. Vide humilitatem

meā ꝛ eripe me: quia legē tuā nō sum oblitus. Iudica iudiciū meū ꝛ redime me: propter eloquiū tuū viuifica me. Longe a peccatoribus salus: quia iustificationes tuas non exquisierunt. Misericordie tue multe domine: secundum iudicium tuum viuifica me. Multi qui persequūtur me et tribulāt me: a testimoniis tuis non declinaui. Uidi preuaricantes et tabescebā: quia eloquia tua non custodierunt. Uide quoniam mandata tua dilexi dñe: in misericordia tua viuifica me. Principium verborum tuorum veritas: in eternū omnia iudicia iustitie tue. Principes persecuti sūt me gratis: et a verbis tuis formidauit cor meū. Letabor ego super eloquia tua: sicut qui inuenit spolia multa. Iniquitatem odio habui ꝛ abominatus sum: legē autē tuā dilexi. Septies in die laudem dixi tibi: super iudicia iustitie tue. Pax multa diligētibus legē tuā: ꝛ non est illis scandalū. Expectabā salutare tuū domine: ꝛ mandata tua dilexi. Custodiuit anima mea testimonia tua: ꝛ dilexit ea vehementer. Seruaui mandata tua ꝛ testimonia tua: quia omnes vie mee in conspectu tuo.

Appropinquet deprecatio mea in conspectu tuo domine: iuxta eloquium tuum da michi intellectum.

Intret postulatio mea in conspectu tuo: secundum eloquium tuum eripe me. Eructabūt labia mea hymnum: cum docueris me iustificationes tuas. Pronunciabit lingua mea eloquiū tuū: quia omnia mandata tua equitas. Fiat manus tua vt saluet me: quoniam mandata tua elegi. Concupiui salutare tuū domine: ꝛ lex tua meditatio mea est. Uiuet anima mea ꝛ laudabit te: ꝛ iudicia tua adiuuabunt me. Erraui sicut ouis q̄ periit/ quere seruū tuū dñe: q꞉ mandata tua nō sū oblitus. ¶ Finitis psalmis repetatur. Antiphona.

¶ Deinde dicatur Pater noster. ꝛ sine pronunciatione Et ne nos inducas. sequatur sine nota iste psalmus.

Domine probasti me et cognouisti me: tu cognouisti sessionē meā ꝛ resurrectionē meā. Intellexisti cogitationes meas de longe: semitā meā ꝛ funiculū meū inuestigasti. Et oēs vias meas preuidisti: q2 nō est sermo in lingua mea. Ecce dñe tu cognouisti oīa nouissima ꝛ antiqua: tu formasti me et posuisti sup me manū tuā. Mirabilis facta est scientia tua ex me: ꝛ confortata est ꝛ nō potero ad eā. Quo ibo a spū tuo: et quo a facie tua fugiā? Si ascendero in celū tu illic es: si descēdero in infernū ades. Si sūpsero pēnas meas diluculo: et habitauero in extremis maris. Etenī illic man9 tua deducet me: ꝛ tenebit me dextera tua. Et dixi forsitan tenebre conculcabūt me: ꝛ nox illuminatio mea in delicijs meis. Q2 tenebre non obscurabūtur a te/ ꝛ nox sicut dies illuminabitur: sicut tenebre eius ita et lumen eius. Q2 tu possedisti renes meos: suscepisti me de vtero matris mee. Confitebor tibi q2 terribiliter magnificat9 es: mirabilia opera tua ꝛ anima mea cognoscet nimis. Non est occultatū os meū a te qđ fecisti in occulto: ꝛ substantia mea in inferioribus terre. Imperfectū meū viderunt oculi tui et in libro tuo oēs scribent: dies formabunt ꝛ nemo i eis. Michi aūt nimis honorifica-

ti sũt amici tui de⁹: nimis cõfortat⁹ est principat⁹ eor. Dinumerabo eos ⁊ sup arenã multiplicabunt: exurrexi ⁊ adhuc sũ tecũ. Si occideris de⁹ pctõres: viri sanguinũ declinate a me. Quia dicitis in cogitatiõe: accipiãt in vanitate ciuitates suas. Nõne q oderũt te dñe oderã: ⁊ super inimicos tuos tabescebã. Perfecto odio oderã illos: inimici facti sũt michi. Proba me de⁹ ⁊ scito cor meũ: iterroga me ⁊ cognosce semitas meas. Et vide si via iniqtatis in me est: ⁊ deduc me i via eterna.
¶ Deinde sine iteruallo icipiat missa p defũctis sacerdote iterum exeũte ad locũ sepulchri signãdũ si corpus presẽs affuerit/ vt supra dictũ est. Tamẽ quãdocũqz sigillatim extra cõuentũ dicit cõmendatio aiarũ: tũc immediate post psal. Dñe probasti me ⁊ cognouisti me. sequat ꝟ. Requiẽ eternã dona eis dñe. Et lux. A porta inferi. Erue dñe. Credo videre. In terra viuentiũ. Dñs vobiscũ. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio.

Tibi dñe cõmendamus animas famulor famularũqz tuarũ: vt defuncti seculo tibi viuant: et que per fragilitatem mundane cõuersationis peccata admiserunt/ tu venia misericordissime pietatis absterge. Per christum dominum nostrum. Amen.

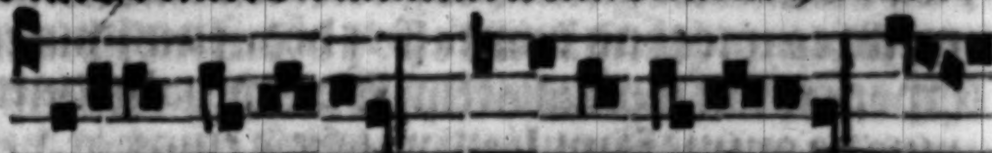
¶ Nunq̃ dicat alia cõmẽdatio in ecclesia Sarisbur. siue corpus presens fuerit siue non. Ad missam. Officiũ.

Requiẽ eter nã dona eis domi ne ⁊ lux ppetua luceat e is. ꝑ. Te decet hymn⁹ de⁹ i syõ

& tibi reddet votū in hierusalē: exaudi orōnē meā ad te ois caro veniet

Quicūq3 corp9 adest pñs & i ānivers ariis & trigitalib9: & qñ vltimo fit servitiū mortuorū āte pascha / et in die animarū tm̄: dicatur hic cātus.

Ky rie e leison. iij. Christe e leison. iij. Ky rie eleison. ij. Ky rie e leison.

Quotidie ante diem sepulture cuiuscunq3 fuerit dicat ista oratio.

Deus cui proprium est misereri semper et parcere / te supplices deprecamur pro aia famuli tui vel famule tue N. quam hodie de hoc seculo migrare iussisti: vt non tradas eam in manus inimici: nec obliviscaris in finem: sed iubeas illam ab angelis sanctis suscipi: atq3 ad regionem vivorum perduci: et quia in te speravit et credidit / sanctorum tuorū mereatur societate letari. Per dominum. In die quinto sepulture cuiuscunq3 fuerit corpus / dicatur ista oratio.

Omnipotens sempiterne deus insiam tuā supplices deprecamur: vt animā famuli tui vel famule tue: cui9 corpori debitum sepulture officium persolvimus: in sinū abrahe patriarche tui iubeas collocari: vt cum dies agnitionis tue advenerit / inter sanctos & electos tuos eum vel eam resuscitari precipias. Per dñm. In anniversariis de quocunq3 fuerint dicit ista oratio.

Deus indulgentiarum domine da anime famuli tui vel famule tue: cuius anniuersarium depositionis diem commemoramus: refrigerij sedem quietis beatitudinis et luminis claritatem. Per dominum.

In die tricennali de quocunque fuerit dicitur ista oratio.

Deus cui proprium est misereri semper et parcere, propitiare anime famuli tui vel famule tue: et omnia eius peccata dimitte: ut mortis vinculis absolutus vel absoluta transire mereatur ad vitam. Per dominum. In anniuersa. episcoporum tamen sic pronuncietur Deus indulgentiarum domine da anime famuli tui pontificis cuius &c. ut supra.

Hoc generaliter notandum quod ad quamlibet missam que pro corpore presenti celebratur cuiuscunque fuerit nisi pro rege vel regina vel pro alio magno domino: quinque orationes dicuntur ad missam: quarum prima pro corpore presenti ut supra ad missam: secunda pro episcopis. Oratio.

Deus qui inter apostolicos sacerdotes famulos tuos pontificali fecisti dignitate censeri: presta quesumus ut quorum vicem ad horam gerebant in terris, eorum perpetuo consortio letentur in celis. Secreta.

Offerimus tibi domine oblationem nostre seruitutis pro animabus famulorum tuorum pontificum vel sacerdotum supplicantes: ut cum presulibus apostolice dignitatis quorum sunt executi officium, mereantur habere sempiterne beatitudinis portionem. Postcommunio.

Proficiat quesumus domine animabus famulorum tuorum pontificum et sacerdotum diuini celebratio mysterij: ut quos in terris positos huius muneris dispensatores esse fecisti, inter electos antistites eos iubeas connumerari. Tertio oratio pro fratribus et sororibus.

Deus venie largitor et humane salutis amator, quesumus clementiam tuam: ut nostrarum congrega-

tionū fratres et sorores q̄ ex hoc seculo transierunt: beata maria semꝑ virgine intercedēte et Beato michaele archāgelo cū omnibus sanctis: ad perpetue beatitudinis consortiū peruenire cōcedas. Secreta.

DEus cuius mie non est numerus: suscipe ppitius preces humilitatis nostre ⁊ animab⁹ fratrum ⁊ sororum nostrarū cōgregationū qb⁹ tui nominis dedisti ꝯfessionē/ꝑ hec sacramēta salutis nr̄e cūctorꝝ remissionē tribue peccatorū. Postcōmunio.

PResta q̄s oīps ⁊ misericors de⁹: vt aie fratrū ⁊ sororꝝ nr̄arū ꝯgregationū: pq̄b⁹ hoc sacrificiū laudis tue obtulim⁹ maiestati: ꝑ hui⁹ vtutē sacramēti a pctis oib⁹ expiate lucꝫ ppetue te miserāte pcipiāt btitudinē. Quarta orō p parētib⁹ ⁊ bn̄factorib⁹

OMnipotēs ⁊ misericors de⁹ vnica sal⁹ mortaliū te supplices exoram⁹ ꝓ aiab⁹ famulorꝝ famularūq̄ tuarū parētū ⁊ benefactorū nostrorū: vt interueniēte dei genitrice btā maria cū oib⁹ sc̄tis: peccatorū eis largire digneris indulgentiam/et in nouissimo die beate resurrectionis letitiā. Secreta.

SAnctifica q̄s dn̄e hec fideliū oīū vitalia sacramēta: ⁊ p̄sta vt interueniēte btā dei genitrice maria cū oib⁹ sc̄tis tuis/aie famulorū famularūq̄ tuarꝝ parentū ⁊ bn̄factorꝝ nostrorū: ab oibus vitijs expiate pabulo vite reficiantur eterne. Postcōio.

PUrificet nos q̄s dn̄e salutare quo pasti sum⁹ sacramētū: ⁊ iteruenēte btā ⁊ gl'iosa sēpq̄ virgine dei genitrice maria cū oibus sc̄tis tuis: ꝯcede vt hoc ipsū ꝓficiat aiab⁹ famulorū famularūq̄ tuarū parentū ⁊ benefactorū nostrorꝝ: ad promerendā tue propiciationis gratiā/et ꝑcipiendā future resurrectionis gloriā sēpiternā. ¶ Quinta orō generalis.

FIdeliū de⁹ oīm cōditor ⁊ redēptor aīab⁹ oīm fideliū defūctorū remissionē cunctorū tribue pctōrū: vt idulgētiā quā sēp optauerūt/pijs supplicationib⁹ cōsequant̄. Qui cū deo patre et spū sancto viuis ⁊ regnās de⁹. Per oīa scl'a seculorū. Secreta.

HOstias q̄s dn̄e quas tibi p aiab⁹ oīm fideliū defūctorū offerim⁹ ppitiat⁹ intēde: vt qb⁹ fidei xp̄iane meritū ꝯtulisti/dones ⁊ p̄miū. Postcōio.

ANimabus q̄s dn̄e oīm fideliū defūctorū orō proficiat supplicantiū: vt eas et a pctis oīb⁹ exuas: ⁊ tue redēptionis facias esse participes. Qui cū deo pr̄e ⁊ spū sctō viuis ⁊ regnas de⁹. Per oīa secula seculorū. Amē. ¶ Itē ⁊ in trigintali cuiuscūqꝫ defūcti fuerit: quinqꝫ dicunt̄ orationes quarū prima p ipso trigintali. Itē in oīb⁹ alijs anniuersarijs quinqꝫ dicūtur orationes quarū prima p anniuersarijs: cetere vt supra p corpore p̄senti. Quandocūqꝫ corp⁹ adest presens ⁊ in anniuersarijs epōrū et i die aiarū tm̄. Lectio epl'e bti pauli apli. Ad thessalonicēses.

FRatres. Nolum⁹ vos ignorare de dormiētibus: vt nō contristemini sicut ⁊ ceteri qui spē nō habēt. Si eñ credim⁹ q̄ ies⁹ mortu⁹ est ⁊ resurrexit ita et de⁹ eos q̄ dormierūt per iesū adducet cū eo. Hoc eñ vobis dicim⁹ i verbo dn̄i: qꝛ nos q̄ viuim⁹ q̄ residui sum⁹/in aduētu dn̄i non preueniemus eos q̄ dormierūt. Qm̄ ipse dn̄s in iussu et i voce archāgeli ⁊ in tuba dei descēdet de celo: et mortui q̄ in xp̄o sunt resurgēt primi. Deinde nos q̄ viuimus qui relinquimur: simul rapiemur cū illis i nubib⁹ obuiā xp̄o in aera: ⁊ sic semp cū dn̄o erim⁹. Itaqꝫ ꝯsolamini inuicē in verbis istis. ¶ In omnib⁹ alijs anniuersarijs et trigintalibus epistola. Lectio libri machabeorum.

IN diebus illis. Vir fortissimus iudas: collatiõe facta duodecim milia drachmas argẽti misit hierosolymã offerre ea ibi pro peccatis mortuorum: iuste et religiose de resurrectiõe cogitãs. Nisi enim eos qui ceciderãt resurrecturos speraret: superfluũ videretur et vanũ orare pro mortuis. Sed quia cõsiderabat quod hi qui cum pietate dormitionẽ acceperãt optimã haberẽt repositã gratiam. Sãcta ergo et salubris est cogitatio pro defũctis exorare: ut a peccatis soluantur. In aliis aliis missis pro defũctis dicãtur he due epistole alternis vicibus per hebdomadã. ita tamẽ quod primo dicatur epistola. Audiui vocem. quod per totũ annum obseruetur quando ferialiter dicatur missa. Epistola. Lectio libri apocalipsis beati iohannis apostoli.

IN diebus illis. Audiui vocẽ de celo: dicẽtẽ mihi Scribe/ Beati mortui qui in dño moriuntur. Amodo enim iã dicit spũs: ut requiescãt a laboribus suis. Opera enim illorũ/ sequuntur illos. ¶ Alia epistola ad corinthios.

FRatres. Christus resurrexit a mortuis primitie dormiẽtiũ: quoniam quidẽ per hoiem mors/ et per hoiem resurrectio mortuorũ. Et sicut in adam oẽs moriũtur/ ita et in christo oẽs viuificabuntur. Unusquisque autẽ in suo ordine. Per iesum christum dñm nostrum.

¶ Sciendũ autem quod istud sequẽs grad. scilicet Si ambulẽ. nimirum debet dici pro corpore presenti episcoporum et eorum triginta. et anniuersariis secundum usum Sarisbur. ecclesie/ tũc enim dicatur a tribus clericis de secunda forma habitu non mutato ad caput defuncti: si corpus adest presens. sin autẽ ad gradum chori dicatur. Gradale.

Si ambu lem inme di o umbre

mortis non time bo mala

quoniam tu me cum es do mi ne. V.

Uir ga tu a et ba culus tu-

us ip sa me con-

In oibus alijs missis defunctorum dicatur a toto choro istud gradale.

sola ta sunt.

Requiē eter nā dōa e is domine

et lux ppe tua

lu ceat eis.

Hoc mõ finiatur qñ serial r. di citur missa. V. Anime eo-

rum in bonis de morentur:

et semen eorum.

here ditet terram.

Hoc modo finiatur quãdo ferialiter dr missa. terram.

Quãdo corpus adest presens et in anniuer. episcoporũ di-catur tract9. Sicut ceruus. a quatuor clericis de superiori gradu habitu non mutato ad caput defũcti interim stantibus cõtinuo si corpus adest presens si autem ad gradum chori: ita tamen ꝙ omnes illi quatuor cleri ci simul primũ versum incipiant quem duo ex parte chori principalis prosequatur: et ita alternis vicib9 singuli v. ab illis quatuor clericis totius tractus di-cantur cho. interim sedente. Ita tamen ꝙ omnes si-mul ipsum tractum terminent. Tractus.

Sicut cer uus de si derat ad fontes

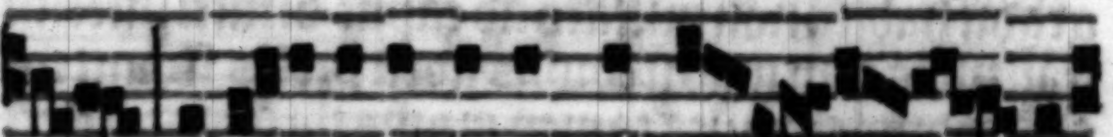

aqua rũ i ta de si de rat

anima mea ad te de us. ℣.

Siti uit anima me a ad deum vi

uum quãdo ve niã ⁊ appa re bo

ante fa ci em de i mei. ℣.

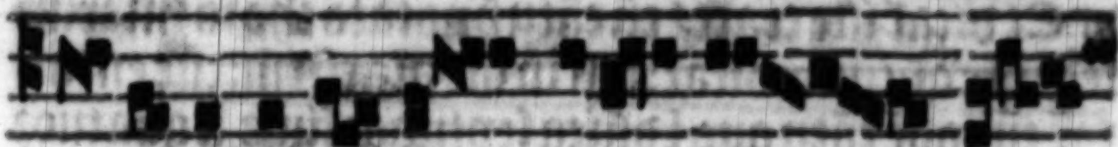

Fuerũt michi lachrymeme me e panes

die ac no cte dum di ci tur mi-

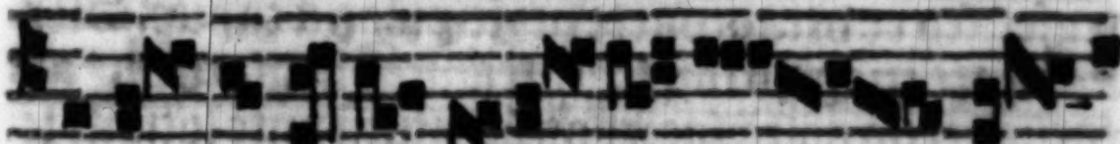

chi p singulos di es v bi est de

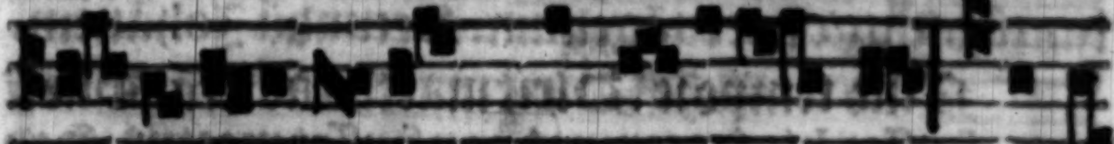
In omnibus aliis missis pro defunctis dicitur a toto choro iste tractus cum cantu sequenti. Tr.

apud te propiciati o est & propter legem tu am

¶ Et dicat iste tract⁹ cū cātu ꝑnotato choro interim sedente quicunq3 dicat: nisi in die aiarū tm̄: tūc eīm dicat cū eodē cātu quo i dn̄ica septuagesime a quatuor clericis de supiori gradu habitu nō mutato ad gradū chori supradicto modo. Itē i anniuersarijs epoꝝ et decanoꝝ: ꝛ quādocunq3 corp⁹ adest p̄sens postq̄ executor officij i iceptione misse altare thurificauerit: diacon⁹ cū thuribulo circuēdo tūbā vel corp⁹ illud incenset: sed ex vtraq3 parte ve3 icipiēdo a capite. Sic fiat ante euāgeliū dū tract⁹ canit̄: īcensato p̄ri⁹ altari: ꝛ tercio postq̄ sacerdos sacrificiū ante lotionē loco suo deposuerit: thurificet idē diacon⁹ sicut prius. Nūq̄ aūt thurificet corp⁹ ad **Placebo.** vel ad **Dirige** scḋm vsū Sarisbu. sed sēp ad missā tm̄. ¶ In dn̄icis diebus ꝛ in secūdis ferijs: ꝛ etiā pro corpore presenti ꝛ in anniuersarijs ꝛ trigintalibus: et in die aiarum tantū dicatur hoc euāgeliū. Secundū Johānem.

In illo tempore. Dixit martha ad iesū. Dn̄e si fuisses hic: frater me⁹ non fuisset mortu⁹. Sed ꝛ nunc scio quia quecūq3 poposceris a deo: dabit tibi de⁹. Dicit illi ies⁹. Resurget frater tu⁹. Dicit ei martha. Scio quia resurget in resurrectione: in nouissimo die. Dicit ei ies⁹. Ego sum resurrectio ꝛ vita. Qui credit in me: etiā si mortuus fuerit viuet. Et omnis qui

viuit & credit i me: nō morieť in eternū. Credis hoc? Ait illi. Utiqꝫ dn̄e. Ego credidi qꝛ tu es xp̄s fili⁹ dei q̄ i hūc mūdū venisti. ¶ Fer. iij. Euāgeliū scd̄z iohā.

In illo tp̄e. Dixit iesus discipulis suis: & principib⁹ iudeorum. Omne quod dat michi pater ad me veniet: & eū qui venit ad me nō eijciam foras. Quia descēdi de celo/ nō vt faciam volūtatem meā: sed voluntatē ei⁹ qui misit me. Hec est autem voluntas ei⁹ qui misit me pr̄is: vt omne quod dedit michi nō perdā/ ex eo/ sed resuscitem illud ī nouissimo die. Hec est aūt volūtas patris mei qui misit me: vt omnis q̄ videt filium et credit in eum: habeat vitā eternam. Et ego resuscitabo eum: in nouissimo die.

¶ Feria. iiij. Euangelium. Secundum iohannem.

In illo tēpore. Dixit ies⁹ discipulis suis. Amē amen dico vobis: quia q̄ verbū meum audit/ & credit ei qui misit me: habet vitā eternā. Et in iudiciū non veniet: sed transiet a morte in vitam. Amē amen dico vobis: qꝛ venit hora & nūc est quādo mortui audiēt vocem filij dei: & q̄ audierint viuēt. Sicut pr̄ habet vitā in semetipso: sic dedit & filio vitam habere in semetipso. Et potestatem dedit ei iudiciū facere: quia fili⁹ hois est. Nolite mirari hoc: quia venit hora in qua oēs qui in monumētis sūt/ audiēt vocē filij dei. Et procedēt q̄ bona fecerūt: in resurrectionē vite. Qui vero mala egerūt/ ī resurrectionē iudicij.

¶ Feria. v. Euangelium. Secundum Johannem.

In illo tē. Dixit ies⁹ discipulis suis: & turbis iudeoꝝ. Sicut pr̄ suscitat mortuos & viuificat: sic & fili⁹ quos vult viuificat. Neqꝫ eni pr̄ iudicat quēq̄ sed iudiciū omne dedit filio. Ut oēs honorificēt filiū: sicut honorificāt patrē. Qui nō honorificat filiū: nō

honorificat patrē qui misit illum. Amen amen dico vobis q2 qui verbum meum audit ⁊ credit ei qui misit me: habet vitā eternā. Et ī iudiciū nō veniet: sed trāsiet a morte ī vitā. ¶ Fer. vi. Euāg. secūdū iohē3

IN illo tpe. Dixit iesus discipulis suis: et turbis iudeorū. Ego sū panis viuus: qui de celo descēdi. Si quis māducauerit ex hoc pane: viuet in eternū. Et panis quem ego dabo: caro mea est pro mundi vita. Litigabant ergo iudei adinuicē dicentes. Quomodo potest hic carnē suam nobis dare ad manducandū? Dixit ergo ei iesus. Amen amē dico vobis: nisi māducaueritis carnē filij hominis/ ⁊ biberitis ei9 sāguinē: nō habebitis vitā ī vobis. Qui māducat meā carnē/ ⁊ bibit meū sāguinē: habet vitā eternā. Et ego resuscitabo eum: in nouissimo die

¶ Sabbato. Euangelium secundum Johannem.

IN illo tpe. Dixit iesus discipulis suis: et turbis iudeorū. Amen amen dico vobis: nisi māducaueritis carnē filij hominis/ ⁊ biberitis ei9 sanguinem: non habebitis vitā in vobis. Qui manducat meā carnē et bibit meum sanguinem: habet vitam eternā. Et ego resuscitabo eū in nouissimo die.

¶ Hoc sequens offertorium dicatur in oibus missis pro defunctis nisi in die animarū tantū. Offertoriū

Domine iesu christe rex glo rie libera ani-

mas oim fide li um defūcto rū de manu infer

ni et de pfũdo la cu: libera eas de ore leo nis ne

absorbeat eas tartarꝰ ne cadat i obscu ra tenebraꝝ

lo ca sed signifer sãctꝰ michael repñtet e as

in lu cẽ sãctã quam olim abrahe promisisti ꝛ se-

mi ni e ius.

Hoc sequẽs offertoriũ dicat in die animarũ tantum. Offr.

O pie deus q̃ primũ ho minẽ ad eter nã glo

riã re uoca sti pastor bo ne qui ouẽ per

di- tã pio hume ro ad ouile reporta sti iuste iu-

dex dñ veneris iudicare libera de morte ani mas eo-

rũ quas redemisti ne tradas bestijs a nias ↄfitẽtes

ti bine dere liquas

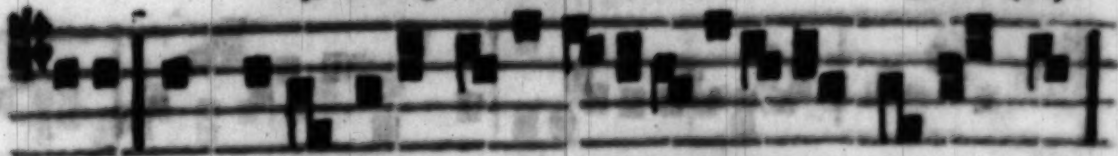
eas i fi nẽ. post ablutionẽ manuũ tũctis manib⁹ i med. alca. icipiat sa. Hostias ⁊ p̃ces tibi dñe

offerim⁹. Chorus respondeat hoc modo. Tu suscipe p aiab⁹ il lis

quarũ hodie memoriã agim⁹ fac eas domine de mor

te trãsire ad vitam. Et iterim dicat sacerdos. In spũ hũilitatis. priuati more solito deĩde dicat sacer. Ora te fres. chor⁹ rñdeat cãtãdo.

v. Requiẽ eternã dõa eis dñe ⁊ lux p petua luceat

eis. Quā olim abrahe promisisti et semi ni e ius.

¶ Notādū est q̄ quādocūq̄ corpus adest presens. et in oībus āniuer. et trigin. dr̄ Hostias et preces. cū ℣. Requiē eternā. et Quā olim. et i die aiarū nō dicatur Quotidie aū die sepulture cuiuscūq̄ fuerit dicatur istud secretū.

Suscipe quesumus misericors pater oblationē quā tibi offerimus pro aīa famuli tui vel famule tue N. quā hodie de carnali corruptiōe liberasti/ et cōcede vt ab oībus humane conditionis excessibus hijs remedijs expietur: et in requie sempiterna diē resurrectionis prestoletur. Per dn̄m nostrū iesū xp̄m filiū tuū. Qui te. In die sepulture cuiuscūq̄ fuerit secretū.

Suscipe domine pro anima famuli tui vel famule tue hostiā quā te deo patri benigne obtulisti pro nobis et quia causa hoīm descēdisti de celis: te redeunte sanctorū tuorū mereatur adiungi consortijs per te saluator mundi. Qui cum deo patre. etc.

¶ In anniuer. de quocūq̄ fue. dicatur istud secretū.

Propitiare q̄s dn̄e supplicationibus nr̄is pro aīa famuli tui vel famule tue cuius hodie annua dies agitur pro qua tibi offerimus hoc sacrificiū laudis: vt eā sctōrū tuorū cōsortio sociare digneris. Per do. In die tricēnal. de quocūq̄ fuerit. Secreta.

Intuere q̄s oīps deus et placatus suscipe dignare hoc sacrificiū qd̄ tibi offerimus pro aīa famuli tui vel famule tue et cōcede illi pacē ppetuā et requiē sempiternā. p. Prefatio quotidiana. Qn̄ corpus adest pn̄s et i oībus āniuer. et trigin. et qn̄ vltimo fit seruitio mortuorū ante pascha et in die aiarū dicatur hic cantus.

Sctũs Sctũs Sctũs Dñs deus sabaoth Ple

ni sũt celi et terra gl'ia tu a o sãna i excelsis Bñdict9

q venit iñ noie do mini o sãna in excelsis.

Qñ corp9 adest pñs et i oib9 ãniuer. et trigi. et qñ vltio fit seruitiũ mortuo. añ pas. et i die aiaꝝ dicat hic cãt9

Agn9 de i q tollis pctã mũdi dona eis requiẽ

Agn9 de i q tollis pctã mũdi dona eis reqẽ Agn9

de i q tollis peccata mũdi dona eis requiẽ sẽpitnã

In oib9 mis. p corpe pñti et i ãnt. et trigi. et qñ vlti. fit ser. mortuo. añ pasc. et i die aiaꝝ dicat hec seqns cõio

Pro quoꝝ mẽoria corp9 xpi sumit dña eis dñe reqẽ

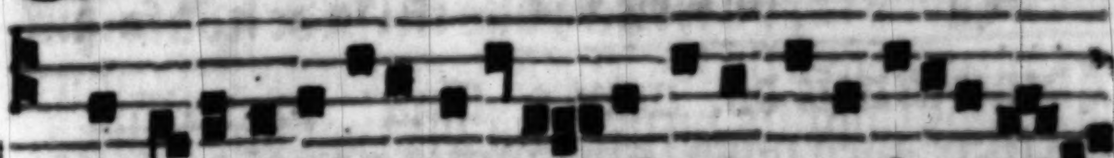

sẽpiternã. Et lux ꝑpetua luceat eis. Pro quoꝝ memoria

sanguis xp̄i sumit̃ dona eis dñe requiem sempiternã.

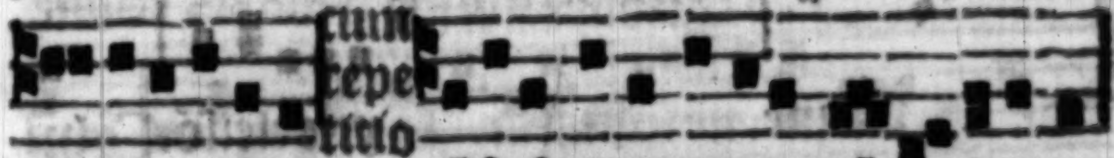
¶ In oībꝰ alijs missis ꝓ defunctis dicat̃ hec cõmunio

Lux eterna luceat eis dñe cũ sctis tuis in eternũ qꝛ

piꝰ es. ꝟ Re. cũ ꝟ. sic Req̃ eternã dona eis dñe ⁊ lux ꝑpe

tua luceat eis. ne. cũ sctis tuis in eternũ qꝛ pius es.

¶ Quotidie ante diem sepulture dicit̃ ista postcõio

Presta quesumus omnipotens deꝰ: vt aīam famuli vel famule tue ab angelis lucis susceptã: in preparata habitacula deduci facias beatoꝝ. Per dñm nostrũ iesum christum filium tuũ. Qui te.

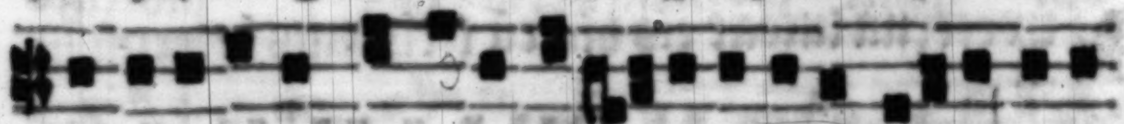
¶ In die sepulture cuiuscũqꝫ fuerit dicat̃ ista postc.

Presta quesumus dñe vt anima famuli tui vel famule tue eius hodie officia humanitatis exhibemus: hijs sacrificijs expiata saluationis tue perpetuo munere gratuletur. Per do. In anniuersa. de quecunqꝫ fuerit dicatur hec sequens. Postcõmunio.

Presta quesum⁹ dñe vt anima famuli tui vel famule tue cui⁹ anniuersariũ depositionis diẽ recolimus hijs purgata sacrificijs indulgẽtiam pariter ⁊ requiẽ capiat sempiternã. Per do. In die trigitali de quocunq fuerit dicatur hec postcommunio.

Prosit q̃s dñe aĩe famuli tui vel famule tue: diuini celebratio sacramẽti: vt ei⁹ i quo sꝑauit ⁊ credidit: eternũ capiat te miserãte cõsortiũ. Per do.

¶ Post missã accedat sacerdos ad caput defũcti alba indut⁹ absq cappa serica ⁊ duo clerici de scḋa forma ad caput defũcti stãtes icipiãt trib⁹ vicib⁹ añ. seq̃nt ẽ quã chor⁹ singulis vicib⁹ totã ꝑsequat vsq i finẽ. ã.

Circũdederũt me gemit⁹ mortis dolores iferni circũ

dede rũt me. Deide post tertiam repetitione sequatur. Kyrie eleisõ. Chri

ste eleisõ. Kyrie eleisõ.

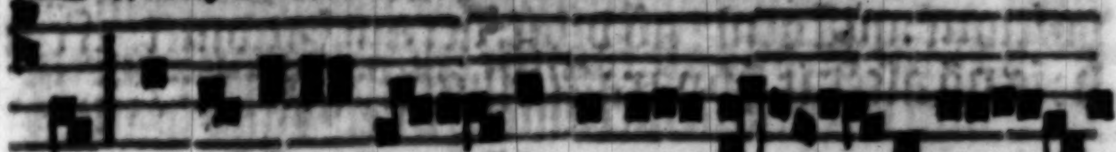
Nõ dicat. Pater nr̃. nec Dñs vob. neq Orem⁹. sz tm̃ or. sac. dicẽte modesta voce vtz sine nota.

Non itres i iudiciũ cũ seruo tuo vel seruula tua dñe qm̃ null⁹ apd te iustificabit homo nisi ꝑ te oĩz pctõꝝ tribuat remissio nõ ergo eũ vel eã tua q̃s iudicialis sẽtẽtia pmat quẽ tibi vera supplicatio fidei xp̃iane cõmẽdat: sed gr̃a tua illi succurrẽte mereatur euadere iudiciũ vltiõis q vel q̃ dũ viueret isignitus vel isignita est signaculo sctẽ trinitatis. In qua vi.

Eodẽ mõ dñr oẽs orões seq̃n. Deide icipiat cãtor R.

Qui lazarum resuscitasti a monumē to feti

dū. Tu e is do mi ne dona re qui em ꝛ lo cū in

dul genti e. V. Qui venturꝰ es iudicare

viuos ꝛ mortu os ꝛ secu lū per i gnē. Tu eis.

¶ Et repetatur a choro cū suo versu ꝛ interim sacer dos cū thuribulo circumeundo corpus illud incēset. Similiter fiat in versis sequentibus. deinde dicitur.

Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleysō.

sine Pt̄nr. Pater. Dñs vobiscū. R̄ Et cū spū. Oremꝰ.

Deus cui oīa viuunt cui non pereunt moriendo corpora nostra sed mutātur in melius te sup- plices deprecamur: vt quicquid famulꝰ vel famula tuus vel tua vitiorū tue voluntate cōtrariū fallēte diabolo ꝛ ꝓpria iniquitate atq; fragilitate cōtraxit tu piꝰ ꝛ misericors abluas indulgēdo eiusq; animā suscipi iubeas ꝑ manꝰ sanctorū angelorū tuorū dedu cēdā in sinum patriarcharum tuorū abrahe scilicet

ci tui: & ysaac electi tui: atq; iacob dilecti tui: quo aufugit dolor & tristitia: atq; suspiriū: fideliū quoq; aie felici iocūditate letāt & i nouissimo magni iudicij die iter sctōs & electos tuos eā facias ppetue glie tue ptcipe portionē: quā ocul' nō vidit: nec auri audiuit: & i cor hōis nō ascēdit q̄ pparasti diligētib' te. Per xp̄z. R.

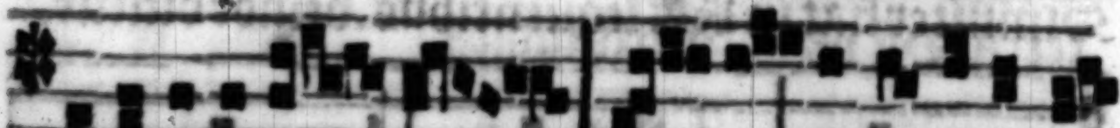
Heu michi domine qr peccaui nimis i vita mea qd

faciā mi ser v bi fu giā nisi ad te de' meus

mise re re me i. Dum vene ris

in nouissimo di e. V. Aīa mea turbata est val

de sed tu domine suc curre e i. Dum ve.

¶ Et percantetur a choro cum suo versu: et interim insenscetur corpus vt supra. Deinde sequatur.

Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleysō.

sine Pr nr. et sine Dñs vobiscũ. sed tñ cũ Oremus.

Fac quesum⁹ dñe hanc cum seruulo tuo defuncto vel seruula tua defuncta misericordiã: vt factorũ suorũ in penis non recipiat vicẽ: qui vel que tuã in votis tenuit voluntatẽ ⁊ quia hic illum vel illã vera fides iũxit fideliũ turmis illic eũ vel eã tua miseratio societ angelicis choris. Per christũ dominũ nostrum. Deinde incipiat cantor. Responsorium.

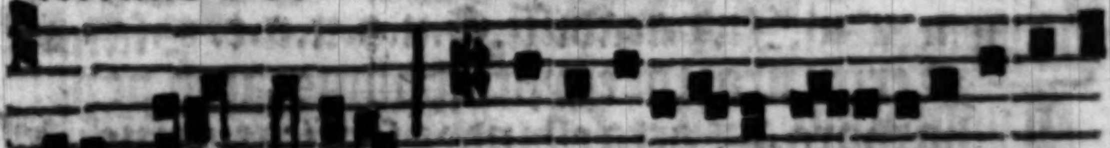
Libera me do mine de morte eter na in die illa

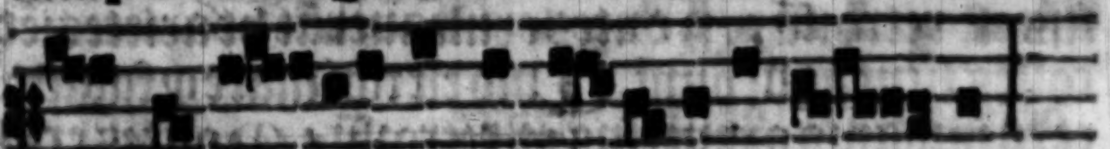
tremẽ da quãdo ce li mouendi sunt et

terra. Dñ ve neris iudica re se

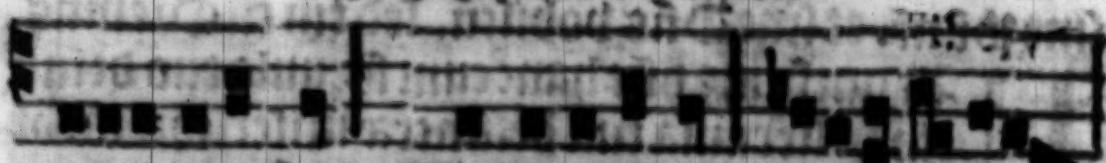

culũ per i gnẽ. ℣. Dies illa dies i re calamitatis

et mi serie dies magna et amara val de.

Et percãtetur a choro cũ vno versu tantum scilicet Dies illa. vt supra ⁊ interim incẽsetur corpus a sacerdote semel circumeundo et postea aspergatur aqua benedicta deinde sequatur.

Kyrie eleyson. Christe eleison. Kyrie eleyson. Deinde roget sacerdos circumstantes orare pro aia defuncti dicens Pro aia N. et pro aiabus oim fideliũ defũctorꝝ. Pater nr. Et ne nos indu. Sed libera nos a malo. Non intres in iudiciũ cũ seruo tuo vel seruula tua dñe. Qz non iustificabitur in conspectu tuo ois viuens. A porta inferi. Erue dñe aias eorꝫ. Credo videre bona domini. In terra viuentium. Domine exaudi. Dominus vobiscum. Oremus.

Inclina dñe aurẽ tuã ad preces nostras quib⁹ miam tuã supplices deprecamur: vt aiam famuli tui vel famule tue quam de hoc seculo migrare iussisti/in pacis ac lucis regione cõstituas: ⁊ sanctorum tuorum iubeas esse consortem. Per christum.

Hic deponetur corp⁹ ad sepulchrum cantore incipiente. Añ. In paradisũ. E.u.o.u.a.e. Psalm⁹.

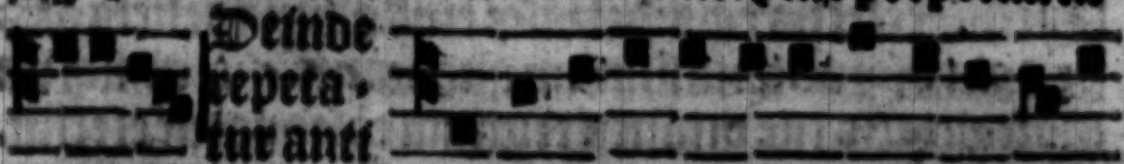

In exitu israel de egypto: domus iacob de pplo barbaro. Facta est iudea sctificatio eius: isrl potestas eius. Mare vidit ⁊ fugit: iordanis conuersus est retrorsũ. Montes exultauerũt vt arietes: et colles sicut agni ouiũ. Quid est tibi mare q fugisti: et tu iordanis qz ꝯuersus es retrorsũ. Montes exultastis sicut arietes: ⁊ colles sicut agni ouiũ. A facie dñi mota est terra: a facie dei iacob. Qui ꝯuertit petrã in stagna aquarꝫ: ⁊ rupẽ in fontes aquarũ. Non nobis dñe nõ nobis: sed nomini tuo da gloriã. Super mia tua et veritate tua: nequãdo dicant gentes

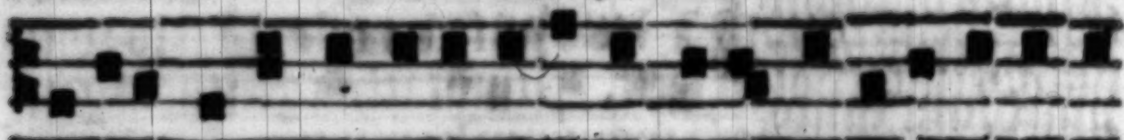
vbi est deus eorum. Deus autem noster in celo: omnia quecunqȝ voluit fecit. Simulachra gentiū argentum et aurum: opera manuum hominum. Os habēt et non loquentur: oculos habent et non videbunt. Aures habent et non audient: nares habent et non odorabunt. Manus habent et non palpabunt/pedes habent et non ambulabunt: non clamabunt in gutture suo. Similes illis fiant qui faciūt ea: et omnes qui confidunt in eis. Domus israel sperauit in domino: adiutor eorū et protector eorū est. Domus aaron sperauit in dño: adiutor eoꝝ ꝛ ꝓtector eoꝝ est. Qui timēt dñm sperauerūt in dño: adiutor eoꝝ et ꝓtector eoꝝ est. Dñs memor fuit nr̄i: et bñdixit nobis. Bñdixit domui israel: benedixit domui aaron. Benedixit omnibus qui timent dominum: pusillis cum maioribus. Adijciat dominus super vos: super vos et super filios vestros. Benedicti vos a domino: qui fecit celum et terram. Celum celi domino: terram autem dedit filijs hominum. Non mortui laudabunt te domine: neqȝ omnes qui descendūt in infernum. Sed nos qui viuimus benedicimus domino: ex hoc nunc et vsqȝ in seculum. ¶ Alius psalmus si tātum restat iter scilicet Ad te domine leuaui animam meam. Finito psalmo vel psalmis dicatur iste versus.

Requiem eternā dona eis domine: ꝛ lux perpetua lu-

ceat eis. Deinde repetatur antiphona. In paradisum deducāt te angeli:

in suū conuentū suscipiant te martyres ꝛ perducāt te

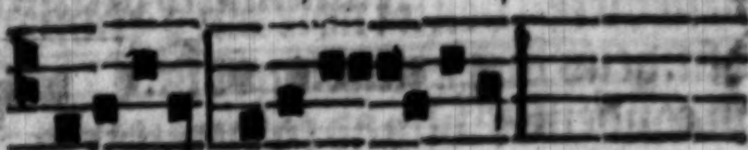

in ciuitatē sanctā hierusalem. Quibus dictis dicat sacerd. sine Dn̄s vobiscū. sed tantū cum Oremus. hūili voce.

PIe recordationis affectu fratres charissimi cōmemorationem faciamus chari nostri vel chare nostre quem vel quam dominus noster de tentationibus huius seculi assumpsit. Obsecremus miam dei nostri: vt ipse ei tribuere dignetur placitam et quietā mansionē: ꝛ remittat ei oēs lubrice temeritatis offensas: vt concessa sibi venia plene indulgētie quicquid in hoc seculo proprio vel alieno reatu deliquit / totum ineffabili pietate ac benignitate sua deleat et abstergat. Per christum. Alia oratio cum Oremus. Oratio.

TE domine sancte pater omnipotens eterne deꝰ suppliciter deprecamur pro spiritu fratris nostri vel sororis nostre: quem vel quam a voraginibꝰ huius seculi accersiri iussisti: vt digneris domine dare ei lucidum locum refrigerij et quietis. Liceat ei trāsire portas inferorum ꝛ penas tenebrarum: maneatq; in mansionibus sanctorum / et in luce sancta quam olim abrahe promisisti et semini eius. Nullam lesionem sentiat spiritus eius: sed cū magnus ille dies resurrectionis aduenerit / resuscitare eum vel eam digneris vna cum sanctis et electis tuis: deleasq; eius omnia delicta atq; peccata vsq; ad nouissimum quadrantem: tecumq; immortalitatis tue vitam ꝛ regnum cōsequatur eternū. Per christum dominum nostrum. Amen.

Finitis orationibus aperiatur sepulchrum cantore incipiente anam.

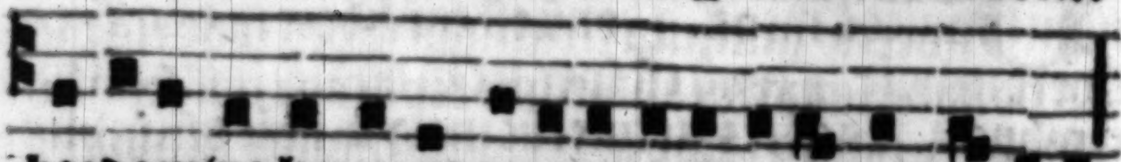
Aperite. E.u.o.u.a.e. Psalmus.

Confitemini dño qm bon⁹: qm in sclm mia eius Dicat nūc israel qm bon⁹: qm in sclm mia ei⁹. Dicat nunc domus aaron: quoniā in seculū mia ei⁹. Dicant nunc qui timent dñm: quoniā in seculuz mia eius. De tribulatione inuocaui dñm: & exaudiuit me in latitudine dñs. Dñs michi adiutor: nō timebo qd faciat michi homo. Dñs michi adiutor: et ego despiciam inimicos meos. Bonū est confidere in dño: q̄ cōfidere in hoie. Bonū est sperare in dño: q̄ sperare i prīcipibus. Oēs gētes circuierūt me: & in noie dñi qr vlt⁹ sum in eos. Circundantes circūdederūt me: et in nomine dñi quia vltus sum in eos. Circūdederūt me sicut apes & exarserūt sicut ignis in spinis: et in noie dñi qr vlt⁹ sum in eos. Impulsus euersus sū vt caderē: et dñs suscepit me. Fortitudo mea & laus mea dñs: & factus est michi in salutē. Vox exultationis et salutis: in tabernaculis iustorum. Dextera domini fecit virtutem/dextera domini exaltauit me: dextera dñi fecit virtutem. Non moriar sed viuam: et narrabo opera domini. Castigans castigauit me dominus: et morti non tradidit me. Aperite michi portas iusticie/et ingressus in eas confitebor domino: hec porta domini iusti intrabunt in eam. Confitebor tibi domine quoniā exaudisti me: et factus es michi in salutem. Lapidem quem reprobauerunt edificantes: hic factus est in caput anguli. A domino factum est istud: et est mirabile in oculis nr̄is Hec est dies quā fecit dñs: exultemus & letemur i ea. O dñe saluū me fac/o dñe bn̄ prosperare:

benedict⁹ q̇ venit i noīe dn̄i. Benedixim⁹ vobis de domo dn̄i: deus dn̄s ꝛ illuxit nobis. Constituite diē solennē in condensis: vsq̧ ad cornu altaris. Deus meus es tu et confitebor tibi: deus meus es tu ꝛ exaltabo te. Cōfitebor tibi dn̄e qm̄ exaudisti me: et factus es michi in salutem. Cōfitemini dn̄o qm̄ bonus: qm̄ in seculum misericordia eius. ¶ Finito psalmo tota dicatur an̄a.

Aperite michi portas iustitie ꝛ igressus in eas cōfite-

bor domino hec porta domini iusti intrabunt in eam.

Qua dicta dicat sacerdos Oremus. Oratio.

Obsecramus miām tuam omp̄s eterne deus/qui hominē ad imaginem tuā creare dignat⁹ es: vt animā famuli tui vel famule tue N. quā hodierna die rebus humanis eximi ꝛ ad te accersiri iussisti/ blāde et misericorditer suscipias. Nō ei dominentē vmbre mortis: nec tegat eū vel eā chaos ꝛ caligo tenebrar̄: sed exutus vel exuta omniū criminū labe in sinu abrahe collocatus vel collocata/locum refrigerij se adeptū vel adeptam esse gaudeat: vt cum dies iudicij aduenerit/cum sanctis et electis tuis eum vel eam resuscitari iubeas. Per christū dn̄m nostrum. Alia oratio cum Oremus.

Deus q̇ iustis supplicatiōib⁹ semper presto es: q̇ pia vota dignaris ituerí: da famulo tuo vel famule tue N. cuius depositiōi hodie officia humanitatis exhibemus/ cum sanctis atq̧ fidelibus tuis beati muneris portionem. Per christū dn̄m nostrū. Amen.

Deinde dicat̃ bñdictio sepulchri sine Oremꝰ. hoc mō.

Rogamus te dñe sctē pater oṗs eterne deꝰ: vt be ✠ ne dicere ⁊ sctificare digneris hoc sepulchꝛū et corpus in eo collocādū: vt sit remediū salutare in eo descenti ⁊ redēptio anime eiꝰ atq̃ tutela ⁊ munimē cōtra seua iacula inimici. Per xp̄m. Alia benedictio tumuli.

Adiutoꝛiū nostrū in noīe dñi. Qui fecit celū et terrā.

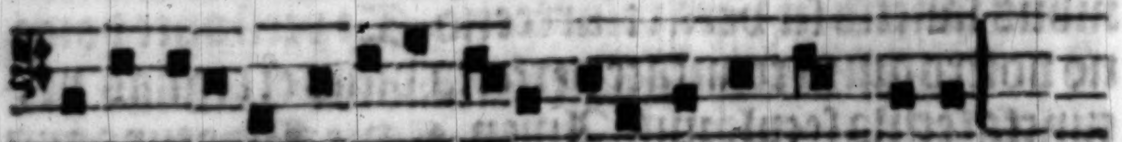
Benedic dñe locū sepulchri huiꝰ sicut bñdixisti sepulchꝛa abꝛahe isaac ⁊ iacob. ℣. Ostende nobis dñe miam tuā. ℟. Et salutare tuū da nobis. Oratio.

Deus qui fundasti terrā ⁊ foꝛmasti celos: qui oīa sideribꝰ instituta fixisti: qui captū laqueis moꝛtis hominē lauachri ablutione reparas: qui sepultos abꝛaham isaac ⁊ iacob in spelunca duplici in libꝛo vite ac totius gloꝛie pꝛincipes adnotasti benedicendos: ita dñi ✠ dicere digneris hūc famulū tuū vel ancillā tuā: vt eū vel eā requiescere facias: ⁊ in sinu abꝛahe collocare digneris: qui dñm nostrū iesum xp̄m filium tuum / deuictis laqueis inferoꝛum resurgere in se credentiū suoꝛum membꝛa resuscitare iussisti. Qui venturus est iudicare viuos et moꝛtuos et seculū p ignem. Oratio.

Respice dñe super hanc fabꝛicam sepulture: ⁊ descendat in eam spiritus tuus: vt te iubente sit ei in hoc loco quieta doꝛmitio: et tempoꝛe iudicij cum omnibus sanctis sit vera resurrectio. Te pꝛestante domino nostro qui in trinitate perfecta viuis et regnas per cuncta secula seculoꝛum. Amen. ¶ Hic aspgatur aqua benedicta super sepulchꝛum / et incēsetur sepulchꝛum. Finitis oꝛationibus ponat̃ coꝛpꝰ in sepulchꝛo cantoꝛe icipiēte. añ.

Ingrediar. E u o u a e. Psalmus.

Quemadmodũ desiderat ceruus ad fontes aqua
rũ: ita desiderat anima mea ad te de9. Sitiuit
anima mea ad deũ fontẽ viuũ: quãdo veniã et appare
bo ante faciẽ dei. Fuerũt michi lachryme mee panes
die ac nocte: dum dicit michi quotidie vbi est de9 tuus.
Hec recordat9 sum & effudi in me aiam meã: qm̃ tran
sibo in locũ tabernaculi admirabilis vsq; ad domũ dei
In voce exultationis et cõfessionis: sonus epulãtis.
Quare tristis es anima mea: & quare conturbas me.
Spera in deo qm̃ adhuc cõfitebor illi: salutare vult9
mei et deus me9. Ad meipsum aia mea ꝯturbata est:
ppterea memor ero tui de terra iordanis & hermonij a
mõte modico. Abyssus abyssũ inuocat: in voce catha
ractarũ tuarũ. Omnia excelsa tua & fluctus tui: super me
trãsierũt. In die mãdauit dñs miam suã: & nocte cã
ticũ ei9. Apud me orõ deo vite mee: dicã deo susceptor
me9 es. Quare oblitus es mei & quare cõtristat9 ince
do: dũ affligit me inimic9. Dũ cõfringũtur ossa mea
exprobrauerunt michi: qui tribulant me inimici mei.
Dum dicunt michi per singulos dies: vbi est de9 tu9.
Quare tristis es aia mea: & quare
ꝯturbas me. Spa i deo qm̃ adhuc
ꝯfitebor illi: salutare vultus mei et
deus meus. ¶ Dicto ps̃o repetat ãn. Ingrediar i locũ

tabernaculi admirabilis vsq; ad domum dei.

¶ Qua dicta dicat sacerdos orationem hoc modo.

Oremus fratres charissimi p spiritu chari nostri
vel chare nostre N. quẽ dñs de laqueo hui9 secu
li liberare dignat9 est: cuius corpusculũ hodie sepultu-

re traditur: vt eum vel eã pietas domini in sinu abra-
he collocare dignetur: vt cum magni iudicij dies adue
nerit/inter sanctos et electos tuos eum vel eam in par
te dextera collocandum vel collocandam resuscitari fa
ciat. Qui tecum viuit et regnat deus. Per omnia secu-
la seculoꝝ. Amen. Alia oratio cum Oremus. Oratio.

Deus q̃ humanarũ animarũ eternꝰ amator es/
aiam famuli tui vel famule tue N. quã vera dũ
in corpore maneret tenuit fides/ab omi cruciatu iferno-
rũ redde extorrẽ: vt segregata ab infernalibꝰ claustris
sanctoꝝ tuoꝝ mereatur adunari cōsortijs. Per christũ.

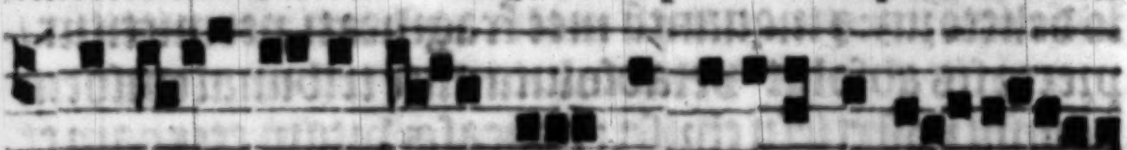
¶ Finitis orationibꝰ claudat̃ sepulchrũ/ponẽte prius
sacerdote absolu. super pectus defuncti sic dicendo.

Dominus iesus christus qui beato petro aposto
lo suo ceterisq; discipulis suis licentiam dedit li
gandi atq; soluendi/ipse te N. absoluat ab omi vincu-
lo delictorum: & inquantũ mee fragilitati permittitur/
precor sis absolutꝰ vel absoluta ante tribunal eiusdem
domini nostri iesu christi: habeasq; vitam eternam et
viuas in secula seculorum. Amen.

Hic aspergat̃ tumu
lus aqua bñdicta &
incẽset cantore inci
piente Antiphonã. Hec requies mea. E.u.o.u.a.e. ps.

Memento dñe dauid: et omnis mansuetudinis
eius. Sicut iurauit domino: votum vouit deo
iacob. Si introiero in tabernaculũ domꝰ mee: si ascẽ-
dero in lectũ strati mei. Si dedero sõnũ oculis meis:
et palpebris meis dormitationẽ. Et requiem tempo-
ribus meis donec inueniã locũ dño: tabernaculũ deo
iacob. Ecce audiuimus eam in effrata: inuenimꝰ eas
in campis silue. Introibimꝰ in tabernaculum eius:

adorabimus in loco vbi steterunt pedes eius. Surge dñe in requiē tuā: tu & archa sanctificationis tue. Sacerdotes tui induantur iusticiā: et sancti tui exultent. Propter dauid seruū tuum: non auertas faciē christi tui. Iurauit dñs dauid veritatē & nō frustrabitur eā de fructu vētris tui ponā sup sedē tuā. Si custodierit filij tui testamētū meū: & testimonia mea hec q̄ docebo eos. Et filij eor̄ vsq3 in seculū: sedebūt super sedē tuā. Quoniā elegit dñs sion: elegit eā in habitationē sibi. Hec requies mea in seculū seculi: hic habitabo qm̄ elegi eā. Viduā eius benedicēs bñdicā: pauperes ei⁹ saturabo panibus. Sacerdotes eius induam salutari: et sancti eius exultatione exultabunt. Illuc producā cornu dauid: paraui lucernā christo meo. Inimicos eius induam confusione: super ipsum autem efflorebit sanctificatio mea. ¶ Finito psalmo sequatur aña.

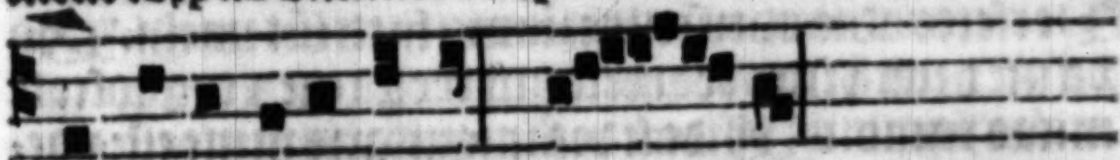

Hec reqes mea i seculū seculi hic habitabo qm̄ elegi eā

¶ Qua dicta dicat sacerd. orōnē cū Orem⁹. Oratio.

Deus apud quē spiritus mortuorū viuunt/et in quo electorū aīe deposito carnis onere plena felicitate letantur/presta supplicantib⁹ nobis: vt anima famuli tui vel famule tue N. que temporali per corpus visionis huius luminis caruit visu/eterne illius lucis solatio potiatur. Non eam tormentum mortis attingat: nec dolor horrende visionis afficiat. Non penalis timor excruciet/nō reorū pessima cathena cōstringat: sed concessa sibi venia omniū delictorū/optate quietis consequatur gaudia repromissa. Per christū dominū nostrum. Amen. ¶ Alia oratio cū Oremus. Oratio.

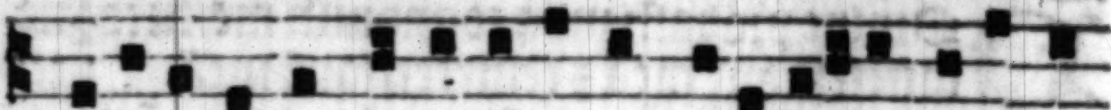
Tu dñe de⁹ oṗs ꝑcib⁹ nr̄is aurē tue pietatis accō modare digneris: tu miseris opē feras ⁊ iniam largiaris: ⁊ spm̄ famuli tui vel famule tue ꝯ vinculis corporalib⁹ liberatū in pace sanctoꝝ tuoꝝ recipias: vt locū penalē ⁊ gehenne ignē in regionē viuētiū trāslat⁹ euadat. Per xp̄m. ¶ Finitis orōnibus executor officii terrā sup corp⁹ ad modū crucis ponat: ⁊ corpus thurificet ⁊ aqua benedicta aspergat: ⁊ dū sequēs psalm⁹ canitur corpus omnino cooperiatur cātore incipiēte añ.

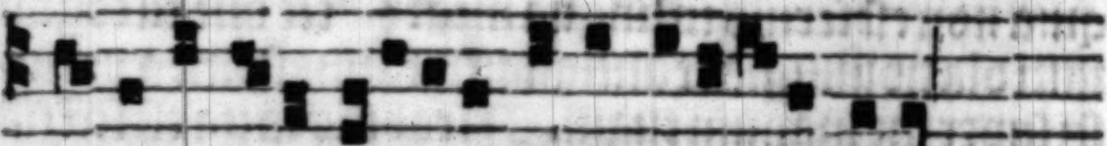
De terra plasmasti me. E.u.o.u.a.e. Psalmus.

Domine probasti me ⁊ cognouisti me: tu cognouisti sessionē meā ⁊ resurrectionē meā. Intellexisti cogitationes meas de longe: semitā meā et funiculū meū inuestigasti. Et oms̄ vias meas preuidisti: quia non est sermo in lingua mea. Ecce dñe tu cognouisti oia nouissima et antiqua: tu formasti me ⁊ posuisti super me manum tuam. Mirabilis facta est sciētia tua ex me: confortata est ⁊ non potero ad eā. Quo ibo a spiritu tuo: et quo a facie tua fugiā? Si ascēdero in celū tu illic es: si descēdero ad īfernū ades. Si sūpsero pēnas meas diluculo: ⁊ habitauero ī extremis maris. Etenim illic manus tua deducet me: ⁊ tenebit me dextera tua. Et dixi forsitā tenebre cōculcabūt me: ⁊ nox illuminatio mea in deliciis meis. Qꝛ tenebre non obscurabunt a te / et nox sicut dies illuminabitur: sicut tenebre ei⁹ ita et lumē ei⁹. Qꝛ tu possedisti renes meos: suscepisti me de vtero matris mee. Confitebor tibi qꝛ terribiliter magnificat⁹ es: mirabilia opera tua ⁊ aia mea cognoscet nimis. Nō est occultatū os meum a te

quod fecisti in occulto: ꝛ substātia mea in īferiorib⁹ terre. Imperfectū meū viderūt oculi tui ꝛ ī libro tuo oēs scribētur: dies formabūt ꝛ nemo in eis. Michi aūt nimis honorificati sūt amici tui de⁹: nimis cōfortat⁹ est principat⁹ eorꝝ. Dinumerabo eos et sup arenā multiplicabūtur: exurrexi ꝛ adhuc sū tecū. Si occideris deus peccatores: viri sāguinū declinate a me. Qꝛ dicitis in cogitatiōe: accipiāt ī vanitate ciuitates suas. Nōne q̄ oderūt te dn̄e oderā: ꝛ sup īimicos tuos tabescebā. Perfecto odio oderā illos: īimici facti sūt michi. Proba me deus ꝛ scito cor meū: interroga me ꝛ cognosce semitas meas. Et vide si via iniquitatis in me est: ꝛ deduc me in via eterna. ¶ Finito psalmo tota dicat̄ aña.

De terra plasmasti me ꝛ carnem induisti me redēptor

meus domine resuscita me in nouissimo die.

Qua dicta dicat sacerd. sine Dn̄s vobiscū. ꝛ sꝫ Orem⁹.

Commēdo aīam tuā deo patri omnipotēti: terrā terre: cinerē cineri: puluerē pulueri: in noīe pr̄is ꝛc. ¶ Deinde dicat sacerd. hanc orōnē sꝫ Orem⁹. Orō.

Temeritatis q̄dem est dn̄e vt homo hoīem/ mortalis mortalē/ cinis cinerē tibi dn̄o deo nostro audeat cōmendare: sed qꝛ terra suscipit terrā ꝛ puluis cōuertitur in puluerē/ donec oīs caro in suam redigat̄ originem: inde tuam deus piissime pater lachrymabiliter q̄s pietatē: vt huius famuli tui vel famule tue N. animam quam creasti de huius mundi voragine ceno

lenta ad patriã ducas/abrahe amici tui sinu recipias/ refrigerij rore pfundas. Sit ab estuantis gehenne truci incendio segregata: et beate requiei te donante cõiũcta. Et si q̃ illi sunt dñe digne cruciatibus culpe/ tu eas gratia tue mitissime lenitatis idulge: ne peccati vicem sed indulgẽtie tue piã sentiat bonitatem. Cumq3 finito mũdi termino supernũ cũctis illuxerit regnuz/ nouus homo sanctorũ oĩm cetib9 aggregatus vel aggregata cũ electis tuis resurgat in parte dextera coronãd9 vel coronãda. Per christũ. Alia oratio. Oremus. Oratio.

Deus vite dator z humanorũ corpor3 reparator/ qui te a peccatorib9 exorari voluisti exaudi pces quas speciali deuotione p anima famuli tui vel famule tue N. tibi lachrymabiliter fundimus: vt liberare eã ab infero3 cruciatibus z collocare eã inter agmina sãctorũ tuor3 digneris/ veste quoq3 celesti z stola imortalitatis idui/ z paradisi amenitate z foueri iubeas. Per x.

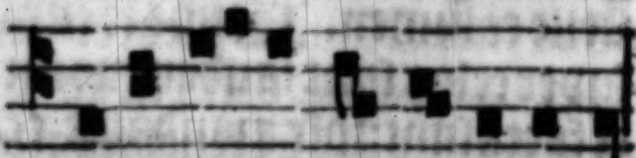
Finita oratione incipiat cãtor antiphonam.

Omnis spiritus. E. u. o. u. a. e. Psalm9.

Laudate dñz de celis: laudate eũ i excelsis. Laudate eũ oẽs angeli eius: laudate eum om̃es virtutes ei9. Laudate eum sol et luna: laudate eũ om̃es stelle et lumen. Laudate eum celi celoru3: et aque que super celos sunt laudent nomen dñi. Quia ipse dixit et facta sunt: ipse mandauit z creata sunt. Statuit ea in eternum et in seculum seculi: preceptũ posuit et non preteribit. Laudate dñm de terra: drachones et om̃s abyssi. Ignis/ grando/ nix/ glacies/ spũs procellaru3: que faciũt verbũ eius. Montes z omnes colles: ligna fructifera et om̃s cedri. Bestie et vniuersa pecora: ser-

pentes et volucres pennate. Reges terre & omnes populi: pricipes & oes iudices terre. Iuuenes et vgines senes cum iunioribus laudet nomie dni: qz exaltatu est nomen eius solius. Confessio eius super celu & terra: et exaltauit cornu populi sui. Hymnus oibus sanctis eius: filijs israel populo appropinquanti sibi. Cantate domino canticu nouu: laus eius in ecclesia sanctor. Letetur israel in eo qui fecit eu: et filie sion exultent in rege suo. Laudent nomen eius in choro: in tympano et psalterio psallant ei. Quia beneplacitum est domino in populo suo: et exaltauit mansuetos in salutem. Exultabunt sancti in gloria: letabuntur in cubilibus suis. Exultationes dei in gutture eor: & gladij ancipites in manib9 eor. Ad facieda vindictam in nationibus: increpationes in populis. Ad alligandos reges eorum in compedibus: et nobiles eoru in manicis ferreis. Ut faciant in eis iudicium conscriptu: gloria hec est omnib9 sanctis eius. Laudate dominu in sanctis eius: laudate eu in firmameto virtutis ei9. Laudate eu in virtutibus eius: laudate eu secudu multitudine magnitudinis ei9. Laudate eu in sono tube: laudate eu in psalterio & cythara. Laudate eu in tympano & choro: laudate eu in chordis & organo. Laudate eu in cymbalis bn̄sonātibus/laudate euz in cymbalis iubilationis: ois spus laudet dominum.

Finito ps tota dicatur antiphona/scilicet Omnis spirit9 laudet dominu. Qua dicta dicat sac. sine Dns vobis. & sn Orem9. Or.

Debitum humani corporis sepeliendi officium fidelium more coplentes/deum cui omnia viuunt fideliter deprecemur: vt hoc corpus chari nostri vel

chare nostre N. a nobis infirmitate sepultum/in ordi ne sanctorum suorum resuscitet: et eius spiritum sanctis ac fidelibus aggregari iubeat: cũ quibus inenarrabili gloria & perenni felicitate perfrui mereatur. Per dñm nostrum iesum christũ filiũ eius. Qui cum eo viuit. &c. Finita oratione incipiat sacerdos Antiphonã.

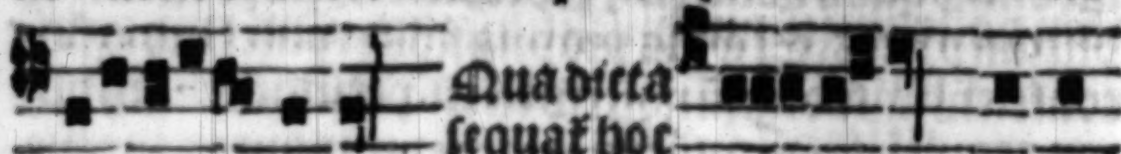
Et itonet ps. Bndictꝰ mõ seqnti. totꝰ ps. dicat & cãtet hic Ego sũ. solẽnit sic. ad mat.

Benedictus dominꝰ deus israel: quia visitauit & fecit redẽptionẽ plebis sue. Et erexit cornu salutis nobis: i domo dauid pueri sui. Sicut locutus est per os sanctorũ: qui a seculo sunt ꝓphetarũ eiꝰ. Salutem ex inimicis nostris: & de manu omniũ qui oderũt nos. Ad faciendã misericordiã cũ patribꝰ nostris: & memorari testamẽti sui scti. Iusiurandũ quod iurauit ad abrahã patrẽ nostrũ: daturum se nobis. Ut sine timore de manu inimicorũ nostrorũ liberati: seruiamus illi. In sctitate & iustitia corã ipso omnibus diebꝰ nostris. Et tu puer ꝓpheta altissimi vocaberis: ꝑibis eñi ante faciẽ dñi parare vias eius. Ad dãdã sciẽtiã salutis plebi eiꝰ: in remissionẽ pctõꝝ eoꝝ. Per viscera mie dei nri: i qbꝰ visitauit nos oriẽs ex alto. Illuiare his q i tenebris & i vmbra mortis sedẽt: ad dirigẽdos pedes nros i viã pacis. Finito ps tota dicat ã.

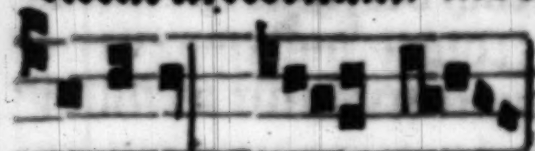
Ego sũ resurrectio & vita: qui credit in me etiã si mor-

tu⁹ fuerit viuet/et omnis q̄ viuit & credit in me nō mo-

rietur in eternum. Qua dicta sequatur hoc modo. Kyrie eleisō. Christe

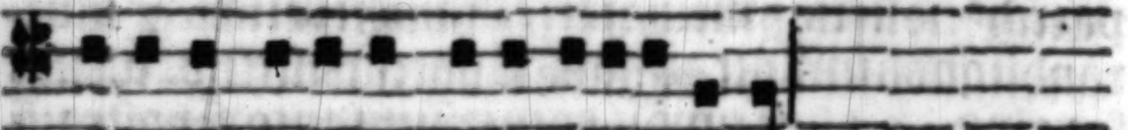

eleison. Kyrie eleison. ¶ Hic roget sacerdos orare pro anima defuncti ita dicens.

Pro anima N. et pro animabus omnium fidelium defunctorum. Pater noster. ¶ Deinde dicat sacerdos.

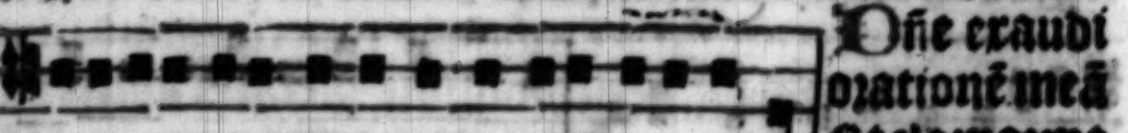
Et ne nos iducas i tētationē. Sed libera nos a malo.

Requiem eternam dona eis domine.
Et lux ppetua luceat eis. A porta iferi. Erue dn̄e animas eorū. Credo videre bona dn̄i. In terra viuētium

Non intres in iudiciū cū seruo tuo domine. Quia nō

iustificabitur in cōspectu tuo oīs viuēs. Dn̄e exaudi orationē meā. Et clamor meus ad te veni-

at. Dñs vobiscũ. Et cum spũ tuo. Oremus. Oratio.
Deus origo pietatis/pater miarum/solamen tri
stium/indultor criminum/de cuius munere ve-
nit omne quod bonũ est ꝫ procedit: respice propiti⁹ sup
plicum preces. Et ꝙuis propria nos reputet indignos
conscientia/te dignũ nostris flecti petitionibus: pulsa
mus tamen quantulũcunqꝫ conceditur aures tue pie-
tatis. Nã si omittimus in vtroqꝫ veremur esse rei: qm̃
et te precipis a peccatoribus exorari: nostroqꝫ etsi non
merito hoc agendum te prestante tribuitur in ministe
rio. Ergo te dñe sancte pater oĩps eterne deus qui vni-
cum filiũ tuũ dñm nostrũ iesum xp̃m incarnari de vir-
gine constituisti quo vetustum solueret proprio cruore
peccatũ/et vitã redderet mundo: ipso opitulante ani-
mam fratris nostri vel sororis nostre N. ab ergastulo
cenolente materie exẽptã ab oĩbus piaculis q̃s absol-
uas. Nullas patiatur insidias occursantiũ demonũ:
propter quam misisti ad terras vnigenitum filiũ tuũ.
Libera et absolue eam a tetra voragine inferni/ quã
redemisti pretioso sanguine vnigeniti filij tui. Libera
et absolue eam ab estuantis gehenne truci incẽdio col-
locans in paradisi amenitate. Nõ sentiat pijssime pa-
ter quod calet in flãmis/quod stridet in penis/ et quod
horret in tenebris: sed munificẽtie tue munere preuẽta
mereat̃ euadere iudiciũ vltiõis: ꝫ btẽ requiei ac lucis eter
ne felicitate perfrui. Per xp̃m. Alia oratio cũ Orem⁹.
Tibi dñe cõmẽdam⁹ aiam famuli tui vel famu-
le tue N. vt defunctus vel defuncta seculo tibi
viuat: et q̃ per fragilitatẽ mũdane cõuersationis pctã
admisit/ tu venia misericordissime pietatis absterge.
Per xp̃m. His dictis dicat̃ ps. Miserere. j. cum ãn. Re-
quiẽ eternã. Qua dicta dicat sacerdos in auditu oim.

Pater noster. pro anima eius N. et pro animab9 quorum ossa in hoc cemiterio vel in alijs requiescunt: et p animabus omnium fidelium defunctorũ. Deinde dicat sacerd. Et ne nos. Sed libera. A porta inferi. Erue domine. Ne tradas domine bestijs animas confitentes tibi. Et animas pauperum tuorũ ne obliuiscaris in finem. Dominus vobiscum. Oremus. Oratio.

Deus cui9 miseratione anime fideliũ requiescũt animabus famulorum famularũqꝫ tuarũ hic ꝫ vbiqꝫ in christo quiescentium / da propitius suorum veniã peccatorum: vt a cunctis reatibus absoluti / tecum sine fine letentur. Per christum. ¶ Postea reuertentes clerici de tumulo dicant septem ps̃os penitentiales / vel psalmum De profundis. cum añа. Requiem eternaz. Sequatur Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleisõ. Pater noster. Et ne nos. Sed libera. A porta inferi. Erue domine. Anima eius in bonis demoretur. Et semen eius hereditet terram. Credo videre bona dñi. In terra viuentium. Nõ intres in iudiciũ cum seruo tuo domine. Quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens. Dominus vobiscũ. Orem9. Oratio.

Satisfaciat tibi dñe deus noster p anima famuli tui N. fratris nostri sancte dei genitricis semperqꝫ virginis marie / et sanctissimi apostoli tui petri / omniumqꝫ sanctorum tuorũ oratio: et presentis familie tue humilis et deuota supplicatio: vt peccatorꝫ omnium veniam precamur obtineat: nec eã patiaris cruciari gehennalibus penis / quam filij tui dñi nostri Jesu christi pretioso sãguine tuo redemisti. Qui tecũ. ꝛc. ¶ In fine omniũ demissa voce dicatur sic. Anima eius et anime oĩm fidelium defunctorum per dei miam requiescãt i pace. Amẽ. ¶ Missa de sancta cruce. Offim.

¶ Missa de sancta cruce. Officium.

Nos autem gloriari oportet in cruce domini nostri iesu christi / in quo est salus vita et resurrectio nostra: per quem salvati et liberati sumus. ps. Deus misereatur nostri & benedicat nobis: illuminet vultum suum super nos et misereatur nostri. Gloria patri. Sicut erat. Oratio.

Deus qui unigeniti filij tui domini nostri Jesu christi pretioso sanguine vivifice crucis vexillū sanctificare voluisti: concede quesumus eos qui eiusdem sancte crucis gaudēt honore / tua quoqꝫ ubiqꝫ protectione gaudere. Per eundem dominum nostrum.

¶ Lectio epistole bti pauli apostoli. Ad philippēses.

Fratres: Christus factus est pro nobis obediēs usqꝫ ad mortem: mortem autē crucis. Propter quod et deus exaltavit illū / et donavit illi noīē quod est super omne nomen: ut in nomine iesu omne genu flectatur celestium terrestrium et infernorum. Et omnis lingua confiteatur: quia domin⁹ noster iesus christus in gloria est dei patris. Grad. Christus factus est pro nobis obediens usqꝫ ad mortem: mortem autē crucis. ℣. Propter quod et deus exaltavit illum: & dedit illi nomen quod est super omne nomen. Alleluia. ℣. Dulce lignum / dulces clavos / dulcia ferens pondera: que sola fuisti digna sustinere regem celorum & dominum. Evangelium secundum Mattheum.

In illo tempore: Ascendens iesus hierosolymā: assumpsit duodecim discipulos suos secreto / et ait illis. Ecce ascendimus hierosolymam: et filius hominis tradetur principibus sacerdotum et scribis: et condemnabunt eum morte. Et tradent eum gētibus

ad illudendū & flagellandū et crucifigēdum. Et tertia die resurget. Offr. Protege dn̄e plebem tuam per signum sancte crucis ab omnibus insidijs inimicorum oim: vt tibi gratam exhibeamus seruitutem / et acceptabile tibi fiat sacrificium nostrū alleluia Secreta.
HEc oblatio dn̄e ab omnib⁹ nos purget offensis: que in ara crucis etiā totius mūdi tulit offēsas. Per dn̄m. Cōio. Per lignum serui facti sumus: & per sanctam crucem liberati sumus: fructus arboris seduxit nos: filius dei redemit nos alleluia. Postcōmunio
ADesto nobis domine deus noster: vt quos sancte crucis letari facis honore / eius quoq₃ perpetuis defende subsidijs. Per dominum nostrum.
¶ Missa de sancta maria per totū aduentū. Officiū.
ROrate celi desuper et nubes pluant iustū: aperiatur terra et germinet saluatorem. ps. Et iustitia oriatur simul: ego dominus creaui eū Gloria patri. Sicut erat. Oratio.
DEus qui de beate marie virginis vtero verbū tuum angelo nuntiante carnem suscipere voluisti: presta supplicibus tuis: vt qui vere eam genitricem dei credimus / eius apud te intercessionibus adiuuemur. Per eundem. Lectio Esaie prophete.
IN diebus illis: Locutus est dn̄s ad achaz dicēs Pete tibi signum a domino deo tuo in profundū inferni: siue in excelsum supra. Et dixit achaz. Nō petam: et non tentabo dominum. Et dixit. Audite ergo domus dauid. Nunquid parum vobis est molestos esse hominib⁹: quia molesti estis et deo meo. Propter hoc dabit dominus ipse vobis signum. Ecce virgo cōcipiet et pariet filium: et vocabitur nomen eius emanuel. Butyrum et mel comedet: vt sciat reprobare ma

lum/et eligere bonum. Gr. Tollite portas principes vestras/et eleuamini porte eternales/et introibit rex glorie. Vsus. Quis ascendet in montem domini: aut quis stabit in loco sancto eius: innocēs manibꝰ ꝛ mūdo corde. Alleluia. V. Aue maria gratia plena dn̄s tecum: bn̄dicta tu in mulieribus. Secundum Lucam.

In illo tempore: Missus est angelꝰ gabriel a deo in ciuitatem galilee cui nomen nazareth/ad virginem desponsatam viro cui nomen erat ioseph de domo dauid: et nomen virginis maria. Et ingressus angelus ad eam: dixit. Aue gratia plena: dn̄s tecū. Que cū audisset turbata est in sermone eiꝰ: ꝛ cogitabat qualis esset ista salutatio. Et ait angelꝰ ei. Ne timeas maria: inuenisti enim gratiā apud deū. Ecce cōcipies in vtero ꝛ paries filiū: et vocabis nomen eius iesum. Hic erit magnus: et filius altissimi vocabitur. Et dabit illi dn̄s deus sedē dauid patris eiꝰ/et regnabit in domo iacob in eternū: ꝛ regni eiꝰ nō erit finis. Dixit autē maria ad angelū. Quomodo fiet istud: qm̄ virum non cognosco: Et respondens angelus dixit ei. Spūs sanctꝰ superueniet in te: ꝛ virtꝰ altissimi obūbrabit tibi. Ideoq; et quod nascetur ex te sanctū: vocabitur filiꝰ dei. Et ecce elizabeth cognata tua: ꝛ ipsa cōcepit filiū in senectute sua. Et hic mensis est sextus illi que vocatur sterilis qꝛ non erit impossibile apud deū oē verbū. Dixit autē maria. Ecce ancilla dn̄i. Fiat michi secundum verbū tuū. Offr. Aue maria grā plena dn̄s tecū/bn̄dicta tu in mulieribꝰ: ꝛ bn̄dictus fructus ventris tui. Secreta.

In mentibus nostris q̄s domine vere fidei sacramenta ꝯfirma: vt q̄ conceptū de virgine deū ꝛ hominē firmiter ꝯfitemur: per eiusdē salutifere resurrectionis potētiam/ad eternā mereamur peruenire leti-

tiā. Per dñm. Cōio. Ecce virgo ɔcipiet ⁊ pariet filiū: et vocabitur nomen eius emanuel. Postcommunio.

GRatiam tuā q̄s dñe mentibus nostris infunde: vt qui angelo nūtiante xp̄i filij tui incarnationē cognouimus/per passionem eius et crucem ad resurrectionis gloriam perducamur. Per eundem dominū.

A purificatione vsqꝫ ad aduentum. Officium.

SAlue sancta parēs enixa puerpera regem qui celum terramqꝫ regit in secula seculorum. V. Benedicta tu in mulieribus: et benedict⁹ fructus ventris tui. Gloria patri ⁊ filio. Oratio.

COncede nos famulos tuos quesumus dñe deus perpetua mentis et corporis salute gaudere: et gloriosa beate marie semper virginis intercessione a presenti liberari tristitia/et eterna perfrui letitia. Per dominum nostrum. Lectio libri sapientie.

AB initio et ante secula creata sum/ et vsqꝫ ad futurum seculum non desinam: et in habitatione sancta corā ipso ministraui. Et sic in syon firmata sū/⁊ in ciuitate sanctificata similiter requieui: ⁊ in hierusalē potestas mea. Et radicaui in p̄plo honorificato: ⁊ in partes dei mei hereditas illi⁹. Et in plenitudine sctōꝝ detentio mea. Gr. Bñdicta ⁊ venerabilis es v̄go maria: que sine tactu pudoris inuēta es mr̄ saluatoris. V. Virgo dei genitrix quē tot⁹ nō capit orbis/ī tua se clausit viscera factus hō. Alla. V. Post partum virgo inuiolata permansisti: dei genitrix intercede pro nobis. In tempore paschali. Alleluia. V. Per te dei genitrix nobis est vita perdita data: que de celo suscepisti prolē et mundo genuisti saluatorem. Secundum Lucam.

IN illo tēpore: Loquēte iesu ad turbas: extollēs vocem quedam mulier de turba/dixit illi. Bea-

tus venter qui te portauit: et vbera que suxisti. At ille dixit. Quinimmo. Beati qui audiunt verbum dei: & custodiunt illud. Secundum Johannem.

In illo tẽpore. Stabãt iuxta crucẽ iesu mater eius / & soror matris eius: maria cleophe & maria magdalene. Cũ vidisset ergo iesus matrẽ & discipulũ stantẽ quẽ diligebat / dixit matri sue. Mulier / ecce filius tuus. Deinde dixit discipulo. Ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eã discipulus in suã. Offer. Felix namq; es sacra virgo maria et omni laude dignissima: q2 ex te ortus est sol iustitie christus deus noster alleluia. Secreta.

Tua dñe propitiatione & beate marie semper virginis intercessione ad perpetuam atq; presentẽ hec oblatio nobis proficiat prosperitatem et pacem. Per dominũ. Cõio. Beata viscera marie virginis que portauerunt eterni patris filiũ. In tẽpe paschali. Cõio. Uera fides geniti purgauit crimina mũdi: et tibi virginitas inuiolata manet. Postcommunio.

Sumptis domine salutis nostre subsidijs: da q̃s beate marie semp virginis nos patrocinijs vbiq; protegi / in cuius veneratione hec tue obtulimus maiestati. Per dñm. Epistola de trinitate. Ad corinthios.

Fratres. Gratia dñi nr̃i iesu xp̃i & charitas dei / & cõmunicatio sctĩ spũs: sit sẽp cũ oĩbus nobis. In christo iesu dño nostro. Euangelium secũdũ Johannem.

In illo tẽpe. Dixit iesus discipulis suis. Cũ venerit paraclitus quẽ ego mittã vobis a patre / spiritũ veritatis qui a patre procedit: ille testimoniũ phibebit de me. Et vos testimoniũ perhibebitis: q2 ab initio mecum estis. Hec locutus sum vobis: vt nõ scandalizemini. Absq; synagogis faciẽt vos. Sed venit hora vt ois qui interficit vos: arbitretur obsequiũ se prestare deo.

Et hec facient vobis: qz nō nouerūt patrē neqz me. Sed hec locut⁹ sū vobis: vt cū venerit hora eorū: reminiscamini quia ego dixi vobis. ¶ Missa de sancto spiritu.

Spiritus domini repleuit orbem terrarū alleluia: et hoc quod cōtinet omnia sciētiam habet vocis alleluia alleluia alla. ps. Exurgat deus et dissipentur inimici eius: et fugiant qui oderunt eum a facie eius. et Gloria patri. Oratio.

Deus qui corda fidelium sancti spiritus illustratione docuisti / da nobis in eodē spiritu recta sapere: et de eius semper consolatione gaudere. Per dnm nostrum. eiusdem. ¶ Lectio actuum apostolorum.

In diebus illis. Cum audissent apostoli qui erāt hierosolymis quia recepit samaria verbum dei: miserunt ad illos petrum et iohannem. Qui cū venissent orauerunt pro ipsis: vt acciperēt spiritum sanctū. Nondum enim in quenqȝ illorum venerat: sed baptizati tantum erant in nomine iesu Tunc imponebāt manus super illos: et accipiebant spiritum sanctum. Gr. Beata gens cuius est dñs deus eorū: populus quē elegit dñs in hereditatē sibi. ℣. Verbo dñi celi firmati sūt: et spū oris ei⁹ oīs virtus eoꝝ. Alleluia. ℣. Veni sancte spūs reple tuorum corda fidelium: et tui amoris in eis ignem accende. ¶ Euangelium scḋm Johannem.

In illo tēpore. Dixit iesus discipulis suis. Si qs diligit me: sermonem meum seruabit. Et pater meus diliget eum: et ad eum veniemus / et mansionem apud eum faciemus. Qui nō diligit me: sermones meos non seruat. Et sermonem quē audistis non est me⁹: sed eius qui misit me patris. Hec locutus sum vobis: apud vos manens. Paracletus autē spiritus sanctus

quem mittet pater in nomine meo: ille vos docebit omnia/ et suggeret vobis omnia quecunqz dixero vobis. Pacem relinquo vobis: pacem meam do vobis. Non quomodo mundus dat: ego do vobis. Non turbet cor vestrum: neqz formidet. Audistis quia ego dixi vobis: vado et venio ad vos. Si diligeretis me / gauderetis vtiqz quia vado ad patrem: quia pater maior me est. Et nunc dixi vobis priusqз fiat: vt cum factum fuerit/ credatis. Jam non multa loquar vobiscum. Uenit enim princeps mundi huius: et in me nō habet quicqз. Sed vt cognoscat mundus quia diligo patrem: et sicut mādatum dedit michi pater/ sic facio. Offr. Confirma hoc deus quod operat⁹ es in nobis a tēplo tuo quod est in hierusalē: tibi offerent reges munera all'a. Secreta.

Munera quesumus domine oblata sanctifica: et corda nostra sancti spiritus illustratione emunda. Per eundem dominum. eiusdem. Communio.

Factus est repēte de celo sonus aduenientis spūs vehementis vbi erant sedentes all'a: et repleti sunt oēs spū sancto/ loquentes magnalia dei all'a all'a. Postcōio.

Sancti spiritus quesumus domiue corda nostra mundet infusio: et sui roris intima aspersione fecundet. Per dominum nostrum. in vnitate eiusdem.

¶ Benedictiones ab episcopis ꝛ suffraganeis faciēde. Et primo. Confirmatio puerorum. In primis dicat episcopus. Adiutorium nostrum. Sit nomen dñi ꝛc. Dominus vobiscum. Et cū spū tuo. Oremus. Oratio.

Omnipotens sempiterne deus/ qui regenerare dignatus es hos famulos tuos vel has famulas tuas ex aqua ꝛ spiritu sancto: quiqz dedisti eis remissionem omnium peccatorum immitte in eos septiformē spiritum sanctum paraclitum de celis. Amen. Spiri-

tum sapientie et intellectus. Amen. Spiritum scientie et pietatis. Amen. Spiritum consilij et fortitudinis. ✠ Amen. Et imple eos vel eas spiritu timoris dñi. ✠ Amen. Et consigna eos vel eas signo sancte crucis ✠ confirma eos vel eas chrismate salutis in vitam propitiatus eternam. Amen. Et tunc eps petat nomen et vngat pollicē chrismate: et faciat in fronte pueri crucē dicēs. Consigno te N. signo crucis ✠ et confirmo te chrismate salutis. In nomine patris et fi ✠ lij / et spiritus sancti. Amen. Pax tibi. Oremus. Oratio.

Deus qui apostolis tuis sanctum dedisti spiritū: quiq; per eos eorum successoribus ceterisq; fidelibus tradendum esse voluisti: respice propitius ad nostre humanitatis famulatum: et presta / vt horum corda quorum frontes sacrosancto chrismate deliniuimus et signo sancte crucis consignauimus: idem spirit⁹ sanctus adueniens / templum glorie sue dignanter inhabitando perficiat. Per dominum. in vnitate eiusdem.

Ecce sic benedicetur omnis homo qui timet dominū. Benedicat vos dominus ex sion: vt videatis bona hierusalem omnibus diebus vestris. Benedicat vos omnipotens deus: pa ✠ ter et fi ✠ lius et spiritus ✠ sāct⁹. Amen. ¶ Benedictio indumentorum sacerdotalium. Adiutorium nostrum. Dñs vobiscū. Ista in omnibus benedictionibus primo dicantur. Oremus. Oratio.

Omnipotens sempiterne deus qui per moysen famulum tuum pontificalia seu sacerdotalia / ac leuitica vestimenta / ad explendū mysteriū eorum in conspectu tuo / et ad decorem tui nominis fieri decreuisti: adesto propitius inuocationibus nostris: et hec indumēta desuper irrigata gratia tua / ingēti benedictione per nostre humilitatis seruitutem purificare ✠ benedice-

re ✠ et consecrare ✠ digneris: vt diuinis cultibus et sacris mysterijs apta et bene ✠ dicta existant: hisqꝫ sacris vestibus pōtifices/sacerdotes / seu leuite tui induti/ab omnibus impulsionibus seu tentationibus malignorum spirituum muniti ac defensi esse mereantur: omnesqꝫ eis vtentes tuis mysterijs aptos ⁊ condignos seruire: atqꝫ in his placide inherere et deuote perseuerare tribue. Per dominum nostrum. Oratio.

Deus inuicte virtutis auctor/et omnium rerum creator ac sanctificator/intende propitiꝰ: vt hec indumenta sacerdotalis et leuitice glorie ministerijs tuis finienda tuo ore proprio bene ✠ dicere ⁊ sancti ✠ ficare et cōsecrare digneris: oēsqꝫ eis vtentes tuis mysterijs aptos ⁊ tibi in eis deuote ⁊ amicabiliter seruiētes/ gratos effici concedas. Per dominum. Et aspergat ea episcopus aqua benedicta: ⁊ idem faciat in benedictione cuiuslibet specialis indumenti. ¶ Benedictio specialis cuiuslibet indumenti. Oremus. Oratio.

Deus omniū bonarū virtutū dator/et omniū benedictionū largꝰ infusor/te supplices exoramꝰ: vt manibus nostris opem tue benedictionis infūdas: vt hunc amictum vel albam vel cinctorium vel manipulum vel dalmaticam vel patenam vel plumale diuino cultui preparatū/virtute sancti spiritus bene ✠ dicere et sancti ✠ ficare atqꝫ conse ✠ crare digneris. Et omnibus eis vtētibus gratiā sanctificationis sacri mysterij tui benignus concede: vt in conspectu tuo sancti ⁊ immaculati atqꝫ irreprehensibiles appareant: et auxiliū mie tue acqrant. Per do. ¶ Benedictio amictꝰ. Oremꝰ

Bene ✠ dic dn̄e q̄s omnipotens deus amictū istum leuitici ꝙ sacerdotalis officij: et concede propitius: vt quicūqꝫ eū capiti suo imposuerit/benedictio-

nem tuā accipiat: sitq; in fide solidus & sanctitatis gravedine fundatus. Per dominum. ¶ Benedictio albe.

DEus invicte virtutis auctor/et oīm rerum creator et sanctificator: intende propitius/ut albam levitice ac sacerdotalis glorie tuo ore pprio bene✠dicere/sancti✠ficare/atq; conse✠crare digneris: oēsq; ea utentes tuis mysterijs aptos / et tibi in ea devote et amicabiliter servientes gratos effici concedas. Per dominum nostrum. ¶ Benedictio cinguli.

OMnipotens sempiterne deus / qui aaron et filijs suis sacerdotali ministerio cingulo cum baltheo in renibus stringi iussisti/adesto supplicationib⁹ nr̄is: ut oēs tue sctē operationis ministri hac zona iustitie circūsepti/renes lūbosq; sancte pudicitie precingere satagant atq; prevaleant: quatenus nec vento elatiōis/nec frigore iniquitatis tabescāt: sed magis ac magis te opitulante cōfirmari & corroborari ad tibi placita queant. Per dn̄m. ¶ Benedictio manipuli. Oremus. Oratio.

EXaudi nos dn̄e sancte pater oīps eterne deus: ut hunc manipulum sacri mysterij usui preparatū bene✠dicere/sancti✠ficare/atq; con✠secrare digneris. Per dn̄m. ¶ Benedictio stole. Oremus. Oratio.

DEus qui stolis predicatoribus collū & pect⁹ muniri iussisti / exaudi nos propitius: ut quicunq; tuorū sacerdotū huic stole colla subiecerint / quicquid corde credunt boni proferāt: et quod verbis edocuerint factis adimplere festinent. Per dominum nostrum.

¶ Benedictio stole et manipuli simul.

DOmine iesu xp̄e fili dei vivi/q̄ pius & misericors ore tuo sancto & benedicto dixisti. Venite ad me omnes qui laboratis & onerati estis et ego reficiā vos/ et invenietis requiem aīabus vestris. Jugū eñi meum

suaue est: et onus meũ leue. stolam istam et manipulum istũ quẽ famuli tui sacerdotes et leuite ad ostendendũ se seruituti tue mancipatos gestaturi sunt/ bene ✠ dicere/ sancti ✠ ficare/ atq; conse ✠ crare digneris: quatenus eis vtentes iugũ tuũ suaue et on⁹ tuũ leue sentiant: et aiab⁹ suis requiẽ inueniãt sempiternã. Per te saluatoꝛ mũdi rex gloꝛie. Qui viuis. Bñdictio casule. Oro.

Deus fons pietatis et iustitie/ q tui operis ministros ad extremum vestimentoꝝ suoꝛum casula cuius inunimento interius omnia tegerentur/ vestiri sanxisti: concede precib⁹ nostris virtutẽ et bñ ✠ dictionẽ gratie tue: vt oẽs hac casula induti (enumeratis interius oim virtutũ oꝛnamẽtis) vinculũ perfecte charitatis sup oia habeãt et conseruent: quo pficere valeant sacrificium tibi gratũ pꝛo viuis et moꝛtuis: et que adipisci desiderant/ deuota mente implere valeant. Pꝛestante domino nostro. Qui tecũ viuit. ¶ Benedictio mapparum seu linteaminum altaris. Oꝛatio.

Exaudi pꝛeces nostras domine: et hec linteamina sacri altaris vsui pꝛeparata bene ✠ dicere et sanctifi ✠ care digneris. Per dominum nostrũ. Oꝛatio.

Domine deus omnipotens qui moysen famulũ tuum per quadꝛaginta dies oꝛnamẽta et linteamina facere docuisti: que etiã maria texuit in vsum tabernaculi federis/ bene ✠ dicere/ sancti ✠ ficare/ et conse ✠ crare digneris hec linteamina ad tegendum et inuoluendum altare gloꝛiosissimi filij tui domini nostri iesu chꝛisti. Qui tecum viuit. ¶ Benedictio patene.

Oremus fratres dilectissimi/ vt diuine gratie benedictio conse ✠ cret et sancti ✠ ficet hãc patenã ad confringendũ in ea coꝛpus domini nostri iesu chꝛisti: qui crucis passionem sustinuit pꝛo salute omnium

nostrum. Qui vivit et regnat. Oratio.
Omnipotens sempiterne deus/qui legalium insti tutor es hostiarum: quiqz inter eas conspersam similaginem deferri in patenis aureis et argenteis ad altare tuum iussisti: bene ✠ dicere/sancti ✠ ficare/atqz con ✠ secrare digneris hanc patenā in administratio nem eucharistie iesu christi filij tui qui pro nostrum om nium salute seipsum tibi deo patri in crucis patibulo elegit immolari. Qui tecū. Hic faciat episcopus crucē cum pollice de oleo sancto super patenā: et mox liniat totam superficiem cū ipso pollice dicens. Con✠ secra re ꝛ sancti ✠ ficare dignare dn̄e patenam istam per istā unctionem et nostram sanctam benedictionem in chri sto iesu domino nostro. Qui tecū. Prefatio ad calicem.
Oremus dilectissimi fratres: ut deus et dn̄s noster ca licē istū in usum sui ministerij cōsecrādū celestis gratie inspiratione sctificet: et ei ad habendā plenitudi nē diuini amoris accōmodet. Per do. Bn̄dictio calicis
Dignare dn̄e deus noster calicē istum bene ✠ di cere in usum ministerij tui pia deuotione forma tum: et sanctificatione perfundere qua melchisedech fa muli tui sacratum vas vel calicē perfudisti: et quod ar te vel metallo effici non potest altaribus tuis dignum/ fiat tua benedictione sanctificatū. Per dominū. Hic fa ciat crucem de chrismate a labio eius in labiū cum pol lice: et mox liniat et perungat calicem totū infra dicēs.
Con ✠ secrare et sancti ✠ ficare dignare calicem istuz per istam sanctam unctionem et nostrā benedictionē: in christo iesu domino nostro. Qui tecū. Actiones no stras quesumus domine aspirando preueni et adiuuā do prosequere: ut cuncta nostra operatio et a te semper incipiat: et per te cepta finiatur. Per dominū. Oremus.

Omnipotens sempiterne deus manibus nostris quesumus opem tue benedictionis infunde: et per nostram benedictionẽ hoc vasculum cum patena sancti ✠ ficetur: et corporis et sanguinis domini nostri iesu christi nouum sepulchrum sancti spiritus gratia perficiatur. Per eundem dominum nostrum iesum. et c.

Vasa sacra et alia ornamenta ecclesie in generali benedicantur hoc modo. Adiutorium nostrum. Oremus.

Exaudi domine preces nostras clementissime pater: et hec purificãda vasa et ornamẽta sacri altaris atque ecclesie tue sacre mysterij vsui preparata/bene ✠ dicere et sancti ✠ ficare digneris. Per dñm. Oratio.

Omnipotens et misericors deus/qui ab initio vtilia et necessaria hominib9 creasti: templaque manu hominum facta nomini tuo sancto dicari/tueque habitationis loca vocari voluisti: quique per famulũ tuũ moysen vestimenta pontificalia et sacerdotalia et leuitica/et alia queque diuersi generis ornamenta ad cultũ et decorem tabernaculi et altaris tui fieri decreuisti: exaudi propitius preces nostras: et omnia hec diuersarũ specierum ornamenta in vsum basilice tue vel altaris ad honorem et gloriam tuam preparata: puri ✠ ficaficare: bene ✠ dicere: sancti ✠ ficare: atque conse ✠ crare digneris: vt diuinis cultib9 sacrisque mysterijs apta et benedicta existant: atque confectionib9 corporis et sanguinis domini nostri iesu christi dignis parẽtur famulatib9. Qui tecũ. Et aspgat aqua bñdicta. ¶ Benedictio librorum. Adiutoriũ nostrũ. et c. Oremus. Oratio.

Descendat domine virtus spiritus sancti super hunc librum: qui eum inũdando purificet et benedicat atque sanctificet: et omnium in eo legentium clementer corda illuminet: et verum intellectum tribuat:

sed et intelligendo tua precepta conseruare et implere secundum voluntatem tuā bonis operibus concedat. Per dominū. eiusdem. Et aspergatur aqua bñdicta.
¶ Benedictio thuribuli. Adiutorium. &c. Oremus.

Domine deus qui dū filios israel in deserto murmurantes ob rebellem suam audaciam dudum vastaret incendium/ aaron sacerdotem tuum/ ac repleto igne altaris thuribulo tibi incensum ponentē exaudire/ eosqꝫ de incendio liberare dignatus es: bene ✠ dic quesumus domine thuribulum hoc: et presta/ vt quoties in eo thus adolebitur/ votum populi tui boni odoris efficias. Per dñm. ¶ Benedictio incensi. Oremus.

Domine deus omnipotens/ cui astat exercitus angelorum cum tremore: quorum seruitium spirituale et igneum esse cognoscitur: dignare respicere/ bene ✠ dicere et sancti ✠ ficare hanc creaturā incensi: vt omnes languores cuncteqꝫ insidie inimici odorem eius sentientes effugiant et separentur a plasmate tuo/ quod pretioso sanguine redemisti: vt nunquam ledantur a morsu antiqui serpentis. Per dominum nostrum. ¶ Benedictio corporalis. Adiutorium nostrum in nomine domini. Qui fecit celum et terram. Oremus. Oratio.

Clementissime deus/ cuius inenarrabilis est virtus/ cuius mysteria arcana miraculis celebrantur: tribue quesumus/ vt hoc linteamen tue propitiationis bene ✠ dictione sanctificetur: et ad consecrandum super illud corpus dei et domini nostri iesu christi filij tui dignum efficiatur. Per eundem. Oremus.

Deus qui pro humani generis saluatione verbū caro factus es/ et habitare totus in nobis nō dedignatus es: quiqꝫ traditori tuo perfido osculū piū dedisti: dum pro vita oīm pius mactari voluisti: atqꝫ sindone

lineo texto te inuolui permisisti: respice propitius ad vota nostra: qui tua fideliter charismata amplecti cupimus: quesumus dñe sancti ✠ ficare/ bñ ✠ dicere/ ꝛ conse ✠ crare digneris hoc corporale in vsum altaris tui: ad consecrandum super illud siue ad tegendum inuoluendumqꝫ sacrosanctum corpus et sanguinem tuũ domine iesu christe/ dignisqꝫ pareat famulatib⁹: vt quicquid sacro ritu super hoc immolabitur/ sicut melchisedech oblatum placeat tibi holocaustum: et obtineat ꝑ hoc premiũ quicũqꝫ obtulerit votum. Te quoqꝫ humiliter rogamus ac petimus: vt hoc corporale tue sanctificationis vbertate per sancti spiritus gratiam purifices et sanctifices: qui te pro nobis oĩbus offerre sacrificium voluisti: et presta vt super hoc sint tibi libamina accepta siue grata/ sint pinguia/ ꝛ spũs sancti rore perfusa: saluator mundi. Qui viuis. Oremus. Oratio.

Deus qui digne tibi seruientium nos imitari desideras famulatum/ respice propitius ad humilitatis nostre seruitutem: et hoc corporale nomini tuo dedicatum et seruitutis tue vsibus preparatum/ celestis virtutis benedictione sancti ✠ fica/ puri ✠ fica/ et conse ✠ cra: quatenus super illud spiritus sanct⁹ tu⁹ descendat: qui ꝛ oblationes populi tui benedicat: ꝛ corda siue corpora sumentium benignus reficiat. Per dominum nostrum. ¶ Benedictio precariorum.

Deus omnium benedictionum largus infusor: ac omnis bone actionis inspirator: qui omnia tabernaculi federis ornamẽta ad deuotionem populi tuo ore proprio fieri precepisti: te humili prece deposcimus vt hec oracula siue precaria sanctitatis effigiem pretendentia: et ad deuote orandum beatissimã virginem mariam dei genitricem adoptata: et ad psallẽdũ

eiusdem sanctissime virginis psalterium confecta et preparata illa benedictione perfundas et benedicas: qua olim per manus sacerdotum vtensilia tabernaculi perfudisti. Et concede vt quicunqȝ in his oraculis siue precarijs ipsam gloriosissimam virginem suppliciter honorare studuerint: aut in his quocunqȝ loco corā sua imagine preces effundere decreuerint: aut eius patrociniū postulauerint: illius precibus et obtentu gratiam et gloriam consummato vite presentis termino obtineant: et tue propitiationis indulgentiam consequantur. Per dominum nostrum iesum christum ꝛc.

SOlus et ineffabilis et incomprehensibilis creator omnipotēs deus cuius verbo ꝛ potestate cūcta sunt creata: cuius dono percepimus que ad vite remedia possidemus: te supplices obnixis precibus depcamur: vt de sede maiestatis tue hec oracula siue precaria fidelium famulorum tuorum sanctitati conueniētia: tua benedictione ꝛ celesti sanctificatione perfundere digneris: quatenus beneplacitū munus in his orantium accipias. Sintqȝ hec oracula siue precaria in conspectu tue clementie libenter accepta: sicut abel alumni tui / vel sicut melchisedech munera tibi placuerunt oblata: vt qui in his beatissimam dei genitricē mariā suis sanctis nititur decorare obsequijs / filius eius dominus noster iesus christus magna pro paruis recompenset: deuotionem eius accipiat: peccata dimittat: fide eum repleat: indulgentia foueat: misericordia protegat: aduersa destruat: prospera concedat. Habeat in hoc seculo bone actionis documentum: charitatis studium: sancti amoris affectum: et in futuro cuȝ sanctis angelis gaudium adipiscatur perpetuū. Per eundem

Bñdictio ad oia q̄cūqȝ volueris. Adiutoriū nostrū.

Benedic ✠ domine creaturam istam N. vt sit remediũ salutare generi humano: et presta per inuocationem sanctissimi nominis tui: vt quicunq3 ex ea sumpserit/corporis sanitatem et anime tutelam percipiat. Per dominum nostrum iesum christum. &c.

Incipit modus ad signandũ siue cãpanã benedicendum. In primis presbyter indutus superpellicio et stola et cruce precedente cũ clero & populo congregato vbi metallũ decurrit pro cãpana faciẽda incipit hymnũ. Veni creator. cum versu & collecta de sancto spiritu. Quando vero cõpleta est incipit Te deum laudamus. Et oẽs clerici vna voce debẽt cãtare. Et in fine. Da pacem. ℣sus. A domino factũ est istud. ℟ Et est mirabile. Dominus vobiscum. Oratio.

Actiones nostras quesumus domine aspirãdo preueni et adiuuando prosequere: vt cuncta nostra oratio et operatio a te semper incipiat/ et per te cepta finiatur. Per christum. Quando volunt pendere/ possunt: sed primitus benedicitur/ et cõsecratur in modum qui sequitur. ¶ Benedictio aque. ℣. Adiutorium nostrum. ℣. Sit nomen. Oremus. Oratio.

Bene ✠ dic domine hanc aquam benedictione celesti: et assistat super eam virtus spiritus sancti: vt cum hoc vasculum ad inuitandos filios ecclesie preparatum in ea fuerit tinctum/ vbicunq3 sonuerit eius tintinnabulum: longe recedat virtus inimicorum/ vmbra fantasmatum/ incursio turbinum/ percussio fulminũ/ lesio tonitruũ/ calamitas tempestatum/ omnisq3 spiritus procellarum. Et cum clangorem illius audierint filij christianorum/ crescat in eis deuotionis augmentum: vt festinantes ad pie matris gremium cantent tibi in ecclesia sanctorum deferentes in sono tube preco-

nium/modulationem per psalterium/exultationē per organū/suauitatē per tympanū/iocunditatē per cymbalum/gentes inuitare valeant in templo sancto tuo suis obsequiis et precib⁹ exercitū angelorū. Per dñm. eiusdē. ¶ Postea debet cātare hos sex psalmos. Lauda aīa mea dñm. Laudate dñm quoniam bonus est. Lauda hierusalē dñm. Laudate dñm de celis. Cātate dño cāticū nouū: laus ei⁹ in ecclesia sāctoꝝ. Laudate dñm in sanctis eius. Et dū cātant debet sacerdos lauare clocā de supradicta aqua benedicta cū oleo benedicto/et sale benedicto: quod benedicitur sicut in die dñico. Deinde dicit orationē sequentē. Orem⁹. Oro.

Deus qui per beatum moysen legiferū tubas argenteas fieri precepisti: quas dum leuite sacrificii clangerent/sonitu dulcedinis populus monit⁹ ad adorandum te fieret preparatus: quarū clangore hortatus ad bellum tela prosterneret aduersantiū: presta vt hoc vasculum tue ecclesie preparatum sanctificetur a spiritu sancto: vt per illius tactum/fideles inuitentur ad premium. Et cum melodia illius auribus insonuerit populoꝝ/crescat in eis deuotio fidei: procul pellantur omnes insidie inimici. Fragor grandinū/procella turbinum/impetus tempestatū tēperentur. Infesta tonitrua/ventorum flagra fiāt salubriter ac moderate suspensa. Prosternas aereas potestates dextera tue virtutis: vt hoc audientes tintinnabulum/tremiscant et fugiant ante sancte crucis vexillū. Per dominū. eiusdē. Tunc debet eam extergere linteo dicendo hunc psalmū. Vox domini super aquas deus maiestatis intonuit: dñs super aquas multas. Vox dñi in virtute: vox domini in magnificentia. Vox domini confringentis cedros: et cōfringet dominus cedros

libani. Et comminuet eos tanq̄ vitulum libani: ⁊ di
lectus quemadmodum filius vnicorniū. Vox dn̄i in
tercidentis flammam ignis/ vox dn̄i concutientis de-
sertum: ⁊ commouebit dominus desertū cades. Vox
domini preparantis ceruos ⁊ reuelabit condensa: ⁊ in
templo eius omnes dicēt gloriā. Dominus diluuiū
inhabitare facit: et sedebit domin⁹ rex in eternū. Do
minus virtutē populo suo dabit: dominus benedicet
populo suo in pace. Gloria patri ⁊ fi. Sicut erat. ⁊c.
¶ Post hec tangere eam debet de chrismate foris septi
es: et intus quater dicendo Oremus. Oratio.
Omnipotens sempiterne deus/ qui ante archā fe-
deris per clangorem tubarum muros lapideos
quibus aduersantium cingebatur exercit⁹ cadere feci-
sti: tu hoc tintinnabulū celesti benedictione perfunde:
vt ante sonitū ei⁹ lōgius effugētur ignita iacula inimi-
ci/ percussio fulminum/ impetus lapidum/ lesio tempe
statum: vt interrogationem propheticā/ Quid est ti-
bi mare q̄ fugisti: suis motibus cum iordanico retro
acto fluento respondeat. A facie domini commota est
terra: a facie dei iacob. Qui conuertit solidam petrā
in stagna aque: et rupem in fontes aquarum. Non er
go nobis domine nō nobis: sed nomini tuo da gloriā.
Super misericordia tua et veritate tua. Ut cum pre-
sens vasculum (sicut reliqua altaris vasa) sacro chris-
mate tangitur et vngitur oleo sancto: quicunq̄ ad so-
nitum eius conuenerint/ ab omnibus inimicorum ten
tationibus liberi/ semper fidei catholice documēta se-
ctentur. Per dominum nostrum. in vnitate eiusdem.
Tunc ponit incensario ignem et thimiama et thus et
myrram erigendo clocam supra incensarium: vt totū
illū fumū colligat/ dicendo hanc antiphonā. Deus in

sancto via tua: quis deus magnus sicut deus noster? Ps.
Viderunt te aque deus viderunt te aque et timuerunt/et turbate sunt abyssi: multitudo sonitus aquarum: vocem dederunt nubes. Etenim sagitte tue transeunt: vox tonitrui tui in rota. Illuxerunt coruscationes tue orbi terre: commota est et contremuit terra. In mari via tua et semite tue in aquis multis: et vestigia tua non cognoscentur. Deduxisti sicut oves populum tuum: in manu moysi et aaron. Gloria patri et filio: et spiritui sancto. Sicut erat in principio et nunc et semper: et in secula seculorum amen. Postea dicit. Domine exaudi. Dominus vobiscum. Oratio.
Omnipotens dominator christe cui secundum assumptionem carnis dormientium in navi dum oborta tempestas maria conturbasset: et protinus excitato te imperante dissiluit: tu necessitatibus populi tui benignus succurre. Tu hoc tintinnabulum sancti spiritus rore perfunde: ut ante sonitum illius semper fugiat inimicus: invitetur ad fidem populus christianus: hostilis terreatur exercitus: confortetur in domino per eum populus evocatus: atque sicut davidica cithara delectatus desuper descendat spiritus sanctus. Atque ut samuele agnum mactante in holocaustum tuum rex eterni imperii fragor aurarum turbam repulit adversantem: ita dum huius vasculi sonitus transit per nubila/ecclesie conventum manus servet angelica: fruges credentium et mentes et corpora/salvet protectio sempiterna. Qui vivis. eiusdem. Deinde aspergatur aqua benedicta/et totus populus presens. Et imponatur sibi nomen per sacerdotem apponendo manus supra et simul imponunt patrini et matrine. Et post presbyterum nominant suum nomen cooperiendo clocam lintheis. ¶ Finis.

¶ Sequuntur quedam regule secundum paruum cõpotum ecclesie Romane cũ multis alijs documentis.

Compotus est talis proprie dictus manualis.

¶ Pro litera dominicali.

A/b/c/sunt extra: g/supra: d/e/f/manent infra.

¶ Pro annis domini habendis.

Octo bis ex centum remanent: ex centum viginti. v9,
Filius esto dei celum bonus accipe gratis.

¶ Pro bissexto.

Bissextum sexte martis tenuere kalende.
Posteriori die celebrantur festa mathie.
Sabbata si teneant ibi non alibi celebrantur.

¶ Pro concurrente.

A. sex. b. quinque. c. quattuor. e. duo. d. tres.
Primus concurrens. f. littera/septimus est. g.

¶ Pro numero dierum cuiuslibet mensis.

Junius/aprilis/september/et ipse nouember
Dant triginta dies: reliquis superadditur vnus.
De quorum numero februarius excipiatur.
Nanque quater septem fertur habere dies.
Sed cum bissextus fuerit superadditur vnus.

¶ De septem planetis.

Sol ve. mercu. luna saturnus iuppiter et mars.

¶ Quot nonas idus et kalendas.

Sex mayus nonas october iulius et mars.
Quattuor at reliqui: tenet idus quilibet octo.
Inde dies reliquos omnes dic esse kalendas.

¶ De duodecim signis.

Est aries taurus gemini cancer leo virgo.
Libraque scorpius architenens capricornus et vrna.
Qui tenet et pisces: sita sunt hoc ordine signa.
Semper quindenis ponuntur signa kalendis.

¶ De numero aureo. Aureus hinc numerus his versibus est manifestus. v⁹. Ternus undin. nod. octo sex quinqꝫ tred. ambo decem doct. Septem quind. quartus dud. iota nouem dest sext⁹ quat. ¶ Pro situatiōe. Est sine din febru. sine to prill/iunius/augu. October sine qꝫ. bo vultqꝫ december abesse.

¶ Pro lunatione embolismali.

Embolismalis lunatio semper erit par. Impare par/impar pare/fit lunatio mense. Illius est mēsis cui dat lunatio finem. ¶ Pro clauibus.

Prima giani. supremaqꝫ g qꝫ secunda Martis: et aprilis g tertia g qꝫ suprema. ¶ Pro aduentu.

Andree festo vicinior ordine quouis. Aduētum domini prima colit feria. Si cadat in lucem domini celebratur ibidem. ¶ Pro inditionibus. Si per quindenos domini diuiseris annos. His tres adiungens inditio fit tibi presens. Dant centum gentes tibi mille decem quoqꝫ reddit. Dū redit october inditio fit noua semp. Quattuor atqꝫ tribus ipsi prelata diebus.

¶ Pro diebus egris. Augurio decies audito lumine clangor. Linquit olens abies colit colus fercula gall⁹. ¶ Pro solstitijs. Hec duo solstitia faciunt cancer capricornus. Sed noctes equant aries et libra diebus.

¶ Pro obseruatione ieiuniorum. Petrus et andreas paulus cum simone iudas. Ut ieiunemus nos admonet atqꝫ matheus. Nat. domini/pente. qꝫ iohan. lau. sumptio sancta. Sed cum predictis addes sanctos simul omnes. Horum vigilijs ieiunes luceqꝫ marci.

¶ Pro quattuor temporibus. Post pent. cru. luci. scio tēpora quattuor anni. ¶ Pro festis mobilib⁹ inueniēdis Post epipha. tres pri. tres di. pascha domini fit.

¶ In septuagesima tres sunt dominici. Circun. Esto.

Exurge. ¶ In quadrage. fer. Ju. Re. O. Le. Ju. Do.
¶ In tēpore paschali fer. Re. Qua. Mi. Ju. Can. Vo.
Lune post/rogationes celebrantur. Jouis sequenti ascensio domini. Secunda dominica post/celebratur penteco. Et in octaua die festuz sanctissime trinitatis estiualis. Et iouis sequenti/festum sanctissimi sacramenti. Et dominica proximiori aduentui/festum trinitatis hyemalis. Et inter illa festa trinitatis celebrātur historie. ¶ Versus pro historijs fiendis.
India dat burlas auratas ad data clausas.
¶ Nota q̄ sunt septem historie post trinitatem estiualem que sunt celebrande infra trinitatem hyemalem. Prima est. Deus omnium. Secunda. In principio. Tertia. Si bona. Quarta. Peto domine. Quinta. Adonai. Sexta. Adaperiat. Septima. Vidi dominū. Quelibet historia habet tot dominicas quota est in ordine alphabeti cuiuslibet dictionis hui⁹ v. India dat. vt supra. ¶ Regula sponsalitij. Aduentus domini. sep. ro. sponsalia demit. Post octa. ept. pas. pente. tunc illa resumit. Aspiciēs veterem circū. qua. quis benedicta. Aduentum domini post festum suscipe lini. Salue festa dies que vulnera nostra coherces. Angelus est missus: est passus in cruce christus. Est adam factus z eodem tempore lapsus. Ob meritum decime cadit abel fratris ab ense. Latro dulce tamen per christum suscipit amen. In cruce pro te sum: fili me respice resum. Pro vita populi respice quanta tuli.
¶ Sequuntur festa in quorum missa dicitur Credo. Festa dei matrisq̄ sue/sanctissimul omnes. Crux/michael/nascens precursor/apostolus omnis. Magdalena/dominicq̄ dies hec Credo requirunt. ¶ Quando dicitur Gloria in excelsis. et Ite missa est. et Te deum. v.

Non est Glo. sine Te. sine Glo. non dicitur Ite.
Cantat circun. Te. sine Glo. nec dicitur Ite.
Ac etiam dico duo sabbata dant sine Te. Glo.

¶ Pro collectis finiendis. Si collecta patrē prenominet/ et tamen infra Mentio sit prolis: in fine legas Per eundem. Mentio nulla sit prolis: tunc Per dn̄m dic. Si procedat in hac nomen nati sine patre. Qui cū patre deo viuis/ concluditur illa. Eiusdem dicas si spiritus intus habetur. ¶ Pro exorcistis.

Omnibus Oremus exorcistis prohibemus. His non Per dominum/ liceat concludere finem. Sed per eum qui venturus damnare per ignem. ¶ De proprietatibus hostie. Cādida triticea tenuis nō magna rotūda. Expers fermenti/ non falsa sit hostia christi. Mortuus iste semel: sed vltra non morietur. Item quotidie super aras sacrificatur. Ara crucē/ tumulūq; calix/ lapidēq; patena. Sindonis effectum candida byssus habet.

¶ Mod⁹ eijciēdi seu separādi leprosos ifirmos a sanis

In primis eni̅ infirmus seu leprosus vestit⁹ toga et habitu solito/ existens in domo sua: aduentū presbyteri ituri ad domū ipsius et ad ecclesiā ducturi nō habet ignorare/ sed eū sic expectare. Nam presbyter indut⁹ superpellicio et stola cruce precedente pgreditur ad domū infirmi vbis salutaribus alloquēs eū: ptēdēs ei et demōstrās q hac infirmitate corporali sanitatē aīe donūq; salutis eterne bñdicens deū et laudans/ patiēterq; tolerans/ secure potest sperare. Et alijs verbis scd̄m materiā subiectā prolatis. Presbyter leprosum aqua bñdicta respersum ducat ad ecclesiam cruce precedente et presbytero sequēte/ deinde infirmo. In ecclesia vero ante altare pannus niger si habeatur supponatur duobus tretellis distāctis et iuxta fiet in-

firmus genibus flexis inter tretellos subtus ponit si-
militudinē mortui gerens quis viuat corpore et spiri-
tu deo donāte: et sic ibi deuote missam audire. Qua fi-
nita et asperso aqua bñdicta per presbyterū cū cruce ad
locū vbi morā debet trahere ducendus est. Quo ibidē
peruento/sacre scripture vtendo documentis / scilicet
Memorare nouissima tua: et in eternū non peccabis.
Unde augustinus dicit. Facile contemnit omnia qui
se semper cogitat esse moriturum. Presbyter cum pal-
la terram super quemlibet pedum eius proijcit dicēdo.
Sis mortuus mundo: viuens iterum deo. Et eum cō-
solans et in patientia corroborans verbis esaye de do-
mino nostro iesu christo dicentis. Uere languores no-
stros ipse tulit: et dolores nostros ipse portauit. Et re-
putauim⁹ eum quasi leprosum percussum a deo et hu-
miliatū. et dicat. Si in infirmitate corporali causa pa-
tientie christo assimilaueris: profecto sperare potes q
spiritu cum deo letaberis. Hoc tibi concedat altissim⁹
in libro vite ascribens te cum fidelibus. Amen.
¶ Notandum q presbyter debet eū ducere ad ecclesiā:
et de tēplo ad suam domū vt defunctus / cantando ℟.
Libera me domine. Ita q idem infirmus fuerit coop-
tus pāno nigro. Et celebratur missa in exclusione eius
dem ad libitū presbyteri vel infirmi. Sed tamē cōsue-
tum ēst dicere istā. Introitus. Circundederunt me.
Quere in septuagesima. Collecta. Omps sempiterne
deus salus eterna credentiū. Epla. Charissimi. Tri-
statur quis vestrum. ℟. Miserere mei. v⁹. Cōturbata
sunt ossa. v. Qui sanat. Si in quadragesima. Tract⁹
Cōmouisti. Euangel. Intrauit iesus in capharnaū.
Offr. Dñe exaudi. Secreta et postcōmunio in cōtu-
ozationib⁹. Cōio. Redime deus israel ex oībus angu-

liis nostris. Missa vero celebrata exeūdo extra tēpluȝ/ stare debet ad portam aspergendo eū aqua benedicta. Et debet enim recommendare populo. Prius tamē infirmus debet confiteri in ecclesia: et non plus. Et eum conducendo iterum incipit Rm. **Libera me domine.** cum aliis versiculis. Deinde quando pervenit in campis facit sicut predictum est: et concludit faciendo prohibitiones sibi in modum qui sequitur.

Defendo tibi nūq̄ intrare in ecclesiis / in foro/ in molēdino/ in furno/ et in societatib⁹ populorū.

Item defendo tibi nunq̄ lavare man⁹ tuas/ nec etiā alia tui necessaria in fontibus / neqȝ in rivulis quarūcunqȝ aquarum. Et si vis bibere: haurias aquā cū tuo bussillo vel aliquo vase.

Item defendo tibi ne de cetero vadas sine habitu leprosali: ut cognoscaris ab aliis. Et noli decalciat⁹ esse extra domum tuam.

Itē defendo tibi ne tangas aliquā rem quā volueris emere in quocunqȝ loco fueris: nisi cum quadā virga/ vel quodam baculo ut cognoscatur quid queris.

Item defendo tibi ne de cetero intres tabernas: vel alias domos si velis vinum emere: vel quod datur fac illud ponere in tuo barillo.

Item defendo tibi ne commiscearis alicui mulieri nisi tue coniugi.

Item precipio tibi eundo per itinera alicui te interroganti non respondeas nisi prius fueris extra iter subvento: ut non de te malū habeat. Et q̄ non de cetero vadas per strictum vicum: ne obvias alicui.

Item precipio tibi si necessitas urget tibi per quoddā pedagium supra aqua vel alibi ire ut non tangas stipites vel instrumenta mediantibus quibus transieris:

nisi prius posueris tuas cyrotecas.
Item defendo tibi q nō tāgas ifantulos neq iuuenes quicūq sint: neq eis vel alijs aliqd des de bonis tuis.
Item pcipio tibi ne de cetero comedas neq bibas in societatib9: nisi cū leprosis. Et scias q qn morieris i domo tua sepult9 eris: nisi fuerit de gra pcedēte petita i ecclia.
Sed nota q anteq̄ intret domū suā: debet habere tunicā & caligas de griseo: sotulares pprios videlicet simplices: & signū suū clamitelas: vnū caputiū & vnā togā duplicia lintheamina/ vnū bustiliū / vnū intrusorium/ vnā corrigiā/ vnū cultellū/ & vnā scutellā. Dom9 enim debet esse parua: vn9 pute9/ vnū cubile ornatū lintheaminib9/ auricale/ vnā arcā/ vnā mensā/ vnā sedē/ vnū luminare/ vnā pallā/ vnu potū: & alia necessaria. Deinde omnib9 cōpletis sacerdos sibi demōstret decem precepta que sibi fecit: et viuat in terra in pace cum proximo. Nunc demōstranda sunt ei decem precepta dei/ vt viuat in celis cū beatis & dicit ei presbyter populo psente. Quere infra illa decē pcepta suo loco. Demōstret ei etiā sacerdos q quotidie & quilibet fidelis xpianus tenetur dicere deuote Pater noster. Aue maria. Credo in deū. & Credo in spiritū. Munire se signo crucis sepe dicēdo Benedicite. Presbyter recedit dicēs. Deū adorate et gratias deo reddite. Patientiā habe: & tecū erit dñs. Amē. ¶ Sequūtur qdā istructiōes p curatis seu curā animarū habētib9. Et primo. Forma testamēti.
In nomine dñi amē. Uniuersis psentes literas inspecturis / Curatus parochialis de rossiaco sancti Flori diocesis Salutē in dño. Notū facimus q in nostra presentia ac testiū infra scriptorū ad hoc specialiter vocatorum & rogator propter hoc personaliter constitutus honestus vir Petr9 N. clericus

parochianus noster iacens in lecto egritudinis/infir-
mus corpore/sanus tamē mente: Attendens et cōside-
rans q̄ vita hois est breuis super terrā: et q̄ nichil est
certius morte/nichil vero incertius eius hora: cupiēs
puidere saluti anime sue/et ad gaudia felicitatis eter-
ne peruenire: testamētum suum ac suam eius vltimā
volūtatē fecit et disposuit in modū et formā sequētem.
In primis enim aīam suā recōmēdauit altissimo deo
creatori suo dū de corpore exierit: et beate marie virgi
ni/totiq; curie celesti. Corpus vero suū terre vermib9
volens illud inhumari in cimiterio vel ecclīa de dicto
rossiaco. Deinde voluit et ordinauit oīa sua debita sol
ui: forefacta et male acquisita per eū si que sint reddi et
restitui locis et psonis quib9 fuerit faciēdū. Itē dictus
testator de bonis a deo sibi collatis ob remediū aīe sue
legauit fabrice vel luminarie pdicte ecclesie v. sol. t.
Item curato totidem. Item vicario xii. d. t.
Item clerico vi. d. t. Item fabrice ecclesie bea-
te marie sancti Flori ii. sol. vi. d. t.
Item elemosyne eiusdem ecclesie xii. d. t.
Item hospitalibus N. cuilibet vi. d. t.
Item conuentui fratrum predicatorum xii. d. t.
Item legauit filiolis/cuilibet xv. d. t.
Item confratrie N. xii. d. t.
Et ad premissa oīa et singula tenenda dictus testator
nominauit executores suos Petrū N. eius patrem/et
Nicolaū N. eius fratrē. Quibus executoribus p pre-
missis oībus et singulis adimplendis dictus testator
obligauit oīa bona sua quecunq; et vbicunq; reuocan-
do omnia alia testamenta si que sint alias per eum fa
cta. Volens hoc suū robur obtinere firmitatis melio-
ribus/via/modo et forma quib9 valere potest et debet.

In cuius rei testimonium signum meum manuale ego N. prefatus curatus vna cū sigillo prelibate parochialis ecclesie de rossiaco apposui huic presenti testamēto. Acta fuerunt in domo dicti testatoris Anno dñi millesimo cccc. nonagesimo die vero N. mensis N. presentibus Johanne N. Jacobo N. et pluribus aliis testibus ad hoc rogatis et vocatis.

¶ Forma litere testimonialis bannorum proclamatorum pro matrimonio contrahendo.

Niuersis presentes literas inspecturis curatus ecclesie parochialis de N. sancti Flori diocesis curato de N. eiusdem diocesis salutē in domino. Notum facimus q̄ Richardus N. parochianus noster nō est in registris nostris aliqua excommunicationis sententia innodatus. Nec scimus in eo aliquod impedimentum canonicum propter quod ecclesiastica sacramenta sibi debeant denegari seu etiam retardari. Insuper tria bāna per tres dies dominicos siue festiuos solennes ad solēnizationem matrimonii futuri de ipso cum Margareta N. in ecclesia nostra predicta palam et publice proclamauimus seu proclamari fecimus/quibus nullus se opposuit seu contradixit. Rogamus igitur discretionem vestram quaten⁹ dictū N. parochianum nostrum cum Margareta N. parochiana vestra per verba de presēti in ecclesia vestra vel matrimonialiter copuletis: nisi q̄ ex parte vestra sit aliquod aliud impedimentum quod obsistat. Et hec omnibus quorum interest aut interesse poterit in futurū tenore presentium certificamus. Datum sub sigillo ecclesie nostre prefate. Anno domini Millesimo. cccc. nonagesimo die N. mensis. N.

¶ Sequitur tabula in hoc libro contentorum.

Tabula.

¶ Finis.

¶ Explicit Manuale ad usum insignis ecclesie Sarisburiensis tam in cantu q̄ in litera diligentissime recognitum: et nusq̄ ante hac elimatius impressum. In quo ea que seruat ecclesiasticus ritus ordine congruo connectuntur. Excusum Rothomagi in edibus Nicolai Rufi typographi.

M.D.xliij. : the 33 yeare of Henry